

ธรรมครองจิตใจ

การฝึกหัดทำสมาธิแบบพื้นฐานที่วิป
ธรรมานุสรณ์ หลวงพ่อปัญญาเนนทะ พระภิกขุ ๕ แผ่นดิน

ธรรมครองจิตใจ

การฝึกหัดทำ samaadhiแบบพื้นฐานทั่วไป

สถาบันบันลือธรรม

จัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อสืบมรดกธรรมหลวงพ่อปัญญาณนหภิกขุ

ธรรมานุสรณ์ปัญญาննທະ

พระพรหมมังคลาจารย์

พระเ大面积กิขุ ๔ แผ่นดิน

พระบทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ 玆นหาราช

พระราชทานพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

ในพระบรมราชานุเคราะห์ครบร ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน

ธรรมานุสรณ์แห่งการลั่งขารชนมหา ๙๗ ปี

วันพุธที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ โรงพยาบาลศิริราช

คำนำในการจัดพิมพ์

ธรรมานุสตรณ์แห่งการจะสั่งขารของพระธรรมภิกขุ ๔ แผ่นดิน

หนังสือชุด “พระธรรมภิกขุ ๔ แผ่นดิน “ธรรมครองจิตใจ” ของ ท่านเจ้าคุณ พระพรหม มังคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาնันทภิกขุ) พระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ เป็นที่เคารพศรัทธาของ ชาวพุทธทั้งหลาย ทั้งในอดีตกาล และปัจจุบันกาล และในอนาคตกาล ท่านได้นำเพ็ญเมตตา บำรุงแก่ชาวพุทธและชาวโลกทั้งหลาย โดยแสดงธรรมเปิดดวงตาท่านสักดู เพื่อความเจริญ แพร่หลายแห่งธรรมและความเจริญของมหั้นธรรม จักบังเกิดแก่ชาวพุทธทั้งหลาย

สรรพสิ่งทั้งหลายที่บังเกิดขึ้นในโลกนี้ล้วนต้องอาศัยเชื่อกันและกัน ร่างกายและจิตใจสอง สิ่งนี้จักต้องอยู่ด้วยกัน ชีวิตจึงจักดำรงอยู่ได้ เมื่อคนเรามีชีวิตแต่เพียงกาย จิตใจหายไม่ หรือ มีจิตใจแต่ไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลรอบข้างแล้ว ครอบครัวและสังคม ก็จักพบกับความเดือดร้อน กายของคนเราเป็นที่อาศัยแห่งจิตใจ แต่จิตใจเป็นผู้นำหรือออก คำสั่งให้กายกระทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดเวลา ดังคำโบราณที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็น婢女”

เมื่อได้ที่จิตใจของเรามีปกติ เช่น จิตใจมีความโลภ ความโกรธ ความหลง และความ อิจฉาริษยาผู้อื่น จิตใจของเราก็จักออกคำสั่งให้กายปฏิบัติตามความต้องการของใจ ผลที่จะ เกิดขึ้นตามมา ก็คือความทุกข์ ความเดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น แต่เมื่อได้ใจของเรามี ความสะอาด สว่าง สงบ มีความรักและเมตตาต่อผู้อื่นแล้ว ใจก็จักออกคำสั่งให้กายปฏิบัติตาม ความต้องการของใจ คือ กระทำการต่อผู้อื่นด้วยความรัก ความเมตตา และปราณາดีต่อบุคคล ทั้งหลาย ผลที่ได้รับก็คือความสุข ความสงบเย็น ทั้งแก่ตนเองและบุคคลรอบข้าง

จิตใจของเราทุกคน จึงเป็นใหญ่ เป็นประทานแห่งชีวิต เมื่อจิตใจไม่สบายน ก็พลอยทำให้กายของเราไม่สบายนไปด้วย จึงสมควรแล้วที่เราหัน注意力จักฝึกการกระทำการทำทางจิตให้สะอาด สว่าง สงบ ให้มีแต่ความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อบุคคลรอบข้าง เพื่อความสุข และความสงบเย็นจักบังเกิดแก่ตนเองและผู้อื่นตลอดไป

หนังสือชุด “พระธรรมวิภาคุ ๔ แผ่นดิน “ธรรมครอบจิตใจ” ของ ท่านเจ้าคุณ พระพรหม มั่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาณทภิกขุ) ที่ธรรมสภาและสถาบันลือธรรม ได้จัดทำขึ้นในครั้งนี้ เพื่อเป็นธรรมานุสรณ์แห่งการละสังขารชนมายุ ๙๗ ปี ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร ในช่วงระยะเวลา ๙๗ ปี นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ท่านถือกำเนิดในแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระมหามนูโภเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ จนจบในแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชาท่านพิธีธรรม สาดพระอภิธรรม ไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ครบ ๗ วัน ๕๕ วัน และ ๑๐๐ วัน พุทธศาสนิกชนแยกย่องพระเดชพระคุณท่านไว้ ในฐานะ “พระธรรมวิภาคุ ๔ แผ่นดิน”

ธรรมสภាជกุลขอขอบพระคุณแด่ท่านสาครทั้งหลาย ที่มีจิตเป็นกุศลร่วมอนุโมทนาใน การจัดพิมพ์หนังสือพระธรรมเทศนาของท่านเจ้าคุณหลวงพ่อปัญญาณทภิกขุ ออกเผยแพร่แก่ พุทธบริษัททั้งหลาย บุญกุศลยั่นเกิดจากการกระทำในครั้งนี้ ขอน้อมถวายเป็นอาเจริยบุชาแด่ ท่านเจ้าคุณ พระพรหมมั่งคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาณทภิกขุ) พระผู้เป็นดวงประทีปของ พุทธบริษัทและชาวโลก

ด้วยความสุจริต หวังดี
ธรรมสภาราษฎร์ให้โลกพากับความสงบสุข

สารบัญ

ธรรมครองจิตใจ

การฝึกหัดทำสมาธิแบบพื้นฐานทั่วไป

○ แสงแห่งลัจจธรรม	:	พระพุทธเจ้าสอนเรื่องความเป็นจริง	๗
○ อาหารของดวงใจ	:	พระธรรมเป็นอาหารของดวงใจ	๑๗
○ ธรรมะรักษาจิตใจ	:	การละเลียดไดซึ่งลิ่งที่ไม่ควรยึดมั่น	๓๕
○ จิตของมนุษย์	:	เมื่อออยู่ด้วยปัญญา ก็ไม่มีทุกข์	๔๕
○ สภาพแห่งจิตใจ	:	การฝึกหัดทำสมาธิแบบพื้นฐานทั่วไป	๗๙
○ ความสุขทางธรรม	:	ทำกายทำใจให้สะอาด สว่าง สงบ	๑๐๕
○ เตือนใจ	:	ที่ฟังอันสูงสุดของมนุษย์	๑๒๗
○ ดี-ชั่ว ออยู่ที่ตัวเรา	:	หลักตัดสินใจเรื่องความเชื่อของชาวพุทธ	๑๔๓

ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମଙ୍କା
ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମଙ୍କା
ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମଙ୍କା
ଏହିମଧ୍ୟ କାମଙ୍କା
ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମଙ୍କା

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ:

ຮັສສມຄຣອງຈົດໄຈ

ໃສ່ອງ

ໄລສງແກ່ງສ້າງອຣຣມ

ພສ : ພູກໂນໄຈ້າຂອບເຮືອງຄວາມເປັນຈິງ

พุทธศาสนาคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พุทธศาสนาเกิดขึ้นในประเทศไทยเดียว ในวันเพ็ญ เดือนแปด ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ผู้ประกาศศาสนาคือ พระโคตมพุทธะ ผู้ฟังครั้งแรกคือ ปัญจวัคคีร์ ๕ รูป ผลแห่งการแสดงมีคนเข้าใจว่าพุทธศาสนาคืออะไรอยู่เพียงหนึ่งท่านเท่านั้น คือ พระอัญญาโภณทัญญะเถระ ถึงแม้จะรู้เพียง ๑ ใน ๕ พระศาสดาก็ทรงเข้าพระหัตย์ว่า สิ่งที่พระองค์จะนำมาสอนต่อไปนั้นมีคนเข้าใจได้ มิใช่เป็นสิ่งที่พ้นวิสัยของสามัญชน ต่อมาก็ทรงพยายามฝึกฝนคนอื่นๆ ในจำนวนท่านนั้นจนเข้าใจและทำตามจนได้ผลสมจริง ได้มาครองชีพแบบพระพุทธเจ้า ในพระรัชกาเรกทรงได้ศิษย์ถึง ๖๐ รูป นับว่าเป็นงานที่กล่าวว่าอย่างเราๆ ท่านๆ ถือว่าสำเร็จ...

ชาโโลกรอรับแสงแห่งสัจธรรม

ออกพระรัชกาพันกาลมาแล้ว พื้นดินเมฆะแก่การที่จะໄกหวนต่อไปแล้ว ชาโโลกที่رحمทุกข์กำลังรอวันบรรพธรรมอันซุ่มเย็นมีอยู่มาก เพราะขาดคนชี้ทางให้ เขาจึงยังคงหลงอยู่ดุจคนตาบอด ชาโโลกผู้ยังมีกิเลสเป็นคนบอดทางใจ เขายังไม่ได้พบแสงแห่งสัจธรรมอันจะทำให้เขาหายบอด ทั้งๆที่แสงนั้นมีอยู่ในที่ใกล้ๆ เขา ก้มองไม่เห็นเช่นเดียวกับคนที่ตาบอดทั่วไป แม้เป็นเวลาหลายวันเขาก็ไม่ทราบว่ามีแสงมีสีอยู่ กลางวันกลางคืนสำหรับคนตาบอดมีค่าเท่ากัน ต่อเมื่อได้คนบอดได้พูนยาแพทย์ตัวผู้วิเศษ รักษาตาให้หายบอด เขา ก็ได้รับแสงทันที ชาโโลกกำลังบอดต่อแสงแห่งความจริง ถึงกระนั้นผู้รักษาตาให้เห็นแสงก็ยังไม่มาโปรด พระพุทธองค์เป็นแพทย์ผู้รักษา ท่านรักษาคน ๖๐ คน ให้หายบอดแล้วโดย

พระองค์เอง ทรงรักษาด้วยการแนะนำการรักษาให้เข้าด้วย ทุกท่านพยายามอด ทุกท่านเข้าใจ วิธีรักษา เล้าอุดมคติทางพุทธศาสนานั้นคือ "การอุทิศตนเพื่อรับใช้คนอื่น" พระพุทธเจ้าได้ อุทิศตนเพื่อโลกเป็นตัวอย่างแล้ว ครั้นเมื่อผู้มาครองซึ่งพออย่างพระองค์ ก็ทรงแนะนำให้เข้า ออกไป-ลงอกไป! เพื่อมนุษย์ที่ยังเป็นทุกข์ยังมีอยู่ พากເຮືອພັນທຸກ່າລົວ ຈຶປ່າຍຄນອືນ ເຂົາດ້ວຍເດີ

การออกไปเพื่อสอนคน "ไปเพื่อรับใช้โลก เป็นงานของพุทธศาสนา พระพุทธองค์ได้ทรง กระทำเป็นครั้งแรก เราควรเรียกว่านี้ว่า "ธรรมทูต" ธรรมทูตเป็นงานของพระพุทธศาสนา โดยแท้ และมีมาก่อนไดรَاในโลก ผลแห่งงานธรรมทูตที่พระองค์และสาวกได้ทรงกระทำนั้น เป็นประโยชน์กว้างขวางไปทั่วลุ่มน้ำค้างคาน ชายหุบมุ่งแห่งอินเดียเป็นจำนวนมาก เมื่อได้ปลูกให้ ต้นขึ้นแล้วก็เดินตามพระองค์ไป และได้ขยายงานออกไปทุกที่ นักบวชมีภาระส่งบุญผ่าน ย้อมน้ำฝน ไม่มีภาระอะไรนอกจากบริหารเบ็ดเตล็ดนั้น ได้เดินไปจากบ้านนี้สู่บ้านโน้น นำข่าว อันดีไปบอกเขาว่า "พระรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ผู้รู้แจ้งจริงด้วยลำพังพระองค์เอง ผู้ถึงพร้อมวิชาและข้อปฏิบัติให้ถึงพร้อมวิชานั้น ผู้แสดงความดีแล้ว คือมาช่วยโลกให้พ้นจากภัย ร้าย ผู้รู้ลึกโลกดีจนหายดีน หายหลง หายมัวหมา อยู่ในโลก เป็นยอดแห่งครูผู้สามารถฝึก คนได้เป็นเยี่ยม เป็นมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้ตื่นแล้วเบิกบานเต็มที่แล้ว และครูของเทวดา และเป็นผู้มาเพื่อประกาศธรรมแก่ชาวโลก" การได้เห็น ได้ยินได้ฟัง ได้ทำความคิดสั่งสอนของ พระมหาศาสดาพระองค์นั้นเป็นความดี เมื่อข่าวดีนี้ก้องไปในอินเดีย คนก็แตกตื่นกันมาดูมา ชมพระองค์ แต่พระองค์ไม่ทรงประณานให้เข้าแตกตื่นโดยไร้เหตุผล ทรงกระทำให้เขายาวย ตื่นหายหลง ให้เขามีมติได้เก็บแสงสว่าง ทรงซัก堪นำให้เดินในทางที่ถูกที่ชอบ

สัจธรรม

ความนับถือศาสนาอย่างมาย ไร้ปัญญา อันมีด้วยตื่นอยู่ในอินเดียก็ตี พิธีการอันไม่เป็นสาระของลัทธิศาสนาที่ต้องการผูกคนไว้ด้วยความเชลาก็ตี นักบวชผู้ทำการอุปายาสเสื่อ เผ่าจำศีลก็ตี ได้ถูกพราหมุนทองค์ทรงกำจัดไปด้วยวิธีการอันละเอียดมีอ้อม คือพระองค์ทรงสอนความจริงความแท้ เมื่อความจริงปรากฏขึ้น ความคิดก์ลายไปด้วย การที่ทรงประกาศความจริงนี้เอง มีการกระทำบางที่กันในระหว่างของไม่แท้กันของแท้ก์เกิดขึ้นบ้าง แต่พระองค์เป็นเช่น...ผู้ชำนาญสิ่งทั้งปวง ไดรมาสุ่งร้ายพระองค์เขาก็พ่ายไปเอง พระองค์ไม่เคยทรงมุ่งร้ายใคร ทรงมีแต่ความเมตตากรุณาต่อคนทุกเหล่า แม้เขาจะช่ำพระองค์ พระองค์ก็ไม่ทรงกลัว แต่กลับไปหาผู้ที่จะช่วย และเมื่อเจอะหน้ากัน ผู้มุ่งร้ายก็กลایเป็นผู้มุ่งดีไป...ความกรุณาอย่างชนะความโกรธร้าย ความดีย่อมชนะความชั่ว สจจะย่อมชนะอสังจะเสมอ

พระองค์และสาวกจึงมีความปลดภัยในที่ทุกสถาน ทรงเป็นที่เครื่องผลักภาระของพระเจ้าแผ่นดินทุกเขตแดนเว่นแคว้น และประชาชนทั่วไปก็หันมานิยมและดำเนินตามแนวทางของพระองค์ คำสอนของพระองค์จึงเป็นประโยชน์แก่คนทุกเหล่าในสมัยนั้น พระองค์ทรงสอนพ่อแม่ให้มีความกรุณาต่อบุตรธิดา ทรงสอนบุตรธิดาให้มีความเคารพและเลี้ยงดูพ่อแม่ ทรงสอนครูให้ทำหน้าที่ของครูที่ดี และทรงสอนศิษย์ให้เคารพเชือฟังคำของครู ทรงสอนคนมั่นให้มีให้มีความเอื้ออาทรต่อคนจน และสอนคนจนให้สนใจคนมั่น มีด้วยการทำงานให้ดี และได้ผลเต็มที่ ทรงสอนให้เข้าใจผลแห่งกรรมที่จำแนกคนออกไปเป็นชั้นๆ ทุกคนเขยบฐานะของตัวให้ดีขึ้นได้โดยการกระทำที่ดี เพราะทุกอย่างเกิดมาจากการกระทำดี และทุกอย่างเกิดมาจากการกระทำของตนทั้งนั้น

ทรงสอนคนด้วยให้มีความเห็นใจคนเชื้อ คนเชื้อ ก็ต้องเห็นใจคนขาย ต้องอาศัยกันและกันไม่เอาเปรียบกันจนเกินไป เมพพระราชาผู้ปักครองประเทศก์ทรงตักเตือนให้อุปนิธรรม ให้ปักครองประชาชนเหมือนลูกที่เกิดจากอกของตนฉะนั้น

ประการสุดท้าย ทรงอบรมสั่งสอนภิกขุสาวกให้เป็นสาวกที่ดี ให้รู้จักคุณค่าของก้อนข้าวที่ชาวบ้านเข้าสละให้ เพราะเห็นว่าภิกขุเป็นผู้เลี้ยงสละการครองเรือนมากระทำหน้าที่ช่วยโลก ถ้าภิกขุได้มีการทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ก็เป็นผู้อาเปรียบให้เขาเลี้ยงโดยส่วนเดียวไม่ควรเรียกตนเองว่าเป็นศิษย์ของ太子ด้วย ภิกขุในสมัยนั้นเป็นภิกขุที่อุทิศตนเพื่อประชาชนจริงๆ ท่านกระทำการที่ข้องนักบัวจะได้สมบูรณ์เรียบร้อย เป็นประโยชน์แก่โลกเป็นอย่างมาก

อันการเป็นอยู่ของพระในสมัยโน้น ท่านเป็นอยู่อย่างง่ายๆ ไม่มีอะไรเป็นภาระรุนแรง เพื่อทำการให้เป็นคนเบาภัยเบ้าใจ จะได้ใช้เวลาในชีวิตของตนทำประโยชน์แก่ผู้อื่นให้มากยิ่งขึ้น ถ้าบัวจะแล้วมาสร้างบ้านเรือนเยี่ยงชาวบ้านเสียแล้ว งานก็มากขึ้นโดยหากประโยชน์อันใดมีได้ การช่วยเหลือคนอื่นก็ขาดไป เพราะมีมาอยู่กับงานอันหาสารมีได้เสีย พระในสมัยนั้นจึงพอใจถือการอยู่ป่า อยู่โคนไม้ อยู่ถ้ำ แต่โดยมากท่านมีได้อยู่ประจำที่ ท่านมักออกจากวิถีในที่ต่างๆ เพื่อสอนคนให้เป็นคนดี ไปสอนเขาด้วยความสมัครใจ และถือว่าเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของภิกขุ

การเดินทางก็ไปตามสะดวกของท่าน ทำงานธรรมทุตตลอดไป ให้เขามากรับแต่น้อยที่สุด คือรับอาหารจากชาวบ้านวันละมื้อเท่านั้น ไม่รับสิ่งอื่นใดมากไปกว่านั้นอีก รับເเอกสารอีม ไม่มีการสะสมทรัพย์สมบัติเงินทองเพื่อพวากพ้อง เพื่อญาติ หรือเพื่อทำคพร่องตนในเวลาตายไป เพราะกลัวว่าศพจะไม่สมเกียรติ อันเป็นความคิดที่ไร้เก่นสาร ท่านถืออุดมคติ

ว่าทำดีให้มากเมื่อมีชีวิตอยู่atyแล้วฝังหรือเผา หรือทำอย่างไรผลก็เท่ากัน พระในสมัยนั้นไม่มีความกังวลต่อสรีระอันน่าเกลียดของท่าน แต่ท่านกังวลต่อความสุขทุกข์ของผู้อื่นมากกว่าท่านมิได้คิดให้มีพิธีอะไรเพื่อประกาศเกียรติยศเกียรติคุณของท่านเองเลย เพราะท่านมีความเห็นแก่ตัวน้อย บางท่านก็ไม่มีความเห็นแก่ตัวเลย แล้วการเป็นอยู่ของท่านก็เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขต่อชุมชนเท่านั้น

ผู้ที่เข้ามาบัวชื่นพระศาสนา ส่วนมากบัวจะพยายามหันหน้าไปทางที่หลุดพ้นเท่านั้น หาได้บัวจะพยายามเหตุใดอื่นไม่ พระภิกษุในสมัยนั้นจึงเป็นที่สักการะพนับถือของประชาชนจริงๆ การเผยแพร่ศาสนา ก็เป็นไปอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชาวโลก ได้มากยิ่งกว่าสมัยนี้

ภิกษุทั้งหลายจะตื่นเต้น

พากเรภิกษุสมัยนี้ ถ้าเรามาคิดถึงว่าเราเป็นลูกคนโตของพระพุทธเจ้า เราเป็นผู้นำของศาสนาแทนท่านที่ล่วงลับไปแล้ว ในสมัยนี้โลกกำลังต้องการความสงบ ต้องการความจริงแท้ อันเป็นทางพัฒนาทุกๆ ใจจริง ความเสื่อมความจริญของพุทธศาสนาอยู่ที่ภิกษุเป็นส่วนใหญ่ ในสมัยไดภิกษุควรพัฒนาองค์ เคราะห์พระบรมศาสดา เคราะห์หน้าที่ของพระ

ในสมัยนั้นศาสนาเจริญ คนดีมีศีลธรรมก็เกิดมีเพิ่มมากขึ้นจากผลงานของพระ แต่ในสมัยได้ที่พระภิกษุพากันมาลาก หมายศ ถือผิดนอกทางของพระพุทธศาสนา เห็นแก่ตน มุ่งหาลาภผลเงินทองและสะสมไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตนถ่ายเดียว ลืมคำสั่งของพุทธบิดาเสีย

แล้วพุทธศาสนา ก็อับเฉพาะโรงเรียนไม่ให้นำร้องและนั่ง จึงเป็นอันสมควรแล้วที่พาก
ภิกษุทั้งหลายจะตื่นจากความหลับ ลีมตาดูโลกอันกำลังจะลุกเป็นเปลวเพลิงพระภิกษาของ
ชาโภกบังเดิด มีทางที่พอจะดับได้บ้างไหม

พุดถึงจำนวนนักบัวชแล้วในครั้งพุทธกาล มีนักบัวชน้อย แต่ท่านทำงานกันจริง ทำหั้ง
เพื่อตนเอง และเพื่อผู้อื่นในทางรอดพัน ไม่มีความยุ่งยากในหมู่ของนักบัว เพราะเขานักบัว
กันจริงทั้งกายใจ ในสมัยนี้เรามีนักบัวมากเป็นจำนวนมาก ในเมืองใหญ่เช่นกรุงเทพฯ ยิ่ง^{มีมาก} เต็มเกือบทุกวัด และที่อยู่อย่างไม่ได้เรื่อง ไม่เป็นประโยชน์ต่อศาสนา มีมาก เป็น
นักบัวแต่เพียงผิวนอก จึงเป็นที่เอื้อมราภ่าแก่ชาวบ้านอยู่บ้าง แม้เราเมเจ้าคนผู้ปักธงชัย^{อย่าง} มากมาย แต่ก็ไม่เห็นท่านเหล่านั้นทำอะไรลงในทางที่จะชำระสะอาดให้องค์การศาสนา
เป็นของสะอาดขึ้น พวกไม่ชอบศาสนาทำจุดใจและทำลายได้ มันเป็นความผิดของ
พระองค์ มีชื่อของคนอื่นเลย

จะเสียสละเพื่อส่วนรวม

เวลานี้ชาวบ้านทั้งหลายต้องการธรรมะที่ถูกต้อง ต้องการนักสอนเพื่อเสียสละตนเพื่อ
ผู้อื่น แต่ก็ทำไม่ได้ ไม่มีใครออกจากการบูรณะทางเนื้อหันแห่งนรคลวงไปสู่ชนบทกันเลย
ถูกตัดขาดตามาเห็นแก่ตันและกลัวความลำบากกันเสียแล้ว การบัวชเพื่อช่วยตนแลกคนอื่นให้พ้น
ทุกข์นั้นหมดเสียแล้วหรือ ขอคิดถูกบังเดิด

ในด้านการศึกษาหลักธรรมในสมัยนี้นับว่ามีมาก แต่เขาเรียนกันเพื่ออะไร เข้าอาศัย

ศาสนายังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนที่นั่นหรือ ช่างเดอะไม่เป็นไร เมื่อเขามุ่งเข่นนั้น ขอเพียงอย่างเดียว จงคิดกันเสียบ้างว่าเราเติบโต เพราะข้าวในนาต่อ เรียนสำเร็จจากรุ่มแรงของศาสนาแล้วเป็นชาวบ้านที่ดีนำพระธรรมติดตัวไปใช้กันบ้าง เป็นชาวบ้านทำงานในแนวหลักสนับสนุนพระภิกขุอันอยู่แห่งหน้าต่อไป ทำได้เท่านั้นก็ดี และไม่มีใครว่าหrog

ส่วนผู้ที่อยู่เป็นนักบวชต่อไปภายหลังที่จบการศึกษาแล้ว จงทำงานเพื่อประชาชนกันเสียบ้าง อย่ามัวไปเล่นปืนน้ำชา กลัวยังไงตั้งใจดัด เป็นหมอดูทำน้ำมนต์เสียหมด ขอจงช่วยกันทำสิ่งที่พระพุทธเจ้าทำกันบ้างเถิด ศาสนาของเราระดับเพรีบถึงประชาชนจริงๆ เขาจะได้เข้าในศาสนาที่ถูกต้อง เขายังได้ครองชีวิตในทางที่ถูก ความสงบก็จะเกิดแก่บ้านเมืองไทยได้สมปรารถนา

วัตถุเจริญ ธรรมะเลื่อม

เรามักคุยกับกันอยู่เสมอว่า เมืองไทยเป็นเมืองพระ เมืองไทยแห่งเดียวที่รักษาพระพุทธศาสนาไว้เรียบร้อย เราพูดไม่ในเชิงว่า เรามีความเจริญมากในทางพุทธศาสนา ที่ว่าเราเจริญขนาดนั้น ถ้าพูดกันในด้านวัตถุกพอหาได้ แต่ในด้านนามธรรมแล้ว นับว่ายังเต็มทีหน่อย เพราะสถิติอาชญากรรมในเมืองไทยมีมากเหลือเกิน

ความประพฤติชั่วต่างๆ เช่น การดื่มเหล้าเล่นการพนัน อันเป็นของชั่วร้ายมีกันมากดีนั้น เมื่อในงานของวัดบางจังหวัด เรายังคงยังคงคัดลิขิที่ เช่น พิษณุโลกมีพระพุทธชินราชเป็นต้น แต่คนในจังหวัดนั้นจากันตายปีหนึ่งเท่าไร งานบุญของวัดมีร่วง คนยิงกันตาย สิ่ง

ตักดีสิทธินั่นช่วยอะไรได้บ้าง พระพุทธรูปเป็นเพียงวัตถุเครื่องจุงใจ ท่านพูดไม่ได้ พระสงฆ์ต้องพูดแทนท่าน ถ้าพระสงฆ์ไม่พูดกันแล้ว คงยังมากันหนักเท่านั้นเอง

กรุงเทพฯ...นครหลวงของไทย อันเป็นเครื่องแห่งวัดวาอาราม เช้าๆเราจะเห็นนักบัวชเหลืองอ่าวมไปเก็บทุกถนน เย็นๆเรา ก็มองเห็นอ่าวมไปตามห้องสนามหลวง พระท่านไปดูพระเครื่องกัน กรุงเทพฯ มีพระแก้ว พระโต๊อกมาก หลวงพ่อ ก็มาก แต่กรุงเทพฯ เป็นนครที่ไม่ปลดภัยของคนเดินถนน แม้ในบริเวณวัดใหญ่ๆบางทีก็มีขโมยเข้าไปชูกซ่อนอยู่ วัตถุก่อสร้างช่วยอะไรได้บ้าง ถ้าพระสงฆ์มิเป็นบุคคลไม่ช่วยกัน หลวงพ่อที่มีความรู้ทางชั้นนั้น นำจะช่วยกันทำคนดีกันเสียบ้างจะดี ถ้าสามารถทำคนให้รักกันด้วยนะหน้าห้องเวทมนตร์อะไร เทือนั้น จะทำให้รักกันและพาคุณพารายทำไม่ ลองทำให้เกิดรักกันเสียทั้งเมืองมิได้กว่าหรือเป็นไปไม่ได้ เพราะเป็นความเชื่อที่ตั้งไว้บนมูลฐานที่ผิด อะไรๆก็พลอยผิดไปด้วย

ในสมัยนี้เป็นสมัยของการฟื้นฟู ยิ่งในทางพุทธน่าด้วยแล้วเราเชื่อกันว่าพุทธศาสนาจะเจริญยิ่งขึ้นในเกิ่งพุทธกาลนี้ ฉะนั้นขอให้พากเรา โดยเฉพาะภิกษุอันเป็นผู้นำจงลูกขี้นเด็ดแล้วทันเห็นอย่าเลสักพัก เพื่อภูศีลธรรมของบ้านเมืองอันระสำราบไปทั่วโลก เพราะสันติสุขของบ้านเมืองนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับศาสนาอันเป็นบ่อเกิดของศีลธรรม ความหวังของสันติจิตอยู่ที่พากเรา

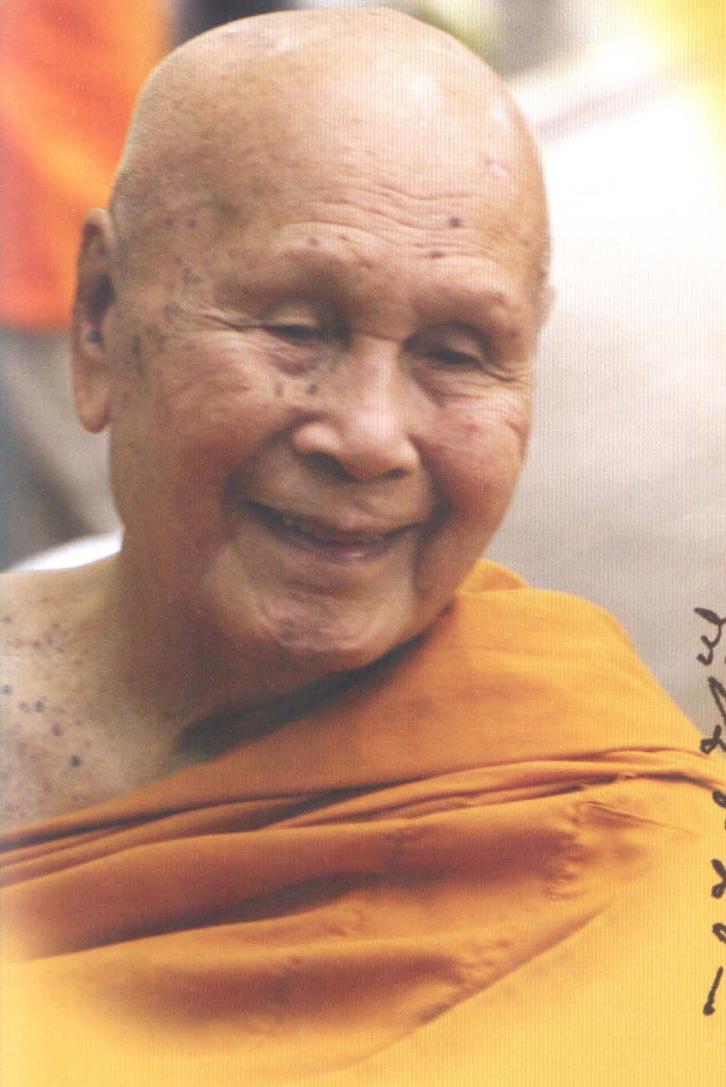
ขอพากเราผู้เป็นพุทธบุตร จงมาทำหน้าที่กันเถิด อย่ามัวรืออยู่เลย น้ำขึ้นแล้วจะรับตักเสีย เหล็กกำลังร้อนจะรับตีเสียเถิด ทิ้งไว้จะเสียการหมด จงปฏิบัติตามคำสั่งฉบับที่หนึ่งของสมเด็จพระพุทธบิดา กันเถิด ท่านผู้รักศาสนาหั้งหลาย.

សាស្ត្រសាសនា

នៃខ្លួន

អាហារខំណែងតាមទំនាក់ទំនង

នគរបាលក្រសួងពេទ្យនគរបាល

သိဒ္ဓရုပ်ပွဲကာလမှာ
သိတစ်ပါနမြန်မာန်အကျင့်အား
သုတေသနတွေကိုဖြန့်ဆောက်မှု
အကြောင်းပါးအကြောင်းများ
အောင်တွေ့ကြောင်းများ

နောက်နောက်များ

เมื่อวันแรกหนึ่งค่าเดือนเก้า ข้าพเจ้าไปแสดงปาฐกถาที่พุทธนิคมวัดเวียนหนองล่อง จังหวัดลำพูน พอกล่าวปาฐกถาจบลงแล้ว ก็เปิดการสอนน้ำธรรมให้ทุกคนที่มีข้อสงสัยมาฟังปาฐกถาตามปัญหาต่างๆได้ มีคนสนใจและได้ถามปัญหาต่างๆมาก

มีคนหนึ่งได้ถามว่า "ทำไมจึงต้องมีศาสนา จะอยู่ในโลกโดยไม่มีศาสนาจะไม่ได้หรือ?" ผู้ถามปัญหามีได้เซ็นชื่อ จึงไม่ทราบว่าเป็นใคร มีอายุปุ่นใหญ่ และมีได้สอนทางกันเฉพาะตัว เขาเขียนใส่กระดาษมาถาม มีอยู่ปีนจำนวนมากที่ทำแบบนี้ คงเป็นคนไม่กล้า จึงต้องทำแบบไม่เปิดเผย บางคนหักลัวบาน จึงไม่กล้าพูดไม่กล้าถาม ครูสอนมาทำให้คนเข้าใจผิดกันถึงขนาดนี้ คงเป็นนักสอนรุ่นก่อนๆที่ชอบชูประชานว่า ถ้าไม่เชื่อจะตกนรกไม่ว่าอะไรที่เขารับฟังแล้ว ต้องยอมรับเชื่อด้วย จนผู้ฟังจึงกล้ายเป็นคนขลาดในเรื่องนี้

ความจริงทางพุทธศาสนาไม่มีธีราชูเขย์ให้กล้า ไม่มีการอาณรภามชู เอาสวรรค์ มาล่อ พุทธศาสนาเป็นเรื่องของการสอนที่มีเหตุผล นำผู้ฟังให้เกิดปัญญาตู้แจ้งเห็นจริงเพียงอย่างเดียว แต่การศึกษาเพียงครึ่งๆกลางๆทำให้คนเกิดความเข้าใจผิดกันมาก โดยเฉพาะในเรื่องการตามปัญหาที่ตนยังไม่รู้ เป็นกิจกรรมทำโดยแท้ ไม่เห็นบานที่ตรงไหน การที่สองสัญแล้ว ไม่ถูกนั่นแหลกเป็นบาน บานพระไม่รู้ไม่เข้าใจ ครูมีบานใบข้อนี้ควรแก้เสียด้วยการได้ถามให้เข้าใจความจริงของเรื่อง

ในสมัยนี้มีคนเป็นจำนวนมาก ที่มีความเห็นโน้มเอียงไปในทางไม่มีศาสนา เข้าใจว่า ศาสนาเป็นสิ่งไม่จำเป็นแก่ชีวิต ศาสนาเป็นแต่คำสอนสำหรับคนไม่เท่านั้น คนที่ได้รับการศึกษาดีแล้วไม่ต้องมีศาสนา ก็ได้ ความสุขของโลกอยู่ที่ความอิ่มของห้อง ความทุกข์ของโลกอยู่ที่ความบากพร่องของห้องนั้นเอง ความเข้าใจในรูปนี้ควรจะถูกเรียกว่า เป็นความเข้าใจผิด

อย่างเร่ง เข้าเข้าใจแต่เรื่องของกายอันเป็นเพียงเปลือกนอกของคนเท่านั้น หาได้เข้าใจถึง
เนื้อแท้ของคนไม่

อาหารของดวงใจ

ที่เราเรียกว่าสัตว์ เรียกว่าบุคคล นั้นหมายถึงอะไรกัน ควรทำความต้องปฏิบัติต่อมาตอบ กันให้เข้าใจ เพียงแต่มีร่างกายจะเรียกว่าเป็นคน เป็นสัตว์ได้เหมือน ถ้าขาดใจของร่างกาย พอก็จะตอบได้ว่าเป็นคนไม่ได้ เพราะกายที่ไม่มีใจก็เป็นเช่นกับห่อนไม้ม ขาดความรู้สึกด้วย ประการทั้งปวง หรือมีแต่ใจโดยไม่มีกายจะอยู่ได้เหมือน ก็คงอยู่ไม่ได้อีก เพราะว่าลำพังเพียง แต่ใจเป็นนามธรรม ไม่ปรากฏเป็นรูปร่าง จะแสดงอะไรออกมาได้ เมื่อมองกับไฟฟ้า ถ้าลำพัง แต่แรงงานไฟฟ้า แต่ไม่มีสายสื่อสื่อสาร ไฟก็ไม่ปรากฏออกมา ถ้ามีหลอด มีสายไฟ ก็ให้แสง ส่องได้ดั่งใด ใจคนเราจึงต้องอาศัยกายเป็นที่ตั้งอยู่ กายของเรามีที่แสดงอะไรต่างๆ ฉะนั้น ใจกับกายจึงต้องอาศัยกันอยู่เสมอ แยกออกจากกันวันไหนก็หมดความหมาย ร่างกายเมื่อขาดใจของร่างกายเป็นดุจห่อนไม้ห้าสาระมิได้

ร่างกายทรงกำลังอยู่ได้ก็ต้องอาศัยสิ่งหล่อเลี้ยง ที่ชาวโลกเรียกว่าอาหารนี่แหละ คำว่า "อาหาร" แปลว่า สิ่งที่นำพลมาให้ ผลในที่นี้ก็หมายถึงการทรงตัวอยู่ได้ เคลื่อนไหวได้ ทำอะไรได้ทุกๆอย่างว่องไว เพราะมีกำลังที่เกิดจากอาหาร ขาดอาหารก็ขาดกำลัง ร่างกาย ก็ตั้งอยู่ไม่ได้

ใจก็ต้องมีกำลังแบบเดียวกับกาย บางเวลาเราพอเห็นได้ เช่น เราจะไปไหนๆ ร่างกาย มีกำลังดีแล้ว ได้รับอาหารอันก่อให้เกิดกำลังแล้ว แต่ใจขาดสิ่งกระตุ้นเตือน ไม่มีอารมณ์ยั่วๆ ให้เกิดความกระตือรือร้น ก็รู้สึกว่าอ่อนแอขาดกำลังที่จะไปตามความต้องการได้ ใจจึง ต้องการอาหารเหมือนกัน อาหารของใจมิใช่วัตถุ แต่เป็นเรื่องของความรู้สึกอันก่อให้เกิดกำลัง กระตุ้นเตือน จริงอยู่ว่ากำลังจะเกิดก็ต้องมีวัตถุเป็นสิ่งล่อดึง กระนั้นเราจะกล่าวว่าวัตถุเป็น อาหารของใจก็ไม่ได้ ใจอาหารคือความรู้สึกในทางใจเป็นอาหาร ไม่ว่าจะโน้มเอียงไปแนวทาง ไหนๆ จะเป็นส่วนดีก็ตาม ส่วนซึ่งก็ตาม ต้องมีกำลังเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนทั้งนั้น

จึงกล่าวจำแนกได้ว่า อาหารของใจทั้งสองอย่างคือด้านใดและด้านเสีย อาหารทั้งสอง ด้านนี้คือยกระตุ้นเตือนใจให้เกิดอารมณ์เร่งอยู่เสมอ ในขณะใดความอยากในทางดี เช่น อยากในการคุณห้าเกิดขึ้นและมีแรงสูง ผู้นั้นก็เกิดกำลังเชิงบวก หักห้ามใจตนเองไม่อยู่ เขายา อาจเล่นไปทำอะไรๆ ที่เข้าประราณได้ เรายึดกว่าไปโดยกำลังใจและเป็นกำลังใจฝ่ายดี และ ดูเหมือนว่าชาวโลกเรามักพอยใจในอาหารฝ่ายต่างกันเป็นส่วนมาก ชอบจมตนลงอยู่กับอาหาร ฝ่ายนี้ เมื่อนั้นตัวหนอนที่จมตนลงอยู่ในกองอุจจาระดันนั้น

อาหารใจอีกประการหนึ่งเป็นประเททคำใจคนให้สูง ให้ดีขึ้น ให้เกิดกำลังใจเพื่อนำตนให้ ผ่านพ้นความทุกข์ในสังสารวัฏ กำลังใจประเททนี้เกิดจากธรรมชาติฝ่ายดี เช่น มีศรัทธา มีความเชื่อในทางที่ถูกต้อง อันนำไปสู่ความดับทุกข์ มีความเพียรมั่นในการที่จะทำตนให้พ้น ไปจากความทุกข์ ด้วยความบากบั้นอันเด็ดเดี่ยว สติความนึกในทางพั้นทุกข์เป็นกำลังใหญ่ ไม่ได้นึกถึงสิ่งใดนอกไปจากนี้ สมาริ ความตั้งใจมั่น ในกิจที่ตนปัลงใจแล้วว่าจะทำ และกิจ นั้นเป็นแนวทางให้พ้นไปจากความทุกข์ในสังสารวัฏ ปัญญาเมื่อความรอบรู้เห็นเหตุผลอย่าง

ชัดเจนແລ່ມແຈ້ງໃນທາງປົງປັບຕົວຖຸກຕ້ອງ ແລະ ມີປາຍທາງເປັນຄວາມສົງບອຍ່າງແທ້ຈິງ

ທັງໜ້າປະກາຮົງທີ່ກ່າວມານີ້ ເປັນອາຫານອີງໃຈອັນປະເຮົດ ນໍາໄລອອກຈາກຖຸກໆໄດ້ ທຳໄຈ
ໃຫ້ເກີດກຳລັງເຂັ້ມເເງິນໃນກາຮົງທີ່ຈະສັດຕະນອງອອກຈາກຄວາມແຫວ່ໄລ ແລະ ກ້າວໜ້າໄປສູ່ຄວາມ
ພັນຖຸກໆພັນຮ້ອນ ຈຶ່ງເປັນອາຫານທີ່ກ່າວໃຫ້ເກີດກຳລັງແລະ ຄວາມກ້າວໜ້າໄປຄ່າຍເດືອນ ໄນມີກາຮ
ດອຍທັງແນ້ວແຕ່ນ້ອຍ ຂາວໂລກຜູ້ລາດໃນແຫຼຸດລົງຈຶ່ງຄວາມແສງຫາອາຫານໃຈອັນຖຸກຕ້ອງແລະແນ່ນອນ
ແກ່ຕົນໃຫ້ມາກ

ແຕ່ດູແໜ້ວນວ່າຂາວໂລກເຮົາເປັນພວກໄຟ່ຂອບກ້າວໜ້າ ມັກພອີຈະຈມ ຈະໃຫດອູ້ແປລັກ
ຕລອດເວລາ ຈຶ່ງພອິຈະແສງຫາແຕ່ອາຫານທີ່ເປັນພິບຕ່າຍເດືອນ ອາຫານປະເທດທີ່ເປັນພິບ ເປັນສິ
ເສພຕິດ ມີໂອະໜລ່ອໃຈບານໃຈອ່າຍ່າງແຮງ ໄດ້ຮອງຊົມເຂົາແລ້ວກົດໄມ້ຄ່ອຍໄດ້ ອາຍາກົນອົກເປັນຄັ້ງ
ທີ່ສອງທີ່ສາມ ກົນຈນກະຮ່າງຕົວເວັງຕົ້ນຄື່ງແກ່ຄວາມຕາຍໄປ ຕາຍໄປພະຍານມາໃນຮສຂອງ
ອາຫານເປັນພິບນີ້ ຜູ້ຮັກຕານຈຶ່ງຄວາມທາຫາທາງທີ່ກົດໄປຈາກອາຫານປະເທດນີ້ ທັນໜ້າເຂົ້າຫາ
ອາຫານປະເທດທີ່ຕົນໄມ້ຕ້ອງຕົກຕໍ່າກວ່າ ກົດໄວ້ເລ່າຈະເປັນເຄື່ອງທ້າມກັນມືໃຫ້ເຫຼົາຕ້ອງຕົກໄປໃນທີ່
ໜ້າທີ່ຕໍ່າ ໄນມີອະໄໄລເລັວອອກຈາກສາສາເຫັນນີ້ ທີ່ຈະທ້າມກັນມືໃຫ້ຕົກໄປໃນກາງຕໍ່າ ສາສາ
ຈຶ່ງເປັນອາຫານທາງໄຈ ເປັນກຳລັງຕ່ອຕ້ານແໜ່ງຢ້ວັງໄລມີໃຫ້ຕົກຕໍ່າ

ສາສາ : ບັງເທີຍນគນບຸນຈົດໃຈ

ຮັດທີ່ເທີມດ້ວຍມັ້າ ເປັນຮັດທີ່ໃຫ້ກັນມາກໃນສົມມັຍໂມຣານ ໃຊ້ໃນກາຮົງແລະ ໃນການຮັບ
ດ້ວຍ ມັ້າທີ່ເຄົາມາເທີມຮັດຕ້ອງເປັນມັ້າທີ່ໄດ້ຮັບກາຮົງຝຶກຝາມໄດ້ແລ້ວ

คนที่ฝึกม้าเป็นคนสำคัญ ถ้ามีความชำนาญมาก ก็มีราคาตัวสูงมาก ใน การอกรอบกับ ข้าศึก เขาต้องเลือกคนขับรถหันดีให้คุ้มรถออกไป เพราะคนที่จะรบหันรถมีเรื่องที่จะ ต้องทำคือ คอยยิงข้าศึกผู้มาภูกระวน การบังคับม้าและรถจึงเป็นหน้าที่ของอีกคนหนึ่ง เขาต้องรู้ ว่าควรบุก ควรรออย ควรขับรถเข้าไปในทางใดจึงจะปลอดภัยได หน้าที่แผนกนี้จึงเป็นหน้าที่ สำคัญมาก ในคราวอธุนทำสิ่งแวดล้อมในหุ่งภูกระเวชตร ต้องให้พระภูษะวนามาช่วยขับรถให้ การรบจึงเป็นไปได้�ดี

ในขณะที่รถลงจากที่สูงมาสู่ที่ต่ำ เป็นทางที่มีอันตรายมาก คนขับจะต้องมีสติ และ ควบคุมบังเหียนให้มั่นคง คอยคุณม้าให้อยู่ในความเรียบร้อย เร็วเกินไปไม่ได ต้องเดินลงมา อย่างพอตีอันตรายจึงไม่เกิดขึ้นแน่นได ใจของคนเราก็แบบเดียวกัน ตามปกติจะมักชอบให้ลงไป ในทางต่ำทรมานเสมอ เมื่อนักบันน้ำที่มีปกติให้ลงไปสู่ที่ลุ่มที่ร่วน แต่การให้ลงของน้ำไม่ยุ่งยาก แก่ใคร ส่วนการให้ลงของใจที่ขาดการเห็นี่ยังรู้ไว ก็มีแต่จะเป็นอันตรายโดยส่วนเดียว เป็น อันตรายชนิดที่ต้องเดือดร้อนในภายหลัง

การบังคับใจให้มีสภาพให้ลงไปแต่น้อยในด้านซ้ายจึงเป็นกิจจำเป็นมาก และศาสนาหรือคำ สั่งสอนจึงเป็นเหมือนกับบังเหียน บังคับใจมิให้ลงไปสูงความตกต่ำเร็วเกินไปนั้นเอง รถม้า ต้องมีคนเหือบบังเหียนแน่นได ใจคนที่ยังอยู่ในโลกก็ต้องมีบังเหียนสำหรับบังคับฉันนั้น ศาสนา จึงจำเป็นสำหรับทุกชีวิตที่ต้องการความพัฒนาขึ้นในโลกนี้และโลกหน้า เราจะเป็นอยู่ในโลกโดย ปราศจากศาสนาไม่ได

ธรรมะ : เครื่องยกระดับจิตใจ

คำโบราณกล่าวไว้ว่า สิ่งสี่ประการคือ การกินอาหาร การเสพเมตุน การหลับนอน การสะตุ้งกลัวต่อภัยอันตราย ทั้งสี่ประการนี้มีทั่วไปแก่คนและสัตว์ดิรัจдан วัว ควาย ช้าง ม้า ตลอดถึงสัตว์ตัวเล็ก เช่น พากแมลงต่างๆ ย่อมมีสิ่งสี่ประการนี้ทั่วทั่ว ก็อย่างไรก็ตาม ภัยที่เราเห็น กันว่ามีวิญญาณครองเลย แม้พากพืชต่างๆ ถ้ามองดูกันให้ดีแล้ว ก็มีการกินอาหาร มีการ เสพเมตุนเพื่อผสมพันธุ์ให้ก้าวขึ้นของอกไป เวลากลางคืนต้นไม้ทลายชนิดมีการหลับนอนเป็น การพักผ่อนไปในตัวโดยทุบไปของมันหันหมวด เช่น ต้นเตะขาน กระถิน และพากไม้บัง ประเภท ต้นไม้ก็กลัวต่ออันตราย กลัวความตาย ถ้าตรงไปหนีร่มมากทางแสงสว่างยก มัน ก็ต้องออกกิกก้านไปทางด้านที่มีแสงสว่าง มองดูแล้วมันมีอาการคล้ายสัตว์อยู่มีใช่น้อย

ส่วนคนและสัตตนั้นไม่ต้องสงสัยเลย อาการทั้งสี่ประการนี้มีเป็นแบบเดียวกัน และคน มีอะไรมา กกว่าสัตว์ไม่เลี่ยอีก เช่น การกิน คนกินมากกว่าสัตว์หลายเท่าการอนกันนอน มากกว่า นอนจนกลایเป็นคนลับหลังยาวยาวยามากจนนั่งไม่ได การเสพเมตุนยิ่งร้ายใหญ่ สัตว์มันเสพกันเป็นๆๆ พอดันจากถูกดูน้ำแล้วมันนอนเฉย ทั้งตัวผู้และตัวเมียหาแต่ต้อง กันไม่

แต่มนุษย์เราที่เรียกตนเองว่าผู้ประเสริฐนั้น กลับ例外ร้ายไปกว่าพากสัตว์ดิรัจдан มีการ เสพกามโดยมิได้จำกัดเวลา ถูก เดือน ปี และมีการเสพกันอย่างสำส่อน ปราศจากความ ละอาย เมื่จะมีคู่ครองเป็นของตนแล้วก็ยังไม่พอ ยังต้องแสร้งทำใหม่ๆต่อไปอีก ความอิม ความพอใจในกามไม่มี โลกจึงยุ่งเพราภกามอยู่มาก ส่วนการสะตุ้งกลัวต่อภัยอันตรายก็มีเช่นเดียวกัน

รวมความว่า คนกับสัตว์ดิรัจนามีความต้องการแบบเดียวกัน พูดกันโดยความจริงแล้ว คนกับสัตว์มีสภาพเหมือนกันในลิ่งสี่ประการนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้ต้องหาอะไรมาช่วยยกระดับของคนให้สูงกว่าสภาพของสัตว์

ลิ่งที่จะยกกระดับทางใจของคนให้สูงกว่าสัตวนั้น คือหลักธรรมหรือศาสนานั่นเอง จึงให้คำจำกัดได้ว่า ศาสนาเป็นลิ่งที่ช่วยยกกระดับใจของคนให้มีสภาพแตกต่างไปจากสัตว์ดิรัจนาคนที่ได้รับความเป็นอยู่สูงกว่าสัตว์ดิรัจนา จึงต้องมีศาสนาเป็นหลักครองใจ ทุกคนจึงต้องมีศาสนา ศาสนาทำคนเราให้แตกต่างจาก หมู หมา เป็ด ไก่ อันเป็นสัตว์ดิรัจนา

เจริญกาย-เจริญใจ

ในสมัยนี้มีคนเป็นจำนวนมากที่ได้รับการศึกษาแ芬ใจ ก็ และกล้ายเป็นนักวัตถุนิยม คือมีความคิดเกี่ยวกับกายถ่ายเดียว หาได้คิดถึงนามธรรมหรือใจไม่ เขาเห็นว่าห้องสำคัญ กว่าอะไรทั้งหมด ถ้าห้องที่ว่าเหลือทำอะไรไม่ได้ จึงต้องพยายามบำรุงห้องของตนก่อน ความคิด จึงเอียงไปในทางพางสิ่งอันจะช่วยแก้ทุกข์ในทางกายเป็นสำคัญ หาได้คำนึงถึงใจของตนไม่ เขา คิดแต่จะบำรุงห้องอย่างเดียว และจะจัดระบบสังคม โดยการทำให้ทุกคนมีกินมีใช้กันอย่างทั่วถึง ตัดเรื่องศาสนาออกไปให้หมดเลยที่เดียว

เราภาคิดกันดูว่าจะเป็นไปได้หรือ ในโลกอันเต็มไปด้วยความอยากชนิดที่ไม่รู้จบนี้ จะ มาบังคับให้เข้าอย่างแต่พอดี โดยไม่มีการสอนให้รู้ว่าอย่างมันอยู่ตรงไหน อะไรเป็นมูลฐาน ของความอยากร ปัญหายุ่งยากจะหมดไปได้อย่างไรกัน ในบางประเทศได้ลองใช้ระบบสังคม

นิยมมาแล้ว แต่ปรากฏว่ามีความยุ่งยากเกิดขึ้นอยู่เสมอ เขาจะทำคนให้เป็นผู้งัวภวากวาย ให้เดิน ยืน นั่ง นอน ตามคำสั่งของผู้เป็นหัวหน้าเสมอไป จะเป็นไปได้หรือ ถึงแม้ว่าทุกคน มีกินมีใช้แล้ว แต่การกินการใช้มีสภาพไม่เหมือนกัน บางคนกินดีกว่าใช้กิจวัตรฐานะ ของเข้า คนอื่นที่ไม่มีอยู่ไม่มีกินแบบนั้นก็คิดบ้างว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ทำไม่เข้าไม่เหมือนเรา ทำอย่างไรเรางี้ไม่เหมือนเขา เราควรจะเป็นเช่นเข้าบ้าง ทุกคนควรจะคิด ความคิดก่อให้เกิด การกระทำ พากอิ่มจัดไม่ควรคิดถึงพากหิวจัด พากหิวจัดก็ต้องคิดโคนพากอิ่มด้วยกำลัง ในการโค่นก์มักอ้างถึงประโยชน์ส่วนรวม ทำเพื่อส่วนรวม แต่เมื่อสำเร็จความประสงค์แล้ว ความคิดเห็นแก่ท้องของตัวก์เกิดขึ้น คำว่าส่วนรวมหายไป เหลือแต่คำว่ากฎก่อนคนอื่นซึ่งมัน การกินการกอบโภยก์เกิดขึ้น โดยเห็นแก่ปากแก่ท้องเป็นเรื่องสำคัญนั่นเอง

เพียงแต่ให้ห้องอิ่มไม่พอดอก เพราะเรื่องอิ่มเป็นเรื่องมีไม่พอ วันนี้อิ่มแล้วพรุ่งนี้อีก ตัวอิ่มแล้วลูกหา้านอีกพากพ้องอีกความอิ่ม ความพ้อไม่มีแก่คนที่ยังมีกิเลสยังมีความอยากรู้ ความอยากรู้ในใจของเข้า การปรับปรุงสังคมโดยให้กินกันอย่างเดียวนั้นไม่พอ ต้องมีวิธีการที่ ดีกว่านั้น ประณีตกว่านั้น สำหรับห้ามกันความอยากรู้ที่จะกินให้หมดไป และรู้จักว่าเท่าใดพอ สำหรับความต้องการของตน แต่ละคนละครอบครัว วิธีการนี้เป็นเรื่องของศาสนา เรื่องของศิลธรรมอันเป็นเรื่องการสอนใจโดยแท้ คนเราถ้าบังคับใจได้ก์หมดยุ่ง หมดปัญหาสำหรับคน และสำหรับโลก ถ้าเรามาทำความเข้าใจกันให้ชัดเจนในเรื่องของศาสนาแล้ว ปัญหาที่ว่าครัวมี หรือไม่ครัวมีศาสนา ก็จะตกไปเอง

ศาสนา หมายถึงหลักคำสอน หรือข้อปฏิบัติที่จะทำคนทุกคนให้อยู่กันอย่างสงบ เป็น ระเบียบของแต่ละคน รวมทั้งหมู่คณะ เพื่อให้ทุกคนมีความสำนึกรู้ดีชอบด้วยตนเอง และ

มองเห็นชีวิตทุกชีวิตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การอยู่อย่างมีระเบียบเป็นลิ่งที่ประเสริฐ และก่อให้เกิดเอกสารภาพระหว่างชุมชนทั้งหลาย เมื่อคนเส้นเด้ายิ่งร้อยดอกไม้ให้มีระเบียบงามจะนั่นนี้ขึ้นหนึ่ง

อีกขั้นหนึ่งสูงขึ้นไปกว่านี้ ศาสนาเป็นแนวทางของใจที่ทุกคนควรเดินตาม เพื่อทำตนให้รู้แจ้งในสิ่งอันมีหมายในโลกนี้ และเกิดเป็นหน่ายต่อความเปลี่ยนแปลงอันไม่รู้จักหยุดของโลก ของชีวิต คิดทางทำทางทำตนให้พ้นไปจากความทุกข์ที่เกิดจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย ฯลฯ อันเป็นภาวะที่ทุกคนต้องพบเห็น แต่พระตนยังไม่เข้าใจชัดแจ้งเจียงยังคงอยู่ ศาสนาสอนมิให้หลงไหลและมัวหมาในสิ่งนั้น ถอนراكแห้งของความทุกข์ได้อย่างเต็ดขาด เป็นผู้เบากายเบาใจ ถึงความ สะอาด สวยงาม สงบ อย่างแท้จริง

โดยนัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ศาสนาเป็นหลักประกันของสังคม เป็นแนวทางของชีวิต ทุกชีวิต ไม่ว่าเขาจะอยู่หรือจะไปจากโลกนี้ คนที่ยังอยากอยู่ในโลกนี้ ก็ต้องเดินตามทางที่ตนอยู่อย่างเป็นสุข แต่มิใช่สุขเฉพาะตน ต้องทำให้คนอื่นเป็นสุขด้วย เพราะสุขคนเดียวมิใช่สุข แต่ถ้าลายเป็นทุกๆที่มาจากการที่ริษยาในความสุขของผู้นั้น จึงต้องทางทำให้เป็นสุขกันทุกคน โดยใช้หลักศาสนาที่สอนไว้ ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน โลกนี้อยู่ได้ด้วยดี เพราะมีความรัก รักก็เป็นหลักของศาสนาที่ทุกคนพึงปฏิบัติ

ส่วนบุคคลผู้มีความประสงค์จะออกไปจากโลกเพราะมองเห็นไม่มีความแน่นอนแล้ว ก็มีทางให้พ้นไปได้ ขอให้ทุกคนที่ครรจะไปลงเดินทางนั้นๆเดิด ทางมีอยู่แล้ว เดินไปอย่าหยุดยั้งก็จะถึงจุดหมายปลายทางได้แน่นอน

ตัวได้ไปพบอาหาร เช่น ปลวกที่คลานอยู่ตามดิน หรือพบข้าวที่พวงเราไปไว้ให้มันกิน มันต้องเรียกร้องเพื่อนให้มากินด้วยกันอย่างสนุกสนาน มันมีได้เห็นแก่ตัวอย่างมนุษย์บางพาก มันแบ่งกินกันอย่างทั่วถึง ไม่มีการเก็บตุนไว้เพื่อตนผู้เดียว ดังเช่นหมู่คุณเข้ากระทำเลย เวลา มีภัยอันตรายมันก็ร้องเป็นอาณัติสัญญาณ ทุกตัวจะบินขึ้นต้นไม้และระวังอันตรายกันทั่วหน้า การกระทำการของนกเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ลักษณะ

ในเวลากลางคืนเดี๋ยวนี้ ชาโโลกกำลังหลับนอนบนที่นอนอันอ่อนนุ่ม แต่นกบางชนิด หาหลับไม่ มันออกหากินเวลากลางคืน มันร้องเรียกเพื่อนสนิทป่า และร้องเป็นเวลาไม่ค่อย ผิดพลาดกันที่ เดยสังเกตเลียงหากและเวลาไกว เขาวังตรงต่อเวลาเสมอ มนุษย์เราเสียอึก เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา หรือเอาเวลาส่วนรวมไปใช้ส่วนตัว สุนัขที่เป็นสัตว์ดิรัจจานก็ไม่ได้ น่าจะอายโดยแท้ นี่คือศาสนาของพวงนก

รวมกล่าวไว้ได้ว่า ทุกอย่างมีระเบียบสำหรับหมู่ของเขาระบุเด่นๆ หรือโดยไร้เจตนา ก็ตาม เป็นเรื่องมีก์พอแล้ว มนุษย์เราเป็นสัตว์ประเสริฐกว่าสภาคพสัตว์ทั้งหลาย จะไม่มีศาสนา เป็นหลักครองใจจะห่วงหรือ ไม่มีระเบียบสำหรับตนสำหรับหมู่คุณะแล้วจะอยู่กันอย่างไรแล้ว จึงจำเป็นต้องมีศาสนา

แต่ทว่า ศาสนาที่มนุษย์จะพึงถือนำมาปฏิบัตินั้น ย่อมมีสภาพสูงต่ำกว่ากันตามความ เจริญของมนุษย์หมุนนั้น คนป่าคนเยิงก็ถือศาสนาแบบต่างๆ พอเป็นเครื่องปลองบย่อนใจของ พวงเขา และทำให้พวงเขาระบุอยู่กันอย่างมีระเบียบตามควรแก่ฐานะของเข้า โดยมากเป็นผู้ นับถือผีหรือเทวดา สุดแล้วแต่จะเรียกเขาในหมู่ของเข้า มีพิธีการเช่นไห้ตามประเพณีเป็น ครั้งคราว เพื่อขอความคุ้มครองป้องกัน และเมื่อได้รับความคุ้มครองแล้ว ก็ต้องตอบแทน

กันบ้าง ระบบการให้ การรับ การเกิดมาตั้งแต่ในสมัยมุชชย์ยังเป็นชาวป้าชาวดอย และแก่ไขให้ดีขึ้น คนที่ใจยังต่าเมื่อให้ก็ต้องหังผลตอบแทนเสมอ ส่วนคนที่ใจสูงแล้ว เช่นมีการให้แต่ไม่มีการตอบแทน ถือว่าเป็นการช่วยผู้อื่น และช่วยตนเองให้พ้นจากนาปด้วย

ศาสนาและการปฏิรูปโดยลำดับ

เมื่อโลกกำลังหน้าไปในทางด้านวัฒน ทางด้านจิตใจก็พลอยก้าวหน้าไปด้วย ความนึกคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจในทางศาสนาดีขึ้นโดยลำดับ ครูอาจารย์ผู้สอนศาสนาดัดแปลงคำสอน และวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมแก่นิสัยใจคอของชาโภก ตัวศาสนาจึงค่อยปฏิรูปมาเป็นระยะจากการนับถือที่เป็นไปตามธรรมชาติ มาเป็นการถือหลักธรรมะ อันเป็นแนวทางของความพันทุกข์อย่างแท้จริง

ผู้ที่ทำการเปลี่ยนแปลงแนวศาสนาถึงขั้นสุดนั้นได้แก่ พระโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ทรงใช้เวลานานถึงหนึ่งหนึ่ง เพื่อทำการทดลองเสาะแสวงแนวทางที่คนในสมัยนั้นได้ปฏิบัติกันมาก่อน จนประจักษ์แก่ใจของพระองค์เอง ว่าเป็นทางที่ถูก และนำไปสู่ความพันทุกข์ได้จริง ในที่สุดก็ได้นำเอารวมจะริบัณฑ์มาประการแก่ชาวโลกรอไป

พวกราที่เกิดมาในยุคដั้นนั้นบุญมากที่ได้พบคำสอนอันประเสริฐ โดยไม่ต้องลงทุนค้นหา เรายังเห็นที่เพียงเต็บปฏิบัติตามเท่านั้น ผลของการปฏิบัติชอบก็จะเกิดมีแก่เราได้ สมควรแก่การปฏิบัติ จึงเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่ต้องมีศาสนาเป็นหลักประจำใจ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับดำรงชีวิตในทางปลอดภัยต่อไป

ถ้าพูดในทางเบรี่ยบเทียบกันแล้ว คนในสมัยก่อนมีได้มีการศึกษาก้าวหน้าเหมือนอย่างคนในสมัยนี้ ความคิดความอ่านก็อยู่ในวงจำกัดกว่าพวกราในสมัยนี้ แต่ถ้าพูดในด้านของความสงบสุข คนสมัยก่อนมีมากกว่าพวกราในสมัยนี้ ทำไม่จึงเป็นเช่นนี้แล้ว เพราะเหตุว่าคนที่ขาดการศึกษาเป็นคนเชื่อง่าย ใจไม่กระต้างเงินไป ถ้าได้รับคำเตือนของใคร ก็ยินดีและทำตามทันที เขาเป็นคนว่าอนสอนฝ่าย จึงประพฤติธรรมได้ดีมาก

พวกราในสมัยปัจจุบัน...ขอโทษที่จะเรียกว่ารู้มากายากนาน เป็นจำพวกดีอวดเด่นอยู่เสมอ ไม่ยอมที่จะรับฟังความคิดเห็นของใครง่ายๆนัก ใจจึงหักจะห่างเหินไปจากศาสสนายิ่งในการศาสนา มีการปฏิบัติบางประการอันนับเนื่องในพิธี เขาแม้ก็ไม่พอใจในพิธีการนั้นๆ ใจของเขานั้นเลื่อมใสเลย คิดว่าศาสนาเป็นสิ่งไม่จำเป็นไปเสีย ชั้ร้ายบางคนกล่าวว่า ผมไม่ต้องมีศาสนาอะไรก็ได้ผมไม่ทำให้ใครเดือดร้อนก็พอแล้ว

คำพูดเช่นนี้เป็นคำพูดที่ออกมากจากความเชลา และไม่เข้าใจว่าศาสนานั้นหมายถึงอะไร การไม่ทำให้ใครให้เดือดร้อนก็เป็นศาสนาแล้ว เขาเป็นคนมีศาสนาประจำใจตนอยู่แล้ว แต่ไม่รู้เท่านั้น เมื่อมองคนที่ได้เคยกินของบางอย่าง และไม่รู้จักว่าของนั้นเป็นอย่างไรด้วยเวลาไปกินข้าวก็ไม่ทราบว่าตนกินอะไร รู้แต่เพียงเบรี่ยวหวานมันเค็มเท่านั้น ในทางศาสนา ก็มีนัยเช่นเดียวกัน

คนที่อยู่กันในโลกอย่างมีระเบียบก็เรียกว่ามีศาสนาแล้ว ชนใดที่ก้าวหน้าไปได้ดี ต้องมีคุณธรรมประจำใจของเข้า แต่บางที่เขาอาจจะไม่ตั้งชื่อสำหรับคุณธรรมข้อนั้น ไม่มีชื่อ สำหรับยึดถือ เป็นแต่เพียงข้อปฏิบัติอันทุกคนจะพึงปฏิบัติกัน เพราะการปฏิบัติธรรมนั้น ไม่ต้องรู้จักชื่อก็ได้ ถ้าเดินทางถูกก็คงได้ผล

บางคนเคยถามข้าพเจ้าว่า จีนบังคุณไม่เห็นเขานับถือศาสนา คำว่าไม่นับถือศาสนา คือ ไม่เคยเห็นเขาไปรับ ไม่เห็นเขาวิจัคทานแก่นกบัวช แต่ทำไม่เข้าสิ่งได้ร่วม ความจริงการที่จีนคนนั้นร่วมเป็นถ้าแก่ขึ้น ก็พระเจ้าได้ประพฤติธรรม เช่น การเป็นคนชยันในการหาเมื่อได้มามาแล้วรู้จักรักษาทรัพย์ให้กองงาม คนคนดีเป็นมิตรสหาย ใช้จ่ายบำรุงตนและครอบครัวแต่พอสมควร เขาก็เป็นคนตั้งตัวได้โดยหลักประจำใจแล้ว โดยไม่ต้องนองกว่ามีศาสนา ส่วนบุคคลที่อ้างตนว่ามีศาสนา แต่มิได้ปฏิบัติ ผลกระทบเกิดแก่เข้าได้อย่างไรกัน

ระเบียบของสังคมคือศาสนา

โลกทั้งมวลอยู่ได้โดยมีระเบียบ ขาดระเบียบแล้วสิ่งทั้งหลายก็ไขว้เชวกันหมด ระเบียบจึงเป็นสิ่งจำเป็นแก่สังคม ระเบียบของสังคมนี้แหลกคือตัวศาสนา เราชาวโลกจะอยู่ได้โดยปราศจากศาสนาไม่ได้เลย ทุกคนจึงควรมีหลักศาสนาเป็นหลักครองใจ โดยการหันหน้าเข้าศีกษาศาสนาของตนที่ตนรับไว้ ให้รู้ว่าตนเพียงปฏิบัติอย่างไร และลงรักษาตัวไว้ด้วยการปฏิบัติประภาคให้คุณที่ไม่รู้ ได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ก็จะเป็นการทำตนถูกต้องโดยเหตุผล เป็นคนไม่เปล่าจากศาสนา มีความเชื่อแన่ใจตนจะปลอดภัยในโลกนี้และโลกอื่น ทำความก้าวหน้าให้แก่ตนได้อย่างดีทุกประการ ปัญหาที่ถามว่าไม่มีไม่ได้หรือจึงเป็นอันก่อล่าวสรุปได้ว่า ไม่มีไม่ได้ ทุกคนต้องมีศาสนาเป็นประทีปนำทางของตนเสมอ

ຮສສນຄຮອງຈົດໆ

ໃສ່ວະ

ຮຣມະຮັກຜາຈົດໄຈ

ການສະເໜີໂລດ ທີ່ຈະສືບຕິດຕາມ
ການສະເໜີໂລດ ທີ່ຈະສືບຕິດຕາມ

ପ୍ରାଚୀନ ପାତାରେ
ଦେଖିଲା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ଶକ୍ତିକାନ୍ତ: ଶକ୍ତି

ญาติโอมพุทธบริษัทหงษ์หลาย

ณ บัดนี้ ถึงเวลาของการฟังปาฐกถาธรรมอันเป็นหลักสำคัญสอนทางพุทธศาสนาแล้ว ขอให้ทุกท่านหาที่นั่งอยู่ในอาการสงบเรียบร้อย เพื่อจะได้ฟังเรื่องอันเป็นประโยชน์แก่ชีวิตต่อไป

ธรรมะรักษาจิต

ตามปกติในวันหยุดงานหยุดการ เรายังได้รับการพักผ่อนในทางร่างกาย การพักผ่อนในทางกายเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับชีวิตส่วนหนึ่ง เพราะร่างกายมีการลีกหรือ มีการเห็นด้วยอ่อนเพลีย อันเนื่องจากการปฏิบัติในการงานอันเป็นหน้าที่ แต่เราจะพักแต่กายอย่างเดียว นั้นไม่พอ ต้องมีการพักในทางใจด้วย ความจริงการพักในเรื่องเกี่ยวกับใจนั้นสำคัญกว่าทางร่างกาย จิตใจที่รู้สึกอ่อนเพลียไม่มีกำลัง ก็ยอมขาดกำลังงานในการที่จะปฏิบัติหน้าที่

ขอให้เราสังเกตในบางครั้ง ถ้าเรารู้สึกเหนื่อยในทางจิตใจ ก็เกิดการเบื่อหน่าย ไม่อยากประกอบกิจการงานอันนั้น ความเบื่อหน่ายนั้นเกิดทางใจ ไม่ได้เกิดทางร่างกาย เหตุที่ให้เกิดความเบื่อหน่ายนั้น ก็เนื่องจากว่าจิตไม่มีการพักผ่อน มีแต่เรื่องของการทำอยู่ตลอดเวลา การทำในเรื่องจิตมันเกี่ยวกับเรื่องความคิดอ่อน คนเราถ้าหากว่าไม่รู้จักบังคับตัวเองให้ใช้ความคิดในทางที่พ่อแม่พ่อครัว จิตก็จะทำงานหนักเกินไป จนกระทั่งปวดสมอง ปวดประสาท ทำให้ได้รับความทุกข์ทั้งทางกายทางใจ

ร่างกายที่เกิดอาการไม่สบายใจขึ้นนั้น เกิดจากความไม่สบายในจิต แล้วก็ย่อมเป็นเหตุให้เกิดความไม่สบายในทางกายด้วย ถ้าลำพังแต่เพียงความไม่สบายแต่ในทางกาย ใช้หยา

รักษา ก็อาจจะหายได้ด้วย เช่น คนที่มีโรคทางกายอย่างเดียวไปทางนอ หมอก็จะจัดเลง เยียวยารักษาให้ ไม่เท่าได้โรคนั้นก็จะหาย แต่คนที่มีโรคจิต หรือทางวิญญาณนั้น เมื่อว่า ร่างกายจะเป็นปกติ เช่น ร่างกายอ้วนพี มีกำลังแข็งแรง กินได้หลับได้อยู่ปกติ แต่ว่าจิตใจ ไม่เป็นปกติ ก็ยอมจะเกิดความทุกข์ในทางใจ ทำให้ร่างกายที่อ้วนหัวเราะนั้น ทรุดโทรม ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นการรักษาสุขภาพของคนเราต้องมีการรักษาทั้งสองด้านคือ รักษา สุขภาพทางกาย และก็มีการรักษาสุขภาพในทางจิตด้วยนั้น

เราจะทำอย่างไรเป็นปัญหาอยู่ เรื่องฝ่ายกายนั้นรักษาได้ดีด้วย เช่นเมียภูมิယามีเครื่อง ประภอบการรักษามากอยู่ แต่ว่าเรื่องฝ่ายจิตนั้นจะรักษาโดยทางใจ อันนี้แหละเป็นเรื่องที่เรา จะต้องหันเข้าหาหลักธรรม อันเป็นคำสอนทางศาสนา โดยเฉพาะธรรมอันเป็นส่วนที่ลึกซึ้ง ละเอียดขึ้นไปนั้น เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่จิต แก่วิญญาณของเรามาก ถ้าหากเราศึกษาแล้ว นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเรา เราจะมีความสุขในทางใจแล้วก็มีความสุขในทางกายด้วย

ขอให้เราสังเกตดูบุคลบงคน เมื่อว่าเขาจะต้องทำงานหนัก เหนื่องหนึ่อย คนอื่นดูแล้ว ก็รู้สึกเห็นอย่างเห็นบุคคลนั้นที่ต้องทำงานไม่หยุดไม่ยั้ง แต่ว่าจิตใจเขาเป็นปกติ มีความสงบดี มีความสุขในทางใจ อันนี้เนื่องจากอะไร ก็เนื่องจากว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้ทำใจให้เหนื่องหนึ่อย รู้จักปล่อยวาง เมื่อถึงเวลาที่ทำไปตามหน้าที่ แต่ถึงเวลาหยุดเขาก็หยุดได้ทันที ไม่ดำเนินถึงสิ้น นั้นในทางที่จะทำให้เกิดความทุกข์ความร้อนใจ เวลาใดต้องการพักผ่อนก็ได้พักผ่อนเต็มเม็ด เต็มหน่วย ไม่เหมือนกับคนบงคน ในเวลาพักผ่อนก็ไม่ได้พัก คือร่างกายนอนอยู่บันเตียง แต่ว่าจิตใจไม่ได้นอนกับเขา เพราะว่ามีความคิดวุ่นวายอยู่ตลอดเวลา กระสับกระส่าย ดื่นرن อันนี้เรียกว่าใจไม่ได้พัก

เมื่อจิตใจไม่ได้พากก์เกิดความทุกข์ชั้นในทางใจ อันเป็นปัญหาซึ่วตอยู่ไม่ใช่น้อย คนเราในสมัยนี้ การดำรงชีวิตต้องอาศัยการแข่งขันตลอดเวลา เพราะอาชีพที่ทำนั้น ไม่ใช่ทำแต่เราคนเดียว แต่ว่าคนอื่นเข้าก็ทำอาชีพอย่างนั้น ด้วยวิสัยของมนุษย์นั้นไม่อยากให้ใครเจริญ ไม่อยากให้ใครก้าวหน้าไปกว่าตัว ก็ยอมจะมีการปัดแข้งปัดขา กัน อันเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากขึ้นในจิตใจ บางทีก็มีอุปสรรคขัดข้องในการปฏิบัติภาระงาน เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์มากขึ้นในชีวิตประจำวัน ถ้าเราไม่สามารถบังคับจิตใจของเราไว้บ้าง ใจก็จะฟุ้งซ่าน ทำให้เกิดความทุกข์เกินพอตี เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมโทรมในทางกายและเสื่อมโทรมในทางใจด้วย

ถ้าเราหวังจะให้เกิดความสุขสบายจริงๆแล้ว เราจึงควรจะได้หันเข้าหาเครื่องระงับจิตใจ มีห้ามล้อสำหรับความนึกความคิดของตนไว้เลียบ้าง การที่จะทำได้อย่างนี้ ต้องอาศัยการศึกษา เป็นการศึกษาธรรม เล็กน้อยที่เรารู้เร้าใจนี้ ไปใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพราะว่าธรรมนี้จะสอนให้เรารู้ว่าอะไรเป็นอะไรอย่างถูกต้อง

มีเหตุย่อมเกิดผล

แท้ที่จริงสิ่งต่างๆที่เราต้องการอยากมีอย่างได้ เรายังคงความมั่นคงไม่ได้ดังใจ เรายังจะรู้ตามหลักธรรมที่เราได้ศึกษาไว้ไม่มีอะไรที่จะได้ดังใจ สิ่งทั้งหลายไม่ได้อยู่ในอำนาจไม่อยู่ในการบังคับของเรา เราจะประนานว่าจะเป็นอย่างนั้น จนเป็นอย่างนี้ เสมอไปนั้น ย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะสิ่งทั้งหลายเราบังคับเอามาได้ตามชอบใจ เรามีหน้าที่แต่เพียงกระทำตาม

ที่เราต้องกระทำเท่านั้น ส่วนผลอันเกิดขึ้นจากการที่เรากระทำการนั้นไม่ใช่หน้าที่ของเรา แต่เป็นหน้าที่ของกรรม อันเป็นเหตุ แล้วผลก็จะเกิดตามมา เหตุกับผลนั้นย่อมสัมพันธ์กัน

แต่คนเราบางทีคิดมากเกินไป ไม่ได้คำนึงถึงว่าเหตุที่เราทำมันขนาดไหน แล้วผลที่จะเกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร-pane ไม่ได้คิดถึงข้อนั้น เมื่อนานว่าเราลงทุนประกอบกิจการงานอะไรแล้วก็อย่างหนึ่ง เช่น เราลงทุนไป ๑๐๐ บาท เรายากจะได้ผลกำไรตั้ง ๑๐๐ บาท หรือบางทีอาจจะนึกเกินขึ้นไปถึง ๑๐,๐๐๐ บาทด้วยซ้ำไป การที่เราลงทุนไปในรูปเช่นนี้ มันเป็นความประารถนาในทางจิตใจ ที่ไม่รู้ว่าเหตุการณ์กับผลนั้นมันมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องอย่างไร ถ้าหากว่าเรารู้ว่าเหตุกับผลสัมพันธ์กัน ผลที่จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยเหตุ ถ้าหากว่าเหตุมันไม่เพียงพอ ผลที่เกิดขึ้นมันก็ไม่พอ ไม่สมดุลกัน เราต้องการอะไรให้มันเกินกว่าที่เหตุจะทำให้เกิดผลขึ้นมาบ้างย่อมเป็นไปไม่ได้

เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำอะไรลงไป เราก็ต้องทำด้วยปัญญา การทำอะไรด้วยปัญญา ก็คือค่อยเตือน ค่อยบอกตัวเองไว้เสมอว่า อย่าไปหวังให้มันมากเกินไป เมื่อเราลงทุนไปด้วยผล มันก็เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมชาติ บางคราวอาจจะได้มาก แต่บางคราวอาจจะได้น้อย บางคราวอาจจะขาดทุนบุญยับลงไปเลยก็ได้ เราก็ต้องคิดว่า นี่แหลมมันเป็นเรื่องธรรมชาติที่จะต้องเป็นเช่นนี้ เพราะเหตุที่ทำไปนั้นมันไม่สมดุล ผลลัพธ์ต้องเป็นอย่างนี้

อีกประการหนึ่ง ในโลกนี้เราไม่มีอำนาจอะไรที่จะบังคับสภาพของโลกอันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ให้เปลี่ยนแปลงชั่งไปบ้างหรือให้หยุด คือไม่เปลี่ยนแปลง เราก็บังคับมันไม่ได้ ประดิษฐ์ว่าเหตุการณ์อย่างนั้นเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกับดินฟ้าอากาศ บางครั้งบางคราวก็ฝนแล้ง บางครั้งบางคราวมันก็ตกลงมาเสียเกินพอดี บางคราวก็

มีภัยจากธรรมชาติเกิดขึ้นโดยไม่รู้เนื่อรู้ตัว เราจะทำงานทำการอะไร บางที่เราก็ได้วางแผนไว้ว่า จะทำอย่างไรนั้น จะทำอย่างนี้ในเวลาเท่านั้น เวลาเท่านี้ งานที่เราตามแผนนั้นก็จะสำเร็จเรียบร้อยเป็นไปด้วยดี รวมความหวังอยู่ในโลกอย่างนี้ แล้วยังหวังต่อไปอีกว่า ถ้าเราทำงานสำเร็จตามแผนนี้แล้ว เราจะมีกำไร เราจะได้รับผลจำนวนเท่านั้นนี้ เมื่อนึกว่าตนเองมีกำไร บางที่ก็ปิดดีการล่วงหน้าต่อไปอีกว่า กำไรที่เราได้รับนั้น จะเอาไปทำสิ่งนั้น เอาไปทำสิ่งนี้ บางที่กำไรยังไม่เกิด งานยังไม่ได้สักครึ่ง เราก็คิดมากไป ไปกู้...ไปลงทุนทำอะไรต่อไปอีก แต่ว่าเมื่อเราทำๆไปก็เกิดวิบритทางดินฟ้าอากาศ เช่นว่าฝนตกหนักลงมาโดยไม่ได้นึกผันน้ำท่วมบ้านท่ามเมือง สิ่งที่เราต้องการนั้นพลาดห่วงไป อะไรๆที่ทำลงไปแล้วก็เกิดการเสียหาย หรือบางครั้งบางคราวเหตุการณ์ของโลกนั้นมาบีบคั้นกระบวนการเหลืออน ทำให้งานที่เราคาดผันนั้นพลาดห่วงไป

เมื่อเราพลาดห่วงไปในรูปเช่นนั้น เราก็จะมีความทุกข์ความเดือดร้อนเกินไป อาจจะเป็นเหตุให้เกิดการกินไม่ได้ นอนไม่หลับ เพราะต้องสูญเสียที่เราห่วงไว้มาก พระผู้มีพระภาค จึงได้เตือนไว้ว่า “ไม่ได้สมหวังมันเป็นทุกข์อย่างหนึ่ง” เมื่อเรารู้ว่าหลักธรรมมีอยู่อย่างนี้ ว่า “ไม่ได้สมหวังเป็นความทุกข์” ที่ว่า “ไม่ได้สมหวังมันเป็นทุกข์นั้น” ทุกข์เพราะอะไร เพราะว่า “ไม่ได้สมหวัง เมื่อไม่ได้สมหวังเรางึงเป็นทุกข์” ถ้าเราจะไม่ให้เกิดความทุกข์จากเรื่องไม่สมหวัง เราก็อย่าไปห่วงให้มันมากเกินไป ในกระบวนการทำอะไรก็สิ่งทุกประการ เราย่าไปห่วงให้มันมากนัก ถ้าเราไปห่วงในสิ่งนั้นมากเกินไป ก็จะเกิดปัญหา ทำให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนขึ้นในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นเราต้องทำด้วยความรู้เท่าทัน คือไม่ห่วงในสิ่งนั้นให้มากเกินไป แต่นึกว่ามันคงจะได้บ้าง “ได้เท่าไรก็ให้เราพอใจในส่วนนั้น” และการผิดหวังไปนั้นเราก็ต้อง

พิจารณาว่าที่เราได้ผิดพลาดไปในการปฏิบัติงานในส่วนนี้ เราพลาดไป เพราะอะไร อะไรเป็นเหตุให้เราผิดพลาดจากเรื่องนี้ เป็นเรื่องของธรรมชาติติดฟ้าอากาศหรือ? หรือว่าเป็นเหตุการณ์ที่มันเกิดขึ้นโดยไม่นึกผ่าน หรือเป็นเพรากการผิดพลาดของตัวเราเองที่กำแพงงานไม่ถูกต้อง หรือว่าคิดผิดไปอย่างนี้ เป็นเรื่องที่เราจะต้องพิจารณาด้วยใจที่สงบ ใจที่สงบนั้นจะช่วยให้เราเข้าใจในเรื่องอะไรซักเจนแน่มาก

อย่าฝืนธรรมชาติ

เราเกิดมา มีชีวิตอยู่ในโลก เราอยู่ในกราสแอนของธรรมชาติ เราไม่ใช่เป็นมนุษย์พิเศษที่จะฝืนกฎของโลก อันเป็นเรื่องธรรมชาติของโลกได้ เราอยู่ในอำนาจของสิ่งนั้น เรายังจะต้องไปหลับตามสภาพสิ่งนั้นคนเราที่มีความทุกข์ความเดือดร้อนอยู่ในใจนั้นเพราะอะไร? ก็เรื่องฝืนสิ่งทั้งหลายนั้นเอง สิ่งนั้นมันควรจะเป็นอย่างนั้น มันควรจะเป็นอย่างนี้เราไม่ยอมให้มันเป็น เราไปฝืน ฝืนธรรมชาติของสิ่งนั้นๆเรายังไม่ควร ในบางที่เรามีความทุกข์ เรา มีความเดือดร้อนใจ เช่น ร่างกายของเราเปลี่ยนสภาพไป เรายังไม่อยากจะให้มันเปลี่ยน นี่แหละเรียกว่าฝืนต่อธรรมชาติ เมื่อมีการฝืนต่อธรรมชาติก็เป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากทางจิตใจ สร้างความทุกข์ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตน ผู้มีปัญญาจึงควรจะรู้ตามความเป็นจริงว่ามันเป็นอย่างนั้น สิ่งใดที่มันเกิดขึ้นแล้ว มันเป็นไปแล้ว เรายังต้องนึกว่ามันเป็นอย่างนั้น แล้วเราจะไปตามแก้ไข มันก็เป็นการยาก เพราะสิ่งบางอย่างมานาจแก้ได้ สิ่งบางอย่างก็แก้ไม่ได้ เรื่องการแก้ได้นั้น เรายังจะแก้ แต่เรื่องได้ที่เราแก้ไม่ได้ ก็อย่าไปแก้มันเลย

สิ่งที่มีนุชร์คุราก奚

“สิ่งใดแก้ได้นั้นได้แก่ออะไร ความน่าคิดของเรานี้แก้ได้ นิสัยใจคอมนุชร์นี้แก้ได้เปลี่ยนได้” เพราะสิ่งที่เรียกวานิสัย หรือการกระทำในทางจิตที่มันเกิดขึ้นในชีวิตของเรานั้น มันเป็นเรื่องที่เราสร้างขึ้นโดยอ่านใจลิ่งแวดล้อม หรือสิ่งแวดล้อม ส่วนมากเป็นเหตุสำคัญ เรื่องการพัฒนารู้สึกมีส่วนบ้าง แต่ว่าไม่ค่อยจะรุนแรง สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นนี้สำคัญกว่า ตัวอย่าง เช่นว่า เด็กที่เกิดมาในครอบครัว สมมติว่าบิดามารดาเป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ อุปนิสัยครอบครัวสิ่งแวดล้อมดี แต่รอบบ้านนั้นสิ่งแวดล้อมไม่ดี เด็กที่อยู่ในบริเวณนั้นก็ได้รับสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมไม่ควร เลยเปลี่ยนนิสัยไปเป็นคนมีความคิดความอ่านยุ่งๆหลายประการ นิสัยเหล่านี้สร้างขึ้นแล้วนั้นรามีทางแก้ได้ ถ้าหากว่าเราเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมไปบ้าง หรือว่าอาศัยการฝึกปลอบจิตใจ หมั่นแนะนำมติอันกับบอยๆ คนงานนักเปลี่ยนนิสัยไปได้ ตัวเองนี่ก็เหมือนกัน บางครั้งบางคราวก็ผลไปประมาทไป ไปคบหาสมาคมกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี จากบุคคลที่ไม่ดี คบหากับความคิดที่ไม่ดี ก็เลยเกิดการเห็นผิดเป็นชอบไป เห็นชั่วเป็นดี เห็นความทุกข์เป็นความสุข เห็นความเลื่อมเป็นความเจริญ ก็เลยไปคบหาสมาคมอยู่กับความคิดความนึกในรูปอย่างนั้น สำคัญว่าอย่างนั้นดี มันดีตรงไหน มันดีที่ตรงตนชอบตนสบายใจ เพราะเรื่องอย่างนั้น ความสนับらいจะเป็นเครื่องวัดความดีเสมอไปไม่ได้ เพราะว่าความสนับらいของคนนั้น มันเป็นไปตามนิสัยใจคอพื้นฐานของคนนั้น ใครมีนิสัยใจคอไปในทางต่าง ยอมจะชอบของต่างๆตามๆ การกระทำที่ไม่ดีเป็นที่พ่อใจของบุคคลนั้น แต่ว่าว่าของที่ประเสริฐกว่าของที่ดีกว่าขึ้นไปนั้นเข้ากับสิ่งนั้นไม่ได้ จิตใจไม่คุ้นเคยกับสิ่งเหล่านั้น อันนี้เป็นเรื่องที่เป็นไปได้เช่นเดียวกัน

อุปทาน : ความยึดถือ

"ความทุกข์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเรานั้น ไม่ได้เกิดเนื่องมาจากอะไร
นอกจากความยึดไว้igid ในภาษาธรรมเรียกว่า อุปทาน สิ่งต่างๆ ทั่วเรา...แม้ภายในตัวของ
เรามันก็เกิดขึ้นตามเรื่องความรู้ของมันเอง ถ้าหากว่าเราไม่เข้าไปแตะต้องมันแล้ว มันก็ไม่มี
อะไร" เช่น ของเปื้อน สมมติว่าของเปื้อน ถ้าหากว่าเราไม่เข้าไปจับไปต้องของนั้น เราจะ
เปื้อนได้อย่างไร ที่มันแปดเปื้อนมือไม่เราได้ เพราะว่าเราไปจับไปต้องด้านภายนอก ซึ่งได้แก่
วัตถุนั้น ตกอยู่ในคติธรรมดั้วยังมีความเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา "ไม่มีการ
หยุดยั้ง เราอย่าไปจับตอนหนึ่งตอนหนึ่งเดเข้าว่าเป็นเรื่องของเรา

ที่นี่เกี่ยวกับภัยในคือนามธรรม ความรู้สึกนึงก็คืออันเกิดขึ้นในใจของเราจะเรียกตาม
ภาษาธรรมหน่อยว่าเป็นเรื่องของความสุข ความทุกข์ เรื่องของความจำได้หมายรู้ เรื่องของ
การปูรุ่งแต่ง ให้มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไป เช่นว่าเกิดความโกรธ เกิดความรัก เกิดความชัง
เกิดความหลงไหล เกิดความริษยาอะไรต่างๆ ขึ้นในใจของเรา เป็นเรื่องของการถูกปูรุ่งแต่ง
ความรู้สึก ว่ามันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ อันนี้เป็นเรื่องของธรรมภัยใน เรียกว่านามธรรม ดือ
ความรู้สึกที่เกิดจากใจของเรา "ความรู้สึกที่เกิดในใจก็ดี เรื่องเป็นวัตถุก็ดี ในด้านธรรมทาง
พระพุทธศาสนาท่านสอนให้เราเข้าใจไว้ตามเป็นจริงอย่างหนึ่งว่า ไม่มีอะไรที่เป็นตัวแท้จริง
อันนี้เป็นหลักที่สำคัญมาก" สรรพสิ่งทั้งหลาย ที่เป็นรูปดีเป็นนามก็ดี ที่เราสัมผัสได้ด้วย
ตา หู จมูก ลิ้น กาย นั้นเป็นวัตถุส่วนที่เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจ นั้นเรียกว่าเป็น
นามธรรม

บรรดาภูปธรรม นามธรรมทั้งสองประการนี้ มันไม่มีอะไรที่เป็นตัวแท้จริงในตัวของ

มันเอง หลักนี้เป็นหลักสำคัญ เป็นหลักยืนโงที่เราจะต้องตั้งไว้ เพื่อการศึกษาพิจารณา เพราะถ้าเราไม่เข้าใจหลักนี้ถูกต้องตามความเป็นจริง เราก็สร้างตัวตนขึ้นแล้วไปยึดถือ ว่า เป็นตัว เป็นตน เป็นเขา เป็นเรา เป็นนั้น เป็นนี่ เรื่องความเป็นนั้นแหล่จะคือการสร้างความ ทุกข์ในชีวิตของเรา ซึ่งภาษาธรรมเรียกว่า การ "สร้างภพ สร้างชาติ"

ภาพนั้นคือความเป็น ความเป็นของสิ่งนั้นๆ สิ่งนั้นเป็นอย่างนั้นสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ นี่เรียก ว่าความเป็น เมื่อมีความเป็นขึ้นแล้ว มันก็มีความมี คือเราเข้าไปติดอยู่ในสิ่งนั้น สิ่งนั้นมันเข้า ไปมืออยู่ในตัวเราในใจของเรา เรา呢ก่าว่าสิ่งนั้นมืออยู่สิ่งนั้นเป็นอยู่ สิ่งนั้นเป็นของเราสิ่งนั้นเป็น ของคนนั้น ตัวรามันก็มี ตัวเขามันก็มีขึ้น ของระหว่างระหว่างทางเขามันก็มีขึ้น เมื่อมีตัวมีตน มีอะไรขึ้นอย่างนี้เราก็ไปยึดไปถือ

เมื่อมีความยึดถือก็เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนด้วยสิ่งนั้นๆ ทำไม่ลึ้ง ได้เกิดเป็นทุกข์เป็นร้อนบับสิ่งนั้น ก็เพราะว่าสิ่งนั้นมันไม่คงที่ มันมีการเปลี่ยนแปลง มันมา มันไป มันเดินอยู่ต่อต่อเวลาตามเรื่องของมัน เราไม่รู้เท่ารู้ทันในสิ่งนั้นๆ เราอยากรู้มั่นคงที่ อยากรู้ไม่เปลี่ยนแปลง ถ้ามันอยู่อย่างไรก็ให้มันอยู่อย่างนั้น พอยังเห็นมันเปลี่ยนแปลง ก็เกิดผุ่งใจขึ้นมาทันที เช่นว่าเราเห็นว่าของเราที่ใช้นั้นมันเก่าไป สิมังกะเทาะไป หรือว่ามีสิ่ง เกิดขึ้นมา เราไม่สบายใจ อาการเห็นนี้เคยเกิดขึ้นในใจของญาติโอมหรือไม่

เราลองคิดดูแล้วเราก็จะพบว่ามีปอยๆ เช่นเลือดที่เราซื้อมาบันเปลี่ยนไปเราก็ไม่สบายใจ กระเพาถือมันเก่าไป รถยนต์มันเก่าไป บ้านเรือนชำรุดโทรมไป หรือว่าตัวของเรางอกนั่นแหล่ สมมติว่าเราอดหลับอดนอน แล้วตื่นเช้าไปดูกระจกเรา รู้สึกหน้าตาชูบชิดไป พอเห็นเช่นนั้น รู้สึกอย่างไร เราก็รู้สึกไม่สบายใจ

ความไม่สบายใจนั้นเกิดขึ้น เพราะอะไร
นั่นแหลกคือตัวความยืดหยุ่นเรื่องความมี
ความเป็น เรายังได้นึกตามความเป็นจริง แต่เรานึกว่า อ้อ มันจะต้องเจ็บอยู่ตลอดเวลา แต่
ไม่ได้นึกว่าสิ่งทั้งหลายไม่มีตัวจริงในตัวของมันเอง มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ความจริงโดยสมมติ

เพราะอย่างนั้นในหลักธรรมที่พระท่านสอนให้เราศึกษาให้เข้าใจนั้น ท่านจึงบอกไว้ให้เรา
คิดเป็นมูลฐานอันหนึ่งว่า ทั้งฝ่ายรูป ทั้งฝ่ายนาม ไม่ว่าอะไรที่เราได้ประสบพบเห็นอยู่ใน
โลกนี้ มันไม่มีอะไรที่เรียกว่าเป็นตัวแท้ตัวจริง ในครั้งแรกเราบังมองไม่เห็นหรอก เราบัง
พิจารณาไม่เห็นว่ามันไม่มีตัวแท้จริง เพียงแต่วับไว้ก่อน เรารับไว้ก่อนว่าไม่มีอะไรที่เป็นตัวแท้
ตัวจริง สิ่งทั้งหลายมีเรื่องเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วเปลี่ยนแปลงไปตามเรื่องราวของมัน นี่เป็น
หลักการสำคัญ ตั้งไว้เป็นแนวคิดก่อน"

ต่อจากนั้นเราก็ต้องใช้ปัญญาหมั่นพิจารณาแยกแยะสิ่งเหล่านี้ไป และพิจารณาในส่วน
ที่เป็นรูปก่อน คือด้านวัตถุต่างๆที่ปรากฏอยู่ในชีวิตของเรานี่ เอาของง่ายๆ เช่นว่า ของใช้
ไม่ถอยที่เราใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ในบ้านในเรือนของเรานี่ ตัวเรามีตัว มีตู้ มีเก้าอี้ มีของ
นั่งของนี่ ตัวแท้ตัวจริงของสิ่งนั้นมันมีหรือไม่ นี่แหลกเรารู้พิจารณา

ขอให้ญาติโภมได้เข้าใจอีกอย่างหนึ่ง คือสิ่งที่เรียกว่าสมมติมีอยู่ สิ่งที่เรียกว่าความ
จริงแท้ที่มีมีอยู่ สิ่งสมมตินี่แหลกเราสร้างขึ้นเพื่อจะได้เรียกได้ชัน เช่นเรียกว่า อันนั้นเป็น
ตัว เป็นตู้ เป็นเก้าอี้ เป็นขันน้ำ เป็นถ้วย เป็นจาน เป็นอะไรต่ออะไรต่างๆ นี่แหลกเรารู้เรียก

ว่าเรายอมรับการสมมติของสิ่งนั้นๆ พ่อครัวเอี่ยดีก็สิ่งนั้น เรายับรู้ถ้าการสมมตินั้นเอง เช่น เข้าพูดว่า พัดลม เราก็รู้ว่า อ้อ รูปร่างมันเป็นอย่างนั้น อาการมันเป็นอย่างนี้ อันนี้เป็นเรื่อง ยอมรับยอมรู้โดยความสมมติ ให้รู้ไว้ว่าเป็นเรื่องสมมติ

แม้คนและสัตวนี้ก็เหมือนกัน ที่เรียกว่าเป็นคน เป็นนักสมมติตั้งคำที่พระผู้มีพระภาค เจ้าพระประกอบส่วนต่างๆเข้า คำว่ารถจึงเกิดขึ้น คำว่าเรือนจึงเกิด ที่เราเรียกว่ารถนี่ เพราะอะไร เพราะประกอบส่วนต่างๆเข้า พอประกอบกันเข้ามันก็เป็นตัวรถขึ้นมา นี่แหลกสมมติกันขึ้น

คนยอมรับการสมมตินี้อาจจะไม่ตรงกันก็ได้ ในประเทศไทยนี่อาจจะสมมติเรียกชื่อว่าอีกอย่างหนึ่งก็ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องสมมตินี้มันเป็นไปตามกฎบัตรไทย เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นนั้นๆ อาจจะไม่เหมือนกันก็ได้ เพราะเป็นเรื่องที่สมมติกันขึ้น ให้รู้ไว้อย่างนี้ด้วย สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเราต้องยอมรับว่าเราสมมติกันขึ้นนี้อย่างหนึ่ง เอือน! นี่เป็นเรื่องสมมติ

ความจริงโดยสัจจะ

"ที่นี่เรื่องที่เป็นสัจจะนั้นหมายถึงอะไร" เรื่องที่เป็นความจริงนั้นต้องเป็นเรื่องของธรรมล้วนๆ เช่น ความจริงที่ว่าสิ่งทั้งหลายไม่เที่ยง อันนี้เป็นสัจจะ มันเป็นอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา ความจริงสิ่งทั้งหลายเป็นทุกๆ ปีอนัตตาหรือทุกๆ เหตุให้เกิดทุกๆ ความดับทุกๆ อันนี้เป็น ตัวความจริง ซึ่งมันเมื่อยู่อย่างนั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นอย่างนี้เป็นสัจจะ ส่วนเรื่องอื่นๆเป็นตัวสมมติทั้งนั้น

เรื่องที่เราอ่านนี้เหละ ถ้าเรื่อออกหมดคำว่าเรื่องมันก็หายไป รถ...ถ้าเรื่อออกหมดรถมันก็หายไป เพราะฉะนั้นการสนทนาระหว่างพระยามิลินทร์กับพระนาคเสน ซึ่งพระยามิลินทร์ถามว่าอะไรเป็นพระนาคเสน พระนาคเสนท่านไม่ตอบ แต่กลับถามว่า มaha บพิตรราชสมภารนี้มาอย่างไร พระองค์ก็ตอบว่ามากับรถ พระนาคเสนท่านก็ถามว่ารถนั้น มันอยู่ตรงไหน ล้อนั้นหรือเรียกว่ารถ งอนเรียกว่ารถหรือ หลังคาเรียกว่ารถหรือ ตัวถัง เรียกว่ารถหรือ อันนี้เรียกว่ารถหรือ พระยามิลินทร์ก็ปฏิเสธตลอดว่าไม่ใช่ฯ ล้อไม่ใช่รถ งอนก็ไม่ใช่รถ ตัวถังก็ไม่ใช่รถ หลังคามันก็ไม่ใช่รถ ที่นั่งมันก็ไม่ใช่รถแล้วมันอยู่ตรงไหน พระนาคเสนท่านว่า ตามที่พระมหาบพิตรราชสมภารเรียกว่ารถนั้นยังมันอยู่ตรงไหน ท่านก็ตอบว่า เพราเจาส่วนต่างๆ มารวมกันเข้าจึงได้เรียกว่ารถ พอตอบอย่างนั้น พระนาคเสนจึงตอบว่า นี่ก็เหมือนกัน อาท忤นี้ตัวแท้ตัวจริงมันก็ไม่มี เพราคุณส่วนต่างๆ เข้ามาทูลรูปมันมา รวมกัน จึงได้เรียกสมมติว่าพระนาค มารดาบิดาเข้าตั้งให้สมมติให้ว่าชื่อนั้น ครูบาอาจารย์ ตั้งให้ชื่อนั้น เรียกว่าสมมติ

"การสมมติบางที่มันก็ทับสมมติอีกແ gam ลงไป" เช่น คนชื่อนายแก้ว ต่อมาได้เป็นขุน เป็นหลวง เป็นคุณพระ เป็นพระยา นี้เรียกสมมติชื่อนักลงไป คนเราบางทีก็ไปติดอยู่ใน ความสมมติที่เข้าตั้งให้ เช่น สมมติว่าชื่อแก้วต่อมาก็ให้เป็นขุนรัตนอะไรขึ้นมา ก็ไปติดเอา ท่านขุนนั้นเข้าแล้ว เลื่อนขึ้นมาเป็นคุณหลวง คุณพระ เป็นพระยา เลยติดอยู่ในสิ่งนั้น หัว่ เป็นเช่นนั้นเช่นนี้ขึ้นมา ถ้าใครพูดไม่ถูกทุก หาว่าดูถูกท่านขุนละ ดูถูกท่านหมื่นละ มัน ไม่รู้จักข้า ข้านี้เป็นคุณหลวงอะไรมันนั้น อย่างนี้เป็นต้น

ที่ได้เกิดอารมณ์อย่างนี้พระจะไร เราก็ติดอยู่ในตัวสมมตินั้นไม่รู้ว่าสิ่งนั้นมันเป็นเรื่อง

ตั้งได้ ถอนได้ ที่เขารือกว่าหัวใจยังไม่เล่า หัวใจที่เข้ามาสามให้ พอสมหัวหมาด
แล้วเขาก็ต้องเต้นไปตามแบบหนามาน สวมหัวทศกรรจ์ก์เต้นไปตามแบบทศกรรจ์ สวมหัว
พระราม สวมหัวพระลักษณ์ เราก็เต้นไปตามแบบลักษณ์ของพระราม พระลักษณ์ ทุกคนที่
มานั่งกันอยู่นี้เมื่อหัวใจนักน้อยหันนั้น แต่ว่าสามให้เป็นอะไร ใจรู้หรือไม่รู้ว่าเราถูกสามหัวใจน
ถ้ารู้ตัวไม่ค่อยกราบไหว้ ก็ว่า อ้อ นี่หัวใจเข้ามาสามให้ ถ้าหากว่ารู้อย่างนั้นมันค่อยยังชั่ว
ลงบลงยิ่ง เจียมเนื้อเจียมตัว รู้เท่ารู้ทันว่ามันเป็นแต่เพียงหัวใจที่เข้ามาสามให้ ตัวใจนี้
ออกมากแสดงหน้าไว้กันนะ มันสามหัวใจพำเพາเวลาแสดง แต่พอกลับเข้าไปหลังจากต้อง
ถอดออก ขึ้นไม่ถอดก็อยู่ไม่ได้ มันร้อนเต็มที่เหมือนกันเหละ

ภาระที่ควรปล่อยวาง

เราหั้งหอยเป็นอย่างนั้น "ถ้าเรานีก่าว่ามันเพียงแต่เป็นหัวใจที่เข้าสามติให้ คนนั้น
คนนี้ เข้าตั้งให้ ถ้าเราเป็นอยู่ในรูปนั้นตลอดเวลา มันก็ร้อนเหมือนกัน ไม่ใช่ร้อนทางกายแต่
มันร้อนทางใจ ร้อนทางใจ เพราะว่าความเป็นมันทำให้ร้อน ความมีมันก็ทำให้ร้อน ถ้าเรา
ปล่อยความมีความเป็นออกเสียบ้าง มันเบาใจสบายนิ ไม่ยุ่งยากมากเกินไป" พระผู้มี
พระภาคเจ้าท่านเจ็บปวดเตือนว่า การแบกภาระนั้นจะมันหนักนะ วางแผนเสียบ้าง แล้วจะได้
สบายนิ วางแผนนี้แล้วก็อย่าไปแบกอันอื่นเข้าต่อไป เรื่องมันจะหนัก แล้วผลที่สุดเรื่อมันจะจำ
ถ้าหากน้ำเข้าก็วิดมันออกเสียบ้างให้เรื่อมันเบา เรื่อมเบาแล้วมันก็จะชิวไป "ไปถึงผ่านโน่นได้
ท่านว่าอย่างนี้ เช่นเดือนกิกขุว่า กิกขุหั้งหอยเช่องวิดเรือนี้ เรื่องอันธรอดวิดแล้วมันจะเบา

แล้วมันจะไปถึงฝั่งได้ บอกให้ดีเรื่อ ก็คือร่างกายชีวิตของเรา นำเข้าเรือก็คือกิเลสประเภทต่างๆที่มันเกิดขึ้นรบกวนจิตใจ นำมันเข้าเรือเพราเรือมันมีรู้รัว รู้คือหู ตา จมูก ลิ้น กาย นำมันเข้าไปแล้วเกิดกิเลส เกิดความโลภ เกิดความโกรธ เกิดความหลง เกิดความริษยา อะไรต่างๆนานา ถ้าเราปล่อยให้นำเข้าเรือบอยู่เรือก็จะลง เพราะฉะนั้นต้องวิตต้องอุดรู้ นั้นเลีย อย่าให้เรือมันรู้ ถ้าเรือไม่รู้นำมันก็ไม่เข้า ถ้าเข้าไปบังนิดๆ ก็พวยยามวิดอก เมื่อวิดอกเรือมันก็เปา พօเรือเปาแล้วก็วิงชี้ถึงฝั่งโน่นได้

สัจธรรมของชีวิต

สภาพห้องหลัยมันไม่มีตัวแท้ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ร่างกายของเรานี้ก็เหมือนกัน เหมือนกันที่เราเรียกว่ากันว่าร่างกาย เพราะคนส่วนห้องหลัยเข้า จึงได้เป็นรูปเป็นร่าง ขึ้นมา ส่วนที่มาคุยกันนั้นมันเรียกว่าชาติ คือชาติดิน ชาตุน้ำ ชาติไฟ ชาติลม ความจริงมันมากกว่านั้น แต่ว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ต้องการให้เราเรียนในเรื่องชาตุอะไรให้มันกว้างขวางมากนัก เพียงเตือนรู้ความจริงมันเป็นอย่างไร จะได้มีหลังให้ ไม่มีมาอยู่ในสิ่งหน้า ให้เห็นตามความเป็นจริงว่า ชาตุมารวมตัวกันเข้าตามกรรมวิธีสังหารร่างกายที่มันทรงอยู่ได้ ถ้าชาติใดกพร่องไป ก็เกิดอาการเจ็บป่วย ไม่มีความสบาย ร่างกายเปลี่ยนสภาพไปเป็นเรื่องธรรมชาติ สิ่งที่เกิดจากการปรุงแต่งนั้นมันจะอยู่นานไม่...อยู่ไม่นาน มันจะอยู่ได้ครบเท่าที่สิ่งห้องหลัยที่มาช่วยปรุงช่วยแต่งนั้นยังคงดี ถ้าหากสิ่งที่มาช่วยปรุงช่วยแต่งนั้นเกิดบกพร่อง ก็เกิดวิปริตไปเมื่อใด สิ่งนั้นก็จะเปลี่ยนสภาพไป

การเปลี่ยนแปลงนั้นความจริงเปลี่ยนอยู่ทุกวินาทีทุก刹那 ใจเข้าออก ร่างกายของเรา นี่เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา แต่ว่ามันไม่ถึงที่สุดหรือว่ายังไม่แตกไม่ดับนั้น เป็นพระอาทิตย์ เนื่องจากว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงนั้นยังมีอยู่ หรือว่ายังชดเชยกันได้อยู่ ภาษาพราท่านว่า "สันตติ หมายความว่า มีสิ่งสืบต่อ" เมื่อนอกบดีก็ยังที่เราจุดนี้แหละ มันมีน้ำมันเป็นเครื่องสืบต่อ มีแล้ว ถ้ายังมีน้ำมันเป็นเครื่องสืบต่ออยู่แล้ว ไฟยังคงลูกโพลงอยู่ ถ้ามีน้ำมันหมด แม้มีสืออยู่ ไฟมันก็ดับ ฉันใด ร่างกายชีวิตของเรานี้ก็เหมือนกัน อยู่ได้ด้วยอากาศ อยู่ได้ด้วยน้ำที่เราดื่ม อยู่ด้วยอาหารที่เราจับประทานเข้าไป สิ่งเหล่านี้เข้าไปซ้อมแซมสิ่งสึกหรอในร่างกาย เมื่อสิ่ง สึกหรอในร่างกายนั้นได้รับการซ้อมแซมก็คงอยู่ได้ แต่ว่าวันหนึ่งมันต้องไม่ไหว จะต้องใช้การ ไม่ได้ เมื่อนอกบดีที่เราใช้มาหลายปี ซ้อมไปซ้อมมาจนไม่ใช่ตัวเราเดิมแล้ว เปลี่ยนหลายสิ่ง หลายประการ เปลี่ยนเครื่องยนต์เปลี่ยนตัวถัง เปลี่ยนหลังค้า เปลี่ยนเบาะ เปลี่ยนจนหมด จนรถคันเดิมนั้นไม่มีแล้ว มันหายไป ร่างกายของเรานี้ก็เหมือนกัน ซ้อมไปซ้อมมาจน ก็ ไม่รอด ผลที่สุดก็แตกดับตามสภาพของมัน

สิ่งทั้งหลายมีเกิดก็ต้องมีดับเป็นธรรมชาติ อันนี้เป็นหลักความจริง เป็นหลักที่เราควรจะ จดจำไว้ "สิ่งทั้งหลายที่ต้องมีเกิดแล้วก็มีดับ เกิดแล้วมันไม่ดับมันไม่มีหรอก" ไม่ว่า อะไร ย่อมมีเกิดย่อมมีดับทั้งนั้น เราไม่เข้าใจชัดตามความจริงข้อนี้ จึงได้เป็นทุกข์เมื่อสิ่งนั้น ดับไปอย่างไป เช่นเราเป็นมารดาบิดา ลูกตายจากไป...ครัวโศก...ร้องไห้啕啕 นี่มันเรื่อง อะไร ก็เรื่องไม่รู้ว่ามีเกิดมีดับนั้นเอง เรื่องไม่รู้ว่าสิ่งทั้งหลายมีการเปลี่ยนแปลง ไม่รู้ว่าอะไร มันก็ต้องไปถึงจุดจบของมันสักเวลาหนึ่ง เราไม่ได้เกิดไว้ล่วงหน้า ไม่ได้คิดไว้ก่อน จึงได้เกิด อาการเสียใจมากเกินไป...เสียใจมากเกินไป เสียใจมาก เพราะไม่รู้ว่ามีเหละ

แต่ถ้าเรารู้เท่ารู้ทันมันก็เสียใจนิดหน่อย ที่เสียใจขึ้นมา เพราะว่าตั้งสติไม่ทัน แต่พอเรา
กลับตัวได้รู้สึกตัว เรา ก็มองเห็นว่า อ้อ ธรรมดานของมันก็เป็นอย่างนั้น เมื่อธรรมดายังเป็น
อย่างนั้นเราก็ปลงตก ไม่มีความเสียใจในสิ่งนั้น อันนี้ช่วยให้เราคลายทุกข์คลายร้อนได้

สิ่งทั้งหลายเกิดจาก การปรุงแต่ง

เพราะฉะนั้นเราจึงต้องใช้หลักปัญญาในด้านธรรมดังที่กล่าวว่าแหละ คือพิจารณาแล้ว
เห็นว่าสิ่งทั้งหลายไม่มีอะไรที่เรียกว่าตัวแท้ตัวจริง มันเป็นเรื่องของการปรุงแต่งเกิดขึ้นเท่านั้น
เรื่องภายนอกเราพิจารณาอย่างนี้ เมื่อไหร่ความนึกคิดก็เหลือ กัน ที่เกิดความคิดความนึกนั้น
 เพราะอะไร ก็ เพราะมีการปรุงแต่งให้เกิดขึ้น ตามได้เห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกได้กลิ่นนั้น
 ได้กลิ่นนี้ ลิ้นได้ลิ้มรส มือได้ไปถูกต้องสิ่งใดเข้า มันก็รายงานมา ส่วนกลัง ส่วนหนึ่ง ซึ่งอยู่ใน
 สมองของเรานั้นเอง รายงานให้ทราบ พอรายงานได้รับทราบ ก็เกิดการปรุงแต่งขึ้นมาปรุงแต่ง
 ให้เกิดความคิด เช่น เกิดความรัก เกิดความชัง เกิดความหลง เกิดความริษยา เรียกว่ามี
 กิเลสขึ้น เราเห็นของบางอย่าง เราเกิดครัวชา เกิดเลือมใส เกิดพ่อใจในสิ่งนั้นๆ เรียกว่า
 เป็นส่วนเดียว ส่วนซึ่งบ้าง

ความคิดความนึกที่เกิดขึ้นในใจของเรา ถ้าเป็นส่วนเดียวเรียกว่าเป็นฝ่ายกุศลไป ถ้าเป็น
 ส่วนไม่ดีเราก็เรียกว่าอกุศล พูดภาษาง่ายๆว่าดี ว่าชั่ว ความคิดดีก็มีความคิดชั่วก็มี

"ความคิดนั้นมันเกิดจากอะไร เกิดจากสิ่งภายนอกมากระทบ ถ้าไม่มีสิ่งภายนอกมา
 กระทบ มันก็ไม่เกิด แต่ว่าคนเรา้มันมีสิ่งมากระทบอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มชีวิตมา เราจะ

ตาดู เรารู้สึก เรารู้สึก มีลิ้น มีกาย มีใจ ก็รับสิ่งนั้นไว้ เมื่อจะนั่งอยู่คนเดียวในห้องมีด มันก็มีการปูรุ่งแต่ง ไม่มีของใหม่เข้าของเก่ามาปูรุ่งแต่ง เวลาผ่านคนเดียวเขาจึงเตือนว่า เวลา นั่งคนเดียวให้ระวังความคิด ความคิดมันหลอกมันต้มเรา ความคิดมันเล่นละครให้เรา” คน ที่นั่งคนเดียวจะ คิดอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีการคุย เราก็คิดกันใหญ่เลย เราเรียกว่าฟังชาน ความคิดแบบนั้นนะ คิดเรื่อยไปไม่มีใครมาบากวน มันก็คิดกันใหญ่ ความคิดแบบนั้นเขา เรียกว่าไม่มีระเบียบ ไม่มีการบังคับ ไม่มีปัญญาฐานรากันว่าตนกำลังคิดอะไรคิดไปอย่างนั้น เอง ไม่ได้เรื่องอะไร เปลืองเวลา

ขณะใดที่เราคิดวุ่นวาย เราร้อน ขอบอกให้ทราบว่าขณะนั้นแหละ เรากำลังชุดหลุม นรกผังตัวเอง เพาตัวเองอยู่นั้นแหละ เขาเรียกว่าตกนรก และที่พระท่านเรียกว่าตกนรา นั้นแหละ ตัวเองไม่ใช่ใครที่ทำให้ตกล แล้วก็ตกลอยู่ในปัจจุบันนี้แหละ เราผู้ร้อนอยู่นี่แหละ ใจนั่นในห้องคนเดียว นั่นในแบบอ่อน懦ๆ แต่รู้สึกว่ามันแข็งกระด้าง อยู่ในห้องเย็นแต่ว่ามัน ร้อนมันร้อนจากข้างใน ไม่ใช่ร้อนร่างกาย

ន ស ស ស ក ស ស ន ជ ិ ត ិ ជ

ន ស ស

ជ ិ ត ិ ជ

ន ម េ ន អ ន ុ ំ ច ោ យ ប ិ ញ ុ ង ុ ន ក ិ ន ិ ម ុ ក ុ ក

၆၂၆ ပါန်းခွဲ
ရာဇ်၈၉၂၀၂၁၅ သိန္တ၏
နေ့၏ အမြတ်ဆင့်

ญาติโყมพุทธบริษัทห้วยหลาย

ณ บัดนี้ ได้เวลาของการฟังปาฐกถาธรรม อันเป็นคำสอนในทางพระพุทธศาสนาฯ แล้ว ขอให้ทุกท่านอยู่ในอาการสงบ ตั้งอกตั้งใจฟังด้วยดี เพื่อให้ได้ประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการฟังตามสมควรแก่เวลา

วันนี้วันอาทิตย์ตรงกับวันพระພօดี ตามปกติในวันพระเราผู้นับถือพระพุทธศาสนาถือว่า เป็นวันสำคัญสำหรับชีวิต เป็นวันแห่งการชำระล้าง เป็นวันแห่งการสอบสวนพิจารณาตัวเอง เพื่อให้รู้จักมากขึ้นตามปกติ ญาติโყมผู้เฒ่าผู้แก่ที่ไม่ค่อยจะมีภาระกับวัล ก็ซักซานกันไปวัด เพื่อสماทานศีล พังธรรม ปฏิบัติต้านนา妄 รักษาศีลอยู่ที่วัดตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ที่ได้การ กระทำในรูปเช่นนั้น ก็เป็นการปฏิบัติชอบตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เพราะว่าใน ชีวิตของคนเรา เมื่อมีการทำงานในหน้าที่ประจำวันครบเจ็ดวันก็ควรจะได้หยุดเลี้ยงวันหนึ่ง ให้ ทำงานเพียงหกวัน แล้วก็หยุดไปเลี้ยงวันหนึ่ง

ในประเทศไทยเดียวกับในยุคโบราณ นับวันเดือนปีตามการโคจรของดวงจันทร์ เขาจึงได้ หยุดงานกันในวันพระตามจันทรคติ คือ วันขึ้นเดือนแปดค่ำ กลางเดือนเริ่มแปด วันเดือน เดือนหนึ่งสี่ครั้ง พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในประเทศไทยเดียย เท่านั้นว่าการนับถือตามแบบจันทรคติ เป็นวันที่ชาวอินเดียทัวร์ไปนิยมนับอยู่แล้วก็ได้บัญญัติว่า เป็นวันพระในทางพระพุทธศาสนา ด้วย แต่ว่าในวันกลางเดือนนั้น เป็นวันพระพิเศษสำหรับพระสงฆ์ วันสิ้นเดือนนี้ คือเป็นวัน ที่พระลงอุโบสถทำสังฆกรรม สำหรับญาติโყมชาวบ้านนั้น ก็อ่าวเป็นวันที่ควรจะได้ไปวัด รักษาศีล พังธรรม เป็นวันที่ควรจะได้สอบสวนพิจารณาตัวเอง เพื่อให้เรารู้ว่าเราบกพร่อง อะไรบ้างในเจ็ดวันที่ผ่านมา

อันบัญญติเรื่องนี้นับว่าพอดีบพอดีที่เดียว เพราะว่าเราทำงานหนักวันแล้วก็ควรจะได้หยุดพัก "หยุดพักเฉยๆ ทางร่างกายไม่ได้ประโยชน์" เราควรจะได้หากำไรในทางวิญญาณให้แก่ตัวเราเองด้วย" จึงได้ซักชวนกันไปสู่ค่าสอนสถาน

ตามปกติงานในปัจจุบันนี้ไม่ได้หยุดในวันพระเพรwareว่าไม่สะดวกได้มาหยุดงานกันในวันอาทิตย์ วันอาทิตย์เราจะวัดกันก็ไม่เป็นการเสียหาย เมื่อฉันที่ญาติโยมมาเป็นประจำที่วัดชลประทานนี้ หรือว่าถ้าเราจะรักษาศีลก็ไม่เสียหายอะไร เพราะการรักษาศีลนั้นไม่จำกัดเวลา ไม่จำกัดบุคคล ไม่จำกัดสถานที่ เช่นในวันอาทิตย์เราจะสามารถศีลอุปถักรได้ อย่าวัดตลอดคืนหนึ่งวันหนึ่ง เท่ากับไปทำงานตามปกติ แต่ว่าอาจจะไม่สะดวกในตอนเช้าวันจันทร์ เราควรจะมาเสียในวันเสาร์ รักษาศีลอุปถักรเสียในวันเสาร์ รุ่งขึ้นวันอาทิตย์รักษาแणเสียอีกสักวันหนึ่งก็ยังได้ การกระทำในรูปอย่างนี้ก็เมื่อกับเราอบน้ำในทางร่างกาย

อาหารภายใน-อาหารใจ

ร่างกายเรามีสิ่งปฏิกูลให้ลอกออกให้เหลืออยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีการอาบน้ำชำระล้าง การอาบน้ำนั้นบางที่เราทำวันหนึ่งสองสามครั้ง เพราะร่างกายมีเหื่อไคลมาก เช่นในฤดูร้อนเหื่อออกมากก็ต้องอาบน้ำบ่อยๆ การอาบน้ำเพื่อชัดลีให้ร่างกายสะอาด เพื่อให้ร่างกายเย็นเพื่อให้มีความสุขพอสมควร เราขัดสีร่างกายสะอาดแล้วยังไม่พอ ต้องมีการขัดสีทางจิตใจด้วย

การรักษาความสะอาดทางใจนั้นไม่ได้ใช้น้ำธรรมชาติ แต่เราใช้น้ำคือศีลธรรมคำสอนในทางพระศาสนา เป็นเครื่องชำระล้าง การชำระล้างด้วยศีลด้วยกรรมนั้นแหลก คือการ

ปฏิบัติ ควรกระทำ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยนี้ โลกเรามีความเจริญ มีความก้าวหน้าในทางด้านวัฒนาการขึ้นทุกวัน ทุกเวลา ความตုานวยในทางด้านจิตใจ ก็เพิ่มปริมาณมากขึ้น ถ้าหากว่าไม่มีการชำระสังคมใจของเราเลียบ้าง เรายังจะได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนอีกหลายเท่า จึงควรจะได้มาวัดมava รักษาศีล พงธรรม เพื่อจะได้สะสมดุณงามความดีให้เกิดขึ้นในจิตใจของเราบ้างตามโอกาส

การสะสมบุญบำรุง

การสะสมวัตถุถึงแม้จะมีมากก็ยังเป็นทุกข์ แต่การสะสมความดีนั้นไม่เป็นทุกข์อะไรพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสไว้ว่า "การสะสมบุญคือความดีนั้นเป็นเหตุให้เกิดสุข" เราจึงควรสะสมทั้งฝ่ายวัตถุและฝ่ายที่เป็นบุญ การสะสมบุญก็คือการประพฤติแบบที่ให้เกิดบุญ เช่น การให้ทาน การรักษาศีล การฟังธรรม การแสดงธรรม การเจริญภาวนา การแผ่ส่วนความดีให้แก่คนอื่น อนุโมทนาในความดีที่คนอื่นได้กระทำ หาทางช่วยเหลือเพื่ออนมนุชย์ในเรื่องอะไรต่างๆ ประพฤติตนเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน รับฟังคำสอนคำเตือนจากคนอื่น และประการสุดท้าย คือ การกระทำความคิดความเห็นของเราให้ตรงตามทำนองคล้องธรรม การประพฤติปฏิบัติในรูปเช่นนี้ เรียกว่าเป็นการสะสมบุญ ชีวิตของเราเนี้ยหน้าที่จะสะสมบุญด้วย เรียกตามภาษาธรรมะว่า สะสมบำรุง

คำว่า บำรุง หมายถึงเครื่องที่จะให้เราข้ามไปได้ เท่ากับสะพานข้ามผัง เราอยู่ผังนี้ จะไปผังโน้น ก็ต้องมีสะพาน หรือว่ามีเรือ มีแพ ถ้าไม่มีเรือแพ เราจะว่ายน้ำข้ามไป...แม่น้ำ

กัวง ถ้าไม่เคยได้เห็นอยู่ในลิมปิกก์ว่ายไม่ไหว เราจึงต้องมีเพื่อเรือสำหรับข้าม ฉันได้ ในชีวิตของเรานี้ก็เหมือนกัน เรามีชีวิตอยู่ในโลกถ้าพูดตามทัศนคติทางพระพุทธศาสนาถือว่าเราอยู่ในกองทุกข์ อยู่ในความเดือดร้อนวุ่นวาย

ชีวิตคนเราเหมือนกับอยู่ในทะเลที่มีคลื่นจัด มีปลาร้าย มีลมไถ่ผุ่น ถ้าหากเราข้ามผ่านไม่ได้ เราจะจำอยู่ในกองทุกข์เรื่อยไป การสะสมกรรม คือการทำความดีทุกเม็ดทุกมุม เป็นการสร้างกรรมให้เกิดต่อไป เพื่อจะได้เป็นพ่วงแพ เป็นสะพานนำเราข้ามจากฝั่งแห่งความทุกข์ ไปอยู่ในฝั่งที่ให้เกิดความสุข

ความสงบ ซึ่งเรียกว่า ผงโน้น ผงนั้น หมายถึงความสงบของใจ หมายถึงการดับทุกข์ ดับร้อนได้ เพราะว่าเรามีปัญญา รู้เท่ารู้ทันต่อสิ่งนั้นๆ เราสามารถจะมีความทุกข์ความเดือดร้อนในใจได้ ถ้าเราไม่สมปัญญาสมความดีให้เกิดขึ้นในเจตใจ เราไม่สามารถที่จะข้ามกองทุกข์ได้ การอยู่อย่างเป็นทุกข์นั้นไม่ดี แต่การอยู่อย่างมีใจสงบ รู้เท่ารู้ทันต่อสรรพสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นในชีวิตของเรา นั่นแหลกคือความประเสริฐของชีวิตผู้ที่อยู่อย่างนั้นเรียกว่าอยู่ด้วยปัญญา

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า บุคคลผู้อยู่ด้วยปัญญา มีชีวิตประเสริฐสุด การอยู่ด้วยปัญญา ก็คือการอยู่ด้วยรู้เท่ารู้ทันในสิ่งนั้นๆว่าสิ่งนั้นคืออะไร มันก็เกิดจากอะไร เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เราเป็นอะไรขึ้นมา เป็นทุกข์ เป็นสุข หรือว่าเดือดร้อน สงบเย็นวุ่นวาย หรือว่าสงบเร่าร้อน หรือว่าเป็นอย่างไร เรารู้เท่ารู้ทันในสิ่งนั้นๆ ในขณะที่เรารู้เท่ารู้ทันในสิ่งนั้นๆ ในขณะที่เรารู้เท่ารู้ทันต่อสิ่งนั้น เรายังคงให้มัวหมาในสิ่งนั้น อันเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนในภายหลัง อันนี้เป็นการกระทำที่เราควรจะได้กระทำ

ສະອາດ ສວ່າງ ສົບ

คนเรามีชีวิตอยู่ในโลกไม่ใช่เพียงแต่มีอาหารกิน มีเสื้อผ้าดู护ห์ม ทำงานทำการไปตามหน้าที่เท่านั้นเป็นพอก แต่เราต้องมีหน้าที่รักษาจิตใจของเราให้สะอาดสูงสุดสิ่งใดด้วย อันนี้เป็นหน้าที่สำคัญอันหนึ่งในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นเมื่อเรารถึงวันพระวันใด ก็ควรจะนึกว่าวันนี้เป็นวันพระ ถ้าสมมติว่าไม่ได้มีวัดมาว่า เรายังควรจะได้น้อมระลึกว่าวันนี้เป็นวันพระ เป็นวันที่เราควรจะได้ทำอะไรที่เป็นความงามความดีให้มากเป็นพิเศษ แม้อยู่ในบ้านก็ให้ทำดี อยู่ในสำนักงานก็ให้ทำดี นั่งรถยนต์ไปไหนก็ให้ทำดี ถ้าเราทำดีกันมากๆ โลกนี้จะนำอยู่กว่าหนึ่งมีความสูงสุดใจรุ่นเรืองยิ่งกว่าเดิม เติมยาน้ำใจให้โลกกำลังไม่น่าอยู่ มันมีแต่เรื่องรุ่นราวย ความรุ่นราวย ทั้งหลายนั้นไม่ได้เกิดมาจากอะไร แต่เกิดจากจิตใจ คนที่ไม่มีความเห็นถูกต้องตามหลักธรรมะ ความรุ่นราวยจึงได้เกิดขึ้นด้วยประการต่างๆ

ญาติโยมที่ได้มาอยู่วัดทุกวันอาทิตย์ได้ฟังปาฐกถาธรรมะ ได้รับสำเนาปาฐกถาไปอ่านเพื่อพิจารณาให้เข้าใจซึ้งอึกทึ่งนั่น ก็ันบว่าเป็นการก้าวไปตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้

ເດີນຕາມທາງທີ່ຕາດຕັ້ງໃຫ້

พระผู้มีพระภาคตรัสว่าตถาคตได้ชี้ทางໄโน້แล้วให้เรอทั้งหลายเดิน เราทั้งหลายอย่าซักซ้ายที่จะเดินทาง อย่าเพียงแต่มาຍືນດູເສັ້ນທາງหรือຍືນໝາທາງເດີນอยู่ ເຕັ້ງພຍາຍາມກໍາວິປັ້ງหน້າตามแนวทางທີ່ເຮົາໃຈໄທເດີ ถ้าເຂົ້າທັ້ງໝາຍເດີນຕາມທາງທີ່ເຮົາໃຈ ດວຍພັນລາກຄວາມທຸກໆຈະມີແກ່ເຂົ້າທັ້ງໝາຍ

อันนี้เป็นพระพุทธคำรัส ที่ตรัสด้วยความอึดกรุณาต่อสานุคิชช์ของพระองค์ เพื่อให้ก้าวหน้าไปในทางที่ถูกที่ชอบตามหลักธรรมะในทางพระศาสนา ก็เราทั้งหลายในสมัยนี้มีความทุกข์กันหรือเปล่า มีความเดือดเดือดร้อนใจในปัญหาอะไรกันหรือเปล่า ถ้าตั้งปัญหาตามขึ้นในรูปอย่างนี้ คราก็คงตอบในใจว่ากำลังลำบาก กำลังมีความทุกข์ความเดือดร้อนด้วยเรื่องปัญหาร้ายแย่ เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาลูกน้อยๆ ลูกหนูๆ ที่กำลังเติบโตในท่านกลางความวุ่นวาย แล้วก็ปล่อยใจไปตามอำนาจความวุ่นวายในโลก ให้ไปตามอำนาจของกิเลส เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อน พ่อแม่เป็นทุกข์ เพราะลูกไม่เชื่อฟัง เขาเชื่อเพื่อนเขามากกว่าเชื่อพ่อเชื่อแม่ ไปหลงไหลในสิ่งที่เป็นวัตถุอันล่อจิตล่อใจให้เกิดความเพลิดเพลิน เราที่เป็นพ่อแม่ บุตร女ชาย มีปัญหาปวดหัววนหนึ่งหลายครั้งหลายหน ต้องดูยาดมป่วยฯ อันนี้แสดงว่าเรากำลังอยู่ในกองทุกข์ เมื่อกับเราอยู่ในกองไฟ การอยู่ในกองไฟนั้นจะนำอยู่ที่ตรงไหน เราคิดได้ว้มันไม่ง่าย เรายังจะวิงออกจากกองไฟนั้น ไปหาหน้าเย็นมาอาบกายให้หายร้อน แล้วก็อยู่ในที่นั้นต่อๆไป

อันนี้แหล่เป็นข้อที่ควรจะได้พิจารณาเดือนจิตสะกิดใจ "เม้าเราจะต้องอยู่ในโลกอันเต็มไปด้วยความวุ่นวาย เราจะไม่วุ่นวายกับเขา คนอื่นเป็นทุกข์ เราจะไม่เป็นทุกข์กับเขา คนอื่นร้อนใจ เราจะไม่ร้อนกับเขา คนอื่นหลง เราจะไม่หลงกับเขา คนอื่นมัวมาก เราจะไม่มัวมากกับเขา เราจะไม่ขึ้นไปเต้นบนเวทีให้มันมากเกินไป แต่เราจะสมัครเป็นคนดูเสียบ้าง" นักหมายที่อยู่บ้านเวลาที่นั่นเมือง คนดูมีปัญญาเยอะ ควรต่อยตรงนั้น ต่อยตรงนี้ ทำไม่ไม่เอา ลูกค้าคงมันเข้า ยุ่งใหญ่ แต่คนต่อยจริงๆนั้นมันต่อไม่ได้ เพราะไม่ใช่ตัวไม้ อีกคนหนึ่งมันก็จะต่อยเหมือนกัน ก็ยอมจะงเป็นธรรมด้

อันนี้แสดงให้เห็นว่า คนที่กำลังแสดงนั้นมันเป็นทุกข์ แต่คนดูนั้นไม่ค่อยทุกข์เท่าใด คนแสดงไม่ค่อยรู้ว่ากำลังแสดงอย่างไร แต่ว่าคนดูนั้นมองแล้วรู้ว่าควรจะทำอย่างไร ฉะนั้น เรายูในโลกควรจะสมัครออกมายเป็นคนดูเสียบ้าง ดูตัวเราบ้าง ดูคนอื่นๆ ดูเพื่อศึกษา เพื่อ ให้เกิดปัญญา ไม่ใช่เพียงสักแต่ว่าดูเฉยๆ ถ้าเราทำได้อย่างนี้บ้างก็จะเกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริง ในสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็นอยู่จริงๆ ความทุกข์ความเดือดร้อนในใจก็จะเกิดไม่มากเกินไป อันนี้เป็นเรื่องที่ควรจะได้คิดนึกตรึงรองประการหนึ่ง

ความยึดมั่นในขันธ์ห้าเป็นทุกข์

วันนี้ก็จะได้พูดต่อไปถึงเรื่องของความทุกข์ในเรื่องอริยสัจโนเวท ให้ได้เข้าใจกันต่อไป อันความทุกข์ในอริยสัจหั้งหมดนั้น ท่านได้ประกาศไว้ในตอนท้ายของความทุกข์ กล่าว ไว้ว่า "โดยย่นย่อความทุกข์ที่เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์นั้น ก็อยู่ที่การยึดถือในขันธ์ว่าเป็นตัว เป็นตน"

ในเรื่องนี้ขอทำความเข้าใจกันหน่อย และการทำความเข้าใจในเรื่องนี้ บางทีก็ต้องพูด เป็นศัพท์บาลี เพราะว่าเราจะพูดในภาษาไทยนั้นไม่มีความหมาย หรือว่าความเปลมั่น พูดยาก จึงต้องใช้ศัพท์ทางเทคนิค ทางด้านภาษาบาลีด้วย แต่ว่าพังแล้วคงไม่ยาก อาจจะ เข้าใจความหมายได้ ที่เรียกว่าโดยย่อๆ การยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ห้าว่าเป็นตัวเป็นตน นั้น แหล่งเป็นความทุกข์ ท่านเรียกว่าความทุกข์เกิด เพราะความยึดมั่นในขันธ์ห้า ความยึดนี่ใน หลักธรรมเขาเรียกว่าอุปahan หมายความว่า คิดถึงเรื่องนั้นด้วยอำนาจความหลง ความ

"เข้าใจผิด" อุปทาน หรือว่าความยึดถือนี้ "ไม่ว่าในเรื่องอะไรย่อมทำให้กังวลใจทั้งนั้น แม้เพียงเรื่องเล็กๆน้อยๆ ถ้าเรา呢กไปด้วยอุปทานก็เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ในใจทันที ให้เราคิดเห็นง่ายๆ เช่นว่าเรามีของ เราเดินทางไปไหนๆ ไปรถไฟ ไปเรือก์ตาม มีของที่สำคัญติดตัวไปด้วย ของนั้นมีราคาแพง ในขณะที่เรามีของมีค่าติดตัวไปนั้นใจของเราเป็นอย่างไร ญาติโยมลองนึกถึงเรื่องนี้ดู ถ้าหากแล้วตอบได้ว่า ใจของเราแนบปออยู่ที่นั้น

สมมติว่ากระเปาเรามีเหวนเพชรไปปางหนึ่ง ใจรามันอยู่ที่กระเปาในนั้น تاڭจะคอยช่วยเหลือดูกระเปาในนั้น แม้ว่าจะพูดจะคุยกับใครๆ แต่ว่าใจนั้นไปถึงกระเปาในนั้นอยู่ตลอดเวลา จะไปยืนตรงไหนตาڭค่อยช่วยเหลือดูกระเปาในนั้น ถ้าเรียกคนชนของมาชนของเรา เรา ก้มมองว่ามันชนในนั้น ตารางไม่ไปไหนหรอก จะจ้องดูอยู่ที่กระเปาในนั้นอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเข้าอาของชื่นวางบูรณ์ จัดไว้บันพึ่งหรือว่างไว้ที่ตรงไหน ไปที่มีของมีค่านั้นถูกใส่ใจ เป็นพิเศษ บางทีก็ต้องเอามือไปคลำบ่อยๆ

อันนี้เหละคือภาพแห่งความยึดถือ ในขณะที่เราคิดถึงของสิ่งนั้น จิตใจของเราเป็นอย่างไร ลองคึกคักตามตัวเองดูเราگ์ตอบว่ามีแต่ความวิตกกังวล อันความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ในใจเพราะของชื่นนั้น ทำให้ใจเราสงบหรืออุ่นหาย ทำให้เราเย็นหรือร้อน ทำให้เป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ญาติโยมลองคิด เมื่อคิดก็เห็นด้วยตอนของเรา นั้นเหละก้อนทุกข์ละ ใจที่ไปปะรุ่นหายอยู่กับของสิ่งนั้นเหละมันเป็นทุกข์...นั่นเรื่องของ

ที่นี้ถ้าหากมันยิ่งกว่าของ เช่นว่าเป็นลูกเป็นเต้าของเรา ที่เรารัก ไดร์อีนดู เลี้ยงดูมา ตั้งแต่เล็กแต่น้อย ใจก็ต้องเข้าไปยึดไปถือในลูกคนนั้นมากยิ่งขึ้น และเมื่อเข้าไปยึดนั้นมีความทุกข์หรือไม่ เรายก์ตอบว่ามีความทุกข์ความเดือดร้อน ลูกอยู่เมืองไทยทุกข์น้อย แต่ถ้าไป

เรียนอยู่ต่างประเทศ ก็เป็นห่วงกังวล ด้วยสตับตัวบังช่าวอยู่เสมอว่ามันจะเกิดอะไรขึ้นในที่นั่น ถ้าสมมติว่ามีช่าวขึ้นว่านักเรียนไทยไปทะเลาะชาร์ต่างบ้านในต่างประเทศ เรากังวลใจแล้วกลัวว่าลูกของเรามันจะไปติดด้วยหรือเปล่าก็ไม่รู้ เวลาอยู่บ้านนี่เรียบร้อยดีหรอก แต่ว่าไปอยู่อย่างนี้มีเพื่อนมากลากไป อาจจะไปปะยุ่งกับเข้าด้วยกันได้ ใจเราเวลานั้นไม่มีความสงบ นอนก็ไม่ค่อยจะหลับ กินก็ไม่ค่อยจะได้ จนกว่าจะได้ช่าวรายละเอียดว่าลูกของเราราบคลอดภัย

อันนี้แหล่ะคือความยึดถือ ที่เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนในจิตใจ ที่พระท่านเรียกว่าอุปทาน คือไปยึดอยู่ในเรื่องนั้น อะไรๆที่เรายึดถือว่าเป็นของเรามันก็ต้องเป็นทุกข์ด้วยกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้คุณความยึดถือในเรื่องอย่างนั้นเสียบ้าง ให้ก้าวสิ่งนั้นผ่านอะไร มันเกิดมาอย่างไร เป็นอยู่อย่างไร ผลสุดท้ายมันจะเป็นอย่างไร เรียกว่าเรียนกฎธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจในสรรพสิ่งนั้นๆ ตามที่มันเป็นจริง เพื่อให้คุณความยึดความถือเสียบ้าง ถอนอุปทานเสียบ้าง ขณะเดียวกันเราคุยกันตัวอุปทานลงป้าได้ ถอนตัวอุปทานลงป้าได้ เราก็ไม่ต้องกังวลไม่ต้องวิตกในเรื่องนั้นมากเกินไป เวลาหันเหละใจสบาย อันนี้เป็นเรื่องที่เห็นง่ายๆ ที่มีปรากฏในใจของเราว่ายังเสมอ ว่ารถชาติของตัวอุปทานคือการยึดถือนั้นมีพิษสงขนาดไหน ขอให้ญาติโอมเข้าใจคำว่าอุปทานในรูปที่เปรียบمانี

ทำลายความเห็นผิด

ที่นี้อุปทานที่ให้เกิดทุกข์อันยิ่งใหญ่นั้นรวมยอดอยู่ที่ขันธ์ทั้งของเรา คำว่าขันธ์ แปลว่า กอง กองอะไรก็เรียกว่าขันธ์ทั้งนั้นแหล่ะ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแยกชีวิตของมนุษย์เรา

ออกเป็นสองกองก่อน ทำไม่ลึกลึกมาก ก็เพราะคนในอินเดียในยุคก่อนที่พระพุทธเจ้าเกิด เขาไม่มีความยึดมั่นในร่างกายชีวิตนี้ ว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นสิ่งเที่ยง เป็นสิ่งถาวร ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เวลาตามyleวันก็ไปเกิดในรูปอย่างนั้นอีก ความเห็นอย่างนี้ปรากฏอยู่ทั่วไป ความเห็นที่ว่าเป็นอย่างนั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เขารายกว่า "สัสสตหิภูมิ" แปลความว่า ความเห็นว่าเที่ยง คุ้กันกับความเห็นว่าขาดสูญนั้น คือพอตายแล้วมันก็สูญหมดไปเลย อย่างนั้นเรียกว่าขาดสูญ ความเห็นว่าเที่ยง หรือความเห็นว่าขาดสูญนี้ ในแง่ธรรมทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นมิจฉาทิภูมิ ทำไม่ลึกลึกถือว่าเป็นมิจฉาทิภูมิ เพราะเมื่อมีความเห็นประหากอย่างนี้ เช่นเห็นว่าเที่ยง ก็เป็นอะไรก็เป็นอย่างนั้นต่อไป มีวิญญาณถาวร มีตัวตนถาวร ตายแล้วก็จะออกจากการร่างนี้ไปเกิดใหม่ หอบอะไรไปด้วย ถ้าคามมีความคิดไปในรูปอย่างนี้ก็จะไม่กระทำการดีให้มากขึ้น เพราจะไร...ก็เพราะเชื่อมั่นว่าอย่างไรมันก็เป็นอย่างนั้น ต้องได้เน่า ต้องได้เป็นเน่า เลยไม่ขวนขวยที่จะสะสมคุณงามความดี ส่วนพวกหนึ่งที่เห็นว่าตายแล้วหมดเลย เขาถึงไม่กระทำการดีเหมือนกัน ก็เพราะว่าคิดว่าจากชีวิตมันจบกันเพียงเท่านั้น ไม่มีอะไรต่อไป

ความเชื่อทั้งสองแนวคิดนี้ไม่ต้องด้วยพุทธมติ คือไม่ตรงกับหลักคำสอนที่มาในทางพระพุทธศาสนา จึงถือว่าเป็นความเห็นผิด ประชาชนชาวอินเดียทั่วไปในสมัยโน้น หรือแม้ในสมัยนี้ก็ยังยึดถือความเห็นอันนี้อยู่แล้ว เขาถือปฏิบัติอยู่ในรูปอยู่อย่างนั้น ไม่ก้าวหน้าไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ เพราะมีความยึดมั่นว่ามีกฎ มีของกฎ อยู่ตลอดเวลา มีตัวเรา มีของเรารอยู่ตลอดเวลา จิตก็ยังไม่ว่าง ไม่มีการปล่อยวางเพื่อความหลุดพ้นจากความยึดความถือได้ เม็ดถ่ายไปแล้วก็ยังมีความยึดถือว่า ตัวของตนนั้นจะต้องไปอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง

เช่น คำว่า นิพพานในศาสนาพราหมณ์นั้น เขาเมื่อไห้อยู่คุณนั้นจะไปอยู่ในที่ไกลพระผู้เป็นเจ้า คือไปรวมกันตัวให้ใหญ่ ที่เขาเรียกว่าบรมอัตตาหรือปرمາต มันหมายความว่า ตัวยังใหญ่ ตัวถาวร เป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งทั้งปวง อะไรก็ออกมายากแหน่งนั้นต่อไป อันนี้เป็นความเชื่อที่มีมาก่อนยุคพระพุทธเจ้า ท่านก็ไปศึกษาเหล่านักเรียนอย่างนี้เมื่อกันแต่เมื่อเรียนแล้ว ศึกษาแล้ว ก็เห็นว่ามันยังไม่เป็นทางที่จะพ้นความทุกข์ความเดือดร้อน เพราะจิตยังยึดอะไรอยู่ไม่ปล่อยไม่ว่าง จิตไม่ว่างไปจากความยึดความถือ ไม่พ้นทุกข์ได้พระองค์ก็มาคิดแนวใหม่ คือคิดแล้วก็ทดสอบประพฤติปฏิบูรณ์ด้วยพระองค์เอง ที่ได้ไปนั่งอยู่ใต้ต้นโพธิ์เป็นเวลานานนั้น ไม่ใช่ไปนั่งเฉยกันแล้วมันเกิดความรู้สึกมา ทำมิได้ แต่เวลาไปนั่งสามารถเร่งเพื่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องอันจะทำให้พ้นจากความทุกข์ ถ้าค้นหาอยู่อันใดออกมิได้ พระองค์ก็เขาร่างกายของพระองค์เป็นเครื่องทดลองกันเลยที่เดียว ปฏิบูรณ์ตามแนวทางนั้น เมื่อยังไม่พ้นทุกข์ก็ค้นหากันใหม่ ผลที่สุดก็ค้นพบแนวทางอันถูกต้อง เมื่อปฏิบูรณ์แล้วก็พ้นจากความทุกข์อย่างเด็ดขาด ซึ่งเราเรียกว่าไม่เกิดอีกต่อไป

"คำว่าไม่เกิดอีกต่อไปนั้น ให้เข้าใจว่าไม่เกิดความยึดความติดในสิ่งอะไรอีกต่อไป" ซึ่งก็ได้อธิบายไว้ในข้อที่ว่า ชาติปี-ทุกขชาติคือความเกิดเป็นทุกข์ ความเกิดที่เป็นทุกข์นั้นหมายถึงความเกิดในใจ ในเรื่องที่เกี่ยวกับความยึดมั่นเรื่องนั้นในเรื่องอะไรต่างๆ ถ้ามันเกิดขึ้นครั้งหนึ่งก็เรียกว่าชาติหนึ่ง ในวันหนึ่งชาติคือความเกิดในความยึดถือ มันเกิดขึ้นไม่รู้สักกี่ร้อยกี่ล้านครั้ง เกิดแล้วเกิดอีก หลายพหุหลายชาติเทลือเกินแต่เมื่อได้บรรลุธรรมยาโดยวิถีทางที่พระองค์ได้ทรงค้นใหม่แล้ว ชาติความเกิดก็หมดไป พระองค์ได้ประจักษ์แก่พระองค์เองว่า ชาติสิ้นแล้วพรหมจารย์ได้อยู่จบแล้ว กิจอันจะต้องทำได้หมด ไม่มีอะไรจะต้องทำการลักษณะ

ไม่มี การเจริญก้าวหน้า เพราะจิตถึงความดับโดยสิ้นเชิงจากการยึดมั่นกือมั่น อันนี้เรียกว่า ได้ถึงพระนิพพานตามหลักในทางพระพุทธศาสนา พระนิพพานไม่ใช่เป็นบ้านเป็นเมือง ไม่ใช่เป็นสถานที่

บางที่เราอาจจะนึกว่า ที่พระทำนั้นเก่งว่าไปถึงเมืองแก้ว กล่าวแล้วคือพระนิพพาน ญาติโยมฟังแล้วก็คงนึกว่านิพพานเป็นเมืองแก้ว เป็นเมืองที่เต็มไปด้วยรัตนะราคางem ไม่ใช่บ้านไม่ใช่เมือง ไม่ใช่ที่อยู่ของไร แต่มันเป็นเรื่องความดับสนิทแห่งความทุกข์ความเดือดร้อน ในใจ ครั้นเมื่อจิตดับสนิทพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อนแล้ว เราจะพบว่าอะไรก็ไม่ได้ต่อไป มันไม่มีที่จะพูด ไม่มีที่จะอธิบาย ไม่สามารถจะบอกได้ว่าสิ่งนั้นมันคืออะไร เป็นสิ่งที่ผู้บรรลุจะรู้ได้ด้วยตนเอง ถ้ารายังไม่ถึงจุด เราก็ร้อง อ้อ ไม่ได้ เรยังไม่รู้ว่าสิ่งนั้นมันคืออะไร อันนี้แหลกเป็นเรื่องสำคัญอยู่ พระพุทธเจ้าท่านได้ไปถึงจุดดังที่กล่าวนี้

ครั้นเมื่อพระองค์ได้ไปถึงจุดดังกล่าวแล้ว ก็เห็นว่าเป็นของจริงมีประโยชน์แท้แก่ชีวิต ควรจะให้คนอื่นได้รู้ต่อไป พระองค์จึงได้แสดงไปสั่งสอนสานัตติชัยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ แล้วเมื่อเขานำไปปฏิบัติ ก็พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน เมื่อทำลายสิ่งที่เรียกว่าตัวตน ออกไป พระองค์จึงได้แยกชีวิตของมนุษย์นี้ออกจากเป็นสองเรื่องก่อน เรียกว่าเรื่องกายกับเรื่องใจ ถ้าพูดตามภาษาวัดก็เรียกว่า เรื่องรูป กับเรื่องนาม

รูปนั้นเป็นเรื่องของวัตถุที่เราสัมผัสได้ด้วยประสาททั้งห้า ประสาทห้าห้าของมนุษย์ ก็คือ ประสาทตา ประสาทหู จมูก ลิ้น กายอันนี้เรียกว่าประสาทห้า สิ่งใดที่สัมผัสได้ด้วยประสาทห้า สิ่งนั้นเรียกว่าเป็นรูป เป็นวัตถุ สิ่งตรงกันข้ามคือสัมผัสได้ด้วยประสาทห้าห้า คือด้วยใจ รู้ได้ด้วยใจ ก็เรียกว่าเป็นนาม คือสิ่งที่เกิดกับใจ เช่น ความคิด ความนึก ความรัก

ความชัง โกรธ หลง หรืออะไรต่างๆที่มันเกิดขึ้นในใจของเรา สิ่งนั้นเรียกว่า นามธรรม ส่วนสิ่งที่เป็นวัตถุคือร่างกายทั้งหมด ตั้งแต่ปลายผมถึงปลายเท้า ยาราบที่นี่ หนาดีบหนึ่ง กว้างคอกหนึ่ง ทั้งหมดนี้เรียกว่ารูปธรรม...เป็นส่วนของรูป

อันเรื่องของรูปนั้น เกิดขึ้นจากการตั้งท่าที่มีประการต่างๆ มันมีมากมายหลายเรื่องที่มา เป็นร่างมนุษย์ขึ้นมา นักวิทยาศาสตร์สมัยปัจจุบันเข้าแยกไปแยกมา พิจารณาแล้วมันตั้ง เก้าสิบกว่าอย่างที่เป็นมาตรฐานร่างกาย แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ต้องการให้ลูกศิษย์ของพระองค์ ปราดเปรื่องในเรื่องมาตรฐานเหล่านั้น เพราะไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์ แต่ต้องการให้รู้ว่าร่างกายนี้คือ ชาติ เอาเพียงสี่เรื่องคือ ชาติดิน ชาตุน้ำ ชาตุไฟ ชาตุลม ชาติดินนั้นเป็นของแข็ง ชาตุน้ำเป็น ของเหลว ชาตุไฟคืออุณหภูมิหรือความร้อนในร่างกายของเรา สิ่งเหล่านั้นมันประกอบกัน เข้ารูปปัจจุบุญได้ รูปร่างกายของมนุษย์อยู่ได้ด้วยอาหาร อยู่ได้ด้วยน้ำ อยู่ได้ด้วยอากาศ ชีวิต จึงเป็นไปได้ เราจึงต้องเพิ่มชาตุทุกวนเวลา บางคนเพิ่มพอสมควร แต่บางคนเพิ่มเอาหนักๆ ถ้าเพิ่มมากก็เรียกว่าลำบากเป็นทุกข์ เพราะการเพิ่มชาตุ แต่ร่ว่าเพิ่มพอดีๆร่างกายก็สบาย

ทุกสิ่งล้วนสัญญาณ

ร่างกายทั้งหมดเป็นเรื่องของรูป ให้เราruiseอย่างนั้น "รูปนี้มีลักษณะอย่างไร? มีลักษณะ อย่างไร? มีลักษณะเกิดขึ้น ตั้งอยู่ชั่วขณะแล้วก็แตกดับไป เกิดขึ้น...ตั้งอยู่...ดับไป เขาว่า ขณะสาม การเกิดขึ้นเรียกว่าอุบัติ ตั้งอยู่เรียกว่าธูติ ดับไปเรียกว่าภังค ถ้าเราไปฟังธรรมะ เขายังพูดภาษาไทย เขายังเป็นภาษาบาลีว่า อุบัติ ธูติ ภังคะ อุปัตติ หมายความว่าเกิดขึ้น

ตั้งอยู่นี่เดหนี แล้วก็ดับไป ซึ่งที่ตั้งอยู่นั้นก็เหมือนกับเมล็ดผักกาดหวานอยู่บนปลายเข็ม เนื้อที่มันน้อยเวلامันก็น้อยเหลือเกิน เดี่ยวมันก็ดับ เพราะฉะนั้นชีวิตของเราร�่ำรวยทั้งหมด ก็คือการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นวงกลมหมุน...หมุนเรื่อยไปไม่จบ ไม่สิ้น ถ้าหากว่า yang มีปัจจัยหล่อเลี้ยงปูรุ่งแต่ง พ้อปัจจัยหล่อเลี้ยงหมัดลงไปในเวลาใด ร่างกายยังคงถึงแก่ความตายดับ

ที่แตกต่างของร่างกาย คือที่สุดของความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงเป็นมันไป หยุดเป็นลงตรงไหน ความแตกต่างก็เกิดที่ตรงนั้น ซึ่งเราเรียกว่าความตาย อันนี้เป็น ธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นจากเครื่องปูรุ่งเครื่องแต่งนั้น ไม่มีอะไรที่จะคงทนถาวรสัก อย่างเดียว มันเกิดดับเกิดดับอยู่ตลอดเวลา ธรรมะท่านว่า "สังขาร" คำว่าสังขารแปลว่าสิ่งที่ เกิดจากการปูรุ่งแต่ง เราได้ฟังพระท่านเทศน์คำนี้บ่อย สังขารไม่เที่ยง สังขารเป็นอนัตตา สังขารเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ บางทีเราไม่รู้สังขารนั้นคืออะไร

สังขารเกิดจากการปูรุ่งแต่ง

สังขารแปลว่าสิ่งที่เกิดจากการปูรุ่งแต่ง ร่างกายนี้มีเครื่องปูรุ่งแต่งจึงอยู่ได้จึงเชื่อว่า สังขาร พัฒนามาอย่างไรมารวมเข้าหล่ายชั้นแล้วก็มีไฟฟ้าเป็นแรงงาน มันหมุนอยู่ได้ตลอด เวลา คุณภาพที่เรานั้งอาศัยนี่ก็เป็นสังขาร ถูกปูรุ่งแต่งขึ้นจากสิ่งอะไรหล่ายอย่าง จึงเป็นรูป คุณภาพอยู่ได้ ทราบเท่าที่ว่าตดูอันปูรุ่งแต่งนั้นกำลังที่จะรวมตัวอยู่ ถ้าวัตถุที่มาร่วมกันนั้นมด กำลัง สิ่งเหล่านั้นก็ต้องพังหล่ายไป แตกสลายไป ร่างกายมันจะยังเป็นเช่นนั้น

เพราะฉะนั้นเราจะไปยึดถือเอotaอนได้ต่อนหนึ่งในร่างกายของเรานี้ ในรูปนี้ ว่าเป็นตัว เป็นตนไม่ได้ พระพุทธเจ้าท่านจึงบอกว่า รูปไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่สิ่งที่เราจะเข้าไปยึดถือ มันเป็น แต่เพียงธรรมชาติที่เกิดขึ้น ดับไป เรายจะไปจับไปฉวยเอotaอนได้ต่อนหนึ่งว่า นี่แหลกๆไม่ได้ เมื่อมองอยู่นั้นให้หยุดหมุนได้ไหม ญาติโยมก็ตอบว่า ไม่ได้ เพราะเจ้าค่ะ ไปจับมันไม่ได้ เพราะมันหมุนเร็วกว่า แต่เรามองไม่เห็น ที่มองไม่เห็นนั้น เพราะ อะไร ก็ เพราะมีสิ่งชดเชยเกิดเร็วเมื่อกัน สิ่งชดเชยที่มาเกิดชดเชยนั้น เขาเรียกว่าเครื่อง สืบต่อ มันมีเครื่องสืบต่อที่มาชดเชยอย่างรวดเร็ว เราจึงมองไม่เห็นว่าสิ่งนั้นมันช้าๆไป เลื่อนไปสิ้นไป แต่ความจริงแล้วมันเลื่อนอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าซ้ำหรือเร็วตามเครื่องแต่งของ ร่างกาย

คนใจดี สุขภาพดี เครื่องประภากบร่างกายดี การเปลี่ยนแปลงชำรุดมั่นคงซ้ำหน่อย แต่ก็ เปลี่ยนอยู่นั่นแหละ แต่คนใดถ้าหากว่าร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคภัยไข้เจ็บป่วยฯ เราก็จะมอง เห็นว่าเกินอายุ เช่น อายุหกสิบแก่เหมือนคนอายุแปดสิบ แต่บางคนอายุแปดสิบเหมือน กับคนอายุยี่สิบ เรื่องมันเป็นอุบัติ ความแตกต่างอันนี้มันเกิดจากเครื่องปุงแต่ง เป็นเรื่อง ของธรรมชาติ ไม่มีใครจะไปบังคับมันได้ว่า จะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ คนเป็นหมวดเป็นคนเจ็บ ไข้ได้ป่วย ลงท้อง ปวดหัวบ้าง เป็นหวัดบ้าง ความจริงหมอไม่น่าป่วย แต่ว่าถ้าไม่ป่วยมั่น ก็เป็นธรรมชาติเกินไป ธรรมชาติมันต้องมีการเจ็บป่วย การเป็นอย่างนั้นการเป็นอย่างนี้อันนี้มัน เป็นเรื่องธรรมชาติ ท่านจึงแยกออกให้เห็นว่ารูปเป็นอย่างนี้

ที่นี่สิ่งหนึ่งเรียกว่านาม หรือเรียกว่านามธรรม นามธรรมนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในใจ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจนั้นท่านแบ่งออกเป็นสี่เรื่อง เรียกว่าเทวนา เรียกว่าสัญญา

เรียกว่าสังหาร เรียกว่าวิญญาณ เป็นสีเรื่องด้วยกัน สีเรื่องนั้นก็เป็นเรื่องของความคิดทั้งนั้นแหล่ แต่เรียกชื่อให้มันต่างกันตามแบบอาการที่มันเป็น

เหมือนกับว่าคนผู้ใหญ่คนหนึ่งมีตำแหน่งมาก นายกรัฐมนตรี ตำแหน่งผู้บัญชาการทหาร แล้วก็บัญชาการตำรวจ บัญชาการทัพ步甲 หัวเรือ หล่ายเรือง เวลาจะไปในหน้าที่ไหน เช้าร์กไว้ไปตามหน้าที่หนึ่น เรียกว่ามีหน้าที่มาก ความจริงคนๆเดียวกัน แต่หน้าที่ที่ไปทำนั้น หล่ายเรือง แตกต่างกันออกไปฉันใด ความคิดนึกของคนเรา้มันก็เป็นอย่างนั้น ท่านลึงตั้งชื่อให้แปลกออกไว้ตามอาการที่มันเป็น เช่นเรื่องเวลา คนไทยเรามางคนได้ยินคำว่าเวลา มาก จะเข้าไม่เข้าใจ เพราะคนไทยมักพูดว่า แม่ นำเวลาจัง เวลาตัวนั้นหมายความว่า นำสสาร หรือบางทีก็แปลว่าทุเรศ ไม่น่าดู เรماกจะว่ากันอย่างนั้น มันไม่ถูกความหมายของศัพท์ที่ควรจะเป็น

ความหมายของศัพท์ว่า เวลาหนึ่น หมายถึงอาการที่เป็นสุข หรือเป็นทุกข์ หรือเฉยก ในบางครั้งที่เรามีความคิดเรื่องสุข เช่นว่าได้พบอะไรที่ชอบใจกันเราก็มีความสุข ที่เกิดขึ้นนั้น เรียกว่าสุขเวลา บางครั้งเราไม่ชอบ ไม่พอใจ เทืนอะไรแล้วมันอาจจะหุ้นหัวตา นำรำคาญก็เรียกว่าเป็นทุขเวลา แต่ในบางเรื่องเรามองแล้วมันเฉยกไม่มีการเปลี่ยนแปลง หน้าตาดั้งเดิมของเรามันอยู่ในสภาพเดิมของเรา มันอยู่ในสภาพเดิมคงที่ อันนี้เรียกว่าเฉยก

คนเราบางทีดูรูปถอดโอลิเป็นสุข บางทีดูรูปเป็นทุกข์ พังเสียงบางครั้งก็เป็นสุข บางครั้งก็เป็นทุกข์ ได้กลิ่นบางครั้งก็เป็นทุกข์ บางครั้งก็เป็นสุข ได้ลิ้มรสอาหารบางครั้งหน้าซื่น ตามงานมีความสุขเพราะสนั้น แต่บางครั้งพอเอาซ้อนตักชิมเข้าไปนิดเดียวก็หนานูดหนานึบ นั่นมันก็คือทุกข์เวลา ความไม่ชอบมันเกิดขึ้นในใจ แต่ในบางครั้งเราเฉยกเห็นอะไรรอมันก็

เลยฯ เท็นอะไรมันก็เฉย ไม่เกิดความรู้สึกอะไร อันนี้เรียกว่าเป็นเรื่องของเวทนาที่เกิดขึ้น ในใจของเรา ตัวเวทนาที่มันเกิดขึ้นมันมีตัวแท้ๆจริงหรือไม่ ขอตอบว่า ไม่มีตัวแท้ไม่มีตัวจริงอะไรมันเกิดจากการปัจจุบันแต่งหั้งหมด

ปัจจุบันอย่างไรเรา ก็ต้องมารู้เรื่องตัวเรา คือตัวเรานี่มีเครื่องรับภายนอก เรียกว่าอายุตนะ ...เป็นภาษาธรรมะ อายุตนะ แปลว่าเครื่องต่อภายนอก ถ้าเปรียบด้วยเครื่องไฟฟ้า เราเดินสายแล้ว เราภักว่างที่เสียบปลั๊กไว้ ที่วางไว้ข้างเสาเป็นรูสำหรับเอาพัดลมไปเสียบ เอาเตาต้มน้ำไปเสียบ อันนั้นมันติดอยู่กับเสา เป็นของภายนอกในสถานที่ เราก็มีหัวบลั๊กไปเสียบเข้า พอดีเสียบเข้า ก็เกิดแรงงานไฟฟ้า พัดลมหมุนได้เตาต้มน้ำใช้ได้ หรือทำอะไรได้ แต่ถ้าของสองสิ่งนั้นมันอยู่คนละที่ ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ตัวคนเรานี่ก็เหมือนกัน เรามีตาเป็นเครื่องต่อในตัวแล้วมีรูปเป็นเครื่องต่อภายนอก เรียกว่า อายุตนะภายนอก รูปคู่กับตา เสียงคู่กับหู กลิ่นคู่กับจมูก รสคู่กับลิ้น สิ่งที่จะถูกต้องด้วยร่างกายเรียกว่าสัมผัส หรือโภภูร์พะ ภาษาพระเรียกว่า โภภูร์พะ แปลว่าเครื่องกระทบ มันมากกระทบร่างกายเรา ก็เกิดความรู้สึกขึ้นในทางประสาท ใจก็มีความรู้สึกขึ้น เพราะว่าในร่างกายนี่มีเส้นโยง เรื่องนี้ต้องไปปณาณหมวดว่าในร่างกายมนุษย์ นั้นมีเส้นโยงกันกี่เส้น มีสายต่อไปกันอย่างไร ไปรวมจุดกันที่ตรงไหน หม้อเขาเรียบเรื่องศรีวิทยาเกี่ยวกับร่างกาย เข้าใจว่าอะไรมันไปต่อกับอะไรได้

ร่างกายของมนุษย์เหมือนกับเมือง มีสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ สายโทรศัพท์ ห้องน้ำ ประจำ อะไร์ต่ออะไร์เต็มไปหมดทั้งร่างกาย ส่วนใดเสียก็ต้องชุดรื้อทำใหม่ คือการผ่าตัดนั่นเอง การผ่าตัดร่างกายก็เหมือนเจ้าหน้าที่ประปาผิงห้องน้ำที่กีดขวางจราจรนั้นเอง นั่นแหลกเขาก่อสร้างนั้นตรงนี้ แล้วเขากล่องใหม่ใส่เข้าไป ให้ร่างกายดำเนินต่อไปด้วยความ

เรียบร้อย เมื่อเรามีเครื่องต่อภายนอกคือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย รวมทั้งใจด้วยเป็นหก เครื่องต่อภายนอกคือ รูป เสียง กลิ่น รส โภภูพพะ แล้วก็ตัวธรรมารมณ์คือสิ่งที่เกิดกับใจ เจ้าสิ่งเหล่านี้มาต่อ กันเข้ามื้อได เช่น ตาไปต่อ กับรูปเกิดความรู้สึกขึ้น ความรู้สึกนั้นเข้าเรียกว่า วิญญาณ เกิดความรู้สึกทางตาเรียกว่า จักษุวิญญาณ ทางหูเรียกว่า สตวิญญาณ ทางจมูก เรียกว่า ชานวิญญาณ เกิดความรู้ทางลิ้นเรียกว่า ชាតาหิวิญญาณ รู้ทางกายเรียกว่า กาย วิญญาณ เกิดความรู้ทางใจเรียกว่า มโนวิญญาณ ตัววิญญาณก็คือตัวความรู้สึกนั้นเอง ไม่ใช่วิญญาณเป็นดวงๆ ห้องเที่ยวไปเพื่อคนผ่านเห็น ผ่านเห็นนั้นมันก็นึกเอาเอง คิดเอาเอง ใจมันทำงานคิดไปนึกไป ผ่านเห็นคุณพ่อมาของอาหาร อะไรต่างๆ ไม่ใช่วิญญาณออกจากร่างกาย มาเข้าคน...อย่างนั้นหมายได้

ที่มาของเวทนา

วิญญาณในทางพระพุทธศาสนา คือความรู้สึกทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย รวมทั้งเกิดที่ใจ เรียกว่ามันเป็นความคิดแบบหนึ่ง คือความรู้นี้คือวันเกิดขึ้นแล้ว มีตา มีรูป มีวิญญาณ รวมสามเรื่องมาต่อ กันเข้า มาประชุมกัน ก็เกิดสัมผัส พอก็เกิดสัมผัส ก็เกิดเวทนา เวทนามันเกิดตรงนี้ อันนี้แสดงให้เห็นว่าเวทนานี้เกิดเพระการรวมตัวของตา ของรูป ของความรู้ทางตา สามอย่างนี้มารวมกันเข้าก็เกิดการประชุม เรียกว่าผัสสะ พอก็เกิดผัสสะ ก็เกิดเวทนา เป็นสุขเพระชอบใจ เป็นทุกข์เพระไม่ชอบใจ บางทีมันก็เฉยๆ แล้วต่อจากนั้นก็เป็น สุขชอบใจ เกิดตันหา อยากเข้ามานา อยากได้ อยากมีของสิ่งนั้น อยากรู้ว่าเชืออยู่ที่ไหน

ต้องตามไปให้รู้ นี้คือต้นทาง...ความอยาก พอก็ติดต้นทางแล้ว มันก็มีอุปahan ความยึดมั่น ถือมั่น

ความยึดมั่นถือมั่นหมายถึงอะไร หมายถึงว่ามานอนฝัน นอนคิด คิดถึงบ่อยๆ เมื่อัน กับคนมีไฟนมาถึงก่อนผ่านเห็นอยู่ ไม่ได้ต้องออกไป ไม่เห็นหน้าเจ้ากินข้าวไม่ลงคอ พอเห็น หน้าเจ้ากินข้าวหมดหม้อ นิมันคืออุปahan ไปนอนฝันนอนคิดอยู่ตลอดเวลา แล้วขณะฝันนั้น มันจะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ ไม่สบายใจ ทำไม่จะได้รู้ได้เห็น นี่อุปahanความยึดถือ พอยึดถือ แล้วมันก็สร้างพัสดุร่างชาติขึ้นในตัวเรา กลายเป็นความเกิดขึ้นในใจ ผันถึงเรื่องนั้น เรื่องโน่น เขารู้ว่าพชาติมันเกิดขึ้นจากตัวนี้เหละ มันก็คือของประสมกันเท่านั้น รวมขึ้นเป็นเวทนา เวทนาเป็นของไม่เที่ยง เวทนามันก็เป็นทุกข์ เวทนามีใช่ตัวคนที่เป็นเนื้อแท้ เพราะมันเกิดขึ้น ดับไปตลอดเวลา ชั่วโมงหนึ่งหรือว่าวินาทีหนึ่ง มันอาจจะเกิดดับไม่รู้สักกี่ร้อยเรื่องกี่ร้อยครั้ง

ญาติโภมลองสังเกตตัวเองได้ เวลาที่เรานั่งภาวนาเน้นนั่งกำหนดความคิดของตัวเองพอ กำหนดความคิดของตัวเอง ก็จะรู้ว่า อ้อ! แ昏 เรื่องมันมาก เดี่ยวไปโน่นเดี่ยวมานี่ ห้านาที เอาให่นั่งสักประเดี๋ยวก็ไม่ได้ นี่แสดงว่ามันกวัดແกว่ง ถูกปูรุสกูแต่งอยู่ด้วยเรื่องต่างๆตลอด เวลา เวทนามันเป็นอย่างนี้

สัญญา : ความจำได้หมายรู้

ที่นี้ตัว "สัญญา" นั้นหมายความว่า อาการจิตที่จำได้หมายรู้ในเรื่องต่างๆ จำรู้ปคนั้น ได้ จำเสียงคนนั้นได้ จำกลืนที่กรบทบลูบกได้จำเสียงที่ผ่านบูได้ จำสิ่งที่เราจับได้ต้องได้ จำ

อาการต่างๆได้ นี่เขาระยกว่าสัญญา มันก็คือขึ้นต่อมาจากการเรื่องเหตุการณ์นั้นแหละ มันกล้ายเป็นสัญญา คือความจำได้หมายรู้ในเรื่องต่างๆ ความจำบางอย่างมันก็เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ บางอย่างก็เป็นเหตุให้เกิดความสบายใจ แต่ความสบายใจนั้นมันต้องมีปัญญาเข้าไปเกี่ยวข้องถ้าไม่มีปัญญาเข้าไปเกี่ยวข้องความจำหรือสัญญานั้น จะต้องเกิดเป็นทุกข์ เพราะเราจำอะไรแล้วเอามาคิด เรียกว่าคิดถึงความหลัง บางครั้งน้ำตาไหล ก็จะต้องเกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนขึ้นในใจ การที่เราคิดอะไรด้วยอำนาจสัญญา แต่ไม่มีปัญญาเข้าไปกำกับจึงเป็นทุกข์

พระธรรมนั้นมือเราจะนึกอะไรไว้ ก็จะคิดในเรื่องอะไรไว้ ก็จะต้องมีปัญญากำกับไว้ก่อนแล้วพิจารณาสิ่งเหล่านั้น ว่าเรื่องเก่าแก่มันเป็นอย่างไร เรื่องนั้นเกิดที่โน่นแล้วมันก็ดับไปที่โน่นมองเห็นความเกิดความดับของเรื่องนั้นๆแล้ว ก็เห็นว่าไม่มีอะไรไว้ที่จะสอดแทรกเข้าไปยึดมั่นถือมั่น เพราะว่ามันมีแต่เรื่องเกิดดับตลอดสายมาโดยลำดับ ทรัพย์สมบัติที่เราได้ ผิวหนังที่เรามีมันก็ได้มากหายไป ชนบัตรูปหนึ่งของมาจ่ายรูปใหม่ออกมา เราก็ยึดถือว่าอันนี้ของฉันแต่ไม่เท่าได้ก็ไปอยู่ตามห้างร้าน ห้างร้านเองก็ไปส่งธนาคาร ผ่านไปผ่านมา กลับไปธนาคารชาติ ธนาคารชาติเอาเผาไฟเลียเลย มันก็เป็นอย่างนี้ ไม่มีอะไรเป็นสาระแก่นสาร ผลที่สุดก็เป็นขี้เก้าไปเท่านั้นเอง

สังขาร คืออาการที่ใจถูกปรุงแต่ง

ที่นี่ "สังขาร" หมายถึงอาการที่ใจถูกปรุงแต่ง ใจอยู่ดีๆ เดี๋ยวมันเกิดความโลภ เดี๋ยวมันมีความโกรธ มีความหลง มีความริษยา มีความอยากได้นั้นได้นี่ อันเขาระยกว่าถูก

ปรุ่งแต่ง อาหารที่ถูกปรุงอย่างนี้ทำนเรียกว่าสังขาร สังขารที่เกิดขึ้นในใจมีทุกเวลาเมื่อตนกัน เกิดปรุงเรื่อยไปไม่จบสิ้น เลวต่อมามันก็เกิดเป็นตัวยีดตัวถือในเรื่องนั้นๆ อันเป็นเหตุให้เกิด ความทุกข์ความเดือดร้อน

พัฒนาทุกข์ได้ด้วยปัญญา

ส่วนสุดท้ายที่เราเรียกว่า วิญญาณ อธิบายมาแล้วเมื่อตอนที่ เพาะ殖นั้นร่างกายของมนุษย์มีห้าเรื่อง เรื่องรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ถ้าเราไปยึดรูปว่าเป็นตัวก็เป็นทุกข์ ยึดเวทนาว่าเป็นตัวก็เป็นทุกข์ ยึดสัญญา ยึดสังขาร ยึดวิญญาณว่าเป็นตัวก็ทุกข์

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า สังขิตเต้นะ ปัญจุปatha นักขันชาทุกขา โดยย่นย่อว่าการเข้าไปยึดถือขันธ์ห้าอย่าง ว่าเป็นตัวเรา เป็นของเรานั่นแหลกคือความทุกข์ ท่านสอนไม่ให้ยึดถือแต่ให้คิดให้ดูมันดูมันด้วยปัญญา พิจารณาด้วยปัญญา ไม่เข้าไปจับ ไม่เข้าไปกอด หงหงเหนหงไว้ เตราดูว่ามันไม่ปอย่างไร ค่อยสังเกตพิจารณาสิงหั้งหลายในตัวเราเพื่อให้เกิดปัญญา คนเราจะจะบริสุทธ์ได้ด้วยปัญญา จะพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อนได้ก็ด้วยปัญญา เพราะฉะนั้นต้องหมั่นพิจารณาดังกล่าวนี้ ญาติโยมก็จะพ้นจากความทุกข์ไปด้วยอาการอ่อนแรงนี้

เรื่องอริยสัจเกี่ยวกับความทุกข์ก็จบลงในวันนี้ สำหรับวันนี้ก็หมดเวลาพอตี ขอจบไว้แต่เพียงเท่านี้...

ຮ ຢ ສ ມ ດ ຮ ອ ພ ຈ ອ ໄ

ເສດຖະກິນ

ສກາພແກ່ງຈົດໃຈ

ທ ໂ ວ ຜ ກ ທ ອ ກ ມ ລ ນ ອ ພ ບ ບ ພ ບ ຖ ຖ ວ ປ

คำสอนในทางพุทธศาสนา ถ้าแบ่งออกไปเป็นส่วนใหญ่ก็เป็นสามประการ คือ ขั้นแรก สอนให้ทุกคนประพฤติตนให้เรียบร้อยดีงาม มุ่งให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

ข้อปฏิบัติเบื้องต้นโครงการรู้ภักดี คือ คือ ความหมายของศีลก็คือ การทำกायาวาจาให้ เรียบร้อยเป็นหลักเนื่องกันมิให้เกิดโหะทางภาษาฯ ขั้นที่สองเป็นบทเรียนที่สอนให้ฝึกหัดใจ ให้เป็นสมาชิกที่เรียกว่าสมาชิก แปลว่าความตั้งใจมั่น เป็นบทเรียนอันดับที่สอง จุดมุ่งในการ เรียนสมาชิกก็เพื่อให้เป็นผู้รักษาใจของตนให้อยู่ในวงของความดีเสมอไป เมื่อได้มีการทำสมาชิก แล้วจิตใจก็มั่นคงดี สามารถดำเนินการปฏิบัติต่อไปถึงขั้นปัญญา อันเป็นจุดท้ายของการ ปฏิบัติธรรม ศีล สมาชิก ปัญญา ทั้งสามนี้เรียกว่า เป็นบทเรียนของทุกคนที่มุ่งหวังทำตนให้ พ้นจากความทุกข์ และเป็นบทเรียนที่จะต้องทำติดต่อไปเป็นลำดับ เมื่อประกอบการขึ้นไปสู่ที่สูง โดยทางบันได เราต้องก้าวไปโดยลำดับ การปฏิบัติก็จะเป็นไปโดยเรียบร้อยสมความมุ่งหมาย

ศีล สมาชิก ปัญญา

มีข้อน่าสังเกตอยู่อีกประการหนึ่งคือ คำสอนในบางแห่งไม่กล่าวถึงศีล สมาชิก ปัญญา แต่กล่าวถึง ทาน ศีล ภavana ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น? การที่แตกต่างกันไป เช่นนั้น ก็เนื่องจาก ผู้รับคำสอนแตกต่างกันออกไป ในเวลาใดที่ทรงสั่งสอนอบรมกิจข้อนั้นเป็นนักบวชก็ทรงสอน ด้วยเรื่อง ศีล สมาชิก ปัญญา ไม่ทรงสอนทานด้วย เพราะนักบวชไม่มีทรัพย์สินจะให้ทาน แต่เมื่อได้หมายความว่านักบวชจะเป็นผู้รับทานเสมอไป ถ้านักบวชมีของใดที่ตนพึงให้แก่คนอื่น ได้ก็ต้องแบ่งให้เขากิน

นักบวชที่ดีก็คือนักบวชที่ไม่เห็นแก่ตัว เพราะความเห็นแก่ตัวมีเชือหลักขงพุทธศาสนา หลักขงพุทธศาสนาคือการไม่มีตัว หรือการเสียสละสิ่งที่ตัวมีอยู่เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น นักบวชในสมัยก่อนเป็นผู้ยากจนในเงินทอง เติ่ร่วมภัยในทางทรัพย์ภัยใน พระพุทธองค์จึงสอนไปในแนวนั้น

ส่วนนักบวชในสมัยนี้ส่วนมากตรงกันข้ามจากนักบวชในสมัยก่อน คือมักเป็นคนสั่งสมทรัพย์สมบัติไว้มากๆเป็นคนเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ มีได้ทำการเสียสละเพื่อส่วนรวม บอกคนอื่นให้ทำตาม แต่ครั้นเข้ามาทำตามแล้วตัวรับมาเก็บไว้เสีย อันการกระทำเช่นนี้ผิดจุดหมายของพระพุทธศาสนาไป จึงขอวิงวอนท่านนักบวชที่เห็นแก่ตัว เก็บเงินเก็บทองข้าวของไว้มากๆ ลงถอนความคิดแบบนี้ออกจากใจเสีย แล้วทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมจริงๆ อย่าเอาระเบียบชาวโลกให้มากเกินไปนัก จะเป็นการผิดพุทธประஸค์ และเป็นทางทำให้ศาสนาอันดีงามต้องพลด้อยอับ戴上ไปด้วย

ทาน ศีล ภawan

ส่วนชาวบ้านผู้อยู่กรุงเรือน มีทรัพย์สมบัติเป็นของตัวอยู่ พระองค์จึงทรงสอนด้วยทานการแจกการแบ่งเป็นข้อแรก ก็เพื่อให้ทุกคนไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว รู้จักทำคนให้เป็นคนเม้มตตา มีกรุณา มุ่งความสุขความเจริญของเพื่อนมนุษย์บ้าง ต่อเต้นนั้นจึงสอนศีลและภานาเป็นลำดับไป ท่านผู้อ่านอาจเกิดสงสัยว่า ไม่เห็นมีปัญญาอยู่ในคำสอนที่สอนชาวบ้านขอตอบว่าปัญญามีอยู่แล้วในบทว่าด้วยภานา เพราะคำว่าภานานั้นหมายถึงการทำให้เกิดให้

เมื่อขึ้นในตน ถ้ามีการทำให้เกิดมีแล้ว ปัญญา ก็ย่อมเกิดขึ้นเพราการกระทำนั้นด้วย แต่จะเข้าใจให้ตัวว่า การทำให้เกิดให้มีนั้นเป็นการทำในด้านตี เช่น เรายืนคนไม่มีศิลป์ทำให้ศิลป์ขึ้น ไม่มีสมาร์ทิกทำให้มีขึ้น ไม่มีความรู้ความฉลาดก์ทำความรู้ความฉลาดให้มีขึ้น อันการกระทำทุกอย่างในทางที่จะเป็นเหตุให้คนเป็นคนดี เป็นคนก้าวหน้าในทางธรรมปฏิบัติแล้ว ก็จัดว่าเป็นการภูนาหันนั้น และไม่เฉพาะแต่ทางธรรม แม้ในทางคดีโลก ถ้าใครพยายามทำตนให้เป็นคนดีขึ้นในฐานะการงานแล้ว เขา ก็ซึ่งว่าทำการภูนาอยู่ในเรื่องนั้นๆ อันเป็นชนวนยกตนให้สูงขึ้น จงจำไว้ว่า ภูนาคือการทำให้มีให้เป็นขึ้นในตัวของเราทุกคน แต่สำหรับในที่นี้มีความมุ่งหมายกล่าวในด้านปฏิบัติธรรมอย่างเดียว

หลักการปฏิบัติธรรม

เมื่อพูดถึงการปฏิบัติธรรมแล้ว ส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำนี้ บางคนก็เข้าใจสูงเกินไป คือเข้าใจว่าการปฏิบัติธรรมคือการลงทะเบียนบ้านและครอบครัวออกไปอยู่เพียงคนเดียวไม่ต้องทำอะไร เพราะกลัวว่าทำแล้วจะเป็นการเสียหายแก่การปฏิบัติธรรม งานการหลายอย่างตนทำไม่ได้ เพราะเกรงว่าจะเป็นการผิด

การเข้าใจผิดในเรื่องการปฏิบัติธรรมอาจทำให้คนใจแคบ เห็นแก่ตัวการเข้าสังคมกับ krao ก็ไม่ได้ ผลที่สุดตัวเราเองรำคาญตัวเอง กล้ายืนคนลำบากไปก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก เหมือนกัน ความจริงในเรื่องการปฏิบัติธรรมนี้ ทุกคนทำได้ และทุกคนต้องทำด้วย เพราะไม่ทำแล้วตนจะมีชีวิตเป็นสุขไม่ได้

จะนั้นในการปฏิบัติธรรมก็ต้องทำให้เหมาะสมแก่ฐานะของตน และต้องทำเป็นลำดับไปตั้งแต่ต้น เมื่อونกับว่าเราจะสร้างบ้านลักษณะหนึ่ง ในขั้นแรกก็ต้องทำพื้นให้ดีก่อน ต่อนั้นก็ชุดหลุมลงรากให้มั่นคง แล้วจึงวางเสาติดเครื่องบนไปโดยลำดับ งานสร้างบ้านก็จะเรียบร้อยไม่เสียหายฉันใด ในการปฏิบัติธรรมก็ฉันนั้น ทุกคนได้ทำ และทำไปโดยลำดับ เริ่มต้นแต่การมีชีวิตอยู่อย่างง่ายๆในครอบครัว มีความรัก มีความเมตตาต่อ กัน เท็นอกเท็นใจกันรักตัวเรารอย่างใด ก็ต้องรักเพื่อนบ้านของเรารอย่างนั้น ทำบ้านของเราให้เป็นบ้านที่น่าอยู่ อันเป็นบ้านที่น่าอยู่นั้นหมายถึงคนในบ้านเป็นคนเดียวศีลธรรมนั่นเอง เพราะลำพังแต่ตัวบ้านนั้นไม่สำคัญ มันไม่ได้มีช้ำ ดีช้ำอยู่ที่ตัวผู้อยู่ต่างหาก

ถ้าเจ้าของบ้านเดี๋ยบ้านนี้ดีตามไปตัวย ถ้าเจ้าของบ้านทรามแล้ว บ้านก็ทรามไปด้วยฉะนั้นผู้อยู่ในบ้านก็ต้องปฏิบัติธรรมอันเป็นหน้าที่ของพ่อบ้านแม่เรือน ลูกหลานก็ปฏิบัติธรรมอันเป็นหน้าที่ของลูกหลาน คนใช้ก็ปฏิบัติธรรมของคนใช้ ทุกคนรู้จักตัวเอง รู้จักหน้าที่ๆตนจะต้องจัดต้องทำ กิจการทุกอย่างก็เรียบร้อย ไม่บกพร่องเสียหาย อันการทำอย่างนี้เป็นการปฏิบัติธรรมแบบหนึ่งแล้ว และจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าคนเพศไร ชาติไร มีงานอาชีพในหน้าที่อย่างไร ทุกคนต้องปฏิบัติธรรมทั้งนั้น ฉะนั้นห่านจะเป็นอะไร ห่านก็จะหารมาให้เหมาะสมแก่การงานของห่าน อย่าเป็นคนเปล่าจากธรรมเป็นอันขาด เพราะคนไม่มีธรรมนั้นเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ เพียงลักษณะตัวว่าเป็นคน ไม่เป็นที่ต้องการของสังคม มืออยู่ในสังคมได้ก็ทำให้สังคมนั้นพิการไปได้ เราย่าชวนกันทำสังคมให้พิการกันเลย เต็จงมาช่วยกันปั้นสังคมให้ดีกันเถิด อันการทำสังคมให้ดีนั้นปัญหามันอยู่ที่คุณอันเป็นหน่วยของสังคม ถ้าคุณดีแล้วสังคมก็ดีด้วย คนจะดีได้ก็ต้องอาศัยธรรมะเป็นแนวทางของชีวิต

ได้ยินคนบางคนบ่นว่า ตัวเราไม่ว่าง เพราะมัวแต่ประกอบการงานอาชีพทุกวела หาโอกาส sama phuñibatichrom ได้ยาก การที่เข้าพูดเช่นนั้นก็ เพราะเข้าใจว่า การปฏิบัติธรรมนั้น คือ การอุกมาอยู่วัดถือศีลห้าศีลแปดอย่างเคร่งครัดนั้นเอง หากได้เข้าใจไม่ว่าการทำงานของตน ทุกวันนั้นก็เป็นหน้าที่ประการหนึ่ง และเป็นการปฏิบัติธรรมด้วยเหมือนกัน ขอให้มีความรู้สึกไม่เพียงลักษณะว่าเราทำงานโดยไม่เห็นแก่ตัว เราจะทำงานให้เป็นประโยชน์ทั้งตนทั้งผ่าน ก็พอแล้ว เมื่อคิดได้ดังนี้ งานของตนก็จะไม่บกพร่องเสียหาย ตนก็ไม่เป็นที่รังเกียจของเพื่อนบ้าน การปฏิบัติในทางธรรมอันเป็นหน้าที่ของตน ทุกคนจึงทำได้ดังนี้

ควรหนึ่ง มีเด็กหนุ่มคนหนึ่งมาจากการกรุงเทพฯ เข้าตั้งใจจะไปอยู่สวนพุทธธรรมของ พุทธนิคม ด้วยมีความมุ่งหมายว่าจะปฏิบัติธรรม พากเราก็ยินดีต้อนรับเข้าไว้ด้วยความเต็มใจ พอดีพักอยู่สองสามวันพ่อหายเหนื่อยจากการเดินทางแล้วก็เรียกมาบอกว่า ในฐานะที่เชื่อมารอยู่ในสถานที่นี้ ทางวัดให้ที่อยู่อาศัยแล้วก็ต้องช่วยทำงานของวัดบ้างและงานที่จะให้ทำก็เป็นงานเบาๆ คือการโรงฉัน ตักน้ำถวายพระ ไปยกอาหารถวายพระเช้า-เพล พระฉัน เแล้วก็บกเวด และลังถวายลังชามด้วย

พอเข้าได้ยินเรื่องงานเท่านั้น เขานอกจาก ผอมมีได้ตั้งใจมาทำงานคนใช้อย่างนั้น ผومมาเพื่อต้องการที่จะปฏิบัติธรรม ถ้ายังมีการถือเนื้อถือตัว ลดตัวลงไปทำงานพระคนนี้ไม่ได้แล้ว จะปฏิบัติธรรมชั้นสูงขึ้นไปได้อย่างไรกัน เราชាបุญที่ต้องมีตัวตนแต่น้อยๆ จนกระทั่งหมดตัวตน ถอนอัสมิมานะออกเสียได้สิ้นเชิงก็ถึงธรรมชั้นสูง และการทำอย่างนี้เป็นวิธีการถอนอัสมิมานะประการหนึ่ง เมื่อว่ากันไม่ได้แล้วจะอยู่กันอย่างไร คนหนุ่มนั้นเขาว่าเขาทำไม่ได้ ต่อมาก็เลยลาจากไป

นี่เป็นตัวอย่างแห่งการไม่เข้าใจในเรื่องการปฏิบัติธรรม และเสียใจที่จะกล่าวว่าคนหนุ่ม คนสาวไทยเป็นจำนวนมากไม่กล้าทำงานแล็กๆน้อยๆ เช่น กวาดบ้านถูเรือน ซักผ้า ล้างชาม เป็นต้น เพราะเห็นว่าเป็นงานที่ต่ำต้อยไป กลัวจะเสียเกียรติ นิสัยแบบนี้ติดตัวจนโต กลาย เป็นคนถือยศ ไม่ยอมทำงานใดๆที่โลกเขาไม่นิยม หันที่มีได้ดีกว่าหมายและคือธรรมเลย เรื่องนี้บิดามารดาชาวพุทธควรหาทางแก้ไขโดยสอนให้ลูกเป็นตัวของตัวเองเลียบ้าง สอนให้ ซักผ้า ทำกับข้าว กวาดบ้านถูเรือนเป็นงานที่ทุกคนควรทำได้ และขอ喻ให้เด็กในครอบครัว ของท่านดูหมิ่นคนใช้ว่าเป็นคนชั้นต่ำ ทุกคนเสมอ กัน งานนี้ได้เป็นเหตุแห่งชั้นคน การทำให้ทำ ชั่วต่างหากแบ่งคนให้สูงต่ำกว่ากัน และคนที่ทำอะไรผิดพลาดเสมอันนั้น เกิดจากการพลังเหลือ หรือ เพราะรักษาใจตนให้ดีไม่ได้ เป็นคนที่นำสังสารและเห็นใจ ควรหาทางช่วยเขาให้มาก ที่สุดที่จะช่วยกันได้

นี่เป็นวิธีการอันหนึ่งที่จะนำคนให้เป็นนักปฏิบัติธรรมได้ นอกจากเรื่องที่กล่าวมา แม้ เราไปไหนๆทำอะไรติดต่อกับโครงสร้างคำนึงถึงธรรมไว้เสมอ ธรรมที่ควรไว้เสมอ ก็คือความ เห็นอกเห็นใจกัน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการไม่ทำสิ่งที่เราไม่ชอบใจ ให้คนอื่นทำให้เรา นี่เป็นธรรมกว้างๆที่ควรปฏิบัติในที่ทุกสถาน การโดยสารรถ การลงเรือ อะไร่ต่างๆที่เกิดจาก การเย่งซิงเบียดเสียดกันนั้น เนื่องมาจากอะไรเล่า เนื่องจากการไม่ปฏิบัติธรรมนั้นเอง ถ้า ทุกคนถือว่าใครมาก่อนได้ก่อน ใครมาที่หลังได้ที่หลังแล้ว การเก่งเย่งกันก็ย่อมจะไม่มี เพื่อประโยชน์นั้นก่านเจิงกล่าวไว้ว่า จงเดินในทางที่เป็นธรรมเดียว อย่าเดินในทางของอธรรมเลย ดังที่กล่าวมาเป็นตัวอย่างและเหตุผลในการปฏิบัติธรรม ในขั้นต้นๆอันทุกคนต้องใช้ ชีวิตประจำวันแล้ว เต่างคนก็เป็นคนเรียบร้อยเป็นสุภาพชนทุกอิฐบล แสดงให้เห็นว่าใจ

ของเข้าได้ถูกยกขึ้นจากรัฐดับสามัญ ขึ้นอยู่ขั้นวิสามัญ ขึ้นไปแล้วจึงมีความประราณะจะปฏิบัติธรรมขั้นสูงต่อไป ธรรมะขั้นสูงเป็นทางที่จะนำตนออกจากสงสารทุกข์อันเป็นหนทางสำหรับบางคนที่มีใจเห็นอย่างห่าอยโดยกีรติมณฑ์ ฉะนั้นพระบรมศาสดาจึงได้สอนธรรมไว้เป็นชั้นๆ พอเหมาะสมแก่อุปนิสัยของนักปฏิบัติ คือได้แก่ข้อที่ควรศึกษาเป็นสามชั้น ได้แก่

ศีล การรักษาภัยว่าจาริให้เรียบร้อย

สมารท การทำใจให้ตั้งมั่น

ปัญญา ความรอบรู้ในกองสังขารตามเป็นจริงอย่างไร

การปฏิบัติธรรมในขั้นต้นเป็นขั้นของศีลธรรม เป็นเหตุให้อยู่กันได้อย่างสบายนิสัยคุณของมนุษย์ แต่ศีลธรรมจะตั้งมั่นก็ต้องอาศัยมีใจตั้งมั่น จึงต้องหัดใจให้สงบเป็นสมารท และเมื่อใจเป็นสมารทแล้วจะได้ก้าวขึ้นสู่ขั้นปัญญาต่อไป ความมุ่งหมายของการเขียนบทนี้ ก็เพื่อชักจูงท่านชาวพุทธทั้งหลายให้หันมาสนใจในการทำสมารทกันบ้าง จึงดีที่จะกล่าวข้อความเกี่ยวกับศีล เพราะส่วนมากได้กระทำกันอยู่บ้างแล้วจะกล่าวเรื่องสมารทต่อไป

การกระทำหั้งหล่ายมีใจเป็นหัวหน้า

ทำไมจึงต้องมีสมารท? ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นในรูปนี้ คำตอบก็พึ่งมีดังต่อไปนี้

ในคนเรานี้มีสิ่งอะไรเป็นสิ่งประเสริฐสุด ทุกท่านคงตอบว่าใจเป็นสิ่งประเสริฐสุด แม้พุทธภาษิตคณาธรรมบทก็ยังกล่าวไว้ว่า "ธรรมหั้งหล่ายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐสุด ก็เดามาจากใจ ถ้าหากบุคคลใดมีใจผ่องใสแล้ว การทำ การพูด การคิด ย่อมเป็นไปตามใจ

นั้น และผลก็ติดตามเข้าไปประดู่จล้อที่หมุนตามรอยเท้าของโโคที่ลากເเอกสารไปจนนั้น" พระพุทธภาษิตนี้เป็นหลักยืนยันว่า ใจเป็นใหญ่ในร่างกาย จะนั่งจิ่งกล่าวได้ว่า ที่เรา เรียกันว่าคนนั้น ก็หมายถึงการรวมกันเข้าของกายใจ หรือรูปนามนั้นเอง มีแต่กายไม่มีใจ ก็ต้องอยู่ไม่ได้ มีใจถ้าไม่มีกายรับก็ไม่ปราภูมิอึก ทั้งสองสิ่งต้องอาศัยกันและนั้น เรื่องเป็นสิ่ง สำหรับข้ามฟาก คนเป็นผู้ใช้เรื่องมีให้เรื่องใช้คน คนจึงเป็นนายของเรื่องนั้นได เรื่องของร่างกาย ก็ยังนั้น ร่างกายเป็นเปลือกของใจเท่านั้น ความสำคัญจึงอยู่ที่ใจ ท่านจึงกล่าวเบรียบไว้ว่า ใจเป็นนาย กายเป็น婢女 เพราะกายอยู่ในอำนาจของใจ ทุกอย่างที่ปราภูมิเป็นอยู่ เป็นสิ่ง เนื่องมาจากการทั้งนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ การประคับประคองใจจึงเป็นเรื่องสำคัญมากกว่ากาย แต่ส่วนมากเราลงกายมากกว่าใจ ลงกายมากกว่าลงใจ รักษาเปลือกมากกว่ารากเหง้า เข้าใจสุขบังทุขบังบ้ำง สุ่มๆดอนๆอยู่เสมอ

ในทางศาสตร์อีกว่า กายจะเป็นอยู่โดยบำรุงแต่อาหารกายอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้อง เป็นอยู่โดยการให้อาหารแก่ใจด้วย อาหารของใจคือธรรมะอันเป็นหลักคำสอนในทางศาสนา ทุกคนจึงต้องมีหลักศาสนาเป็นหลักใจ เพียงแต่ถือศาสนาเป็นหลักใจเท่านั้นยังไม่พอ ต้องนำ เอกาหลักนั้นมาฝึกใจให้ดีด้วย เพราะใจที่ได้ฝึกไว้ดียอมทำบุญคลิให้ดีมากกว่าสิ่งใดๆทั้งหมด ดังคำที่กล่าวไว้ว่า "จิตที่ตั้งใจไว้ชอบแล้ว จักทำให้เป็นผู้ประเสริฐยิ่งกว่าการกระทำของใครๆ ทั้งหมด" และในทางตรงกันข้าม จิตที่ตั้งไว้ผิด เพราะไม่ได้รับการอบรมให้ดีซึ่นตามสมควร แล้ว ย่อมนำความเดือดร้อนมาให้มากกว่าสิ่งใดหมด ดังพุทธภาษิต "จิตที่ตั้งไว้ผิดแล้ว จักทำให้เขาเลวทรามยิ่งกว่าความพินาศดิบหายที่คุณเห็นเจ้า หรือคนของเจ้าเห็นคนของเจ้า แก่กันนั้นเสียอีก"

เรื่องของการรักษาใจให้ดีงาม จึงเป็นกิจจำเป็นสำหรับคนทุกคน และการรักษาใจให้ดีงามนั้น ก็คือการทำใจให้สงบเป็นสมานิชน์เงย สมานิจงเป็นจุดหมายของชาวพุทธผู้หัวใจความสงบสุขทางด้านใน

มีบางคนกล่าวว่า ไม่เห็นจำเป็นอะไรที่จะมานั่งภาวนาทำใจให้เป็นสมาธิ เพียงแต่เราทำความดี ไม่ทำชั่วเสียหายก็พอแล้ว คำพูดเช่นนี้ฟังดูก็เข้าที่ในหัวตัน แต่พอคิดให้ลึกซึ้งแล้วก็ ไม่เป็นการกล่าวที่ถูกต้อง เพราะในอวaghคำสอนของพระพุทธองค์กล่าวไว้เป็นสาระยะ คือ

๑. การไม่ทำบาปหั้งปวง
๒. การทำกุศลให้ถึงพร้อม
๓. การทำจิตให้ขาดสะอาด

นี่เป็นอวaghของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เพียงแต่การทำดีไม่ทำชั่วนั้นก็ได้เพียงปฏิบัติตามข้อหนึ่งข้อสองเท่านั้น ทำไมพระองค์จึงตรัสข้อสามไว้อีกเล่า ก็เพราะเพียงสองประการเท่านั้น คนเราที่ปฏิบัติศีลธรรมนั้นบางทีก็ทำได้ บางทีก็เกิดอิดหนาระอาใจเลิกเสียแล้ว ทำไม่เข้าถึง เลิกจากการทำดีเล่า มูลฐานก็มาจากภารที่ใจเขาไม่ได้รับการอบรมให้สูงพอที่จะพัฒระดับของความชั่วไปได้นั่นเอง ความชั่วลงใจหลอมหัวใจของเข้าให้มากดองในความชั่วนั้นๆจนถอนไม่ออก กล้ายเป็นคนเสียคนไปเสียก็มีเป็นจำนวนมาก

ฉะนั้นการทำใจให้สะอาด จึงเป็นกิจที่สำคัญควรทำด้วยประการหนึ่งกิจการทำใจให้สะอาดนั้น ข้อสำคัญอยู่ที่การหมั่นฝึกบอยๆ และวิธีการฝึกจิตนี้เองเป็นการทำสมาธิในพระพุทธศาสนา จิตที่ฝึกดีแล้วย่อมนำสุขมาให้ ฉะนั้นการฝึกจิตจึงเป็นความดีแท้จริงอีกประการหนึ่งด้วย

มีการศึกษาภัยการปฏิบัติควบคู่กันไป

แต่ในเรื่องการฝึกจิตให้เป็นสมานชนึกหรือเจริญภាពนนี้ มีข้อเสียอยู่บางประการในหมู่ผู้ที่ชอบการเจริญภាពน คือไม่นิยมการศึกษาเลี้ยงๆ อาจารย์ไม่สนใจในการศึกษา เพราะในสมัยของท่านนั้นการศึกษาทางศาสนายังไม่เจริญพอ ผู้ที่บวชเข้ามาเก็บเรียนรู้ข้อปฏิบัติแต่เพียงเล็กน้อย และเจริญภាពนาตามแบบที่ครูเก่าได้สอนไว้ท่านก็ทำมาดี ในยุคที่คนเจริญด้วยการศึกษาภัยแล้ว ผู้ที่จะสอนศาสนาต้องมีความรู้พอสมอเข้าหรือยิ่งไปกว่าเข้าผู้ศึกษา จึงจะสามารถถูงใจให้เข้าหันมาเลื่อมใสในทางของพระได้

ถ้าหากนักปฏิบัติธรรมเป็นแต่เพียงนักปฏิบัติ แต่ไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจวิธีอธิบายให้เหตุผลแก่ผู้ฟังแล้ว ก็เป็นการปิดทางของนักศึกษามิให้เข้าหาทางได้ประการหนึ่ง ฉะนั้นการศึกษาทางตำรา หรือทางใดอื่นอันเป็นทางเพิ่มปัญญาของตนแล้ว นักปฏิบัติทั้งหลายควรทำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสมัยนี้เป็นสมัยของเหตุผลด้วยแล้ว นักปฏิบัติธรรมต้องฉลาด และมีความรู้รอบตัวทุกด้าน การศึกษาภัยการปฏิบัติจึงต้องเดินคู่กันไปเสมอ นักปฏิบัติที่ไม่สนใจในการศึกษา คือนักปฏิบัติที่ปิดตาแล้วเดินไป น่ากลัวจะตกเหวได้ง่าย ส่วนนักศึกษาที่รู้มากแล้วขาดการปฏิบัติก็เช่นเดียวกันกับคนที่มีอาหารกินมาก จะไม่รู้ว่าตัวจะกินอะไรได้นั่นเอง และบางทีก็ไม่ได้กิน มัวแต่อดอยู่เฉยอาหารเสียหมด น่าสงสารเหลือกัน

ในครั้งพุทธกาล พระศาสดาของเราก็ทรงเป็นนักศึกษาที่มีความรู้รอบตัว สามารถพูดอธิบายธรรมะของพระองค์ โดยการนำมาเปรียบกับความรู้ประเภทอื่นๆ ได้เกือบทุกอย่าง สาขาวิชาระหว่างพระองค์ เช่นพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระมหากัสสปะ ล้วนเป็นนักศึกษาที่ทรงความรู้ทั้งนั้น ได้ทั้งมาเลื่อมใสพระศาสดาก็ เพราะเห็นว่ามีความรู้ความสามารถดีกว่าตน

จึงได้ยอมตนเป็นสาวก นี่แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นก่อนที่จะเป็นนักปฏิบัติ เมื่อได้ลงมือเป็นนักปฏิบัติแล้ว ก็ยังจำเป็นที่จะต้องศึกษาต่อไปอีกด้วย เพื่อให้ตนเป็นคนทูตยา ตามความอยู่สเมอ การศึกษาด้วยความมีเหตุผล และรู้ทันต่อเหตุนั้นาหากทำให้นักปฏิบัติเสียคน แต่อย่างใดไม่ สวนนักปฏิบัติที่ไม่สนใจในการศึกษาเลยนั้น จะเป็นการถอยหลังเข้าไปเสมอ ไป ไม่สามารถจะพูดอะไรกับใครในเรื่องที่มีเหตุผลได้

เหตุนี้เหลาของพวgnักปฏิบัติและปริญติงเดินทางมาพบกันที่ตรงกลาง แล้วร่วมมือกัน ทำการของพระศาสนา ผู้มีความอึนดูกรุณาห่วงประโภชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกได้ทรงกระทำมา แล้วกันเด็ด ข้ออกากเสียงเล็กๆน้อยๆก็จักหายไป ไม่ทำให้เกิดความชุนใจกันอีกต่อไป

สภาพของจิต

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุผลที่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมี ทุกคนควร ฝึกหัดจิตของตนให้เป็นสมารธ เพื่อให้ตนเป็นจิตอ่อนโยนอยู่ในอำนาจหมายแก่การที่ จักใช้งานต่อไป ก่อนที่จะดำเนินเรื่องการฝึกหัดสมารธ ความคึกขานกันนึงสภาพจิตลักษณ์น้อย พอให้ทราบว่าจิตนี้เป็นอย่างไร ในกรณีการศึกษาเรื่องนี้ คำอธิบายที่ดีที่สุดคงคือค่าอันนีมีใน จิตวิรรคธรรมบท เป็นคำอธิบายลักษณะจิตอย่างชัดเจนที่เดียว สำหรับในที่นี้จักยกมากกล่าว แต่เพียงบางตอน พอยเป็นแนวทางของผู้สอนใจ คือ

๑. ชนผู้มีปัญญาอย่างทำจิตที่ดีนرن กลับกลอก รักษาได้ยาก ห้ามได้ยาก ให้ตรง ดุจนายช่างดัดลูกครรไห้ตรงได้บนนั้น

๒. การฝึกจิตอันขึ้นได้ยาก เป็นธรรมชาติเริ่ว มักตกไปในอารมณ์ตามความใคร่ เป็นการดี เพราะเหตุว่าจิตที่ฝึกดีแล้วเป็นเหตุนำมายังความสุข

๓. ผู้มีปัญญาพึงรักษาจิตที่เห็นได้เสียก ละเอียดยิ่งนัก มักตกไปในอารมณ์ตามความใคร่ เพราะว่าจิตที่คุ้มครองไว้ได้เป็นเหตุนำสุขมาให้

๔. ชนเหล่านี้ได้จักสำรวมจิตอันไปในที่ไกลเที่ยวน้ำไปด้วยเดียวไม่มีศีรษะมีถ้า คือภายเป็นที่อาศัย ชนเหล่านี้นั้นจักพ้นจากเครื่องผูกแห่งมาร

พระพุทธภาษิตทั้ง ๔ คำทำที่ยกมาเนี้ย ถ้าเราอ่านด้วยความพินิจแล้วก็จะเห็นได้ว่า ลักษณะของจิตนั้นเป็นอย่างไร และถ้าปล่อยไว้ตามเรื่องของมันจักให้โทษแก่เราอย่างไรบ้าง ถ้าเราคิดให้ดีแล้วก็จักเห็นได้ด้วยตามเอง แต่คนส่วนมากที่พอใจในสิ่งอันเป็นมายา ไม่พอใจความจริง ไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องเช่นนี้กัน เพราะตนคิดเห็นเสียว่า การทำอะไรตามที่ใจอยาก ดื้ินرنั้นเป็นความสุข หาเข้าใจไม่รู้ การหักห้ามใจจากความอยากทุกอย่างเป็นความสุข คนส่วนมากชอบสมัครเป็นทาスマากกว่าที่จักดื้ินرنเพื่อความเป็นໄท แต่ทราบได้เท่าที่เขายังอยากรู้สอยู่นั้น ไดรไปติเรื่องความเป็นทาส เขาก็ทำพอใจไม่ชอบให้ทุกคนมาเป็นทาส อย่างที่ตนเป็นอยู่นั้นแหลก จึงจักถูกใจ นี่คือสภาพของใจที่มิได้ฝึกหัดอบรมในทางที่ถูกต้อง

โลกที่ต้องเดือดร้อนก็เพราะมนุษย์เป็นโรคจิตทรมานกันมาก และทั้งๆที่เป็นกันอยู่ก็ ไม่อยากหามหรือรักษา ความยุ่งยากจึงมีติดต่อ กันเรื่อยไปไม่รู้จบ น่าสงสารคนจำพากนี้มาก ใครที่ตื่นแล้วจึงควรช่วยกันบอกเขาให้รู้ตัวเสียบ้างว่า ตัวเขานั้นเป็นราชสีห์มิใช่ลูกแกะ แต่พระภูมายาอันเป็น เช่นหนังแกะหุ่มไว้จึงเข้าใจผิด บอกให้เขารู้หนังแกะออกเสีย แล้วทำตนให้เป็นสิงห์กันเถิด

สภาพของจิตนั้นถ้าจารมกล่าวกันแล้วก็หมายความว่า มันอาศัยอยู่ในคุหะ ดือกาย ไม่มีรูปร่างที่จักเห็นด้วยตา ไม่มีศรีระ เป็นสิ่งละเอียดมาก มีอยู่อันเดียวเที่ยวไปตามวิถีทาง อันไกลามาก ตามปกติก็ดันรนกลับกลอกอยู่เสมอ ห้ามไว้ได้ยาก รักษาได้ยาก เพราะชอบ ตกไปตามอารมณ์ที่มันพอใจอยู่เสมอ เมื่อตนปลาที่ชอบดันรนไปหน้า แล้วเป็นสิ่งที่เกิดดับ อย่างรวดเร็วมาก จนตามมันไม่ทัน เมื่อลักษณะของจิตเป็นอยู่ในรูปนี้แล้ว พระพุทธองค์จึง สอนการฝึกหัดดัดจิตเมื่อนานาชั่งสอนดัดลูกครรภ์ให้ตรงบ้าง สอนการสำรวมจิตว่า จักเป็น เหตุให้พ้นจากเครื่องผูกของมารบ้าง และยังทรงแสดงอานิสงส์ไว้ว่าจิตที่รักษาคุ้มครองขึ้น ไว้ได้ สำรวมไว้ได้ เป็นเหตุนำมาซึ่งความสุขที่แท้ พุทธดำรัสทั้งมวลจึงเป็นเช่นแนวทางที่ชี้ บอกให้สาธุชนทราบไว้ว่าควรจัดการกับจิตของตนอย่างไรกัน “ไม่มีทางอื่นใดอีกแล้วนอกจาก การทำจิตให้สงบลง ได้เป็นสมารถเท่านั้น

พระฉันสนมหาธิจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ที่รู้สึกสำนึกรู้สึกนั้นได้ว่า ตนมีโรคจิตบาง ประการอยู่ และถ้าขึ้นทึ้งไว้มันจักยุ่งยากมากขึ้นทุกที จักได้ทันมาสนใจในธรรมปฏิบัติ อัน จักทำจิตของตนให้สงบอยู่ในอำนาจของตนได้ อารมณ์ร้ายต่างๆที่อยู่ภายในโลกก็จักไม่รึ้งจิต จุ่งใจไปสู่อำนาจของมัน กล่าวได้ว่าพระยาตราต้องหมดฤทธิ์ หมอบอยู่แบบเท้าของบุคคล ที่เป็นตัวเองการเป็นตัวเองก็คือการรักษาใจของตนไว้ได้อย่างมั่นคงนั่นเอง คนที่ใจอ่อนนี้ เรียกได้ว่าเป็นวีรชนคนกล้า เป็นชนบุคคล ผู้ชำนาญตนเองได้เป็นความขณะที่ดียิ่ง สมดังคำ ของพระพุทธองค์ที่ว่า การชำนาญตนนั้นแหลกเป็นความชำนาญที่ดียิ่ง และคนเราจักชำนาญตนได้ ก็โดยวิธีฝึกจิตของตนตามแบบแห่งการทำสมารถดังกล่าวมาแล้ว การทำสมารถจึงเป็นวิธีการ อันดียิ่ง ในการทำจิตของตนให้เป็นสมารถ เพื่อเอาชนะมารคือกิเลส

ทุกคนต้องการสมาร์ท

ในชั้นเรียนในโรงเรียน มีเด็กน้อยๆ ศึกษาวิชาการต่างๆ เป็นจำนวนมาก เด็กบางคนมีสมองดี ทำอะไรถูกต้องเสมอ แต่บางคนทำอะไรไม่เรียบร้อยมักขาดตกบกพร่องเสมอ การที่เป็นไป เช่นนั้นก็ เพราะอะไรเล่า บางคนก็ว่า เพราะตั้งใจเรียน และไม่ตั้งใจนั้น มีใจลงบนั้น สมาร์ท สมาร์ทจึงมีได้แต่เด็กๆ และถ้าเราสังเกตจะเห็นได้ว่าเด็กบางคนที่คิดปัญหายากๆ เขาก็จักนั่งหลับตาบ้าง นั่งมองเพดานเป็นเวลานานๆ บ้าง เอาจริงๆ ก็มีกุมขมับแล้วก้มบ้าง นั่นเขาทำอะไร...เด็กเหล่านั้นได้ทำสมาร์ท หั้งๆ ที่เขามีรู้ว่า สมาร์ทเป็นอย่างไร แต่เขาก็ยังต้องการสมาร์ท สำหรับการเรียนของเข้า ถ้าเราพาเด็กไปปะอุ่นไว้มาแล้ว เวลากลับมาเราขอให้เขาเล่าอะไรที่เขาได้เห็นมาให้เราฟัง ในขณะนั้นถ้าเกิดติดขัดขึ้นมา เขายังหลับตาหันที เพื่อร่วมกำลังใจ ให้เป็นอันเดียว นึกแต่สิ่งเดียว ประดิษฐ์วากกว่า หนูนึกได้แล้วมันเป็นเช่นนี้ เด็กน้อยๆ ทุกคนจะทำสมาร์ทอยู่โดยเข้ามีรู้ตัว เด็กบางคนชอบความเงียบสงบหลีกออกจากหมู่ไปอยู่เพียงผู้เดียว และชอบคิดปัญหาอย่างต่างๆ อันการทำเช่นนั้นก็เพื่อหลีกจากอารมณ์อันจักทำใจให้ไขว้hexnั้นเอง

สำหรับผู้ใหญ่ทุกท่านที่ทำงานอาชีพไม่ว่าประเภทไหน ยอมต้องการกำลังใจอันมั่นคง เพื่อประกอบธุรกิจ ยิ่งท่านผู้ใหญ่ต้องทำงานหลายหน้าที่ด้วยแล้ว ความตั้งใจมั่นเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ในขณะทำงานประเภทใดอยู่ ความคิดทั้งหมดต้องมาจดจ่ออยู่ทั้งงานนั้นโดยเฉพาะ จึงจะโครงการได้โดยไม่ผิดพลาด ถ้าจิตไม่สงบแล้วก็ส่งงานผิดหมวด ผลร้ายก็จะเกิดแก่การงาน ยิ่งในเวลาสำคัญ เช่น การรับทัพจัปตีก ทหารที่เป็นนายใหญ่ต้องมีใจสงบ เป็นสมาร์ท จึงจักภกแผนการณ์ได้โดยไม่ผิดพลาด

ถ้าหากว่าท่านที่ทำงานใหญ่ได้ หัมมาสนใจในด้านนี้บ้าง ก็จักเป็นการเพิ่มพูนกำลังใจขึ้น อีกมากมาย เต็ดูเหมือนว่าห้อยคนน้ำที่จักสนใจในด้านนี้ เชามักเห็นความสนใจไปสู่ความคุณ ว่างจากงานก็เพลิดเพลินไปในทางนั้นๆ อันเป็นการทำลายกำลังใจในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ สุภาพทางจิตจึงทรุดโทรม ผลสุดท้ายก็เป็นคนครึ่งดีครึ่งบ้าไปก็มีอยู่ไม่น้อย นำสังสารที่เข้า ตัวเข้มทศไว้ผิดทาง มีทางใดบ้างหนอ ที่เราจักช่วยกันหมุนเวียนของเขากลับหัวธรรมกัน เลี้ยงบ้าง ขอให้คิดถึงการทำสาขานั้นหลาย

เม้คนที่ประกอบอาชีพในทางทุจริต เขาก็ยังต้องการสมารธ ในขณะที่เขาวางแผนการ ร้ายๆต่างๆ และบางทีต้องทำใจให้เป็นสมารธอยู่นานจึงจะโครงการได้สำเร็จ แต่สมารธแบบนี้ เป็นหินสมารธ เป็นเรื่องการตั้งใจผิด อันมีมูลมาจากความเห็นผิดนั้นเอง ไม่เป็นสมารธที่ควรถึง ทำไปก็ไม่เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ท่าน สาขานั้นหลายไม่ซึมเซยแต่สมารธที่เป็นไปในทางก่อ สร้างนิสัยอันดีงามนั้น เป็นกิจที่ควรสรรเสริญโดยแท้ ควรช่วยกันทำให้มากๆ จักได้เป็น กำลังของกองทัพธรรมต่อไป กองทัพธรรม...เป็นกองทัพที่รับกับความชั่วโดยวิธีสงบถือหลัก ว่าชนะความโกรธด้วยความไม่โกรธ ชนะความชั่วด้วยความดี ทหารของกองทัพต้องมีใจ สงบเป็นสมารธ จึงจักอยู่ในกองทัพได้นาน ถ้าไม่มีใจสงบพอแล้วก็ไม่สามารถจัดหนอนอยู่ได้ มันพ่ายแพ้แก่ข้าศึกคือการคุณ

ในสมัยนี้ทหารชั้นดีมีความรู้ในทางธรรม อันจักเป็นกำลังของกองทัพต่อไป ต้องยืน เครื่องแบบทึบไปเป็นจำนวนมาก ก็เนื่องจากไม่ได้หัดให้ทำจิตเป็นสมารธ จึงต้องแพ้แก่รูป เสียง กลิ่น รสและสัมผัส อันเกิดจากการยั่วยោ胥ของโลก กองทัพธรรมจึงอ่อนเพลียลงทุกวัน ถ้าหากพວกทหารชั้นนำ คือพวงกิจชุ่มหัมมาสนใจกันแล้ว เกรงไปว่าจักพาตัวไปไม่รอดกัน

เพราะโลกกำลังยั่วเย้าเต็มที่ และนำสุนกเสียด้วย ทางที่จักป้องกันได้ก็โดยการห้ามมาสนใจในด้านปฏิบัติกันบ้าง ช่วยคนที่ทำความดีในด้านทำจริงกันบ้าง อย่าให้เข้าต้องอับเผลอยูในป่าตลอดไป เพราะดูเหมือนว่าทำนผู้หลักผู้ใหญ่บ้างท่านไม่ค่อยให้เกียรติแก่พระที่อยู่ป่า และที่ทำงานอันเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ นอกจากไม่ให้เกียรติแล้ว ดูเหมือนยังหาทางกีดกันเสียด้วย นำเสียใจในความไม่สงบประการของท่าน มีทางใดที่จักชวนทำมาทำsmithกันเสียบ้าง มีทางใดที่จักชวนทำนให้มาเป็นศิษย์ตถาคตที่แท้จริงกันบ้าง ควรหาทางพบโปรดการซินบอกกันบ้างเด็ด จักเป็นภุคลแก่วงการของพระศาสนามากที่เดียว

นิวรณ์ ๕ : เครื่องกันเจตใจ

ในตอนก่อน ได้กล่าวถึงสภาพของจิตโดยทั่วไป เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของมันว่ามีปกติเป็นอย่างไร เพียงแต่ว่าลักษณะโดยส่วนรวมยังไม่พอ เราต้องศึกษาต่อไปอีกว่า ทำในบางคราวจิตผ่องใส่บางคราวจิตไม่ผ่องใส บางคราวเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ เพราะมีคากล่าวไว้อยู่ตอนหนึ่งว่า "ดูก่อนนิกขุ้หั้งหลาย จิตนี้เป็นธรรมชาติผุดผ่อง แต่ต้องมัวหมองเพราะกิเลสที่จรมา" คำนี้บ่งให้เราได้ทราบว่า ปกติของจิตนั้นมีความผ่องใสอยู่ แต่เพราะอาศัยการปั่นรับอารมณ์ทางตา หู จมูกล้วน กาย จึงเกิดอาการชุ่มมัวไป ฉะนั้นสิ่งที่จักทำจิตให้ชุ่มมัว ก็ได้แก่ อารมณ์ที่จรมานั้นเอง ก้าวอารมณ์ที่จรมานั้นเมื่อใจได้รับแล้ว มันก็เก็บไว้ไม่ปล่อยให้พ้นไป เมื่อไอนั้นเราถ่ายรูป พอดีดีปากกล้องภาพก็เข้าไปปิดอยู่ที่ฟิล์ม ตา หู จมูก ล้วน กาย เป็นปากกล้องที่ปิดอยู่เสมอและภาพนั้นเองเข้าไปปิดอยู่ที่กระจกคือใจมาก ในบางครั้งเราจึงนึกไป

ถึงภาพอดีต เมื่อจะเกิดขึ้นนานแล้ว เหมือนกับเราไปปั่นเปิดสมุดเก็บภาพดูภาพเก่าๆนั้นเอง ภาพที่เข้าไปติดอยู่ในใจนานๆ นี่เองเป็นเครื่องกันจิตวิหัคคลได้บรรลุความงามดี ในภาษาธรรมท่านเรียกว่านิวรณ์ แปลว่าธรรมเป็นเครื่องกันจิต มือญี่ ๕ ประการด้วยกัน คือ

๑. พ่อใจรักโกรในอารมณ์ที่ชอบใจ มีรูปเป็นต้น เรียกว่า การฉันทะ
๒. ปองร้ายผู้อื่น เรียกว่า พยาบาท
๓. ความที่จิตเหดหู่และเคลิบเคลิ้ม เรียกว่า ถินมิทธะ
๔. ฟังช้านและรำคาญ เรียกว่า อุทธัจจกุกุจจะ
๕. ลังเลไม่ตกลงใจ เรียกว่า วิจิกิจชา

ถ้าจะเปรียบจิตเดิมกับประดุจน้ำที่ใสสะอาด จะสามารถมองเห็นอะไรได้ชัดเจน หรืออาจใช้เป็นเครื่องส่องทางกระจากเงาได้ แต่ในขณะที่นิวรณ์ห้าด้วยใจเข้าครอบงำแล้ว สภาพของน้ำที่สะอาดนั้นก็เปลี่ยนไปในทันที เช่นในขณะกามฉันทะครอบงำก็ลายเป็นเช่นกับน้ำที่ปะปนด้วยสีต่างๆ แดงบ้างเขียวบ้าง เลอะเทอะไปหมด จิตที่ถูกพยาบาทครอบงำก็เช่นกับน้ำที่กำลังเดือดบนเตาไฟ จิตที่ถูกถ่านมิทธะครอบงำเป็นดุจน้ำที่ถูกจากเห็นปิดไว้ ไม่สามารถมองเห็นอะไรในน้ำได้ จิตที่ถูกอุทธัจจกุจจะครอบงำ เป็นดุจน้ำที่กระเพื่อมอยู่เป็นนิ่จ ส่วนจิตที่ถูกวิจิกิจชาครอบงำ เป็นดุจน้ำขุ่นเป็นตามตั้งอยู่ในที่มืด ลักษณะของน้ำที่เป็นไปในสภาพที่กล่าวมาด้วยไม่เป็นวิสัยที่บุคคลจักส่องดูงานหน้าได้ดันใด จิตที่ถูกนิวรณ์ห้าครอบงำก็ไม่เป็นวิสัยที่จะรับรองสมการกิจวานได้ดันนั้น

ก็นิวรณ์ห้าที่กลัดกลั่นรุมในจิตของคนนั้นเนื่องมาจากอะไรเล่า? เพราะทุกอย่างย่อมมาจากการ เหตุ ขาดเหตุแล้วผลก็จักไม่มี เราจึงควรคึกข่าไว้ทราบถึงเหตุเพื่อจักได้ทางป้องกัน

ในคัมภีร์เอกสารนิบาตอังคุตตรนิกาย “ได้พրณนาเหตุเกิดนิวรณ์ไว้ดังนี้คือ

๑. สุภาษิต ถือว่าสวยงามเป็นเหตุเกิดภัยฉันทะ
๒. ปฏิชนนิมิต กำหนดไว้เตือนเรื่องความคับแค้นใจ เป็นเหตุให้เกิดความพยาบาท
๓. อรติ...ความไม่ยินดี ตนที่...ความคร้าน วิชุมภิตา...ความบิดเบือน ภตตสมุท...ความเมาอาหาร ลีนจิตต...ความมีจิตเหดหู่ แต่ละอย่างฯ เป็นเหตุเกิดถึงมิทธะ
๔. เจรโญสุปสม...ความไม่ระงับจิต เป็นเหตุเกิดอุทชจจากุจจะ
๕. อโภนิโสมนสิการ ความทำในใจโดยไม่แบบดาย เป็นเหตุเกิดวิจิกิจชา

เมื่อได้ทราบว่านิวรณ์เป็นอย่างไร และอะไรเป็นมูลเหตุให้เกิดนิวรณ์ขึ้นต่อไป ก็ควรจักหาอุบາกกำจัดนิวรณ์นั้นๆ ให้หมดไป ก็การที่จักกำจัดนิวรณ์นั้นต้องปฏิบัติตามแนวทางอันตรงกันข้ามกับเหตุ ที่จักทำให้เกิดนิวรณ์ดังต่อไปนี้

๑. อสุภาษิต ความหมายว่าไม่สวยงาม เป็นเหตุให้ภัยฉันทะได้
๒. เมตตา ความสุนิธรรม ความสงสาร เป็นเหตุลัพพยาบาทได้
๓. อารมภาราดุ...ความเริ่ม นิกุก...ความพยายาม pragam...ความบางบี้นัวรวมกันเข้าในความเพียร ไม่เหดหู่ เป็นเหตุลัพพิธะได้
๔. เจรโญสุปสม ความสงบใจ เป็นเหตุลัพอุทชจจากุจจะได้

๕. โภนิ samo ลีก ความทำในใจโดยแยกคาย เป็นเหตุให้ล่วงกิจจะได้ ก็แล้วการที่จักอบรมธรรม อันเป็นคู่ปรับกับนิวรณ์ให้เกิดขึ้นนั้นจักทำได้โดยวิธีการทำสมานิเท่านั้น เพราะทราบได้ที่เรายังมิได้ผูกใจของเราวิถีกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะแล้ว มันก็จักเสไปทางสิ่งที่มันชอบใจได้เสมอ การทำจิตให้เป็นสมานิจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด และเป็นกิจควรทำโดยเรื่องอย่างซักซ้า ดังคณาในพระธรรมบทกล่าวไว้ว่า “ถ้าเจ้าจักทำความดีแล้ว จงรับทำสิ่ยทันทีอย่าปล่อยชาไว้ เพราะการทำชาๆเป็นเหตุให้จิตตกไปสู่บาปได้ง่าย” ถ้าเราไม่รับฝึกหัดจิตหากเสไปตามเรื่องของมันเอง ความทุกข์อันเกิดจากจิตนำมายังมีมากขึ้นเป็นแน่ตามตัว เพราะตามปกตินั้นจิตสามัญย่อมถูกนิวรณ์ตัวใดตัวหนึ่งครอบงำเสมอ ผลัดเปลี่ยนกันเรื่อยไป บางขณะนิวรณ์ตัวเดียวอาจตั้งอยู่ในจิตได้นานๆ เช่นว่าบุคคลผู้มีความฝึกใจในกรรม “ไมรู้จักอิมด้วยเรื่องนี้ ทุกวันเวลาพากขากรดแต่เรื่องการเท่านั้น และขณะที่จิตฝึกใจในภัยนั้น ความปลอดโปร่งจิตก็ไม่มี ถ้าได้สมหมายก็มัวเมาอยู่ในมัน ถ้าไม่ได้ก็เป็นเหตุเกิดความເກີຍດັບໆ ພຍານຫຬບັງຜູ້ຫ່ານຮໍາຄຸນຫຬບັງ ທາເຮືອງໃສຕ້ວ່າไมรู้ຈັບສິນ ความສ່ວ່າມີມີໃຈພຣະຖຸກມານຫາ ຄືການມາກັນໄວເສີຍແລ້ວ ແມ່ເມື່ອຕ້ວນນິວຮົນຢືນເຂົາຮອບນໍາກົມງວາຫຼັງເຫັນແລ້ວ ເຊິ່ງເປັນກາරດີ ວິທີການນໍາເຂາເຄື່ອງປາປີດອາກເສີຍເປັນກາරດີ ວິທີການນໍາເຂາເຄື່ອງປາປີດອາກໃຈນີ້ແຫະຄືວິທີຂອງການทำสมານີ ມີໄດ້ນຳເພີ່ງສາມານີຈິຕສົງປັ້ນມີນິວຮົນທ້າປຣກງາແລ້ວກົງຈັບຮຣລຸປຽມມານ ອັນມີອົງຄົ້ນທ້າປຣກ ດື່ອ ວິທີກ ວິຈາຮົນ ປີຕີ ສຸຂ ແລະສາມານີ ດື່ອຄວາມເປັນຫົ່ງຂໍອໄຫ້ຂ້າໃຈວ່າ ໃນຂະນະໄດ້ທີ່ຈິຕປາດຈາກນິວຮົນທ້າ ກົດໆວ່າໄດ້ຮຣລຸອງຄົມານີດື່ອ ວິທີກ ວິຈາຮົນ ປີຕີ ສຸຂ ເອກຄຸດຕາແລ້ວ ແລ້ວຄໍາໄໝ່ທຸດເສີຍຄົງສົບຕ່ອໄປເຮືອງໄປກົດພົບຄວາມສົງ ແລະປະຮົນຕົ້ນໄປໂດຍລຳດັບ

พระพุทธองค์จึงชี้มายังผู้ลั่นนิวรณ์ห้าได้เด็ขาดว่า "ภิกขุใดลงนิวรณ์ห้าเลี้ยดี ภิกขุหันนย่อ้ม เป็นผู้หุมดทุกข์ หมดความสงสัย หมดกิเลสเครื่องแหงใจดังลูกศร ย่อมลงทะเบ่งแห่งสังโภชน์ได้ เหมือนนุ้ลอกคราบเก่าทึ้งไปฉะนั้น"

การทำสมาธิ

เมื่อเราได้ศึกษามาเป็นลำดับเบื้องเหตุ และจุดมุ่งหมายของการทำสมารถแล้ว เป็นการสมควรที่สาสูชนพึงสนใจการทำการทำสมาธิบ้าง เพื่อผลการอยู่สุขสนับายนในโลกหน้าด้วย บางคนอาจนึกในใจว่า จักมีเวลาไปไหนมาทำการทำสมาธิกัน เพราะมีภาระงานที่จักต้องทำกันมาก การกล่าวเช่นนี้ มิใช่เป็นการกล่าวขอบ เป็นกล่าวที่เกิดจากความคิดที่จักผูกตัวเองไว้ในคอกจนไม่อยากออก เมื่อนหยุดที่ถูกขังอยู่ในคอก อันการทำสมาธิสำคัญหรือผู้ครองบ้านเรือนนั้น เป็นงานที่ทำได้ทุกคน การทำเช่นนี้เป็นการทำความสงบ เป็นการเพิ่มความสุขให้แก่ตัวเองอีกประการหนึ่ง

ร่างกายของเรานั้นมาก็ต้องมีการพักผ่อนมีใช่หรือภายในได้พักผ่อนแล้ว แต่ใจของท่านไม่เคยได้พักผ่อนเลย ใจมันทำงานมากกว่ากาย และมีการเหนื่อยเมื่อนัก ก็คงควรได้รับการพักผ่อนบ้างตามสมควร อันการพักใจนั้นต้องพักด้วยการทำสมาธิ บางคนชอบพักใจโดยวิธีล่วงทางความเพลิดเพลิน เช่น ไปดูหนัง ดูละคร เป็นต้น นั่นก็ใช่เป็นการพักแต่เป็นการทำงานให้ใจเพิ่มขึ้นอีก เพราะการได้พบสิ่งที่เพลิดเพลินนั้น จะต้องเก็บเอามาคิดเป็นนิวรณ์ต่อไปอีกไม่เป็นการจบสิ้นกันเลย ส่วนการพักโดยทำการทำสมาธินั้นเป็นการพักจริงๆหายเหนื่อยใจ และเมื่อใจได้พักแล้ว กายก็พลอยได้พักผ่อนไปด้วยในตัว

การนั่งสมาธิที่เป็นสมาธิจริงๆ หนึ่งชั่วโมงดีกว่าการนอนหลับตั้งหงายชั่วโมง ขอให้ท่านปลุกความพอใจให้เกิดขึ้นในอันที่จักทำเด็ด ท่านทำไปก็จักเห็นผลแห่งการปฏิบัติตัวของท่านเอง ข้าพเจ้าเป็นเพียงผู้ชี้บอกทางให้ท่านเดินเท่านั้น ปัญหาเรื่องการเดินนั้นอยู่ที่ตัวของท่านเอง ข้าพเจ้าจักบอกวิธีเดินทางง่ายๆ ก่อนต่อไป

ก. สรัณมนต์ก่อนนอน ความภักดีในศาสนาจักรเกิดขึ้นได้ โดยการนึกถึงผู้ประภาคศาสนาเสมอๆ ในฐานะที่พากเราเป็นชาวพุทธ เราฝึกชีวิตของเราไว้กับพระพุทธเจ้า ท่านเป็นผู้นำทางของใจของพากเรา เราเป็นผู้เชื่อและไว้ใจในพระองค์ ยอมทำตามคำสอนคำเตือนของพระพุทธองค์ทุกอย่าง จึงได้เปล่งว่าจาว่า "ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าว่า เป็นส่วนที่พึง ที่นับถือ"

คำสอนของพระองค์เราเรียกขานกันว่าพระธรรม เป็นดุจแนวทางที่บอกให้เราทุกคนเดินไปเพื่อความรอดพ้น คำสอนของพระองค์เป็นคำสอนที่ถูกแท้เหมาะสมแก่การปฏิบัติตามของคนทุกชั้น จึงเป็นธรรมที่เหมาะสมแก่สัมയอย่างทั่วธรรมได้มาเบรยบปานเมดี เรายังได้เปล่งว่า "ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม ว่าเป็นที่พึงที่นับถือ"

พระสาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรงปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามธรรม เป็นตัวอย่างของธรรมจรรยาแห่งชาวโลก เป็นผู้ถือดาวประทีปที่พระพุทธองค์จุดให้สว่างไสวในครั้งกระโน้น ให้คงรุ่งโรจน์อยู่ตลอดไป พระสงฆ์เป็นผู้นำทางชาวบ้าน เราทั้งหลายยินดีเดินตามพระสงฆ์ จึงได้เปล่งว่าจานมัสการท่านว่า "ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึงที่ร่วลึก"

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงเป็นหลักแห่งความภักดี เป็นหลักที่ชาวพุทธควรนำไปใช้แก้ไขลัํ ให้แบบสนิทอยู่กับใจเสมอ ในขณะใดเรามีพระอยู่ในใจเราก็ปลอดภัย แต่ขณะ

ที่เวลาได้เราไม่มีพระอยู่ในใจ ความปลดภัยก็ไม่มี จึงควรเชิญพระเข้ามาอยู่กับตัวเสมอ การเชิญพระมาอยู่กับตน หมายถึงน้อมเอาพระคุณของท่านมาใส่ตน มิใช่เป็นการเชิญแบบไสยาสาสตร์ที่พวกเล่นพระเครื่องร่างเข้าทำกัน การทำแบบนั้นเป็นกิจกรรมนอกพุทธศาสนา วิธีเชิญพระที่ถูกต้องทำได้โดยการรู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสัมมา โดยพระคุณหรือความดีนั้นาไปในตัวเรา ทำได้ให้คล้ายกับที่พระองค์ได้เคยทรงทำมาแล้ว ขณะใดที่เราทำได้อย่างพระองค์ทำ ขณะนั้นก็เชื่อว่าเรามีพระอยู่ในตัวเรา พระคือความดีนั้นลักระกษาคุ้มครองเราให้พูบแต่ความสุขความเจริญได้สมหมาย การนึกถึงความดีของพระ คือการสรุดมติในเวลา ก่อนนอน ทำไม่จึงบอกให้ทำก่อนนอน เพราะว่าในเวลานั้นเราว่างจากการงานแล้ว เป็นระยะของ การพักผ่อน จึงควรทำกิจศาสนาเลี้ยงบัง อย่างน้อยก็ครั้งหนึ่งในชีวิตประจำวัน ศาสนาชน ของทุกศาสนาเขามีการทำอย่างนี้ทั้งนั้น

พวกลอسلامิกชนแล้วยังเคร่งครัดมาก เข้าไหว้พระกันวันหนึ่งทำครั้ง เรายาวพุทธ ข้าพเจ้าขอให้ทำสักครั้งหนึ่งก่อนนอนและขอให้ทำเป็นกิจประจำวันโดยเป็นนิสัย บรรพบุรุษ ของพวกรา能在สมัยโบราณ เขารีบเคร่งครัดและได้ทำมาประจำ เขายังมีความสุขสงบกว่าเรา ในสมัยนี้ คนชั้นก็มีน้อยกว่าเดี่ยวนี้ เป็นผลเกิดจากการนึกถึงพระเสมอหนึ่ง ชาวมุสลิมที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งเป็นนักอัหรายอย่างจนนีซีอกองโลก ครั้งหนึ่งถูกนักหนังสือพิมพ์ถามว่า เวลาไหนเป็นเวลาที่ท่านเป็นสุขที่สุด แกนออกว่า "ชั่วโมงที่สบายน้ำที่สุดของฉัน คือชั่วโมงที่ฉันไปนั่งลงบนสุ่หระในวันศุกร์" นี้เป็นตัวอย่างอันดีอยู่แล้ว ชั่วโมงที่ลงบนสุ่หะเป็นชั่วโมงที่สบายน้ำที่สุด ท่านมีชั่วโมงลงบนสุ่หะในชีวิตประจำวันของท่านบ้างหรือเปล่า ถ้ายังไม่มีท่านก็เป็นคนเพียงครึ่งเดียว เท่านั้น

จะทำตนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยการทำซ้ำไม่ลงเป็นซ้ำไม่ลงของท่านเองสักซ้ำไม่ลงนี่ อีกยี่สิบสามซ้ำไม่นั้นให้เป็นของคนอื่นเขา ท่านจะทำได้ไหม? อายุตอบว่าทำไม่ได้ จักเป็นการทำลายตัวท่านเอง จงตอบอย่างมั่นใจว่าทำได้แน่ๆ

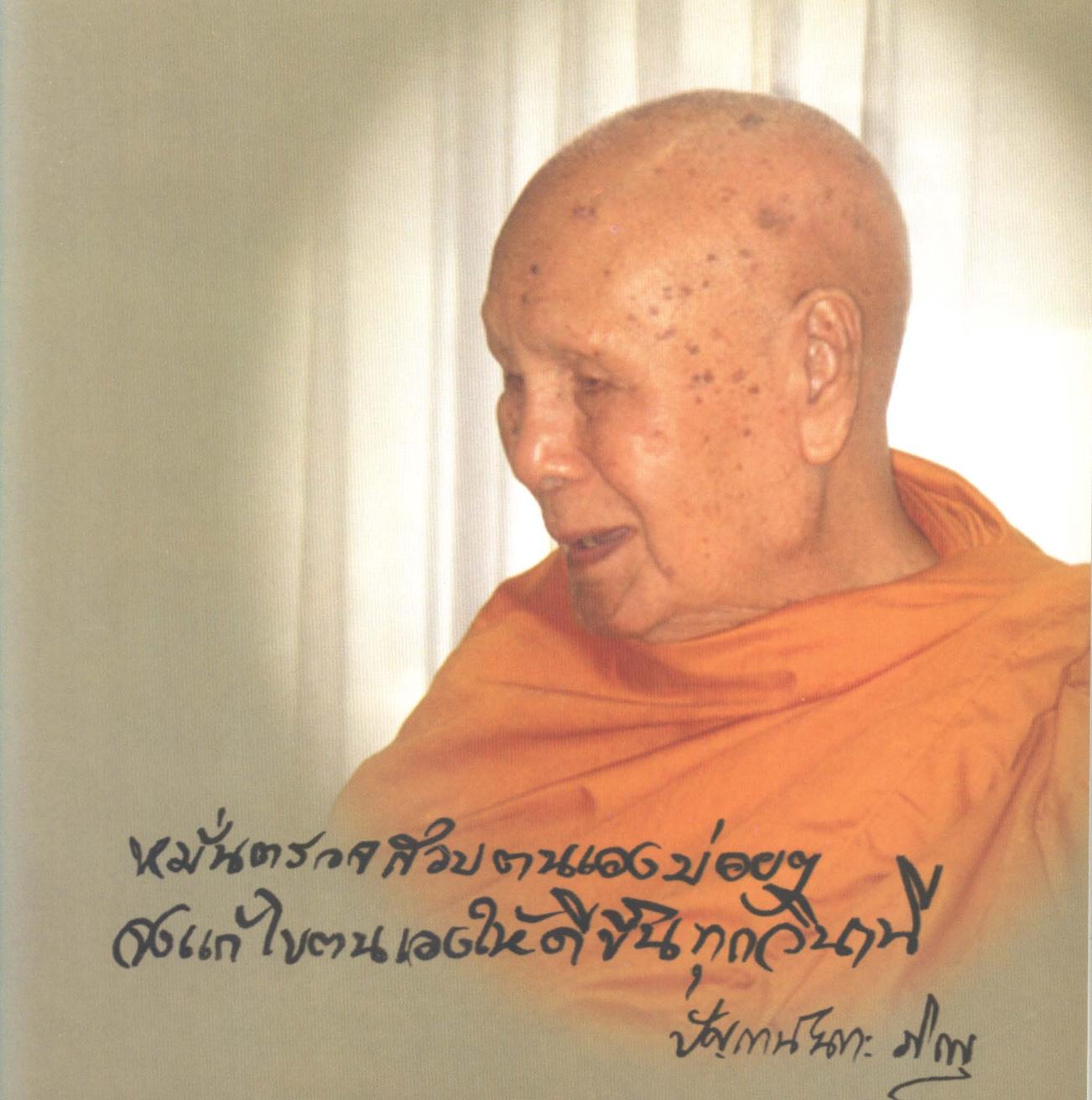
มาฟังต่อไป ในการสวดมนต์ก่อนนอนนั้น เนพะในครอบครัวแล้วควรทำกันทุกคน ทำในเวลาเดียวกัน ในที่แห่งเดียวกัน ถ้าท่านมีบ้านกว้างพอ ควรกันไว้สักหลังหนึ่ง ให้เป็นวิหารน้อยๆ ในบ้านของท่าน รักษาไว้ให้ลังสำหรับพิธีทางศาสนาโดยเฉพาะ เปิดใช้เวลาทำกิจของศาสนา อย่าเข้าไปทำกิจอื่นนอกจากศาสนา กิจเป็นอันขาด การทำของท่านจักลังดีขึ้นถ้าไม่สามารถจัดได้ในรูปนั้น ไม่เป็นไร ทำเรื่อยๆ โดยเรียกประชุมสมาชิกในครอบครัวมาทั้งหมด และเริ่มทำกิจสวดมนต์ตามแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ทำพร้อมกัน ว่าให้ดังเบื้องการประภาศความดีประจำบ้านของเรา การทำสิ่งอื่นเราทำกันดังๆ ได้ ทำไม่การทำความดีจักให้ดังบ้างไม่ได้เล่า ถ้าเราทำกันดังก้องไป จักเป็นเหตุซักจุ่งเพื่อนบ้านให้เกิดความพ้อใจและเลียนแบบบ้าง เป็นเหตุให้ความดีได้ขยายตัวออกไปได้อีก นับเป็นบุญทั้งสองฝ่าย

บ้านไก่นี้การไหว้พระสวดมนต์ประจำบ้าน บ้านนั้นก็จะมีพระคุ้มครองรักษาคนในบ้านทุกคนนั้นเป็นคนของพระ เป็นคนดีงาม มีลูกหลานก์ว่าวนอนสอน่าย ไม่ต้องยุ่งໃใจภายหลัง เมื่อได้สวดมนต์แล้วก็ให้นั่งลงบ้าง นึกถึงความดีของพระพุทธองค์บ้าง นึกแผ่เมตตาปราณາให้สัตว์ทั้งปวงมีความสุขความเจริญบ้าง เป็นการลงใจซั่วคราวอย่างง่ายๆ และทำกันได้ทุกคน เม็ดเด็กเล็กๆ ก็ร่วมการทำกันได้ นี่เป็นวิธีการทำสมานิษยๆ ประการหนึ่งที่ทุกคนควรทำเป็นประจำ

ในสมัยนี้เป็นสมัยไทยเสื่อม มีใช้ไทยเจริญ ทำไมไทยจึงเสื่อม? เหตุอันใหญ่ก็คือการ

ที่คนไทยทำตนออกห่างจากศาสนา ลึมขับธรรมเนียมอันดีงามของบรรพชน เราจึงพบแต่ ข่าวร้ายไม่เว้นวัน คนที่ทำความเสียหายนั้น เข้าเป็นคนขาดพระ เขามีความบกพร่องในทางใจ ความคิดของเขายังไม่สมบูรณ์ และที่เป็นไปได้เช่นนี้ก็เนื่องมาจากการอบรมในครอบครัว เป็นมุลฐาน ถ้าเราจักเกิดความเสื่อมโกรธทางใจกันจริงๆ แล้วทุกคนช่วยกันทำได้ โดยนำ เอกาสนานไปไว้ในครอบครัวของตน และให้ทุกคนนึกถึงพระอย่างน้อยวันละครั้ง ด้วยการทำ การสวดมนต์ก่อนนอนกัน

ภายหลังสุดมนต์แล้ว พ่อแม่ของลูกคนใดคนหนึ่ง กล่าวคำอบรมลูก สอนลูกให้เป็น คนดีงามตามหลักศาสนา ก็หวังได้อย่างแน่นอนว่า ฐานะทางคือธรรมกิจกสุกใสขึ้นได้ในอนาคต เพราะบ้านเป็นโรงเรียนชั้นต้นของเด็กๆ ถ้าโรงเรียนชั้นต้นได้ทำการอบรมมาดีแล้ว พอกถึงสมัยเข้าศึกษาโรงเรียน ก็เป็นเด็กของครูต่อไปออกจากโรงเรียนแล้ว ก็จะเป็นคนดีของ บ้านเมือง เป็นที่เชิดหน้าชูตาของบรรดา พ่อแม่จักได้อุ่นใจในเวลาที่แก่เฒาลงไป จึงหวังว่า ท่านผู้อ่านทั้งหลายคงนำไปพิจารณาและทำกันตามสมควร

A portrait of an elderly monk with a shaved head, wearing traditional orange robes. He is looking slightly downwards and to his left. The background is a plain, light-colored wall.

ମନ୍ତ୍ରକାଳ ପିଲାଙ୍ଗାରେ ଯେଲ୍ଲା
ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତୀଶ୍ଵର ଗୋଟିଏବା

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ: ଏଣୁ

ສ ສ ສ ແ ຕ ຟ ອ ຈ ອ ໄ

ໄ ສ ດ ນ

ຄວາມສຸຂການຮຽນ

ທ່າງອາຍທ່າງໃຈທະ: ອົບ ຂວິງ ຂົມ

เป็นธรรมเนียมของกิจชีนพุทธศาสนา ที่ต้องอยู่จำพรรษาในถดຸfn การอยู่จำพรรษา ในถดຸfn ในสมัยก่อนมีความหมายสมบูรณ์มาก เพราะกิจชีนสมัยก่อน แม้พระพุทธองค์ก็ไม่นิยมหยุดอยู่กับที่ในถดຸfn ไม่มี_fn ท่านพอใจในการที่จะเดียวการิกไปเพื่อประกาศพรหมจรรย์ เก่าชาวโลก ท่านเดินไปด้วยอาการสงบ มีความอดทนต่อหนทางกันดาร ทนต่อความวิปริต ของดินฟ้าอากาศของชุมชนที่วีป ท่านยอมสละชีวิตของท่านเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน ท่านไปทุกแห่งที่มีช่องทางจะเปลี่ยนใจคน จากความชั่วมาหาความดีได้ แต่ครั้นถึงถดຸfn การเดินทางด้วยเท้าเปล่าไม่เป็นการสะดวก ทุ่งนาเต็มไปด้วยพืชที่ชานาปลูกไว้ด้วยความขยันขันแข็ง การไปมาในถดຸfn จึงไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ถดຸfn ได้บังคับให้ก่านผู้มีเมตตาต้องหยุดอยู่กับที่ชั่วคราว ต้องอยู่ เพราะไปทำงานไม่สะดวก ไม่ใช่พระเหตุอื่น

ดินฟ้าอากาศในประเทศไทยไม่เหมือนที่อื่นเดียว ถดຸfn ในเมืองไทยไม่เหมือนกันทั้งหมด ในภาคกลาง ภาคเหนือ ถดຸfn เริ่มในเดือนแปด เลี้วไปหมดราวดีอนสิบสอง แต่ทางภาคใต้ ถดຸfn ไปเริ่มเอาเดือนสิบสอง ส่วนถดຸfn ที่พระจำพรรษานั้นเป็นเวลาแห้งแล้งเหมาะสมแก่การจำพรรษ สอนธรรมได้มากที่เดียว แต่ก็ต้องหยุด เพราะถือพระวินัยอันเกี่ยวข้องธรรมเนียมเท่านั้น

การประกาศธรรมที่บริสุทธิ์

อีกประการหนึ่ง ในสมัยนี้สภาพของพระไม่เหมือนสมัยก่อนเดียวที่พระเราเป็นพระติดที่อยู่ เพราะมีวัด มีภาระที่ต้องจัดทำ จนไม่มีเวลาว่างสำหรับจะออกไปสอนคน งานที่ทำส่วนมากก็เป็นงานที่ทำพอเป็นพิธีกันเท่านั้น ผลที่เกิดจากการทำมีบ้างเพียงนิดหน่อย เพราะ

ทั้งพระและชาวบ้านไม่มุ่งทำอาเนื้อท่า มุ่งเอาแต่เปลือกันเท่านั้น การเดินไปสอนอย่างในครั้งพุทธกาลไม่มีเสียแล้ว ถ้ามีบังก์ไปตามกิจกรรมนั้น เทคนิคกันเพื่อหาปัจจัยมาสร้างที่อยู่หรืออะไรทำนองนั้นเป็นส่วนมาก การประการธรรมที่บริสุทธิ์ และทำด้วยความเมตตากรุณานั้นดูเหมือนหาได้ยากเต็มที

การอยู่พระราชวังไม่อยู่พระราชวังเท่ากัน เพราะนอกพระราชวังก็อยู่วัด ในพระราชวังอยู่วัดนั้นเหล่าท่าได้ไปไหนไม่ ต่างกันก็ตรงที่ว่าในพระราชบินบทราวยกว่าอกพระราช เพราะมีการเทศนาอะไรกันในวัดมากขึ้นกว่าอกพระราชเท่านั้น การเข้าพระราชวังสมัยนี้ ถ้าหากันแต่พอเป็นพิธีก็ไม่ดีไปกว่าอกพระราช

ตั้งใจทำความเพียร

ในสมัยพุทธกาล เมื่อถึงคราวจำพรรษา บรรดาสาวกทั้งหลายได้คำนึงว่า งานเดินทางอันเป็นเรื่องกังวลใจและเห็นอย่างนั้นมันไม่มีแล้ว จะได้มีเวลาว่างสำหรับทำกิจส่วนตนต่อไป กิจส่วนตน หมายถึง การทำความเพียรเพื่อทำตนให้ถึงที่สุดของความทุกข์ อันเป็นจุดหมายที่พุทธสาวกทุกท่านจะต้องไปให้ถึง ท่านเจ้าได้ตั้งหน้าตั้งตาทำความเพียรอย่างแท้จริง บางท่านก็มีในเดือนที่สองที่สามของผลของการปฏิบัติ ทุกท่านมีได้อยู่โดยการทำลายเวลาให้หมดไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ ทุกท่านเห็นภัยในการเกิด และເປົ້າຫາຍືນการเกิดแล้วเกิดอึก จึงมุ่งหน้าคิดค้นให้เห็นภัยในสังสารวัฏ และพาตนข้ามผงไปสู่เดนที่ไม่มีการเกิดแก่เจ็บตายอีกต่อไป

ไม่เฉพาะแต่บรรพชิตเท่านั้น เม็ชารบ้านผู้ส่งกามเป็นอาจิน ในฤดูเข้าพรรษา ท่านก็พยายามเพื่อทำตนให้พ้นทุกข์ เช่นเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าฤดูพรรษาเป็นฤดูของความเพียร ความตั้งใจมั่นเพื่อการทำจริง ในสิ่งที่จะนำตนออกจากความทุกข์ในโลกนี้ ชาวพุทธจึงถือว่า ฤดูนี้เป็นฤดูพิเศษส่วนหนึ่ง

เราจึงควรใช้เวลาของชีวิตในการที่เป็นคุณถ่ายเดียว ไม่ควรประกอบกรรมอันใดในอัน ที่จะนำทุกข์มาให้เกิดแก่ท่าน ก็จะเป็นการทำชีวิตอันมีค่าให้เป็นสิ่งมีค่าสมควรขึ้น

พลเมืองพม่ากับฤดูเข้าพรรษา

ชาวพม่าถือเครื่องครั้ดมากในฤดูเข้าพรรษา เช่นว่าถ้าไปค้างขายอยู่ทางไกล และจะต้องกลับบ้าน ก็มักกลับมาให้ทันก่อนวันเข้าพรรษา บ้านซึ่งที่หลังคารั้วรัวชำรุดก็ต้องซ่อมแซม ให้ได้ก่อนวันเข้าพรรษา เพื่อจะได้อยู่อย่างสงบตลอดเวลา ๕ เดือน ปกติของเขามีการย้ายบ้านในฤดูเข้าพรรษาเป็นอันขาด ถึงจะลำบากอย่างไรก็ต้องอดทนอยู่ปุ่ปุ่จนตลอดพรรษา แต่ถ้าเป็นผู้เฒ่าแก่และมีฐานะดี ก็มักกลับกันออกจากบ้าน ไปถือศีลบำเพ็ญภารนาอยู่ตามวัดหรือตามเจดีย์สถาน เป็นการแสวงหาความสงบให้แก่ตัน

พระชนนี้ตามบริเวณปุชานีสถาน จึงมีปลูกไว้มากเพื่อการนี้ และมีข้าวที่น้ำซึ่งชม ยิ่งขึ้นไปอีก ก็คือ ทาขินนุ หรืออุนุ นายกรัฐมนตรีของสหภาพพม่า ก็ได้รับศีลธูปโสดตลอด ๓ เดือนเหมือนกัน ผู้นำประเทศที่ทำการรักษาอุปโสดอย่างนี้เห็นจะมีเพียงคนเดียวเท่านั้น ในหมู่ประเทศชาวนพุทธฝ่ายธรรมชาติ

วิถีชีวิตของชาวไทยโบราณ

เมืองไทยเป็นเมืองพระพุทธศาสนา เรื่มสมัยตึกทางใจอันแลโอลิค คือคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในสมัยโบราณชาวไทยเป็นคนเคร่งครัดต่อศาสนามาก มีหลักธรรมประจำใจอยู่เสมอ ผู้ชายทุกคนได้บวชเรียนในศาสนา ผู้หญิงทุกคนก็ได้บวชเป็นเชื้อย่างน้อย ๗ วันในฤดูเข้าพรรษา

การเป็นเชื้อหญิงในเวลาอันจำกัดเช่นนี้ ก็เป็นการประพฤติธรรมจรรยาเมื่อกัน และการกระทำดังนี้ยังเป็นทางเตือนใจให้เข้าใจได้ว่า ตนเป็นสาวก เป็นสาวิกาของพระพุทธองค์แล้ว ต้องทำตนให้สมกับเป็นศิษย์ของพระองค์

คนไทยมิใช่เป็นบุคคลเฉพาะว่าพวกเราระในสมัยนี้ และไม่ไงว่าพวกเราระในสมัยนี้ ท่านเป็นคนเฉลาด และประพฤติตนพอเดียวกับสมัยของท่าน ถ้าพูดกันในด้านศีลธรรมอันเป็นหลักทางใจกันแล้ว อาจกล่าวได้ว่า คนโบราณท่านทำดีกว่าพวกเราระในสมัยนี้ คนสมัยใหม่ทำอะไรเพียงผิวเผินเท่านั้น หาได้ถือกิริยาคณสมัยโบราณกันไม่ จงดูสิ่งก่อสร้างที่คนไทยทำไว้ เช่นเรց ปราณีต สวยงามกว่าของพวกเราระในสมัยนี้ พวกเราระในสมัยนี้ไม่ต้องถึงกับให้ดีกว่าท่านโบราณหรอก เพียงให้สมอตัวก็เป็นการลำบากเต็มที

ในด้านการอบรมตนให้เป็นคนดีนั้น คนโบราณก็ได้หั้งศาสนา เข้าถือว่าสถานอบรมคนที่ดีที่สุดก็คือวัด อันเป็นห้องประชุมของหมู่บ้าน เข้าถือวันพระของเดือนละสี่ครั้งนั้นเป็นสมัยของการอบรม เด็กหญิงชายตลอดดึงผู้ใหญ่ปีบประมาณกันที่วัดในวันพระอยู่เป็นประจำ เป็นการปฏิบัติธรรมที่ก้าวหน้ายิ่งๆขึ้นไปตามทางของพระอรหันต์ในครั้งกรุงโน้น

ชาวเราในสมัยนี้ถือกันว่า สมัยสุโขทัยเป็นสมัยของความเจริญก้าวหน้าทุกอย่าง สมัยสุโขทัยเป็นยุคเกิดของศิลธรรม วัฒนธรรม และอะไรก็มากมาย ถนนรัฐบาลจึงดำเนินการในกรุงสุโขทัยขึ้นอีกรัชที่นึง การบูรณะทางด้านวัตถุเป็นการจูงใจให้คนทำดี ตามแบบอย่างของบรรพบุรุษของสมัยนั้น

ถ้าเราอ่านดูคิลารีกของสมัยสุโขทัย จะพบการปฏิบัติธรรมที่น่าพอใจยิ่งว่า "คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักโดยทาน พ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวเมือง ชาวเจ้า ทวยบ่าว ทวยนาง ลูกเจ้า ลูกชุน ทั้งสิ้นหันหล้าย ทั้งผู้ชายผู้หญิงผู้ทวยมีศรัทธาในพระศาสนา ทรงศีลเมื่อพระราชทุกคน" คำในคิลารีกนี้ เป็นการแสดงถึงภาพของชาวยิ่งสุโขทัยว่า บุคคลเหล่านั้นสนใจในการทำความดี และทำกันทุกคน ตั้งแต่พ่อเมืองลงมาจนถึงคนสามัญ และในพระราชได้ประพฤติเคร่งครัดกันเป็นพิเศษ เป็นภาพที่เราในสมัยนี้ควรจะดำเนินถึงและพยายามดำเนินตามแบบบรรพบุรุษของเรานั้น เพราะการพึ่งฟุ่มฟิลธรรมในบ้านเมืองนั้น ไม่จำเป็นต้องทำอะไรเป็นแบบใหม่อย่างชาตะวันตกเข้าทำกันหรอก เราเพียงแต่จะทำแบบเก่าที่ปู่ย่าตาย่าทำมา และทำกันให้จริงจังขึ้นเท่านั้น

เพราะว่าเข้าเปลี่ยนวันหยุดงานราชการมาเป็นวันอาทิตย์ และศึกษา กันในวันนั้น ถ้าเราไปต่างประเทศจะเห็นว่า ในวันอาทิตย์เป็นวันที่เงียบมาก รถวัวที่เคยพลุพล่านในวันอื่นก็หายไปหมด มีคนเดินถนนบ้างก็เป็นพากไปแสวงบุญกันตามโบสถ์เท่านั้น แต่ดูเหมือนว่าคนไปโบสถ์น้อยกว่าคนที่ไปเที่ยวที่อื่นๆ ศิลธรรมของพวกรั่งจึงตกต่ำเมื่อคน กชาดไทยก์ พลอยตกต่ำตามฝรั่งไปด้วย เพราะการทำบุญเรานิยมทำกันในวันพระ วันอาทิตย์ไม่มีวัดไหนเทศนาให้ชาวบ้านฟัง ชาวบ้านเลยกล่าวว่า อยากไปวัดบ้าง แต่ไม่เห็นวัดไหนเทศนาในวัน

อาทิตย์ ในกรณีเช่นนี้ ทางวัดควรมีการเทศนาสองวันคือวันพระและวันอาทิตย์ พุทธนิคม เชียงใหม่ ได้เทศนาในวันอาทิตย์มา ๗ ปีแล้ว ปรากฏว่าเป็นที่พอใจของประชาชนมาก พุทธศาสนาของเราไม่ได้อีกวันพระอะไรทางไหนตามตัวหรอก เราสามารถปฏิบัติธรรมวันไหน ก็ได้ ไม่แปลกอะไร เป็นการกระทำเพื่อการชูดเกล้าทั้งนั้น

แต่อย่างไรก็ดี ชาวบ้านในชนบทยังคงเคารพวันพระอยู่ เรายังควรทำอะไรกันเป็นพิเศษ ในวันพระเสมอ และในongyang การเข้าพรรษา เป็นระเบียบตั้งต้นการทำดี เมื่อออกพรรษาแล้ว ก็ทำต่อไปอีก บางคนในพรรษาสามเดือนหยุดคั่มเหล้า พ้ออกพรรษาก็คั่มกันต่อไป การกระทำเช่นนั้นเป็นการไม่ดี ถึงดีบ้างก็ไม่ตลอดรอบฝั่ง ที่จริงเมื่อดีได้สามเดือนก็เป็นการชั่ว แล้ว ทำไม่จะมาแพ้เสียอีก เป็นการไม่สมควร พระพุทธองค์สอนว่า การชั่วชัตตนองเป็น ความชั่วที่เลิศ เมื่อชั่วชัตตนแล้ว จึงฟังก่อนความชั่วนั้นไว้ด้วยปัญญา อย่าให้กล้ายเป็น คนแพ้เสียอีก เพราะถ้าเราแพ้ครั้งที่สอง ก็มักจะแพ้กันตลอดกาลไปเลย

ความดีที่ต้องกระทำ

ในขณะที่อ่านบทความนี้ ก็เป็นongyang การเข้าพรรษาแล้ว ทำなんจดใจเกิดว่า ชีวิตของ ท่านได้ผ่านมาอีกรอบหนึ่งจนถึงการพิเศษเช่นนี้ เป็นบุญลากของท่านแล้ว จึงควรฉลองความ มีลักษณ์ของท่าน ด้วยการทำความดีเพิ่มเติมให้มากขึ้นไปอีก และความดีที่ควรทำนั้นมีมากมาย เมื่อจะรวมกันไว้คงจะได้เป็นข้อๆดังต่อไปนี้ คือ

๑. ศึกษาให้เข้าใจหลักพระพุทธธรรม
 ๒. ปฏิบัติตามที่ตนเข้าใจแล้ว
 ๓. ชวนคนอื่นให้ปฏิบัติด้วย
 ๔. ส่งเสริมกิจการของคนทำความดีทุกวิถีทาง
- จะได้กล่าวอธิบายเป็นข้อๆต่อไป...

ศึกษาให้เข้าใจหลักพุทธธรรม

๑. ศึกษาให้เข้าใจหลักพระพุทธธรรม เรื่องนี้เป็นเรื่องจำเป็นที่สุด เพราะเรานับถือศาสนาได้ ต้องศึกษาให้เข้าใจเรื่องของศาสนานั้นเป็นชาวพุทธต้องรู้จักพุทธศาสนาและเจ้าของศาสนาด้วย ในกรณีศึกษาทำได้จากการอ่าน และการฟัง เดียวหนังสือที่พึงอ่านมีมากกว่า เมื่อก่อน เป็นหนังสือง่ายๆ ราคามิ่งเพงเท่าใดนัก เช่นเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า มีหนังสือที่ควรอ่านหลายเล่ม

ในการศึกษาพระธรรม ขอแนะนำให้อ่านเรื่องพระธรรม ของนายธรรมทาส เป็นเล่มแรก หรือจะอ่านหลักพระพุทธศาสนา และ อริยสัจสี่คืออะไร ของ สุชีโว กิจกุ๊ด หนังสือเหล่านี้อ่านแล้วทำให้เข้าใจหลักพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ผู้ต้องการอ่านธรรมะที่ลึกๆ ก็ควรอ่านหนังสือชั้นลึกของท่านพุทธทาสกิจกุ๊ด เช่น วิถีแห่งการเข้าถึงพุทธธรรม ความสูง มหาคุเทศ์ของวิญญาณ และตามรอยพระอรหันต์ หรือรวมเรื่องสั้นของท่านพุทธทาส ถ้าต้องการอ่านสำนวนที่ฟังกันอย่างง่ายๆ ก็อ่านบทความของกิจกุ๊ด ปัญญานันทะ ที่นำมาลง

ในชาวพุทธเสมอ หรือจะเอาชนิดรวมเป็นเล่มแล้วก็มี ทำท่านี่สนใจการศึกษาธรรมะควรจะติดต่อกับพุทธนิคิม เชียงใหม่ จะได้รับความสัมภากุลจากการ

เมื่อท่านตั้งใจจะศึกษาแล้ว ก็ควรทำจริง ทำให้เป็นระเบียบ และเป็นเวลาเสมอ ท่านควรจะตั้งกติกาไว้กับตัวท่านเองว่า เวลาไหนเหมาะสมแก่การอ่าน เมื่อถึงเวลาันั้นก็ต้องอ่านทันที เวลาที่เหมาะสมคือเวลากลางคืน พอรับประทานอาหารคำแล้วก็ใช้เวลาสำหรับอ่านหนังสือ พ่อบ้านแม่บ้านอ่านลูกก็จะได้เห็นเป็นตัวอย่าง ลูกก็จะอ่านตาม คนในบ้านจะมีชีวิตอยู่กับธรรมะ และอาจเป็นคนดีขึ้นได้ในเวลาอันเร็ว

. มีข้อที่ควรรرمมัดระวังสักหน่อยก็คือ ในสมัยนี้หนังสือที่เป็นพิษแก่จิตใจของเด็กเป็นจำนวนมากขึ้นทุกวัน หนังสือประนานั้นเป็นหนังสือที่ทำลายคนมากกว่าที่จะสร้างคน ถ้าท่านรักตัวและลูกหลานของท่าน ขอโปรดดูแลให้หางหนังสือให้เข้าอ่าน เมื่อันท่านเลือกอาหารให้เขารับประทาน อาหารทางกายให้โทษเพียงวันสองวัน แต่อาหารทางใจที่รับผิดแล้วให้โทษแก่เด็กนานเหลือเกิน บางทีก็ทำให้เด็กเสียคนไปเลย และสมัยนี้เราเห็นเด็กเสียคนเพราะการอ่านหนังสือไม่สมควร มือญูมาก เรื่องนี้เป็นความผิดของพ่อแม่ ฉะนั้นพ่อแม่พึงสังวนในเรื่องนี้ ความระวังไว้จะเป็นทางป้องกันมิให้อนุชนของท่านเป็นโรคจิตขึ้นได้

เวลาค่ำคืน พ่อบ้านแม่เรือนไม่ควรไปเที่ยวเตร่ให้นานเกินไป ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นใดๆแล้ว ทุกคนควรรับประทานอาหารร่วมกันในเมื่อนี้เสร็จแล้วก็เข้าห้องอ่านหนังสือ ภายหลังจากการอ่านก็สนทนากันในครอบครัว เป็นการซักซ้อมความเข้าใจของกันและกัน หรือถ้าพ่อแม่มีความประสงค์จะเก็บนิสัยของลูกคนใด ในเรื่องใด ก็เอาเรื่องนั้นเข้ามาสนทนากันระหว่างพ่อ กับแม่ พุดในทำนองสนทนาก็ให้เห็นโทษของการประพฤติซึ่งเช่นนั้น และให้เห็นคุณของการละ

ความช้าแบบนั้นเลี่ย เป็นการสอนท่านที่ให้เจ้าตัวผู้ประพฤติเข้าใจເຂົ້າເຈົ້າ ก็จะเป็นทางให้เด็กในครอบครัว เป็นคนก้าวหน้าในทางดีขึ้นได้

ถ้าไม่ทำในรูปนี้ ก็ทำกันในรูปความรู้สึกคิดของเด็กๆในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เพื่อ หყ້งดูว่าเขามีความเข้าใจถูกขนาดไหนแล้ว ถ้าเข้าใจยังไม่ดี ก็แนะนำตักเตือนให้เข้าใจดียิ่งขึ้น การศึกษาภักดีภายในครอบครัวทุกดินเป็นทางเกิดความรู้ความเข้าใจ และเป็นหนทางสร้าง ความดีแก่ครอบครัวประการหนึ่ง

การไปฟังคำสอนจากผู้รู้ เช่น การไปวัดในวันพระ เป็นกิจที่ควรทำ ถ้าหากเป็นคน ทำงาน และเข้ามายังงานกันในวันพระก็ควรหาโอกาสในเวลาค่ำหรือเวลาเย็นๆ ที่ประเทศ ลังกาในเวลาเย็น เรายังเห็นบิวดาราดาพร้อมด้วยลูกน้อยที่ได้รับการตักแต่งกายสะอาดแฉะ ไปวัดบ้าง ไปชมสถานที่สำคัญบ้าง และมักก็มีโอกาสฟังธรรมเทศนาด้วยในตัว พระพุทธองค์ ตรัสว่า การฟังธรรมตามเวลาเป็นอุดมมงคล สมัยนี้การฟังยิ่งเป็นกิจจำเป็นมากขึ้น เพราะคน ที่ไม่สนใจฟังจะเป็นคนไม่ทันสมัยเลย

นอกจากการฟัง การถามปัญหาที่ตนสงสัย ก็เป็นกิจจำเป็น เพราะธรรมะเป็นสิ่งลึกซึ้ง ยากแก่การเข้าใจ ถ้าเพียงแต่อ่านหรือฟังแล้วผ่านพ้นไปก็อาจไม่เข้าใจก็เป็นได้ และเมื่อ ไม่เข้าใจก็ยากที่จะปฏิบัติ奉ในทางที่ถูก ผลที่เกิดก็ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ชาวพุทธเมืองไทย ยังสนใจในการถามน้อย บางทีก็กลัวจะเป็นบาปในเมื่อรับถวนถามพระ นี่เป็นความกลัวที่ ไม่เข้าเรื่องเลย พุทธศาสนาเป็นคำสอนที่ต้องการเหตุผล และต้องการให้เชื่อด้วยปัญญาของ ผู้ศึกษาเอง เราจึงควรถามในเมื่อรู้สึกว่ายังไม่เข้าใจอย่างลักษณะในการถาม การไม่ถามนี่แหละ เป็นกิจที่น่าละอายกว่า

ฉะนั้นถ้ามีโอกาสลงใจตามเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะจำไว้ว่า คนคลาดต้องถามเมื่อยังไม่เข้าใจ คนโน่นจะไม่ถามอะไรเลย ถ้าไปวัด...เมื่อพบพระควรจะสนใจสิ่งที่เป็นประโยชน์กับท่านหรือพูดเรื่องธรรมะกันเท่านั้น อย่างไปชวนพระให้ออกนอกราชการ สนใจของคนอื่นด้วยการสนทนาก็คงดี พระพุทธองค์ตรัสว่า อริยสາกในพระศาสนาถ้ามาพบกันมีกิจที่จะต้องทำเพียงสองประการเท่านั้น คือ นิ่งอย่างพระอริยเจ้า หรือพูดกันในเรื่องเกี่ยวกับธรรมะ (สัมมาวาจา)

ปฏิบัติตามที่ตนเข้าใจแล้ว

๒. ปฏิบัติตามที่ตนเข้าใจแล้ว เพียงการศึกษาอย่างเดียวเท่านั้นหนาแน่ประโยชน์ที่สมบูรณ์มาให้ผู้ศึกษาไม่ ผลที่สมบูรณ์จะเกิดมิได้ด้วยการปฏิบัติ ฉะนั้นการปฏิบัติจึงเป็นกิจที่ต้องทำกันต่อไป ในหลักธรรมจึงได้กล่าวไว้ว่า

ปริยติ	ได้แก่การศึกษาเล่าเรียน
ปฏิบัติ	ได้แก่การทำจริงจากสิ่งที่เรียนมา
ปฏิเวช	เป็นผลเกิดจากการทำจริงนั้น

การศึกษาจึงเป็นเพียงกิจเบื้องต้นเท่านั้น กิจต่อไปคือการทำจริง และเมื่อมีการทำจริงแล้ว ผลก็ย่อมเกิดตามมาเองโดยมิต้องร้องขอ เพราะผลเป็นสิ่งเนื่องจากเหตุ ถ้าลงมือก่อเหตุ ผลก็เกิดตามและผลจะมีเท่าใดนั้น ก็เนื่องจากการกระทำอีกเช่นกัน พระธรรมเป็นสิ่งที่ต้องนำไปปฏิบัติ ไม่ใช่สิ่งที่มีไว้พูดกันเล่นเดยๆ

สมัยนี้คุณเรียนรู้มีมากพอควรแล้ว แต่คุณปฏิบัติตามที่ได้เรียนได้รู้ยังไม่พอ ผลงานของพระธรรมจึงยังไม่ปรากฏเต็มที่ โลกจึงต้องพบกับความเดือดร้อนอยู่เสมอ บัดนี้ถึงเวลาแล้ว ที่พวกเราหันกลับมาต้องเร่งกันหน่อย ในทางที่จริงเพื่อสร้างสรรค์ความสงบให้เกิดขึ้นแก่โลกด้วยการปฏิบัติธรรม

ความสุขทางธรรม

ปัญหาต่อไปนี้ว่า เราจะปฏิบัติกันอย่างไร? การตอบปัญหานี้เป็นเรื่องง่ายๆ เพราะว่า หลักเกณฑ์มีอยู่แล้ว ธรรมะสำหรับปฏิบัตินั้นมีอยู่ในขันที่เหมาะสมแก่บุคคลที่ต้องการ ในที่นี้จะกล่าวแต่เฉพาะสำหรับผู้ที่ตั้งตนได้ในความเป็นคุณลักษณะแล้ว ประณานาจหากความสุขในทางธรรมต่อไป จึงขอแสดงหลักเบื้องต้น ดังนี้

๑. เมตตา กรุณา หวังสุขและเจริญแก่ผู้อื่น
๒. เศร้าฟในกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินของเพื่อนบ้าน
๓. สำรวมในการ หรือพอใจในคุณค่าของตน
๔. มีวิจารณ์เป็นที่น่ารักน่าฟัง
๕. มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ทุกขณะ

นี่เป็นหลักของความประพฤติเบื้องต้น หลักนี้เกิดจากความรู้สึกอันเป็นสามัญสำนึกของคนทั่วไป รวมตลอดไปถึงสัตว์ดิรัจนาด้วย คือใจเขาใจเราทั้งหมดที่ยิ้มแย้มแจ่มใส อย่างได้ยินคำพูดที่ไฟแรงเสนาะโสด เป็นประโยชน์ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง อยากอยู่กันด้วยความไม่ระเผล

เคลลงใจต่อกัน ว่าคนนั้นจะล่วงเกินการมีสิทธิ์ของเรา ผู้นั้นจะล่วงเกินความรักให้ร่ชอบใจของที่เป็นของเรา แต่ทุกคนควรในสิ่งของที่มีเจ้าของห่วงเห็นเสมอ ความสงบสยต่อ กันจึงไม่มีในความประพฤติส่วนบุคคลก็ต้องการเป็นอยู่อย่างมีความรู้สึกผิดชอบ สิ่งใดที่ทำลายความรู้สึกผิดชอบชัดเจน เป็นที่ตั้งแห่งความมั่วมาประมาท ก็ไม่ควรกระทำสิ่งนั้น เพราะมาเห็นโทษของความประพฤติในทางชั่ว เท็นประโยชน์ของความประพฤติในทางดี ที่เป็นสุจริต การกระทำได้เพียงเท่านี้ก็เป็นการรักษาระดับความสงบสุขในครอบครัว ในสังคมไว้ได้แล้ว แต่คนเราเพียงส่วนมากก็ภักทำอะไรเพียงครึ่งทางๆ ทำไม่ตลอดรอบดั่ง หรือทำดีสักพักก็หยุดตีเสียอย่างนี้เป็นคนไม่ยุติธรรม ความสุขก็เหลามาไม่เป็นระเบียบ เมื่อนั้นไฟฟ้าของกรุงเทพฯ หรือน้ำประปาที่มาบ้างไม่มาบ้าง

ผู้ห่วงความเจริญที่แน่นอน จึงต้องทำดีให้ติดต่อสัมภาระไป และหาทางให้ตามปริสุทช์ สะอาดสงบนิ่งไปเป็นระยะๆ จนกว่าจะถึงหลักซัยแห่งพุทธศาสนา จึงต้องปฏิบัติให้ยั่งยืนไปกว่านี้ ซึ่งขอบอกว่าเป็นการประพฤติพรมจารย์อันเป็นสิ่งเดียวที่พระองค์ประกาศเอง และสอนให้กิกขุทั้งหลายประการ

การประพฤติพรมจารย์

การประพฤติพรมจารย์ของชาวบ้านก็คือการถืออุปถัมภ์เงิน เพราะอุปถัมภ์โดยถึงการเก็บตัวเข้าอยู่ในเขตของความดี มีอาทิ เช่นงดเว้นจากการเสพกามหักหมด งดเว้นจากการกินอาหารในเวลาวิกาล งดเว้นจากการประดับตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องสำอางทุกอย่าง

อันเป็นสิ่งล่อให้คิดถึงกิจกรรมนั้น งดเว้นจากที่นั่งที่นอนอันสบาย และให้จิตใจกระหວัดไปถึง การคุณ ข้อปฏิบัติทั้งนี้ก็เพิ่มข้อปฏิบัติที่กล้ามาแล้ว เพื่อมุ่งหมายชุดเกลาจิตใจให้พ้นจาก อกุศลเป็นข้อใหญ่

การรักษาอุโบสถเป็นการประพฤติธรรมแบบหนึ่ง ที่คนผู้ใดรรรมได้ปฏิบัติกันมาแต่ โบราณกาล และก่อให้เกิดความสงบได้เป็นอย่างมาก พวกรainenสมัยนี้เห็นกว่าการทำเช่นนั้น เป็นการธรรมานตน และลำบากไปเปล่าๆ นี้แสดงว่าคนเรามีนิสัยตามใจตนเองมากขึ้นและ ไม่พยายามที่จะห้ามล้อเสียบังเลย โลกจึงยุ่งเพราการตามใจของตนในรูปนี้

นักปฏิบัติศีลอุโบสถเป็นบุคคลไม่ตามใจตนเอง ไม่ปล่อยใจตนเองให้เป็นไปตามอ่านใจ ของความอยาก แต่ค่อยรับใจตนเองไว้เสมอ เช่น ใจคนปกติเสี้ไปในการ พวกรักษาอุโบสถ ก็ห้ามใจมิให้ติดในกิจกรรม ให้ติดในทางเห็นโทษของกิจกรรมและทำให้จิตใจไม่สงบ ไม่ใช่เพียง ห้ามใจเท่านั้น สิ่งใดที่ก่อให้เจ็บป่วยในกิจกรรม ปลูกความกำหนดใจในกิจกรรม เช่นการกินอิ่มเกินไป การอนในที่สบายน้ำ ก็ต้องสำอางที่ทำให้เกิดความอยากกัดอกเสียหมด เพื่อห้ามจิต จากการเป็นสำคัญ จะนั่นการรักษาศีลอุโบสถ จึงเป็นการดัดสันดานของตนเองให้พ้นจาก นาปอกุศลได้ทลายประการ

ชีวิตของคนจะสมบูรณ์ได้ ก็เพราะมีเครื่องห้าม เครื่องรับ ถ้าไม่มีเครื่องห้าม เครื่องรับ จะดีได้อย่างไร รถยนต์หรือรถม้าที่เราใช้เป็นพาหนะนั้นความดีไม่ได้อยู่ที่มันวิ่งได้ เดินได้ แต่อยู่ที่หยุดได้ตามต้องการต่างหาก ถ้าห้ามน้ำม้าที่พยศและไม่สามารถจะหยุดได้ในเวลาที่ ต้องการแล้ว ห้านจะพลอยໃหนม คงไม่มีใครพอใจ ชีวิตของเราก็เป็นเช่นเดียวกัน ถ้ามีแต่เรื่อง ให้ไปตามกิเลสจนไม่เป็นเวลาแล้ว ก็ทำเป็นชีวิตที่มีค่าไม่ โลกนี้จะยุ่งยากมากขึ้นเพราชีวิต

แบบนี้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหักห้ามความໄทธิเรียนของกิเลสไว้บังเป็นครั้งคราว

สัตว์ป่าที่จับมาใหม่ๆ ยังต้องฝึกให้เชื่อก่อน จึงจะนำออกสู่สماคมได้ คนที่ยังไม่ได้ฝึกอบรมตนก็ไม่ควรเก่าการสماคม ฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกตนให้มีสมรรถภาพในการห้ามใจด้วยการฝึกรักษากุญแจสตั๊กคีลกันเสียบ้าง ท่านที่ยังไม่เคยกักลักษณะอุดอาหารเกรงว่า จะพิษ จะลำบาก นี่เป็นความกลัวที่หลอกตนเองแท้ๆ เมื่อยังไม่เคยลองอุดจะรู้ได้อย่างไรเล่า ลองอุดดูเสียลักษณะนี้ ท่านจะร้องว่าดีที่เดียว เพราะท่านไม่ต้องกังวลหา ไม่ต้องกังวลในการบริโภค และเป็นการช่วยโภคกิจในครอบครัวท่านเป็นอย่างดี ในโลกนี้ยังไม่เคยพบคนที่เกิดโรคและทราบเพราะอุดข้าวเลย แต่พบคนที่มีโรคและทราบเพราะการกินมากเกินไปอยู่เสมอ

เครื่องย่อยอาหารในร่างกายของเรา ต้องทำงานหนักทุกวันไม่เคยพักคิดถึงตัวท่าน ถ้าเดินแต่เข้ายันต์ไม่พักเลย ท่านจะรู้สึกเหนื่อยอ่อน力 อวัยวะในร่างกายก็เช่นเดียวกัน ถ้าทำงานไม่มีเวลาหยุดก็ช้ำดูเร็ว หยุดเสียบ้างจะทำให้ดีขึ้น นี่ก็เป็นประโยชน์อันหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการอุดอาหารในวันอุปถั๊ก

ในประเทศไทยมีเด็กขนาด ๑๐ ขวบ ๑๒ ขวบ มารักษากุญแจสตั๊กคีลกันในวันพระ เด็กเหล่านี้เป็นเด็กธรรมชาติ ที่ยังซูกชน และกินจนกินจบอย่างเด็กบ้านเรา พ่อแม่ครัวจะสอนเขาให้เป็นเด็กรู้จักหักห้ามใจตนเองเสียบ้าง จึงพามาถือคีลกุญแจสตั๊กในวันพระ ให้รับแต่เข้ามีด แล้วบอกว่าวันนี้เจ้าผู้ชายห่ผ้าขาวห่ผ้าขาว เป็นพระมหาจารีแล้วเจ้าต้องเป็นคนเลี้ยงง่าย ว่าง่าย สอนง่าย และต้องกิน เมื่อถึงเวลา กินกินอะไรเล่นกับจับไม่ได้ จะขาดจากความดีที่เจ้ารักษา วันหนึ่งกับคืนหนึ่ง เจ้าต้องอยู่ในระเบียบวินัยของพระพุทธองค์ เด็กก็รับคำด้วยดี

กล้ายเป็นเด็กเรียบร้อยตลอดเวลา เขารับบทเรียนของการฝึกฝนตนเองแล้ว นี้เป็นวิธีการที่ดี ที่ชาวลังกาัยสามารถศึกษาอยู่ได้ ท่านผู้อ่านไม่ใช่เด็กแล้วจะทำไม่ได้เชียวหรือ ทำไม่ ท่านไม่ลองสอนตัวของท่านบ้างเล่า

ในศาสนาอิสลามเขามีพิธีอิบุวะ ปีหนึ่งครั้งหนึ่ง และถือในเวลากลางวัน เป็นการถือ เครื่องครัวด และเป็นแบบฝึกหัดตนเองได้เป็นอย่างดี คือตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลาพระอาทิตย์ตก ห้ามไม่ให้กินดื่มอะไรเลย เม้น้ำลายของตนก็ถือไม่ได้ การกระทำเช่นนี้ก็เป็น การรักษาอิบุสุขของเขามีอ่อนกัน และให้ทำในเวลากลางวัน เพราะกลางวันเป็นเวลา กินดื่ม แต่ไม่ให้กินดื่มเลย ส่วนกลางคืนให้กินดื่มได้ เพราะกลางคืนเป็นเวลาอน ใจจะกินอะไร กันอีก การสอนให้ทำเช่นนี้ก็เป็นการสอนให้หัดฝึกฝน ให้อาชานะกิเลสอันเป็นสิ่งทำให้ เครื่องหมาย ของเขาก็มีดีอยู่เหมือนกัน

ทุกศาสนาเมื่อแนวทางอบรมจิตของศาสนิกให้เข้าหาความดี ให้เป็นคนเข้มแข็งอดทนและ ชนะความดันนรนได้เป็นข้อใหญ่ ในพุทธศาสนาเราก็มีมาก และเป็นบทฝึกที่เหมาะสมอย่างยิ่ง จึง ควรที่พวงราชอาواพุทธจะได้กระทำการให้ตีเป็นพิเศษ ในวันเข้าพรรษาเป็นต้นไปจนตลอดปี

ชวนบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตาม

๓. ชวนคนอื่นให้ปฏิบัติ ไม่มีใครในโลกจะดำรงชีพอยู่ได้ตามลำพัง ทุกคนต้องมีส่วน สัมพันธ์กันมิทางได้กหางหนึ่ง ความสุขทุกข์ของคนหนึ่งซึ่งเกี่ยวพันถึงอีกคนหนึ่งเสมอ เราจะ หลีกเลี่ยงจากการไม่เกี่ยวข้องกับใครอีกเลย นั้นย่อมเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ ความสัมพันธ์จึงเป็น

เรื่องอันหนึ่งของสังคมมนุษย์ คำสอนในศาสนาจึงมุ่งสอนให้ทุกคนเข้าใจว่า ต้องมีส่วนที่สัมพันธ์กันเสมอ การทำอะไรของผู้ใด นอกจากก่อให้เกิดผลแก่ตนโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดผลแก่คนอื่นโดยทางอ้อมด้วยเสมอ ฉะนั้นเราจึงควรรีบอุดมคติเห็นอกญาติเรา และทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวมเสมอ

ตามปกติชาวโลกมักชักชวนกันทำอะไรในทางต่างๆ เนื่องจากความชี้ช่องทาง แต่ก็ก่อให้เกิดผลแก่สังคมเสมอ การทำความชี้ช่องให้คนอื่นเห็น ก็เป็นการชักจูงจิตใจคนอื่นให้ช้าเยี่ยงตัน บิดามารดาเป็นคนชอบดิ่งของแม่ เมื่อส่องลูกให้ดีมี ลูกก็ต้องดีมีเป็น เพราะการกระทำของบิดามารดาจะง่าย ชายหญิงที่เป็นคนเรียบร้อย ถ้าไปอยู่ในหมู่บ้านที่มีแต่คนพาก เข้าก็กล้ายเป็นคนพากไปได้เช่นเดียวกัน เรื่องความชัวเป็นเรื่องติดกันง่ายๆ ได้ฉันใด เรื่องความดีก็ติดกันง่ายเหมือนกัน แต่ทว่าภพของความดีแสดงกันน้อยภาพของความชัวแสดงออกมากกว่าเท่านั้น

ชาวพุทธเรายังขาดการลุงใจเพื่อนบ้านให้ทำความดีกัน ถ้าท่านรักพระศาสนา รักตัวของท่านเอง รักเพื่อนบ้านของท่าน ก็มีทางที่จะทำได้อยู่อย่างหนึ่งคือ หัวรีทางที่จะชักชวนเพื่อนของท่านให้เป็นคนดี การชักชวนคนอื่นให้ทำความดีนั้นแหละ เป็นการบำเพ็ญกุศลอย่างหาที่เบรียบมีได้ การชานให้ทำมืออยู่บังก์แต่ท่าน เช่น แจกธัญญาเรี่ยไรกันสร้างโน่นสร้างนี่ตามเรื่องงานประเพาท์มีผลเหมือนกัน แต่น้อยกว่าการชักชวนให้เข้าสละความชัวทางกาย วาจา ใจ ออกให้หมดพยายามทุกวิถีทางที่จะให้เข้าเปลี่ยนชีวิตในแนวใหม่ ในแนวที่ตัวของท่านได้เปลี่ยนมาแล้ว เช่น เมื่อก่อนท่านเป็นทาสของวัตถุสภาพติด ต่อมาท่านเลิกได้เด็ดขาด ท่านเปลี่ยนจากทาสมາเป็นไทยแล้ว ทำไม่จึงไม่แนบทาง หรือทำโดยประการใดๆ ที่จะให้เพื่อนยัง

เป็นทางสอยู่ พ้นจากความเป็นทางสเลียบบัง

การเผยแพร่พุทธธรรมนั้น มีทางทำได้โดยวิธีนี้ด้วย จะนั่น ในพระบาทท่านทุกคนจะช่วยกันหาทางเปลี่ยนใจเพื่อนของท่าน จากชั่วมาหาดี จากผิดมาหาความถูก จนสุดความสามารถที่จะทำได้ ลงช่วยกันก่อตั้งสมาคมเด็กขึ้นในบ้าน ในตำบลที่ท่านอยู่ เพราะคนดีเท่านั้นจะช่วยค้ำพระศาสนาไว้ได้ จึงขอฝ่าความคิดนี้แก่พื่น้องชาวพุทธทั้งหลาย ให้ช่วยกันประกาศความดีทั้งการพูด การทำ ทั้งโดยตนเอง และการซักชวนคนอื่น เพื่อเป็นการบูชาพระพุทธองค์ในวันเข้าพรรษา

ส่งเสริมกิจการของผู้ทำดี

๔. ส่งเสริมกิจการของผู้ที่ทำดี การทำดีต้องมีการสนับสนุนกันบ้าง เพราะการงานนั้นต้องการกำลัง ขาดกำลังงานดำเนินไปไม่ได้ การสนับสนุนกิจการของคนอื่น ทำได้ทั้งที่เป็นกำลังกายและกำลังใจ ในทางกำลังกายต้องช่วยให้ความร่วมมือ อันจะก่อให้เกิดแรงงานเพื่อการกระทำความดีทุกวิถีทาง ส่วนกำลังใจนั้น เพียงแต่ไม่ขวางทางที่คนดีดำเนินอยู่ หรือพูดประการความดีของเข้า ให้เข้าได้ทำความดียิ่งขึ้นไป ก็จะเป็นทางให้กิจการที่ดีก้าวหน้าไปได้

ในสมัยนี้เรามีกำลังขาดการสนับสนุนแก่กันและกัน เช่นผู้ใหญ่ที่เห็นผู้น้อยทำสิ่งใดอันเป็นความดีก็วางแผน เนี่ยกล่าวชมเชยหรือประการความดีของผู้น้อยบ้าง เพียงเท่านั้นยังไม่พอ ยังหาทางตัดรองกันอีก เพราะกลัวว่าจะเกินหน้าตนไปบ้าง จะทำให้การเมืองตนเองด

ถอยลงไปบ้าง ความคิดอย่างนี้มีมุ่งฐานมาจากความเห็นแก่ตันเป็นข้อใหญ่ ความเห็นแก่ตัน เป็นเครื่องตัดตอนความเจริญของตนและตอนความเจริญของคนอื่นเสียด้วย เพื่อแก้ปัญหา ข้อนี้ เราต้องคิดว่าเราต้องการอะไร เราต้องการความดี คนดีใช่ไหม...ใช่แล้ว ถ้าเช่นนั้นเมื่อมีคนเดี๋ยวรังความดีขึ้นในโลก เราจะไปตัดตอนเขาทำไม คิดทำลายเขาทำไม เพราะถ้าตัดตอน คนดีเป็นภาราททุกๆสีสันโดยแท้ มันเป็นวิธีการที่รามมาก ชาวพุทธเราไม่ควรประพฤติในรูปนั้น แต่สนับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อให้เพิ่มจำนวนคนดีความดีขึ้นในวงการศาสนา และวงการของบ้านเมือง ก็จะเป็นทางก้าวหน้าได้ประการหนึ่ง

มีคนที่พยายามจะทำงานดีๆ และสร้างความดีให้เกิดขึ้น แต่ต้องเลิกไป เพราะไม่มีใครสนับสนุนกิจการ อันนั้นเป็นเรื่องน่าเสียดายเมื่อยังไหร่ ขาดความดี ฉะนั้นขอจงช่วยกันสร้างคนดีความดี โดยการสนับสนุนกันทุกวิถีทางเด็ด คนดี และความดีจะเกิดมากขึ้นสมหมาย

เหล่านี้เป็นความคิดที่เกิดแก่ข้าพเจ้าในวาระก่อนจะถึงกาลเข้าพรรษา อันเป็นกาลที่พิเศษ สำหรับสร้างความดีของพื่น้องชาวพุทธทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจะเริ่มต้นชีวิตของพระราชาแต่วันแรกดังที่พระชนนามา ค่อยทำไปวันละเล็กวันละน้อย อย่ารีบร้อน ทำอย่างสบาย ปฏิบัติให้ส่งบ และเป็นสุข เมื่อทำด้วยตนแล้ว จะแผ่เมตตาไปถึงคนข้างเคียง เช่น ลูกหลาน และเพื่อนบ้านของท่าน ชวนใจให้เข้าเป็นคนดีของพระ ให้เข้าหาพระ ให้ห่างจากมารร้าย จะเป็นการรักษาตัวของท่านและครอบครัว พร้อมทั้งคนบ้านใกล้เรือนเคียง ให้ตั้งอยู่ในสถานะที่ปลอดภัยเสมอ การกระทำดังนี้เป็นการกระทำชอบ เป็นการบูชาให้ดูนพระพุทธศาสนา อันเป็นหลักธรรมที่จะนำสันติสุขมาสู่โลกได้

ขอให้เราหง້ຫລາຍຈົບປັນຜູ້ນໍປະມາທຕ່ອກຮາກທຳຄວາມດີ ມີກາງໄດ້ເວລາໄດ້ທີ່ຈະທຳຄວາມດີໄດ້ແລ້ວ ກົດຈຳທຳນັ້ນທີ່ ໄກສ້ອງຕາມຫລັກທີ່ວ່າ ເມື່ອບຸດຄລຈະທຳກຣມອັນດິງມາ ພຶ້ງທຳມີຈິຕຈາກບາປເສີຍໂດຍເຮົວພຽງຄ້າໜ້າໄວ້ຈົດກົດຈະຕາກໄປສູ່ອຳນາຈນາປເລີຍອີກ ຄ້າບຸດຄລຈະທຳຄວາມດີຈົງທຳຄວາມດີນັ້ນໃໝ່ມາກຄັ້ງ ຈົງທຳຄວາມພອໄລໃນບຸງນັ້ນ ເພົ່າການກະທຳບຸງຍ່ອມນໍາສຸຂມາໃຫ້ເສມອ ໂລກນີ້ ໃນເມື່ອໄວເປັນສິ່ງທີ່ແນ່ນອນ ອີຢ່າປ່ລ່ອຍຕົນໃຫ້ຕາກໄປໃນຄວາມປະມາກມ້າເມາ ຈົງທຳມີຈິຕຈາກການຕິດໃນທາງຕໍ່ ຮັບຍົກຕານ້ຳຈາກຫລົມດີຄວາມຊ້ວເສີຍເດີດ

ທ່ານຫັ້ງຫລາຍ...ຊື່ວິຕແລະເວລາຂອງທ່ານລ່ວງໄປຖັດນີ້ທ່ານກໍາອະໄຮອູ່ ຈົງຕັ້ງຄໍາຕາມໆທ່ານບ່ອຍໆເດີດ ທ່ານຈະໄຟເປັນຄົນປະມາທໄດ້

ន ស ស ប ក ស អ ង វ ិ ទ ិ

ន ស ស ប

ពើខែត្រូវ

កំណើនការការងាររដ្ឋបាល

៤

កំពុងនិលុយ
អ្នកត្រួវរៀបចំទាំងនេះ

ចាត់ការនូវ: សិរី

ญาติโยมพุทธบริษัทห้วยหลาย

ณ ปัจจุบันนี้ ถึงเวลาของการฟังปาฐกถาธรรม อันเป็นหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา แล้ว ขอให้ทุกท่านลงอยู่ในการสูงเรียบอ้อย ตั้งอกตั้งใจฟังเรื่องที่จะนำมากล่าวสู่กันฟัง คำต่อไป เพื่อให้ได้ประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการฟังตามสมควรแก่เวลา

พระรัตนตรัยที่พึงอันสูงสุด

เวลาที่เราฟังธรรม ไม่ว่าสถานที่ใด กิจเมืองตันที่ต้องการทำก่อนก็คือ น้อมจิตบูชาต่อพระคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสังฆ เพราะสิ่งทั้งสามประการนี้เป็นที่พึงทางไปอันสูงสุดของพวกราทุกคน เช่น เวลาที่ตกใจหรือสะดึงกลัวต่อภัยอันตรายใดๆ ก็สามารถรับรัตนตรัยนี้เป็นที่พึง ไม่เหมือนบุคคล普通หากอื่นที่ขาดการศึกษาในเรื่องของธรรม เวลามีการตกอกตกใจเกิดขึ้น ก็มักจะเอาสิ่งอื่นเป็นสร่นนะ

ดังคำที่ท่านกล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นจำนวนมากอันตรายคุกคามแล้ว ก็ถืออาภัยเชา ตันไม้ แม่น้ำ อันเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็นที่พึง ที่นับถือ” แต่นั้นไม่ใช่ที่พึงอันแท้จริง ไม่ใช่ที่พึงอันสูงสุด ผู้ที่เปลี่ยนใจเอาสิ่งนั้นเป็นพึง บุคคลนั้นย่อมไม่หลุดพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อนได้ แต่ว่าบุคคลผู้ถึงพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสังฆ นั้นว่าเป็นที่พึง ยอมพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน

ชาวพุทธเราจึงได้อาพรรัตนตรัยเป็นที่พึงด้วยการเปล่งวาจาว่า พุทธ ธรรม คุณธรรม ข้าพเจ้าถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึง ชุมนุม สรณ คุณธรรม ข้าพเจ้าถึงพระธรรมว่าเป็นที่พึง

สุ่ม สรณ์ คุจฉามิ ข้าพเจ้าถึงพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่ง อันการถึงพระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม พระสังฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง ที่นับถือนั้น เราช่วยมีการถือขานด้วยกัน จึงจะเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง การถึงพระรัตนตรัยของบุคคลทั่วๆไปนั้น ก็ถึงได้ตามชั้นของปัญญา บุคคลใด มีปัญญาน้อยก็ถึงได้แต่เพียงน้อยๆ ปัญญาปานกลางก็ถึงสูงขึ้นไปหน่อย ถ้าปัญญามากสูงสุด ก็ถึงพระรัตนตรัยชั้นสูงสุด องค์พระรัตนตรัย คือพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์นั้น จึงมีเป็นชั้นๆ ชั้นที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ชั้นที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่

ความเป็นเด็กทางจิตวิญญาณ

คำที่ว่าเด็กในที่นี้ไม่ได้หมายเอาแต่เด็กเล็กนั่น...ทำมีได้ แต่หมายถึงความเป็นเด็กในทางจิต ทางวิญญาณเด็กซึ่งเรียกว่าเป็นเด็กในทางจิตทางวิญญาณนั้น เมื่อร่างกายจะเติบโต มีอายุเกิน ๒๐ แล้วแต่มีสภาพเป็นเด็ก ในทางจิตขาดความรู้สึกในทางนึกคิด ที่ชอบที่ควร เป็นและมีอ่อนหนักคนไร้เดียงสา ไม่มีความคิดอ่านในด้านที่เกิดปัญญา ในด้านความเชื่อย่างดาย เกินไป โดยไม่ได้ตั่งตระองหาเหตุผลในสิ่งนั้นๆ คนประเภทนี้เรียกว่าเป็นเด็ก

ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า คนที่ยังเป็นเด็กอยู่อย่างนั้น ย่อมถึงพระรัตนตรัยได้แต่เพียงชั้นเด็กๆ ไม่สามารถเข้าถึงพระรัตนตรัยในชั้นที่เรียกว่าเป็นผู้ใหญ่ได้ ขอให้ดูชาวพุทธเราทั่วๆไปในสมัยนั้น คนส่วนมากนับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อย่างเด็กๆ คือถืออาในสิ่งที่เป็นรูป ว่าเป็นลิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์ มีเดช สามารถบันดาลให้ตน เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ ผู้ที่เขียนนับถือพระเครื่องอันเป็นพระพุทธรูปองค์เล็กๆ ถ้าพูดกัน

อย่างไม่เกรงใจ ก็เรียกว่าเป็นผู้นับถือแบบเด็กๆอยู่นั่นเอง ยังไม่ได้ก้าวหน้าในด้านธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติที่พระองค์ต้องการ เราต้องการแต่เพียงให้พระคุ้มครองรักษาเรา

ในทางพระพุทธศาสนานั้นหากพูดกันโดยตรงและจริงแล้ว พระจะคุ้มครองรักษาได้ไม่ได้ พระองค์ท่านไม่ได้คุ้มครองรักษาได้ ในเวลาที่พระองค์สอนไดราก มักจะบอกว่า "เราตถาคเป็นแต่ผู้ชี้ทางให้ ส่วนการเดินตามทางนั้นเป็นหน้าที่ของท่านทั้งหลาย" การที่พระองค์บอกกลับไปเช่นนี้ แทรกับเป็นการซื้อขายไปว่า พระองค์เป็นเพียงผู้สอน ส่วนการปฏิบัติตามคำสอนนั้นเป็นหน้าที่ของเราผู้รับฟัง "ถ้าเราได้ปฏิบัติตามคำสอน ก็เรียกว่ามีพระคุ้มครองรักษา" ถ้ายังไม่ปฏิบัติตามคำสอน ก็ยังไม่มีพระคุ้มครองรักษา เช่น เรามีพระห้อยคอ แต่ไม่ปฏิบัติตามคำสอนของพระ แล้วพระที่ให้มาคุ้มครองรักษาเรา เรายังจะต้องมีอันตรายอันเกิดจากการผิดพลาด จากความประมาทในการพูด ในการปฏิบัติอยู่เสมอไป ดูให้เห็นอยู่ทั่วไป เช่น อุบัติเหตุอันเกิดในที่ต่างๆนั้น ส่วนมากมีเครื่องรางป้องกัน เช่น 乩ชนต์ไฟลัตน์ลงไปในคูน้ำ ถ้าเราไปดูโดยมากมีไซของหลวงพ่อแพบ้าง มีฝ้ายันต์ขาว ผ้ายันต์แดง บางทีก็มีรูปหลวงพ่ออะไรต่างๆติดไว้หน้ากระจก บางคันก็มีรอยเจมหน้ารถเรียบว้อย แต่ว่าทำไมรถคันนั้นเจลงไปอยู่ในคูได้ พระไม่คุ้มครองหรือ? ตอบว่าพระไม่คุ้มครอง ไม่รักษารถคันนั้น เพราะว่าคนขับรถไม่มีพระประจาริตใจ เป็นผู้ยังอยู่ในวัยเด็ก ยังไม่เดียงสา เข้ายังไม่เข้าใจอะไรที่ควรประพฤติปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง เลยได้ทำการผิดพลาดเสียหายขึ้น เช่นนั้น

บางคนมีพระไว้กับเนื้อกับตัว แต่ไปดีมเหลาจนหมาย ไปเที่ยวกลางคืนในสถานที่ไม่ควรเที่ยว ไปป้อนการพนัน หรือประพฤติสิ่งเสียหายด้วยประการต่างๆ พระที่ห้อยคอแต่

ไม่ได้รับผลลัพธ์ตามที่ต้องการ เช่นว่า ไม่มีมีชี้น ไม่มีความสุขอันเกิดจากทรัพย์สมบัติ ไม่ก้าวหน้าในชีวิตการงาน ก็ย่อมจะบ่นกับตนเองว่า เรามีพระอยู่ท้ายอยองค์ พระสมเด็จก็มี นางพญา ขุนแผน พระอะไรก็มีหันนั้น แต่ว่าไม่เห็นดีขึ้นเลย...ยังเหมือนเดิม การที่บ่นออก มาเช่นนั้นเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าพูดอย่างเด็กอ้มมือ ไม่ได้พูดอย่างคนฉลาดปัญญา ถ้าคน ฉลาดมีปัญญาจะไม่พูดออกมากเช่นนั้น แต่จะมองดูตัวเองจนเข้าใจชัดเจนว่า ตัวเองบากพร่อง ในเรื่องอะไร มีความผิดพลาดอยู่ในเรื่องอะไร จึงได้มีอาการเช่นนี้เกิดขึ้น

เครื่องรางของขลัง : เครื่องเตือนใจ

ท่านผู้ฟังบางท่านอาจคิดว่า ท่านปัญญานี้ไม่ชอบให้อาพรห้อยคอกระมังลึงพูดเช่นนั้น หมายได้ "อาตมาไม่ได้ติดที่มีพระห้อยคอ แต่ติดที่ไม่รู้จักพระต่างหาก" การมีพระพุทธชูป องค์น้อยห้อยคอนั้นเป็นการดี ไม่เสียหายอะไร แต่เราต้องรู้ว่าเราห้อยคอไว้เพื่ออะไร ถ้าเรา ห้อยคอไว้เฉยๆ โดยความเชื่อมั่นว่าสิ่งนี้คักดีสิทธิ์ มีฤทธิ์ มีเดช สามารถช่วยให้พ้นจาก อันตราย

การห้อยคออย่างนั้นเป็นการห้อยคออย่างเด็ก เมื่อันเราเอาอะไรไปพูดคอดีกไว้ ไม่ได้ ห้อยคอไปอย่างผู้ใหญ่ แต่ถ้าเราอาพรพระพุทธชูปมาห้อยคออย่างผู้ใหญ่ เราห้อยคอเพื่อเป็น สิ่งเตือนจิตสะกิดใจให้ได้มีความสำนึกรู้สึกผิดชอบชัวดี เพราะปกตินเรามักมีความ ประมาท มีความเหลวไหลในเรื่องต่างๆ ถ้าไม่มีอะไรค่อยเตือนจิตสะกิดใจแล้ว เราอาจจะ ผิดพลาดในการพูด ในการกระทำเมื่อใดก็ได้ ความทุกข์ความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นในชีวิต

เพาะการกระทำผิดพลาดนั้นๆ ฉะนั้นจึงจะต้องมีสิ่งสำหรับเตือนใจ เพื่อให้เกิดความสำนึกรู้สึกผิดชอบชัดเจ้า เราจึงได้อาพรพระพุทธชูปมาห้อยคอ

จุดมุ่งหมายของการสร้างพระ

ในสมัยที่เช้ารังพระพุทธชูปขึ้นใหม่ๆ ในยุคสุโขทัย พระองค์เล็กๆ ที่เกิดในยุคสุโขทัยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ขลังคักดีลีทเท็จอะไร พ่อขุนรามคำแหงนั่นทำนีบัญญา พระศาสนานิยมสุโขทัยไม่เหมือนกับในยุคกรุงเทพฯ มีความเจริญกว่ายุคกรุงเทพฯ ในด้านจิตใจ มีความเจริญในด้านการศึกษามากกว่าในสมัยนี้

ในสมัยนั้นเราับพระพุทธศาสนาจากประเทศลังกา เป็นศาสนายังเดิมก็ยังไม่สร้างเท่าได ศาสนามากขึ้นที่นครครีธรรมราชก่อน แล้วก็เผยแพร่ที่นั่น ชาวบ้านชาวเมืองไดศึกษาเข้าใจในธรรมะ พระที่มาสอนในยุคนั้นเป็นนักปฏิบัติธรรม เป็นนักเผยแพร่ธรรมะ ไม่ใช่นักเผยแพร่เครื่องรางของขลัง หรือลัทธิไสยศาสตร์ หมอดูหมอดูตามมีได แต่เป็นนักสอนธรรมอันแท้จริง ทำการสอนมีชื่อมีเสียงที่เมืองนครครีธรรมราช จนกระทั่งมีชื่อเสียงไปถึงสุโขทัย อันเป็นเมืองหลวงในสมัยนั้น พ่อขุนรามคำแหงจึงได้ส่งหูตไปนิมนต์ให้พระเหล่านั้นไปอยู่กรุงสุโขทัย พระที่ไปจากนครครีธรรมราชไปอยู่สุโขทัยในยุคนั้น ไม่ใช่ประเภทฟุ่เฟือเทือเหมือนเรื่องลากยก เพราะท่านไม่สมควรอยู่ในเมือง เมื่อไปถึงสุโขทัยแล้วไปตั้งวัดอยู่ในป่า ห่างเมืองมาก จากพระราชวังอันเป็นที่ประทับ ถ้าจะไปให้ถึงวัดที่พระท่านอยู่กันในสมัยนั้น ก็ห่างไกลหลายกิโล หลายกิโลในสมัยก่อนย่อมห่างไกลมาก เพราะต้องเดินด้วยเท้า ภูมิยังเหลือเป็น

ชาກให้เห็นอยู่ในสมัยนี้ เป็นภูมิหลังเล็กๆ ทำด้วยหินศิลา และยาวประมาณกว่าๆ กว้างไม่ถึงเสี้ยด้วยซ้าไปเรียงกันเป็นแนวทั่งๆ กัน นั้นแหลกเป็นที่อยู่ของพระผู้เผยแพร่ธรรมในสมัยนั้น

พ่อขุนรามคำแหงว่างจากงานการ โดยเฉพาะในเวลากลางคืน ท่านก็มักจะทรงชั่งเด็ดจ ไปจนถึงบริเวณวัด แล้วลงจากหลังช้าง เดินด้วยพระบาทไปทางพระเหลานั้น เพื่อสันหนานในข้อธรรมไตร่ถามในเรื่องต่างๆ อันเป็นที่ส่งสัญญาจะดำเนินเชิญตอย่างไร จะดำเนินประศาสนอย่างไรในการปักครองบ้านเมืองอย่างไร ท่านนำธรรมะของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการปักครองบ้านเมืองมาก บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีความทุกข์ความเดือดร้อน สมกับเมืองที่เรียกว่าสุขทั้ง

ในด้านพระศาสนานั้น เมัวจะมีการสร้างพระพุทธรูป ก็เป็นการสร้างเพื่อเตือนจิต สะกิดใจ ให้ประชาชนเกิดความนึกความคิดในทางที่ดีที่งาม ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย คือสร้างพระตามภูเขา พระพุทธรูปที่พ่อขุนรามคำแหงสร้างไว้บนยอดเขาแห่งนั้น ส่วนมากเป็นพระยืนไม่ใช่พระนั่ง หรือนอน ในเมืองสุขทั้งไม่มีพระนอนลักษณะเดียว เพราะว่าไม่ต้องการนอน ต้องการให้เดิน ต้องการให้ก้าวหน้า เป็นเมืองที่เริ่มสร้างเนื้อสร้างตัว จะม้าไปนอนกันอยู่นั้น ก็ไม่ได้ ต้องคิดก้าวหน้ากันจึงทำพระแบบอภูฐานะ คือพระก้าวเดินอยู่บนยอดเขาฯ

ที่เข้าทำเช่นนั้นเพื่ออะไร ก็เพื่อจะให้คนเห็น และจะได้นึกถึงพระ เมื่อเห็นพระกำลังยืนอยู่ เราจะได้นึกว่าพระพุทธเจ้าทำนั้น พระพุทธเจ้าทำนานจะเดินแล้วก็นึกถึงคำสอนของท่าน ซึ่งสอนว่า "อภูฐานะ" ให้ลูกขี้นประกบกับภารกิจ อย่าเกียจคร้าน ให้ก้าวไปข้างหน้า เพื่อปฏิบัติงานให้แข็งกับเวลา เพราะเชิญช่องเวลานั้นเมื่อเวลาผ่านไปเราแก่ลงไปด้วย เราจะตายเสียเปล่าๆ ถ้าไม่ได้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ท่าน ท่านจึงได้สร้างพระอย่างนั้นไว้บน

กฎเชิงสูง เพื่อเป็นสิ่งสะกดใจให้ประชาชนได้นึกถึงพระ

พระพุทธรูป : สิ่งเตือนใจมนุษย์

ในสมัยต่อมาคนไปไหว้พระมั้ยการตามที่ต่างๆ พระท่านไม่มีหนังสือธรรมลำหรับแจก
เหมือนในสมัยนี้ ก็มีทางเดียวที่จะให้อazole ฝากไปเป็นเครื่องเตือนใจแก่คนเหล่านั้นบ้าง ก็เลย
สร้างพระพุทธรูปเพื่อเป็นภาพเตือนใจ พระพุทธรูปที่สร้างในสมัยสุโขทัย ก็เป็นรูปปืนเดิน
หั้นนั้น ที่เราเรียกว่า พระกำแพงแข่ง ถ้าพูดให้พระหน่อยก็เรียกว่า พระพุทธลีลา หรือ
พระก้าวหน้า

"พระพุทธลีลา หรือพระก้าวหน้า หมายความถึงพระกำลังเดินก้าวหน้า ก็เท่ากับสอนให้
ประชาชนได้ตื่นตัว ให้ก้าวหน้า ให้ใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ ให้ปฏิบัติการงานอันเป็นหน้าที่
ไม่ปล่อยเวลาในชีวิตให้ล่วงไปเปล่าๆ" ไม่ได้กระทำพิชปลูกเสก ลงเลข ลงยันต์อะไร สร้าง
แยกแก่ประชาชน แต่ว่าเมื่อทำมาแล้วไม่หมดก็เก็บไว้ในเจดีย์ ไม่ได้มีความมุ่งหมายจะให้
ศักดิ์สิทธิ์ป้องกันอันตราย... หากไม่ได้ แต่พระราชาจะไม่หมดแล้วก็เก็บไว้ พากเราในคุณนี้ลัง
ไปเที่ยวบุดเจดีย์ รื้อเจดีย์ ทำให้เสียหาย แล้วเอาพระเหล่านั้นมาขายกันเป็นการใหญ่"

รูปพระเครื่ององค์เล็กๆนั้น ถ้าเราพิจารณา ก็ล้วนแต่ว่าเป็นภาพเตือนจิตสะกดใจ ให้
เกิดความสำนึกรู้สึกผิดชอบชั่วดี ท่านเตือนใจอย่างไร ให้รู้ว่าพระองค์มีความดีอย่างไร อย่าง
น้อยๆเรา ก็ต้องนึกว่าพระองค์มีความกรุณา มีปัญญา มีความบริสุทธิ์ อันเป็นคุณที่เราสวด
ท่องบ่นกันอยู่เสมอ เช่นเวลาที่เรานูชาพระ เรา ก็ว่า อรหั สมมานสมพุทธิ หมายถึง ปัญญา

ตรัสรู้ขอบด้วยพระองค์เอง ภาคันน์ หมายถึงความกรุณา คือส่วนร้อยากจะช่วยบุคคลอื่นให้รู้ให้เข้าใจธรรมะ เล้าจะได้ฟังจากความทุกข์ ความเดือดร้อนในชีวิตประจำวัน พระคุณทั้งสามประการเป็นพระคุณใหญ่ เรายังได้อาสาสุดบูชาพระ

เมื่อในการตั้งโนมานมารภิกขาวนี้ โนม ตสุส ภาโตร อรหโต สุมมาสมพุทธสุส ภาโตร...หมายถึงความกรุณา อรหโต...หมายถึงความบริสุทธิ์ สัมมาสัมพุทธสัส...หมายถึงปัญญาตรัสรู้ขอบด้วยพระองค์เอง เรายุดกันแต่เรื่องความงามความดีของพระพุทธเจ้า พุดก็เรื่องความกรุณา พุดถึงเรื่องความบริสุทธิ์ เราร่วมพระพุทธชูปไว้กับเนื้อกับตัว เพื่อให้ได้มองเห็นสิ่งเหล่านี้ ให้ได้นึกถึงสิ่งเหล่านี้ ผู้ที่ใช้พระเป็นต้องใช้อย่างนี้

คนโบราณเข้าอกกว่า จะไปไหเมไหหนึมนต์พระไปด้วยนะ เข้าอย่างนั้น เข้าพูดภาษาธรรมะ ไม่ใช่พูดภาษาคน แต่ว่าเราไม่เข้าใจ เรายุดกันแต่ภาษาคน ไม่พยายามพูดภาษาธรรมกันบ้าง เราเข้าใจว่า nimitta หลวงพ่อห้อยคอไปด้วย เพราะอย่างนั้นเวลาไปไห เมีย ก็ยกสายสร้อยขึ้นมาทุนหัวแล้วก็ห้อยคอ อย่างนี้เรียกว่า nimitta พระแบบคน ไม่ใช่นิมนต์พระแบบธรรมะ เพราะถ้าเป็นแบบธรรมะ เมื่อเราเอาพระห้อยคอเราก็ต้องนึกถึงธรรมะอันเป็นคำสอนของพระ นึกว่าเราจะไปไห ไปด้วยอาการอย่างไร

สมติว่าเราจะออกจากบ้านขับรถยนต์ไป ก็อธิษฐานให้ว่าจะขับรถด้วยความไม่ประมาท ไม่ให้เร็วเกินไป จะมีสติตลอดเวลาในการขับรถ จะไปด้วยใจสงบเยือกเย็น เรียกว่านิมนต์พระไว้ที่ใจ เล้าความสงบมาไว้ที่ใจ เอาสติมาไว้ที่ใจ เอาสัมปชัญญะมาไว้ที่ใจ เอาความอดทนมาไว้ที่ใจด้วย เวลาไปหยุดที่ไฟแดง เราก็หยุดด้วยความอดทน อย่าไปโทรศัพท์ โทรศัพท์มาก ตลอดจนคนข้างเคียง เพราะว่ามันແ霎ตัวเราให้ร้าวอน ไม่ได้เรื่องอะไร เราก็นั่งเฉยๆ

ถึงเวลาหยุดก์หยุดมันไปตามเรื่อง ถึงเวลาเข้าให้ไปก็ไปตามเรื่อง ไปด้วยความระมัดระวัง
อย่างนี้เรียกว่าไปตามพระ เรายังประติดเนื้อติดตัวไปด้วยเราก็ปลดภัย

ปฏิบัติตามพระธรรม

ในสถานที่ที่เราจะนิมนต์พระไป เราก็ต้องรู้ว่าพระควรไปหรือไม่ ที่ไหนพระทำน้ำมัน
ที่ไหนพระบอกให้ไป ที่พระห้ามมีหลายที่ โรงเหล้า โรงหญิง บ่อน การพนัน...พระห้ามไป
เที่ยวสนุก ในที่สักนูก็เป็น...พระห้าม พระทำน้ำมันหลายที่มีมากเรียกว่า "อบายมุข" เป็น
ปากทางของความเลื่อม ความเสียหาย ประตูนี้พระทำน้ำมันให้เดินแต่รวมนัชบดันเข้าไป
ดึงเข้าไป ดุนเข้าไป อันเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อน

เมื่อพูดถึงตอนนี้นึกได้ว่า เมื่อวานเดินทางไปบำเพ็ญ เนื่องเรื่องที่ปากเกร็ด ได้
คุยกับเจ้าของบ้าน ซึ่งเป็นนายขายสุราทั่วเมืองหนองบุรี เขาคุยถึงเรื่องค้าขาย ถ้าม่วงปี
หนึ่งขายสุราเมืองนั้นได้เท่าไร แบบกว่าปีหนึ่งสามล้าน อาทิตย์ใจ เพราะว่าตั้ง^๑
สามล้านไม่ใช่เล็กน้อย เมืองนั้นขายสุราได้ตั้งสามล้าน และถามว่าเมืองนั้นมี
ผลเมืองเท่าใด ได้รับคำตอบว่ามีประมาณสองแสนคน เลือกผู้แทนได้สองคน เต่าว่าสองแสน
กินเหล้ามูลค่าสามล้านต่อปีนั่นไง อาทิตย์นั้นนึกในใจว่า เมืองนั้นเท่านี้ กรุงเทพฯจะ
เท่าไร? แล้วจังหวัดอื่นที่มีคนมากกว่านี้จะสักเท่าไร เมื่อเอาสถิติเหล่านั้นมารวมกันเข้าแล้ว
จะเป็นลมเป็นแล้งกันไปตามๆกันที่เดียว น่าตกใจ มากันเหลือเกิน อันนี้พระทำน้ำมัน

เมื่อเรามีพระห้อยคอ เรา nimnt พระไปกับเนื้อกับตัว เราก็ตามตัวเองว่า นี่จะไปไหน

ถ้าได้รับคำตอบว่าจะไปดีมเหลา เราก็ต้องตอบว่าไม่ได้ พระท่านห้าม เรามั่นคงมีพระ จะไปในที่เช่นนั้นไม่ได้ บางคนมีพระห้อยคอแต่กลับไปตีไก่เอาพระไปตีด้วยอย่างนี้ ไม่ให้ไปบ่อนอย่างนั้น หรือว่าเราจะไปทางเลาเสะแวงกับใคร หากเรามีปืน เราก็เอาไปด้วย เราจะไปช่วยกัน ก็ไม่สมควรที่จะไปกระทำเช่นนั้น ไม่สมควรที่จะนิมนต์พระไป แต่ว่าเรา尼มนต์ผู้ไป เพราะว่าผู้มั่นยุ่งให้เราทำซ้ำ ให้ไปช่วยไปทำร้ายกัน ให้ไปประพฤติเสียหาย เรียกว่าผู้ไปกับเรา ไม่ได้มีพระไปกับเรา ถ้าเรามีพระไป เราต้องไปในที่สะอาดๆ ไปในที่สว่างไปในที่สงบ ไปด้วยใจที่เยือกเย็น ไม่มีอารมณ์ร้อน เขารายกาว่ามีพระไปกับตัว เวลาจะไปให้เขางานพูดวานิมนต์พระไปด้วย หมายความว่านิมนต์ธรรมนั้นแหลก ไม่ใช่เรื่องอะไร

พระในที่นี้คือตัวพระธรรม อันเป็นสิ่งสำคัญในองค์ทั้งสาม พระพุทธ พระธรรม และพระสัชธรรม นั้นแหลกสำคัญอยู่ที่ตัวธรรมะ เพราะองค์พระพุทธเจ้าที่เป็นพุทธขึ้นได้ ก็พระรู้ธรรมะ ถ้าไม่รู้ธรรมะก็เป็นพุทธไม่ได้ พระสังฆ์ก็เป็นผู้ศึกษาธรรมะ เป็นแกนกลางที่ทำให้สิงต่างๆเป็นไปตามธรรมชาติ "คนเราจะเป็นอะไร ก็เป็นธรรม หากไม่มีธรรมคุ้มครองแล้ว การเป็นอะไรก็ไม่สมบูรณ์ ไม่เรียบร้อย" เพราะฉะนั้นตัวธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่เราควรจะนำติดตัวไปด้วยเสมอเวลาจะไปไหน เราก็นิมนต์ธรรมไปด้วย นิมนต์สติสัมปชัญญะติดตัวไปด้วยพร้อมๆกัน

สติคือความระลึกได้ สัมปชัญญะคือความรู้ตัว สองอันนี้ต้องมีอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะทำอะไร ไปนอกบ้าน ขับรถไปบนถนน ไปติดต่อการงาน พูดจาเรื่องอะไรทุกประการ ต้องมีสติสัมปชัญญะไปด้วย คนเราบางคนไปทำอะไรไร้พิ德พลด แล้วบอกว่า แหม...เพล'oไปนิดเดียว ที่เพล'oไปนิดเดียว นั้นแหลกคือไม่มีธรรม ไม่นิมนต์พระไปได้ใจ เรายังเพล'o เมื่อ

ผลอไปแล้ว ก็ขาดทุน ทำให้เสียหายแก่ชีวิตแก่การงาน บางครั้งผลอไป อาจจะเสียเงิน เป็นหมื่นเป็นแสนก็ได้ หากว่าไม่ผลอาจจะได้กำไรเป็นล้านก็ได้

พิธีอโตตปปะ : ความละอายเกรงกลัวต่อปาป

พระชนนธรรมนี้จำเป็นที่เราจะต้องมี ไปไหนจะต้องมีสติสัมปชัญญะ พิธีอโตตปปะ หรือคือความละอายแก่ใจ อโตตปปะ คือความกลัวต่อความชั่วอันจะเกิดขึ้นแก่ตน ในชั้นแรก ให้ละอายก่อนละอายในการที่จะไปที่เช่นนั้น ละอายในการที่เราจะผิด ในการที่จะทำเช่นนั้น ละอายที่จะไปเดินกับคน普通อย่างนั้น เพราจะคนนั้นเป็นคนไม่ดี มีความประพฤติ ไม่เรียบร้อย ไดรากเข้ากว่ากันอย่างนั้น เรากลัวอย่างที่จะไปเดินร่วมนั่งร่วมกับคนอย่างนั้น ละอายที่จะไปสู่สถานที่อันไม่เหมาะสมไม่ควร มีความละอายรอบตัว สิ่งใดไม่เหมาะสมไม่ควร เรากลัวไว้ อย่างนี้เรียกว่ามีพระคือพิธิอยู่ในใจ

อโตตปปะ นั้น หมายถึงคิดถึงอนาคตไว้ว่าผลมันจะเกิดเป็นอย่างไร หากเราดีเมะเหลา เล่นการพนัน ไปเที่ยวในสถานที่ชั่ว ไปคบคนชั่วอย่างนั้น จะเป็นอย่างไร คนชั่วจะจูงเราไปทางไหน เราจะตกต่ำในชีวิตอย่างไร อันนี้เรียกว่าคิดถึงอนาคตข้างหน้า คนเรามันต้องอยู่ด้วยเหตุด้วยผล ปัจจุบันเป็นตัวเหตุ ต้องคิดว่าผลข้างหน้ามันจะเป็นอย่างไร อะไรมาก็เกิดขึ้นมาบ้าง ไม่ใช่คิดเอาแต่เรื่องปัจจุบันเฉพาะหน้าอย่างเดียว เราจะต้องคิดคาดการณ์ไว้ว่า มันจะมีอะไรเกิดขึ้นข้างหน้าบ้าง ส่วนข้างหลังไม่ต้องพูดถึงมันก็ได้ เพราจะมันผ่านพ้นไปแล้ว ถ้าเราจะทำเดี๋ยวนี้ ผลข้างหน้ามันจะเป็นอย่างไร

ມີຈິຕາໃຈທີ່ກຽດນາ

ອີກປະກາຣຫີ່ງ ເຈລະຮະລັກເງິນຄຸນພະ ເຫັນ ພຣະທ່ານມີຄວາມກຽດນາ ມີຄວາມບຣິສຸທີ່
ເຮັກພຍາຍາມທຳດ້ວຍເວາໄໝມີຄວາມກຽດນາ

ກຽດນາ ໂໝາຍຄື່ງວ່າ ມີຄວາມສົງສາຮ ໃນຫັນຕົນນີ້ໄກ້ທັດສອງສາຮຕ້ວເວັງ "ຄົນແຮງທີ່ທຳຂ້າວທຳຮ້າຍ
ດ້ວຍປະກາຣຫີ່ງນັ້ນ ເພົ່ມຄົນໄໝຮູ້ຈັກສອງສາຮຕ້ວເວັງ" ໄນກຽດນາຕ້ວເວັງ ທຳໄໝຄື່ງເປັນເຫັນນັ້ນ
ເພົ່ມວ່າໄໝເຄີຍຄືດຄື່ງຕ້ວໄໝເຄີຍມອງຕ້ວເວັງໃນເຊື່ອນນີ້ ເຮັດວຽກຄືດຄື່ງຕ້ວເວັງ ໂດຍສູ້ນະ ໂດຍອາຍຸ
ໂດຍຕໍ່ແກ່ນໆທັນທີ່ ໂດຍຄວາມຮູ້ ໂດຍໜາຕີຕະຫຼາດ ເຮັດວຽກຄືດຄື່ງປ່ອຍໆ ເຫັນເຮັດວຽກຄືດວ່າເວາ
ເປັນໜາຕີອະໄໄ ເກີດໃນຕະຫຼາດໄຫ້ ມີອາຍຸໝາດໄຫ້ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດເຫັດໄດ້ ອຟ້ໃນ
ຕໍ່ແກ່ນໆທັນທີ່ອະໄໄ ເປັນຜູ້ນໍາ ທີ່ອີເປັນຜູ້ຕໍາມ ທາກເວາໄໝໄມ້ອງຕ້ວເວັງຍ່າງນີ້ ຈະເປັນເຫດຖຸ
ໃຫ້ຮູ້ຈັກຕ້ວເວັງ

ຄົນແຮງທີ່ເປັນມັນຕ້ອງເປັນໃຫ້ຄຸກເວັງ ດ້ວຍຄື່ງເປັນໃຫ້ຄຸກເວັງ ມັນກົງຢູ່ເໝືອນກັນ ນຳຄວາມທຸກໆ
ຄວາມເດືອດຮ້ອນນາງຍາຍຫັ້ງ ຈຶ່ງໃຫ້ເວົ້າສູ້ນະຕໍ່ແກ່ນໆທີ່ອະໄໄ ແລ້ວທຳຕົນໃຫ້ສມກັບສິ່ງນັ້ນ
ນີ້ເວົ້າພິຈາລະນາເລື້ອງ ເຫັນວ່າໄໝເໝາະສມກັບສິ່ງທີ່ເວົ້າເຫັນ ເຫັນ ມີຄວາມຮູ້ ແຕ່ປະປົດຕິຕານ
ໄໝເໝາະສມກັບຄວາມຮູ້ ເວົ້າມີອາຍຸປ້ານນີ້ ແຕ່ວ່າທຳຕົນເໝືອນກັນເດືອກ ໄນສມກັບອາຍຸຂອງເວາ ເວາ
ອຟ້ໃນຕໍ່ແກ່ນໆຜູ້ນໍາ ແຕ່ວ່າໄໝນໍາເຂົາ ທີ່ອີເປັນເໝືອນກັນ ແຕ່ນໍໄປທາງຜົດທາງເລີຍ ໄນນໍໄປ
ທາງຄູ້ທາງຂອບ ເວົ້າຕ້ວເວົ້າກວະຈະໄດ້ສ້າງສາຮຕ້ວເວັງໃໝ່ມາກ ສ້າງວ່າເວົ້າເດີນຜິດ ໄນເຂົ້າທາງ
ພະ ແຕ່ເດີນອອກນອກທາງ ເປັນເຫດຖຸໃຫ້ເສີຍຫາຍແກ້ໜີວິຕ ໃນກາງການ

ສ່ວນພະຄືອຄວາມບຣິສຸທີ່ນັ້ນ ຂອໃຫ້ເວົ້າວ່າຄວາມບຣິສຸທີ່ໃນຕ້ວເວາເປັນຂອງເດີມ ໄນໃຊ້ເປັນ

ของใหม่ ตัวสกปรกเคร้าห์มองนั้นไม่ใช่ของเรา มันจرمมาทีหลัง อันนี้สำคัญมาก มนัญญา
สำคัญในการปฏิบัติธรรมะในพระพุทธศาสนา ให้เรายอมรับในอุดมการณ์นี้ โดยยอมรับว่า
ตัวเราเปริสุทธิ์ ความสกปรกเคร้าห์มองทั้งหลายนั้นเพื่อจรเข้ามา เราต้องล้างมันออก

ความเชื่อนี้กับความเชื่อว่า ความสกปรกเป็นของเดิม ความบริสุทธิ์ต้องสร้างให้ผลผิด
กันคือ ถ้าเราคิดว่าความสกปรกเป็นของเดิมแล้ว เรายังไม่อยากจะถูกล้ม ไม่อยากจะล้างมัน
 เพราะนึกว่ามันอยู่อย่างนี้แหละ มันเป็นมานานแล้ว เลยไม่อยากขัด อยากรู้ แต่ถ้าเรารู้ว่า
 สิ่งนี้มันใหม่ มันเพิ่งมา เมื่อไอนีสือผ้าที่เราร่วมใส่อยู่นี่แหละ มันสะอาด ไม่ใช่สกปรกมา
 แต่เดิม หากนั้นไม่ดูแล ไปปน้ำเสียที่ทำไว้ใหม่ๆ มันก็เปื้อนเสีย หรือไปปนในที่ที่มีเชื้อโคลน ซึ่ง
 ชี้แจง ก็สกปรกไป เราดูเรากว่าไม่ใช่ของเดิม ความสกปรกมันมาทีหลัง ล้างได้ เรายังต้องล้าง
 เอาสิ่งสกปรกออกไป แต่ถ้าเรามองเห็นแล้วว่าของเก่ามันอยู่อย่างนี้มานานแล้ว เรายังไม่อยาก
 จะชำระให้สะอาด ปล่อยให้มันสกปรกต่อไป

"พระผู้มีพระภาคเจ้าท่านเจ็บอกว่า จิตของมนุษย์นั้น ธรรมชาติมีความบริสุทธิ์ผุดผ่อง
 คือมันสะอาดอยู่เดิม แต่เวลาสกปรกเกิดขึ้นทีหลัง เกิดขึ้นเพราะเราไม่รู้ ไม่เข้าใจ เวลา
 ประมาทมัวแม" แล้วพากให้เราหลงผิดไปอีกว่าเป็นของเดิม มันเป็นอย่างนี้แล้ว มันมีอាមວะ
 กิเลสماแต่ชาติก่อน ภพก่อนโน่น เอาจมาผูกพันกัน ไม่รู้จักจบไม่รู้จักสิ้น ก็เลยไม่คิดชำระ
 อะล้างไม่ออกสิ่งนั้นออก เรายอมรับว่าความสกปรกแล้ว เราจะทำตนให้สะอาดได้อย่างไร
 อันนี้มันไม่ตรงกับหลักในทางพระพุทธศาสนา

พระฉะนั้นขอให้เราคิดเสียใหม่ว่าความคิดไม่ดี เช่นความโลภ ความโกรธ ความหลง
 ความริษยา ความพยาบาท อาฆาตจองเริง อะไรประมาทด่างๆที่มันเกิดขึ้นในใจของเรานั้น

ล้วนแต่เป็นอาคันตุกงแขกหั้งนั้นคือมาทีหลัง ไม่ใช่เจ้าของบ้านซึ่งบริสุทธิ์สะอาดแต่สิงนั้นจร
เข้ามาแล้วก็ทำให้เกิดความเครียดของ เรายังดูใจของเราง่ายๆว่า มีพระหรือว่ามีผีอยู่ในใจ
ถ้ามีความบริสุทธิ์เรียกว่ามีพระ ถ้ามีความสกปรกราชร้อนวุ่นวายก็เรียกว่ามีผี ไม่มีพระอยู่
ในใจของเราราจึงต้องขุดเกลากาเอาจสิ่งเหล่านั้นออกไป

คิล สมารี ปัญญา : เครื่องขุดเกลากิกเลส

การขุดเกลานั้นก็ต้องใช้กรรมวิธีมากอย่าง ใช้กรรมวิธีส่วนคิลบัง สมารีบัง ปัญญา
บัง เพื่อชัดปัดเปาสิ่งเหล่านั้นออกไปสุดแล้วแต่ความสะอาดของเรามาก่อนได้ ชั้นหมายฯ
ก็ต้องเอาคิลขุด ชั้นสูงก็ต้องใช้ปัญญา ศึกษาพิจารณาเห็นชัดในสิ่งนั้น ว่าสิ่งนั้นที่ถูกที่เห็นนั้น
คืออะไร มันมีตัวตนที่แท้จริงที่ตรงไหน หรือมันเป็นแต่เพียงส่วนประกอบเข้ากัน และมีปัจจัย
ขณะหนึ่ง แล้วมันก็แตกดับไป แต่เราขอบเข้าไปยึดถือในสิ่งนั้นๆ ว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นเรา
เป็นเขา เราจะต้องมีความเดือดร้อน ด้วยเรื่องสิ่งนั้นอยู่ตลอดเวลา

อันนี้เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณากัน ศึกษากันโดยลำดับไปเพื่อกำกับปัญญา ให้รู้แจ้ง
เห็นจริงในสิ่งนั้นๆ เราก็จะพ้นไปจากความยุ่งยากใจทางจิตใจได้โดยไม่ลำบาก

ຮ ຮ ສ ມ ດ ຮ ອ ພ ກ ໄ ຕ

ໄ ສ ຂ ຂ

ດີ-ໜັງ ອຍຸກື່ຕັວເຮາ

ທັກດີໂລບໄຈເຮືອງຄວາມເສືອຂອງສາວພູກນ

ท่านพุทธบริรักษ์หงหлатย

ข้าพเจ้ารู้สึกมีความปฏิบัตินดี ในการที่ได้มีโอกาส sama พนบั่สันหนทางกับพวกราชทั้งหลาย อีกครั้งหนึ่ง ณ สถานที่นี้ ข้าพเจ้าต้องเดินทางไปป่าฐานุกถาหลาຍจังหวัดด้วยกัน จังหวัดละ ๗ วัน ๑๕ วัน เพื่อเป็นการอบรมประชาชน ตามคำขอร้องทางฝ่ายบ้านเมืองบ้าง ไปตามคำขอร้องของสมาคม ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาบ้าง

เรื่องที่จะนำมาพูดกันในวันนี้ พูดเรื่องว่า "ชาวพุทธควรจะเชื่ออย่างไร" แต่ว่าก่อนที่จะพูดเรื่องว่าเชื่ออย่างไรนั้นอยากจะเล่าอะไรให้ฟังนิดหน่อย

[ใบatal=ตะบองเพชร]

เมื่อเดือนก่อนนี้ข้าพเจ้าเดินทางไปจังหวัดสุราษฎร์ฯ แสดงป่าฐานุกถาในงานศพของท่านพระครูผู้มีอายุสูงผู้หนึ่ง เลร์จากานั้นแล้วก็เดินทางไปที่อำเภอทุ่งสง เพื่อไปร่วมงานผูกพัทธสีมาที่นั่น ท่านหงหлатยคงจะทราบกันอยู่ดีแล้วว่า งานผูกพัทธสีมานั้นเป็นงานใหญ่เก็บทุกแห่ง ประชาชนได้มามาในงานเป็นจำนวนมาก ในวัดที่ข้าพเจ้าเข้าไปนี้ก็เช่นเดียวกัน มีคนมาประชุมกันในงานอย่างล้นหลาม เขาเบิดโอกาสให้ข้าพเจ้าแสดงป่าฐานุกถาในเวลากลางคืน แต่ว่าในตอนกลางคืนนั้นมีทรัพยากร้ายอย่าง เช่น รำว หรืออะไรต่ออะไรมากมาย ข้าพเจ้าก็ต้องหาโอกาสพูดให้เขาฟังตามสมควรแก่กาลเวลา ในคืนที่จะก่อผูกพัทธสีมา คือวันรุ่งขึ้นก็ผูกพัทธสีมาละ

ในคืนนั้นข้าพเจ้าเข้าไปดูในโบสถ์ ซึ่งสร้างใหม่ เพื่อดูว่าเขาจะเตรียมอะไรกันบ้าง จะไปดูว่ามีความบกพร่องอะไรบ้าง เมื่อเข้าไปถึงในโบสถ์ก็ไปเห็นวัตถุชนิดหนึ่ง คือใบatal โตโนดนี่เอง เขาเอามารวมกันไว้เป็นมัดใหญ่ๆขนาดนี้ แล้วที่ใบatalนั้นมีอักษรเขียนเป็นภาษาขอม อักษรเขมร ข้าพเจ้าซักถามไปหนึ่งแล้วก็อ่านใจความที่เขารวบเรียงไว้ ถ้าเปลี่ยนเป็นไทยก็ว่า เหราดากดี ยักษ์ดี ปีศาจดี ถ้าได้มานำเงินใบatalนี้แล้วขอให้หนีไปเลีย

ข้าพเจ้าเลยถามว่า นั่นมองไรกัน พระที่อยู่ในโบสถ์กันกว่า นี่เขารู้กว่าตະບອງเพชร ตະບອງเพชรอะไรมันใบatalเหต้า เขานอกกว่าผู้คนเหละสมเด็ชิว่าเป็นตະບອງเพชร เอามาใช้ทำอะไร? เรากำไร้เจ้าชาวบ้านในวันผูกพัทธสีมา คือวันที่พิทักษ์เป็นเครื่องหมายพัทธสีมาลงหลุมแล้ว ก็เอาไปตະບອງเพชรนี้แล้วชาวบ้านกัน ข้าพเจ้าถ้ามัวชาวบ้านเอาไปทำอะไร เอาไปปักไว้ในนา แล้วหนูไม่กินข้าว หรือว่าเอาไปปักไว้ที่บ้าน แล้วไม่มีภัยด้วยเกิดขึ้น

ข้าพเจ้าถ้ามัวมั่นจริงอย่างเขาว่าหรือ พากพระที่นั่งก็ว่า เขาทำกันมาแต่สมัยโบราณ นานมาแล้ว มีเมืองที่เมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดอื่นในภาคใต้มีมี ทำไม่ถึงมีเมืองที่เมืองนั้น เพราะว่าเมืองนครนี้ เขายังมีการกระทำพิธีตรุษสารทในเวลาจะลิ้นปี ทำพิธีสวดมนต์ใหญ่ในวิหารหลวง บริเวณพระบรมธาตุ และมีการเจกใบatalที่เรียกว่าตະບອງเพชร ให้แก่คนทุกคน เพื่อเอาไปป้องกันเสนียดจัญไร

ข้าพเจ้านึกในใจว่า เอօ ควรจะเลิกกันแล้วที่ถอยเจ้าใบatalน้อยนี้นั่น ที่นี่พูดกับพระว่า พรุ่งนี้จะไม่ให้เจก พระบอกว่า เอ้า ถ้าไม่ให้เจกมันต้องพูดกับท่านประธาน ถ้ามัวไคร มาเป็นประธานพรุ่งนี้บอกว่าท่านเจ้าคุณธรรมนาถจะมาเป็นประธาน เอ้า ไม่เป็นไร ผມพูดเอง พอท่านเจ้าคุณมาก็ง ข้าพเจ้าเข้าไปกราบท่าน แล้วก็พูดร้องอีกันก่อน หลังที่สุดก็ว่า

มาพูดเรื่องนี้ว่า อ้ายไปตະบອงເພີ່ມຕົວນີ້ຄໍາໄຟແຈກຈະໄດ້ໄໝຄັບ ອື່ນ ມັນຂອງເກົ່າ ເຂົາທຳກັນມາ
ນານແລ້ວ ເວລາຜູກພັກສືມາທີ່ໄຮແລ້ວເລື້ອຂາດທຸກທີ່ ດາມວ່າທຳໄຟຂາດ ແຍ່ງກັນ ເພຣະໄຟຕາລ
ມັນນ້ອຍ ຄົມມັນຕັ້ງຫລາຍພັນ ມີໄຟຕາລສັກສອງສາມຮ້ອຍໄຟ ແຈກໄຟທ່ວ່າ ດຽວນີ້ຄົນກີແຍ່ງກັນ
ບາງທີ່ພຣະກີຕັ້ງຫລັບຂຶ້ນຫລັບຄົນໃຫ້ຢູ່ງ ຈິວພຣະກີພລອຍຂາດໄຟປັດຍແໜ້ອນກັນ

ທີ່ນີ້ຂັ້າພເຈັບອກວ່າ ເຄົາເຄົອະ ໄດ້ເທົ່າໄຟຕັ້ງເປັນທຸກໆ ພຽງນີ້ຜົມຈະຈັດກາຮອງ ໄນຕັ້ງ
ແຈກ ທ່ານວ່າ ເຄົວ...ລອງດູກີໄດ້ ແຕ່ວ່າເຂົາທຳກັນມານານແລ້ວນະ ທ່ານໄຟໄປໜັດຄອຄົມມັນຫັກຈະ
ລົ່າງກາ ຂັ້າພເຈັບອກວ່າເຮືອງນັ້ນພຽບຮ້ອງ ຜມຈັດເຮີຍບ້ອຍ ທີ່ນີ້ພວກວ່າງຮູ່ງຂຶ້ນຄັນເພລເສັງຈະແລ້ວ
ກີມີກາຮັດປາກູກາຖາໃຫ້ຂັ້າພເຈັບແສດງອົກຄັ້ງທີ່ນີ້

ທຳລາຍຄວາມເຊື່ອທຶນມາຍ

ໃນກາຮັດປາກູກາຖາໃນຕອນນີ້ ຂັ້າພເຈັບພູດໃຫ້ເຂົາໃຈວ່າ ຈາກຜູກພັກສືມານັ້ນເປັນມາ
ອີ່ຍ່າງໄຣ ດົນທີ່ມາໃນຈາກຜູກພັກສືມາທີ່ເຮີຍກວ່າຈະໄດ້ບຸນຍຸໄດ້ກຸຄລົນນັ້ນ ອູ່ທີ່ຕຽງໄຫ່ນ ພູດກັນໃຫ້ຍາວ
ຄວາມທີ່ເດືອຍ ໄທັນຝັງເຂົາໃຈເຮືອງ ເມື່ອເຂົາໃຈເຮືອງເສັງຈະແລ້ວ ກິດໝາຍວ່າ ໃນກາຮັດປາກູກາສືມາ
ນັ້ນ ເຮົາວະຈະທ່າຍໄໝໄຣ ໄນໃຫ້ວ່າພອດູກນິມີຕົງຫລຸມແລ້ວ ຕ່າງຄົນຕ່າງແຍ່ງກັນໄຟເອົາດີນກລບລົງ
ໃນຫລຸມ ຈົນກະທັງວ່າຂຶ້ນກລບວດໄຟເລຍ ແລ້ວບາງທີ່ໂດຍກັນທັງຮັງຂັ້ງແຕກ ທຳກັນມາຍໄໝນັ້ນ
ຫລາຍສົບແລ້ວ ຍັງໄມ້ມີໂຄຮເກ້ ຂັ້າພເຈັບພູດໃຫ້ຝັງໝາດ ແລ້ວກົວໄຣເປັນໄທໜົກບອກກັນໄຟ

ຜລທີ່ສຸດກົງລົງມາຫາເຈັບຕະບອງເພີ່ມຕົວ ນອກວ່າວັນນີ້ນະ ພົ້ນ້ອງມາຜູກພັກສືມານີ້ນະໄມ້ມີ
ຕະບອງເພີ່ມຕົວແຈກ ເພຣະວ່າຕະບອງເພີ່ມຕົວທີ່ເຄົາໄວ້ໃນໂບສົດນັ້ນ ທ່ານປັ້ງຄູນທະເຂາໄຟເພົາເສີຍ

แล้วเมื่อตอนเช้า ทำไม่ถึงได้อาไปเผาเสีย เพราะว่าของเหล่านี้ทำให้ฟืนองหลงมกราย เข้าใจ ผิดๆว่าจะช่วยตัวได้ ใบatalน้อยๆมันจะช่วยอะไรเรา ถ้าเราอาใบatalไปผูกไว้กับคอคาวา ใจรักยังลักษณะอยู่นั่นเอง พุดให้เข้าใจเรื่อง พุดแล้วก็บอกว่าไม่มีเจอก นัดหมายกัน เสร์จ พอดีเวลาผูกพัทธ์สีมาคนนั่งเรียบร้อยหมดทั้งวัด ไม่มีการเกะกะ ไม่ลุกขึ้นไปไหน พอลูกนิมิตลงหลุมกับอกสาขพร้อมกัน.....เขาก็สาข เมื่อลูกนิมิตลงหลุมไปแล้วเขาก็ไม่เกรง ไม่เบียดเบียนกัน

ปักก่อนฝังที่วัดซัยชุมพลที่ทุ่งสง เจ้าคุณพระกระผุ๊งไปหลายองค์ คนแห่งกันถือด รัวไก่รอบโบสถ์หมดเลย มันนึกว่ารัวไก่นั้นศักดิ์สิทธิ์ ปืนไม่ต้องແย่งกัน เพราะพุดให้เข้าใจ เรื่องคนก็ทำกันเป็นการถูกต้องเรียบร้อย พอทำเสร็จแล้วไครๆบอกว่า เออ..ทำอย่างนี้ดีไม่ยุ่ง สบายนิดเดียว ปีหน้าถ้าหากฝังลูกนิมิตวัดใหม่ ขอ尼มนต์ท่านมาพุดอีกเถอะ ทำเลี้ยงลักสองวัด สามวัด มันก็คงจะเรียบร้อยกันไป เรื่องมันเป็นอย่างนี้

แก้ไขในสิ่งที่ไม่เป็นสาระ

ที่นำมาเล่าให้ฟังนี้ ไม่ใช่เรื่องอะไร ไม่ใช่ว่าจะอวดว่าทำเป็นภูษานั้นหนาไปทำอะไร หามีได้ แต่เพื่อแสดงให้เห็นว่า สิ่งใดที่ตนเคยกระทำกันมา ถ้าหากว่าเราเห็นว่าเป็นเรื่อง ไม่เป็นสาระ เป็นความผิด เป็นเรื่องที่ควรจะแก้ไขภายในวงการพระพุทธศาสนาแล้ว ขอให้ กล้าหาญไม่มีความเสียหาย ข้าพเจ้าแก้ไปแล้วไม่เห็นมีใครด่า ไม่เห็นใครว่า ชาวบ้านทุกคน กับกว่า เออ..ดีไม่ต้องยุ่งกัน แล้วก็เข้าใจเรื่องไม่ต้องยุ่งกันเจ้าใบatalน้อยๆกันอีกต่อไป

อย่างนี้นับว่าเป็นการกระทำที่ได้ประโยชน์อยู่ จึงนำมาเล่าให้พากเราทั้งหลายฟัง เพื่อเป็นตัวอย่างในประการต้นว่า สิ่งที่กระทำกันมาเสมอไปนั้น เราจะเชื่อว่าถูกกว่าดีเสมอไปไม่ได้ แต่เราจะต้องเอาหลักความจริงเข้ามาด้วย เอาเหตุผลเข้ามายังว่าสิ่งนั้นมันหมายความใด แล้วเป็นประโยชน์แก่ชีวิตจริจัดของประชาชนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ เราจึงตัดการแก้ไข ต่อไปนี้เรื่องหนึ่ง เคยมาเล่าให้ฟังกันพอเพลินๆ ใจก่อน

ที่นี่เมื่อเดือนก่อนโน้น ข้าพเจ้าเดินทางไปแสดงปาฐกถาที่เมืองสุโขทัยเป็นเวลา ๑๕ วัน เมืองสุโขทัยนี้คราภก็อย่างไป เพราะว่าเป็นเมืองเก่าแก่โบราณ เป็นศูนย์กลางของประเทศไทย ที่เราควรจะภูมิใจว่าเมืองไทยเรานี้เคยรุ่งโรจน์มากในสมัยหนึ่ง ปู่ย่าตายายของเราเคยสร้างสิ่งที่ดีที่งาม และกระทำการซึ่งเป็นการก้าวหน้าแก่ประเทศชาติบ้านเมืองมากในสมัยหนึ่ง จึงอยากจะไปดูกันทั้งนั้น

ข้าพเจ้าเองก็มีความภูมิใจ ในการที่จะได้ไปเที่ยบพื้นแผ่นดินสุโขทัย ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แต่ว่ามุ่งไปที่คนสอนคนมากกว่า มีเวลาว่างเข้าก็พาไปเที่ยวที่เมืองเก่า เมื่อได้ไปชมเมืองเก่า ท่านเจ้าคุณพุทธทาสไปด้วย ท่านไปในฐานะเป็นผู้ศึกษาโบราณคดี ท่านไปดูนานกว่าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าดูไม่นานหักอก เพียงแต่คุยกันนั้น เพราะไม่ได้มุ่งศึกษาทางนั้น เมื่อคุ้นแล้วก็ทำให้เกิดความรู้สึกบางประการ ดีใจก็มีเกิดขึ้นในใจ เสียใจก็เกิดขึ้นในใจเหมือนกัน

ที่ดีใจเพราะอะไร ดีใจ เพราะว่า เราคนไทยทั้งนี้เป็นลูกหลานของคนสมัย ๗๐๐ ปี มาแล้ว คนไทยสมัย ๗๐๐ ปีมาแล้วนี้ ท่านรักความก้าวหน้าเป็นคนซึ่งอัลตร์สูจิต เสียสละประโยชน์สุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติให้เกิดขึ้น และมีส่วนเหลือปรากฏอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้

ข้าพเจ้าเดินเหยียบพื้นแผ่นดินในบริเวณเมืองเก่าด้วยความภูมิใจ

แต่ว่าพร้อมๆ กับความภูมิใจนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกสดใจ รู้สึกสดใจ เพราะเห็นเจดีย์สถานต่างๆ อันคนสมัยก่อนได้สร้างไว้นั้นอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ความชำรุดทรุดโทรมขององค์พระเจดีย์นั้นไม่ใช่ทรุดโทรมตามกาลเวลา แต่เป็นความชำรุดทรุดโทรม เพราะคนไปแรงไปชุด ไปคัน ทำให้สิ่งเหล่านั้นพุพังเสียหายลงไป ทำให้เกิดความรู้สึกเศร้าใจ แล้วคิดต่อไปว่า ใครหนอที่มาซ้อมชุดซ้อมคันในองค์พระเจดีย์เหล่านี้ เจดีย์บางองค์ วัดบางวัด ไปถูกแล้วน่าภูมิใจ เช่นว่า วัดพระเชตุพนอยู่นอกเมืองสุโขทัยไปหน่อย นอกกำแพงเมืองเป็นวัดที่สร้างใหญ่โตมาก วิหารวัดพระเชตุพนนี้ทำด้วยหินหั้งนั้น เพียงแต่ประดูเท่านั้นแหละ เราก็เห็นว่าหินที่เขายกมาทำประดูนั้นมันใหญ่สูง ข้าพเจ้าไปยืนดีงข้าง สูงกว่าศีรษะข้าพเจ้าขึ้นไปอีกตั้งสองกว่าๆ แล้วความใหญ่ของหินนั้นกว่า ๑ วาของข้าพเจ้า

ท่านเจ้าคุณพุทธาสาท่านเคย์ไปเที่ยวครัวต่างประเทศแล้ว ท่านบอกว่าครัวตักรู้สู้ต่างนี้ไม่ได้ เพราะต่างนี้ใหญ่ยิ่งกว่า ยืนดูแล้วก็นึกว่า แรม พ่อขุนรามคำแหงปูย่าตาหวานของเราในสมัยก่อนนี้สำคัญ ไปยกหินมาจากภูเขามาทำซัมประดูได้ เอามาทำเป็นฝาผนังได้ เจ้าหินให้เป็นรูปอย่างนั้นอย่างนี้ก็ได้ และในวิหารนั้นมีพระพุทธรูปปางลีลา ซึ่งเรียกว่าพระกำแพงเพชร เชย่ง เราเรียก กันอย่างนั้น แต่ความจริงเป็นพระพุทธรูปปางลีลาคือเดิน พระพุทธเจ้าเป็นนักเดิน เป็นผู้ลุกขึ้นไม่ใช่เป็นผู้ที่ชอบ นั่งชอบนอนพระองค์เดินตลอดเวลาเพื่อไปประกาศธรรมะ สังสอนคนให้ได้เกิดความรู้ความเข้าใจ คนในสมัยสุโขทัย เป็นนักเดิน นักก้าวหน้า นักสร้าง ไม่ใช่นักทำลายอย่างที่เห็นๆ กันอยู่ในสมัยนี้บ้าง เมื่อได้เห็นแล้วก็สบายใจ แต่พอไปเห็นพระพุทธรูปถูกเจ้าพุงเลีย ถูกต่อยหัวเสีย ถูกเจาะขาเสีย ทำให้สดใจ

ความเชื่อของชาวพุทธ

คนที่มาเจ้ามานำถวายเจดีย์ มาทำลายพระพุทธชูปนั้น มันไม่ใช่คริสต์ ล้วนแต่เป็นคนไทย ทั้งนั้น แล้วก็เรียกตัวเองว่าเป็นชาวพุทธทั้งนั้นแต่คนไทยเป็นชาวพุทธ ทำไมไปเจาะ ไปขุด พระเจดีย์ คนเหล่านี้เข้าเป็นนักแสวงหาพระ แต่ว่าเขามาได้มีพระไว้ในใจ มัวแต่ไปแสวงหา พระในด้านวัตถุ เจ้ากันเป็นงานใหญ่ แล้วก็ได้พระซึ่งเขากำไว้ในสมัยนั้น เราเรียกันว่า พระเครื่อง เพราะว่าเป็นพระองค์เล็กๆ

ความจริงพระองค์เล็กที่อยู่ตามเจดีย์นี้นะ เขายังได้มุงจะทำให้เป็นพระเครื่องร่างวิเศษ ตักดีสิทธิ์อะไร เขากำขึ้นเพื่อสำหรับเจกแก่คนที่ป่วยสภาระ คริสต์ไหว้พระที่นั่น เขาก็ เจกพระให้องค์หนึ่งพระในสมัยนั้นไม่มีหันสือเจก การเขียนหันสือยกกว่าการพิมพ์พระ เป็นไหหนา เพราะว่าต้องเขียนลงในใบลาน กว่าจะทำได้เต็ผู้นี้ มันลำบากเต็มที จะเจก หันสือธรรมะไม่สะดวก พระในสมัยนั้นจึงทำการเจกพระพุทธชูป โดยคิดว่าโดยการให้เขามี พระพุทธชูปนี้แหละ จะเป็นทางหนึ่งให้เขากูกใจไว้กับพระพุทธศาสนา จึงได้ทำพระเจอกัน เป็นการใหญ่ เมื่อทำมากๆ แจกไม่หมด ครั้นแลกไม่หมดก็ใส่ไว้ในเจดีย์ นึกว่าเก็บไว้หนึ่งอง แต่ต่อมาชั้นลูกชั้นหลานคือพวกราทั้งหลายไม่ได้อย่างนั้นแล้ว

มาในสมัยที่เล่นพระเครื่องกัน ถ้าหากว่าเป็นของเก่า ยุคสุโขทัยไครากร์ต้องการ ความ ต้องการของพื้น้องที่อยากจะได้พระพุทธชูปยุคสุโขทัยนี่แหละ เป็นตัวปัจจัยตัวตน ที่จะทำให้ มีคนไปขุดพระ เพราะขุดแล้วอาจมาขายได้ ขายราคาก็เสียด้วยนา...แพง ถ้าเห็นว่าเป็นสมัย สุโขทัยก็ราคาแพง เพราะฉะนั้นคนเหล่านั้นก็ลงทุนขุดกันเป็นการใหญ่ เพื่อเอามาขายที่ต่างๆ ที่คนรับซื้อกัน ความจริงคนไปขุดพระก็เป็นโจร์ คนที่ซื้อพระก็เป็นโจร์เหมือนกัน เรียกว่า

สมรู้ร่วมคิดกับพวกໂຈ

ข้าพเจ้าเคยไปประเทศนีเคนดูก ถามนักโทษบางคนว่า เรามันติดคุกเรื่องอะไร บอกว่ารับชี้อ ของໂຈ ของໂຈ คือของที่เขากลอกมาขาย แล้วก็ซื้อไว้ เจ้าหน้าที่จับได้ทีหลังติดคุก การที่ไปชี้อพระพุทธรูปที่เขาขุดมา ลักษณะตามพระเจดีย์นั่น เว็นไว้แต่กรรมคิลปการขุดตามระเบียน นั้นเขาทำไปตามเรื่อง ไม่ผิดกฎหมายอย่างนั้นนะ เพราะว่าถ้าไม่ขุดตามบัญชาราชมต เลยขุดมาขายเสียดีกว่า

ที่นี่ถ้าหากเข้าไปขุดมาขายโดยไม่ได้ทำกฎหมาย เราไปเชือเข้า... ก็สมรู้ร่วมคิดกับพวgnน พวกราชชี้อ ก็พลอยเป็นใจกับเข้าด้วยเหมือนกัน แต่ว่าไม่มีโจทก์ไปฟ้องร้องเท่านั้นเอง คนที่ชี้อพระหั้งหลายจึงยังไม่ติดคุกติดตะรางกัน ถ้าหากใครไปฟ้องร้องคดีนี้เข้า แ hem! ติดกัน เป็นแก้วไปเลยทีเดียว พระสงฆ์องค์เจ้าเราก็อาจพลอยติดภะเข้าไปด้วยนะ เพราะว่ารับชี้อ กัน ໄວคุณละหลายๆองค์ทีเดียว เรื่องมันเป็นอย่างนี้ที่ได้มีการขุดเจาะเจดีย์นั่นมูลฐานมันอยู่ตรงนี้ ทำให้ข้าพเจ้าคิดอย่างนี้

ที่นี่เมื่อเจดีย์หั้งหลายใหญ่ๆโตๆถูกทำลาย เพราะมีคนต้องการเอาพระไปเพื่อยา呀ใน สถานที่ต่างๆ พวกราหั้งหลายช่วยกันชี้อ เป็นเหตุให้วัตถุต่างๆในทางศาสนาซึ่งมีราคา เพราะ เป็นโบราณวัตถุควรแก่การศึกษา คนในยุคหลังๆจะไปศึกษาความเป็นอยู่ของคนในยุคก่อน แล้วจะมีความภูมิใจในความก้าวหน้า ในความเจริญของงาน ในทางสร้างสรรค์ของคนที่เป็น บรรพบุรุษ แต่ถ้าหากว่าสิ่งนั้นถูกทำลายเสียหมดแล้วเราจะเอาร่องรอยซึ่งใจกัน ข้าพเจ้าเห็น แล้วก็รู้สึกไม่สบายใจ

ในสมัยนี้ก็ยังมีคนแอบขุดกันอยู่เรื่อยๆ เดี่ยวนี้ที่จังหวัดอยุธยานะ กรรมคิลปการขุดไป

เจดีย์หนึ่งแล้ว ยังมีพากເຄນຸດອີກວັດໜຶ່ງ ແລ້ວກີ່ເຄມາຂາຍກັນອູ້ໃນกรຸງເທິງ ກັນອີກແລ້ວ
ເໝືອກັນ ພວກເຮົາກີ່ອັກນີ້ໄປເຮືອຍໆ ໄດ້ທີ່ອຍກະຈົມ

ພຣະຂ້າງນອກ-ພຣະຂ້າງໃນ

ກາຣທີ່ຄົນໄປປຸດພຣະນັນ ເຊົາຕ້ອງກາຣໄດ້ພຣະ ຂ້າພເຈົ້າພູດເມື່ອຕະກີ້ນ້ຳວ່າຄົນນັ້ນເຂົາໄມ້ມີພຣະ
ໃນໃຈ ເພົ່າທ້າກວ່າມີພຣະໃນໃຈ ຕ້ອງເຄຣພອງຄົມພຣະຈົດຍ໌ ຕ້ອງເຄຣພຣະພຸຫຼຸບ ຕ້ອງ
ເຄຣພຕ່ອຈົດຍ໌ສຖານ ຊຶ່ງເຂົາສ້າງອຸທືກຕ່ອງຄົມພຣະສັມມາສັມພຸຫຼົງເຈົ້າ ໄນກຳລັງມົອງຫຼຸດທີ່ເດືອຍ
ຕ້ອງນັ້ນລົງກຣານ ນັ້ນລົງນັ້ນສໍາກຣານວູ້ຫາຄວາມມາກຄວາມດີຂອງພຣະພຸຫຼົງເຈົ້າ ແຕ່ວ່າຄົນເທົ່ານັ້ນມີແຕ່
ພຣະຂ້າງນອກ ໄນໄດ້ມີພຣະຂ້າງໃນ ລົງໄດ້ໄປເຖິງເຈົາຫຼຸດທໍາລາຍຕາມທີ່ຕ່າງໆຈຸນເສີຍຫາຍໄປໜົດ

ເດືອຍນີ້ຂັດທັກກວ່ານັ້ນໄຟເຈົາແຕ່ອງຄົມຈົດຍ໌ນາ ພຣະພຸຫຼຸບສ່າຍ່າງມາກົງທັກຄອເຄາ
ມາເລຍທີ່ເດືອຍ ເມື່ອເຊີ່ງໄໝ່ຖຸກທັກຄອມາຂາຍເສີຍຫາຍອງຄົມເຈົ້າ ຂ້າພເຈົ້າໄປເນື່ອງສຸໂທ້ຍໍ ໄປ
ວັດໄໝ່ທັນພົບພຣະສຸໂທ້ຍ່າງນາງ ກົກຮະຕົບບອກທ່ານສມກາຣວ່າຮວ່າງທ່ອຍແນວຮັບ ເດືອຍນັກເລົງຈະ
ມາທັກຄອໄປໝາຍຜົວໜັງເສີຍອົກ ພຣະນອກ ອັວ...ລົງຂາດນັ້ນເຊີຍຫວ່າຮູ້ ມັນແລ້ວຂາດໄປເສີຍແລ້ວ
ສົມຍິນເນື່ອເຂົາທັກຄອພຣະໄປໝາຍກັນແລ້ວ ເປັນອ່າງນີ້ນຳກາມຍ່າຍກອນ

ທຳໄນລົງໄດ້ເກີດຄວາມເປັນອູ້ໃນຮູບອ່າງນີ້ ມູລສູານສຳຄັນອູ້ທີ່ຄວາມເຊື່ອຄື່ອື່ນ້ອງພຣະພຸຫຼົງ
ເຮົາທ້າວ່າໄປນັ້ນ ຍັງໄມ້ໄດ້ມີຄວາມເຊື່ອຕຽນຕາມຫລັກຄໍາສອນຂອງພຣະພຸຫຼົງເຈົ້າ ຍັງໄມ້ໄດ້ມີຄວາມເຊື່ອ¹
ຖຸກຕາມແນວທີ່ພຣະພຸຫຼົງເຈົ້າຕ້ອງກາຣໄທ້ເຮືອ ແຕ່ເຮົາມີຄວາມເຊື່ອອອກນອກລູ່ອອກທານ

ໄສຍຄາສຕ່ຽງ-ພຸທ່ອຄາສຕ່ຽງ

ເມື່ອພູດຄົງຫອນນີ້ແລ້ວເພື່ອຈະໃຫ້ທ່ານໄດ້ເຫຼຸຜລຂອງເຮືອງ ຂອເລ່າອຶກຫນ່ອຍ “ຂ້າພເຈົ້າໄປທີ່ສຸໂທຫຍ້ນນີ້ ມີເຮືອນຈຳອູ້ສອງແໜ່ງ ເຮືອນຈຳປະຈຳເມື່ອສຸໂທຫຍ້ ແລ້ວກີ່ເຮືອນຈຳທີ່ສວຣຄໂລກເພຣະມີຄາລ ໃນຂະນະທີ່ເຂົ້າໄປເທິງທີ່ເຮືອນຈຳສວຣຄໂລກນັ້ນ ”ໄປພບນັກໂທະສອງຄົນ ຫຸ່ມນຸ່າເວັ້ນດູ ຖຸປ່ານ່າຕາດີຕີ “ນີ້ນ່າຈະເປັນອາຫານາກເລີຍ ແຕ່ເຂົ້າອກມາແລ້ວວອກວ່າມີເສື່ອສອງຕົວອູ້ໃນເຮືອນຈຳນັ້ນດ້ວຍຊື້ ເລື່ອເສົ່ມ ເສື່ອມື້

ຂ້າພເຈົ້ານົກທ່ານຜູ້ກາງວ່າຂອງໄທຈັດຄົນທີ່ເປັນເສື່ອນ່າມນັ້ນຂ້າງໜ້າ ຂ້າພເຈົ້າຈະດູລັກຂະນະທ່າທາງເຂົ້າຈະເປັນຄົນຍ່າງໄປ ເຊັກຈັດໄທ່ນັ້ນຂ້າງໜ້າ ເຈົ້າເຕັກທັງສອງຄົນທີ່ເຮືອວ້ອຍເຫຼືອເກີນນັ້ນພັ້ນປະສຸກຄາເຮີຍບ້ອຍກ່າວ່າຫວັນນອກຄຸກເສີຍອື້ນດ້ວຍຫ້າໄປ ນັ້ນປະຮົມມີວິເຕັ້ນລອດເວລາຂ້າພເຈົ້າພູດອູ້ຕັ້ງໜ້າໂມງກວ່າ ເຫັນສົງບໍ “ນີ້ໄດ້ແສດງວາກາຮອໄຮເລຍແນ້ວຕ່າຍ

ທີ່ນີ້ເນື່ອນ່າງພັ້ນໄປ..ພັ້ນໄປ ກີດຮັ້ງໃຫ້ໜ້າເລີຍແລ້ວ ເສື່ອຮັ້ງໃຫ້ເສີຍແລ້ວ ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ວ່າເກົ່າຮ້ອງໄທ້ກຳໄໝ ເຂົ້າອກວ່າເສີຍໄລພຣະວ່າມີຄວາມໜ້າອູ້ມາກ ເລຍກີ່ຄົກຫາຕ່ອໄປ ວ່າເຈົ້າເຕັກຫຸ່ມສອງຄົນນີ້ແຕກໄປສູ່ອາຍພຣະອະໄຣ ກີ່ໄດ້ຄວາມວ່າ...

ມີພຣະອົງຄົກທີ່ນີ້ເມື່ອກ່ອນ່າຍເປັນພຣະ ໄນໃຫ້ຄົນໄທຢ ເປັນຄົນເຂມຮ່າໄປອູ້ທີ່ວັດຫັນຫຼຸມພລ ທີ່ສຸໂທຫຍ້ ຕ້ອມາກົກອອກຈາກວັດນັ້ນ ແລ້ວກີ່ໄປຕັ້ງຕັນເປັນອາຈາຣຍ໌ໄດ້ນິດຖານ່ອຍໆ ຕ້ອມາກົກສຶກອອກໄປຕັ້ງຕັນເປັນອາຈາຣຍ໌ຫວັນນາ ທາກິນທາງສັກຫວັດຄົນ ສື່ວ່າໄດ້ຮັກມີໃຫ້ສັກຫວັດແລ້ວກີ່ສັກມັນເຮືອຍໄປສັກໃຫ້ ເຄົາໜ້າມ້າທ້າວ່າໃຫ້ ແລ້ວກີ່ໄດ້ຮັງວລນິດຖານ່ອຍໆ ເຕັກຫຸ່ມເດັກນ້ອຍທັງຫລາຍກີ່ມີຄວາມພວໄລ ນີ້ກ່າວ່າເຮົາມ້າມີອາຈາຣຍົງເຄີຍແລ້ວຄ້າໃຫ້ອາຈາຣຍ໌ສັກຫວັດແລ້ວ ຕີ່ໄນ່ແຕກຍິ່ນ່າເຂົ້າ ພັນໄນ້ຕາຍແລະຈະໄດ້ເປັນຄົນວິເຄີບຕ່ອໄປ ເຊັກໄປສົມຄຣເປັນລູກຄືໝໍຍໍມາກາມຍ ເຈົ້າເສື່ອເສົ່ມ ເສື່ອມື້ສອງຄົນ

ก้าไปเป็นลูกศิษย์อาจารย์นี้ด้วย

เมื่อไปเป็นลูกศิษย์แล้วก็ทดลองกันให้อาจารย์สักกระหม่อม สักเสร็จแล้วลองพันกันดู ความจริงมีเด่นนั้นมีไม่คุณ อาจารย์เขามีเด็กอุมาฟันกัน พoSักเสร็จแล้วก็ก้มหลังให้เพื่อนฟัน พันเบาๆมันก็ไม่เข้าเหละวันก่อนนี้ ไปวันหนึ่งเขานอกกว่า หามไปโรงพยาบาล ส่องราย เรื่องอะไรล่ะ อ้า...ลองติกัน ลองว่ามันจะอยู่หรือไม่อยู่ มีเด้มันคอมไปหน่อย เลยก้าไปหาหมอให้ช่วยเย็บให้ อย่างนี้...เจ้าเด็กหนุ่มเหล่านั้นพันกันดูแล้วมันไม่เข้า เมื่อไม่เข้า ก็เกิดยืกเที่มในใจว่า เรามันแก่งแล้ว อาจารย์ก็เก่งแล้ว

อาจารย์พอมีพวากมาก ไม่ทำมาหากินอะไร ยกพวากไปเที่ยวปลื้นชาวบ้านແວตามอำเภอ所在 สำรวจโลก เดือดร้อนกันไปตามๆกัน เพราะว่าใจรักให้ญี่ ผู้ว่าราชการจังหวัดก็เด็ดขาดอยู่ เมื่อไอนั้น ผู้ว่าการคนนี้เวลาออกปราบโจร เอาพระไปปด้วยเทคโนโลยีก่อน เรียกชาวบ้านมา ประชุมกันก่อน เมื่อประชุมแล้ว พระพูดให้ฟัง เมื่อพูดให้ฟัง ชาวบ้านเข้าใจเหตุผล เวลา กลางคืนชาวบ้านเออบมาหาผู้ว่าการ บอกให้รู้ว่าโจรมันอยู่ตรงนั้นยกกองไปล้อม ผลที่สุดยิง พวกรอตายกีบหมดเลย เทลือสองคนแท่นนั้นที่หนีรอดออกไปได้ แล้วเข้าเตรียมตัวจะหนีไปเมืองเงิน จังหวัดลำปาง แต่ว่าจันมุน เพราจะหนีไปปั้นลงอาบน้ำ ตำรวจนามาเจอเข้า จับตัวมาได้ทั้งคู่เอามาไว้ในเรือนจำ ข้าพเจ้าจึงไปพบเข้า

เจ้าเสริม เจ้ามี ส่องคนนี้ได้กล้ายืนคนเสีย เป็นอาชญากรไปนี่เพราอะไร เพราะว่าไปพบอาจารย์ผิด ไม่ใช่อารย์ทางพระพุทธศาสนา แต่เป็นอารย์ทางไสยาสตร์ หากิน ทางลักษณะ เลยก็อาจารย์ชวนไปในทางเชิง เสียงมากมากก่ายกอง พวกราบทุ่มๆน้อยๆ ในกรุงเทพฯนี่หนา แต่ว่าที่มาสั่งอยู่นี้คงไม่มีกี่คนหรอก เพราะว่าเที่ยวหาเรื่อยทีเดียว

เมื่อวานนี้ข้าพเจ้าเดินอยู่ที่วัดมหาธาตุ เจ้าหนุ่มสามคนเข้ามาถึง หลวงพ่อครับ ท่านเจ้าคุณองค์นั้นอยู่ไหน เขานอกชื่อ บอกว่าอยู่ที่นั่น ผมขึ้นไปแล้วไม่เจอ พากดูต้องการอะไร? ผู้จะมาเช้าพระ เข้าประภาคร่วมที่นี่ ไปทางพระแต่ละท่าทางยืนทางโถ่เหลือเกินแหลก ที่จะไปเช้าพระนะ เมื่อไปยืนอยู่ต่อหน้าพระก็ไม่เห็นว่าจะแสดงอาการเคารพnobtnอ่อนเท่าได

เข้าไปทางพระ แต่ไม่รู้ว่าพระอยู่ตรงไหน นี่แหละมันยุ่งอยู่ตรงนี้ เพราะความไม่รู้ ไม่เข้าใจ เมื่อไม่รู้ไม่เข้าใจ ก็ไปเที่ยวหาแต่พระข้างนอก ไม่สนใจที่จะทางพระข้างใน ไม่สนใจที่จะเดินตามทางของพระ แต่เข้าใจว่าพระจะช่วยได้ เมื่อตัวการทำความช่วยเหลือก็ไปเที่ยวหาอาจารย์เหล่านั้น

ในเมืองใหญ่ๆ เช่นกรุงเทพฯ เราเนี้ อาจารย์คลังๆ มีมากหลายวัดหลายวิหาร แล้วก็บางที่มีการส่งเสริมกันเป็นการใหญ่ ให้คนกล้ายเป็นนักเลงไป ความจริงนะข้าพเจ้าเคยสังเกตว่า เมืองใหญ่มีอาจารย์มากเสื่อมาก ผู้ร้ายมาก ทำไม่洁มาก เพราะอาจารย์ไม่ได้สอนความจริงให้ลูกศิษย์ฟัง ลูกศิษย์มายอตตะกรุด เออ... มีเงาไปเตอะ ตะกรุดนี้ป้องกันได้ร้อยแปดที่เดียว ลูกศิษย์มากพระเครื่อง เออ มีเงาไปเตอะ พระเครื่ององค์นี้ศักดิ์สิทธิ์นักป้องกันร้อยแปด ไม่รู้ว่าป้องกันอะไร ลูกศิษย์ไม่เข้าใจ นึกว่า ถ้าได้ของเหล่านี้แล้วปล้นม่าไดร ไม่เป็นไรแหล อาจารย์คุ้มครองรักษา เลยกลายเป็นเสือไปเสียหมด ลองไปถามເກອະໃນคุกบางขวาง คนที่เข้าคุกเพราะความหลงผิดอย่างนี้มีอยู่มีให้แน้อยที่เดียว

สิ่งที่นักบวชควรทำ ข้าพเจ้าอยากรจะทำความเข้าใจกับพี่น้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกราที่เป็นนักบวช ในสมัยนี้ ถึงเวลาแล้วที่เราทั้งหลายจะต้องช่วยกันประภาครักษาสัน净ของพระพุทธเจ้า ให้คุณหันหลังได้รู้ได้เข้าใจ เพราะอะไร? เพราะว่าในสมัยนี้โลกกำลังอยู่ในภาวะ

ของการแข่งขัน ระหว่างสิ่งที่เป็นวัตถุกับสิ่งที่เป็นนามธรรม

ในด้านวัตถุนั้นราจเท็นว่า งอกงามเจริญขึ้นทุกวันทุกเวลา แต่ในด้านที่เป็นนามธรรม จริงๆนั้น มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ ถ้าความเจริญในทางวัตถุไปไกล แต่ในด้านจิตใจหรือ นามธรรมนั้นไปไม่ทันกัน เรียกว่าไม่สมดุลกัน ความเป็นอยู่ของสังคมจะเต็มไปด้วยความ ยุ่งยาก มีความทุกษ์ มีความเดือดร้อนนานัปการ ดังที่เราทั้งหลายจะได้เห็นกันอยู่ในสมัยนี้ เพราะความเข้าใจผิดมีอยู่ในจิตใจของชาวพุทธอยู่อีกหลายสิ่งหลายประการ จึงเป็นหน้าที่ของ พวกรา โดยเฉพาะที่เป็นนักบัวจะต้องพยายามที่จะพูดความจริงให้ชาวบ้านฟัง ทำความ เข้าใจให้เข้าทีละเล็กทีละน้อย ค่อยเป็นค่อยไป ไม่ใช่ว่าจะหักโหมกันเสียที่เดียว เพราะคนที่ จะไปทำการหักโหมกับใครได้นั้น ต้องมีบางมีสูงพอหน่อย ทำงานมาให้เข้าเชื่อถือ จึงจะพูด อะไรให้เข้าฟังได้ แต่ถ้าเรายังมีบางมีน้อยๆ เรายังค่อยพูดค่อยไป สิ่งใดที่เป็นความจริง เอาออกอวดกัน สิ่งใดที่เป็นความเท็จของเพิ่มกันแล้วเรออย่าเอาออกอวดกัน

ถ้าเราช่วยกันโดยวิธีการอย่างนี้ พื่น้องชาวพุทธจะเริ่มเข้าใจความจริงขึ้นทีละน้อยๆ แล้วทีหลังการประพฤติการปฏิบัติจะก้าวหน้าไปในทางที่ถูกที่ชอบ จึงอยากจะขอฝากแนวคิด นี้ไว้กับพวกราทั้งหลายให้ช่วยกันแก้ไข ประการหนึ่ง

สิ่งที่พุทธศาสนาสอนควรปฏิบัติ

สำหรับพื่น้องชาวบ้าน เราเก็มหน้าที่ที่จะช่วยค้ำจุนรักษาพระพุทธศาสนา อันเป็นหลัก ธรรมะที่เราถือว่าประเสริฐ แต่ความประเสริฐของพระพุทธศาสนานั้นยังให้ประโยชน์แก่ชีวิต

เราน้อยเกินไป ทำไม่ถึงให้ประโภชน์แก่ชีวิตน้อย เพราะเราเข้าไปใกล้สิ่งที่ประเสริฐนั้นยังน้อย เรายังอยู่ห่างนักจากสิ่งนั้น เราจึงถือเอาเฉพาะแต่เพียงเปลือกผิวของสิ่งนั้นมาเก็บมารักษาไว้ในใจ แล้วก็เข้าใจ ถ้าเราไม่มีการประพฤติธรรมะ อันเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา จึงไม่เหมือนกับความเชื่อของศาสนาอื่น

ศาสนาอื่นทั่วไปนั้น นับตั้งแต่โบราณกาลมา จนกระทั่งบุคคลของพระพุทธเจ้า หลังจากบุคคลที่พระพุทธเจ้าเกิดความเชื่อในศาสนาอื่นผิดกับหลักพระพุทธศาสนา คือเขางอนให้ศาสนาใน ไม่ใช่ในศาสนาที่เข้าใจว่ากับสิ่งภายนอก ทุกคน ฝากไว้กับพระผู้เป็นเจ้าอันเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องเชื่อ ต้องทำตาม ต้องปฏิบัติตามตลอดเวลา เป็นศาสนาประหากอ้างเทวดา เป็นผู้อ่อนวยคำสอนให้แก่เขา หรือที่เรียกว่าเทวนิยม

แต่ในทางพระพุทธศาสนานั้น พระพุทธเจ้าไม่มุ่งเอาในรูปอย่างนั้น พระพุทธเจ้าเกิดในท่านกลางความเชื่อของmany เกิดในท่านกลางของการปฏิบัติในสิ่งที่ไม่เป็นสาระแก่นสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยเดียว ถ้าเราไปประเทศไทยเดียวในสมัยนี้ เราจะมองเห็นว่า ความงามที่มีอยู่ในประเทศไทยเดียวมีมากเหลือเกิน คนแก่ๆเก็บก้อนหินสีหักก้อนนำมาใส่ลงในชามอ่าง เสร็จแล้วเอ้าข้าวสารไปโรยบนก้อนหิน เอาใบมะกรูดไปมะนาวไปโรยลงบนก้อนหิน แล้วก็ไปปั่นให้กว่ารำเดดอยู่ตลอดตั้งแต่เข้าถึงเที่ยง ตามเขาว่าให้ว้อะไร เขานอกกว่าให้วรพระคิริเจ้า พระศิริบันดา แกอยู่ทุกหนทุกแห่ง ในทิพ ในการดูในราย แกเออบเข้าไปอยู่หั้งนั้น คราวนี้ตากนั้นแกเก็บก้อนหินไปปั่นให้ว้อย แล้วก็ยังพิธีการอื่นๆอีกมากมาย หลายสิ่งหลายประการ

ข้าพเจ้าเดินดู นั่งดู แล้วก็เห็นว่า อ้อ น้อยดีด้วยความเชื่อประหากอ้าง แต่ว่า

พระพุทธศาสนาอยู่ในประเทศไทยเดียวไม่ได้ ทำไม่พระพุทธศาสนาอยู่ในอินเดียไม่ได้ เพราะพระพุทธเจ้าต้องการให้เชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล ไม่ต้องการให้ศาสนาอยู่อย่างหลับตา แต่ต้องการให้อยู่อย่างลึกซึ้ง นับถือในสิ่งที่ควรเชื่อ ควรจะปฏิบัติ ไม่ใช่เชื่อตามเข้าว่าเสมอไป คนเหล่านั้นเข้าไม่ถึง เมื่อเข้าไม่ถึง พระพุทธศาสนาก็หายไปจากอินเดีย แต่ว่ามาปรากฏตัวอยู่ในประเทศไทยลังกawiในประเทศไทย

ความเชื่อของพระพุทธองค์

ในสมัยก่อนเมืองไทยเรานั้น ยังมีพระพุทธศาสนาที่ปริสุทธิ์กว่าโน้นเรียบร้อยกว่านี้ แต่ในสมัยนี้ความนิยมในด้านวัฒนาก็เกินไป เราจึงเอาตัวศาสนาที่เป็นธรรมทั้งไปเสีย แล้วเอาศาสนาเฉพาะที่เป็นตัววัฒนาก็เป็นมาไว้

ไปเห็นๆพื้นท้องสังเกตดูเถอะ เราจะเห็นว่ามีการโฆษณาในทางด้านวัฒนากามายก่ายกองตามวัดวาอารามที่มีงานมีการอะไรไว้ เรื่องโฆษณาเกี่ยวกับสัจธรรมมีน้อย แต่โฆษณาเกี่ยวกับวัฒนีมาก เช่นบอกว่าในงานนี้มีพระอาจารย์วิเศษมาปลุกเสกเครื่องรางของขลัง มีการเจกพระ แจกตะกรุด แจกอะไรต่ออะไรมากลางๆทุกประการเหละ ที่คนต้องการแล้วเจกตะพีด ตะพีที่เดียว เอ้า คนก็ไปกันมาก แต่ถ้าหากว่าประกาศสัจธรรม คนมาไม่กี่คน พังกันได้ไม่กี่คนหรอก เพราะว่าไม่เคยฟัง ถ้าหากว่าได้เคยฟังกันบ่อยๆ ก็พอจะเข้าใจได้

พระพุทธเจ้าทำนั่นไม่เชื่อ ไม่ส่งเสริมในสิ่งที่ชาวอินเดียเข้าทำกันมาก่อน พระองค์เป็นผู้กล้าหาญ กล้าแสดง ข้าพเจ้าอยากรู้ถาวรยั่งยืนความภูมิใจว่า ไม่มีครูอาจารย์ใดในโลกที่

จะกล้าพูดอย่างองค์พระพุทธเจ้า ไม่มีครูอาจารย์ใดในโลกที่จะกล้าพูดให้คุณเข้าใจอย่างองค์พระพุทธเจ้า ให้ทำนองอ่านเดอะ ประวัติของครูอาจารย์ในโลกมีหลายองค์ด้วยกัน ไดรบัง ที่กล้าพูดอย่างพระพุทธเจ้า ที่จะกล้าตัดในสิ่งที่ควรตัดด้วยองค์พระพุทธเจ้าไม่มี

ข้าพเจ้าอ่านประวัติพระพุทธเจ้าแล้วข้าพเจ้าก็ภูมิใจ ภูมิใจที่ได้เกิดมาภายใต้ร่ม影ของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ทำงานที่พระองค์เคยกระทำการในสมัยสองพันห้าร้อยปีมาแล้ว เมื่อว่าจะมีคนฟังไม่เก็บคุณ แต่ข้าพเจ้าก็ภูมิใจว่า เกิดมาชาติหนึ่ง ภายใต้บารมีธรรมของพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าได้ใช้สิ่งนั้นให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยการส่งเสริมพระพุทธศาสนาต่อไป ข้าพเจ้าเลื่อมใสในองค์พระพุทธเจ้าในข้อนี้ประการหนึ่งเมื่อไอนั้น

พระพุทธเจ้าท่านไปที่ไหนก็ได้พยาຍາມเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของสังคมในอินเดียในสมัยนั้นให้เข้าระบบการที่ถูกต้อง และเป็นไปเรียบร้อย จะยกตัวอย่างให้เห็นง่ายๆ ตามที่มีอยู่ เช่น สมมติว่าการทำบุญอุทิศให้แก่ผู้ตาย ชาวอินเดียเชื่อว่าคนตายแล้วเกิดอีกเมื่อไอนั้นที่เราเชื่อในสมัยนี้ เวลาครอตายน้ำไปแล้วเขาก็ไปทำบุญกันที่ป่าช้า ด้วยการอาาหารไปกองลงในป่าช้า ให้วิญญาณบรรพบุรุษมากินเป็นที่นึ่งเขาก็ทำกันใหญ่คราวหนึ่ง เรียกว่าสาระทำบุญสารทบ้านเรานั้นเองแหละ ที่นี่คุณทั้งหลายก็ไปกันมาก เอาของไปกองที่ป่าช้าสูงเมื่อไอนั้น กับจอมปลวก พระพุทธเจ้าท่านไปเห็นการกระทำเช่นนั้น เห็นว่าอาาหารมาทั้งให้มดกิน นี่ไม่ได้ความถ้าหากว่าอาาหารไปแลกคนยากคนจนให้สมณชีพราหมณ์ ผู้ประพฤติชอบจะเป็นประโยชน์มากกว่า พระองค์จึงสอนให้รู้จักบริจาคทาน อาสิ่งที่ควรจะอาไปให้บรรพบุรุษนั้นไปทำทานเสีย แลกแก่คนยากคนจน แก่สมณชีพราหมณ์ สิ่งเหล่านั้นก็กลายเป็นวัตถุที่มี

คุณค่าแก่สังคมของมนุษย์ ดีกว่าที่จะให้เป็นวัตถุ มีคุณค่าแก่เมืองแห่งปีลาว ซึ่งนอนอยู่ในป่าช้า

พระพุทธเจ้าทรงเปลี่ยนแปลงไปในรูปอย่างนี้ เมนเทุการณ์อื่นๆก็มีอีกมาก ถ้าเราร่าน เรายังคงเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า อ่านพุรัสสูตรต่างๆอันเป็นหลักคำสอน เราจะเห็นว่าพระพุทธองค์นี้ทรงทำการปฏิวัติตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงสิ่งโน่นสิ่งนั้นเพื่อเข้าสู่ระบบใหม่ อันจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่สังคมอย่างแท้จริง

พวกเรายังสมัยนี้ แทนที่จะเปลี่ยนแปลงให้เข้ารูปตามแบบของพระองค์ กลับเปลี่ยนของพระองค์ให้ไปสู่รูปของที่มีอยู่ก่อนของพระพุทธเจ้า อีกอย่างนี้เรียกว่าถอยหลังเข้าคลองไม่ใช่คลองสันฐาน ถอยเข้าไปหลายสิบหลายร้อยกิโลเมตรเสียด้วย อีกอย่างนี้จะชี้ว่าก้าวหน้าได้อย่างไร

เพราะฉะนั้นจึงอยากจะทำความเข้าใจกันกับพื่น้องสักเล็กน้อยในเรื่องอย่างนี้ว่า เราจะเชื่ออะไร เราจะรับอะไร ต้องมีเหตุมีผล จึงจะควรเชื่อความฟังกันอย่างแท้จริง ข้าพเจ้าอยากระบุกให้ท่านทั้งหลายทราบว่า พระพุทธเจ้าสอนให้เราเชื่อด้วยอาการอย่างไร?

หลักกาลามสูตร ๑๐ ประการ

ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จผ่านบ้านกาลามะ พากาลามชนทั้งหลายเมื่อได้เห็นองค์พระพุทธเจ้าแล้ว ก็มีความปริบิ่มใจว่า นักบวชมาอีกองค์หนึ่งแล้ว

ในสมัยนั้น ในประเทศอินเดียมีนักบวชชนิดห่องเตี้ยมากมายก่ายกอง คนหนึ่งมาก็สอนอย่างนี้ อีกคนหนึ่งมาก็สอนอย่างนี้ อีกองค์หนึ่งมาก็สอนอย่างนี้ ซัดกันทั้งนั้น ซัดกัน

ตลอดเวลา พวกนั้งไม่รู้ว่าจะเชื่อใคร ครั้นพบพระพุทธเจ้าเข้ากับอกเล่าให้ฟังว่า นักบวชองค์ก่อนมาสอนอย่างนี้ อีกองค์หนึ่งมาสอนอย่างนี้ขัดกับองค์นั้น องค์นั้นขัดกับองค์นั้น พวกรู้ว่าพระองค์ไม่รู้จัลเชื่ออย่างไรแล้ว

แทนที่พระพุทธเจ้าจะบอกว่า อือ ต้องมาเชื่อฉันซิ ฉันพูดความจริง ความแท้ ท่านต้องเชื่อ พระองค์ไม่พูดอย่างนั้น น่าเลื่อมใสในปฏิปทาของพระองค์ในตอนนี้ คือตอนที่พระองค์จะชวนเขาให้เชื่อพระองค์ แต่พระองค์กลับบอกกับเขาว่า ถูกแล้ว ท่านทั้งหลายควรจะลังเล ควรจะลงสัญ ไม่ควรจะเชื่ออะไรง่ายๆ แต่ควรคิด ควรตรองให้รอบคอบเสียก่อน จึงจะเชื่อ แล้วพระองค์ก็บอกว่า คนที่ฉลาดนั้นอย่าเชื่อโดยอาการ ๑๐ ประการ อย่าเชื่ออย่างใดบ้าง ข้อนี้มีปรากฏอยู่ในกลางสูตร ในแม้ชัมภีกายนิพัทธ์ พระองค์บอกว่า

๑. อย่าเชื่อโดยบอกต่อๆ กันมา,
๒. อย่าเชื่อโดยทำตามกันมา,
๓. อย่าเชื่อโดยเหตุข่าวเล่าลือ,
๔. อย่าเชื่อโดยอ้างว่ามันปรากฏอยู่ในคัมภีร์ ในหนังสือเล่มโน้นแล่นนี้,
๕. อย่าเชื่อโดยอาการคิดเดาเอาเอง,
๖. อย่าเชื่อโดยอาการคาดคะเนเอาเอง,
๗. อย่าเชื่อโดยอาการตรึกตรองตามอาการ,
๘. อย่าเชื่อโดยคิดว่าเข้ากันได้กับความคิด เข้ากันได้กับความเห็นของเรา
๙. อย่าเชื่อโดยถือว่าผู้สอนพอจะเชื่อได้,
๑๐. อย่าเชื่อโดยคิดว่า ผู้สอนเป็นครูเป็นอาจารย์ของเรา

ลงฟังดูตามแนว ๑๐ ประการนี้นั่น ที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้เป็นหลัก ว่าอย่า เชื่อโดยบอกต่อ กันมา โดยทำตามกันมา โดยช่าวเล่าก็อ โดยอ้างไว้ในคัมภีร์ โดยการเดา โดยการคาดคะเน โดยตรึกตามอาการ โดยคิดเอาว่าตรงกับความคิดความเห็นของตน ผู้พูด ควรจะเชื่อได้ หรือว่าผู้พูดเป็นครูเป็นอาจารย์ของเรา

พระองค์ไม่ให้เชื่ออย่างนี้ เพราะอะไร เหตุว่าถ้าคนเราไปยึดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น สมมติว่าดีว่า ท่านองค์นี้ครูเรา พูดอะไรเชื่อทั้งนั้น ความคิดในเหตุผลไม่มี ปัญญาของตน ซึ่งควรจะใช้ก็ไม่ได้ใช่ แต่ว่าพอครูบอกเก็บเอาหันที ถ้าหากว่าเราได้ข่าวว่า องค์นั้นพูดเก่งนา เช่น พื้นเมืองได้ข่าวว่าท่านปัญญานั้นหนาแน่น พูดสำลักญัตติ ท่านตั้งใจเชื่อมาเสียแล้วเต็มบ้านไม่ได้มันมานاخางทางไว้เสียเหมือนกัน อย่าเชื่อก่อนมาผิดนั้น คิดนั้น ต้องดูว่า เอ่อ ท่านจะพูดอะไร เราควรจะฟังได้ใหม่ เพียงแต่รับไว้ก่อน อย่าเชื่อ เอาไปบ้าน ไปถึงคิดไตรตรองหาเหตุผล ค้นคว้า จับต้นชนปลายให้มันเห็นชัดเจนแล้วแจ้งแก่ใจ และจึงจะปลงใจเชื่อลงในสิ่งนั้น อ้า พระพุทธเจ้าต้องการให้เราเชื่อย่างนี้ ไม่ให้เชื่อตามที่กล่าวมา แปลว่าให้คิด ให้เข้าใจด้วยเหตุด้วยผล

ความเชื่อในแบบฉบับชาวพุทธ

ในทางพระพุทธศาสนา ถ้าจะพูดกันให้เข้าใจง่ายๆ ก็เรียกว่าให้เชื่อความคิดความเห็นที่ตนได้คิดโดยแจ่มแจ้งแล้ว คิดเห็นโดยเข้าใจแจ่มแจ้ง ไม่ใช่เชื่อเพียงพระรูป ไม่ใช่เชื่อเพียงพระเข้าใจ แต่เชื่อพระเห็นแจ้งความรู้ ความเข้าใจ ความเห็นแจ้งนั้น ไม่เชื่ออัน

เดียวกัน ให้พื้นอังจำไว้ให้ดีหน่อย

ความรู้เพียงสักแต่่ว่าเราได้ยินมา ตาได้เห็น หูได้ยินมา จมูกได้กิน ลิ้นได้รส ได้รู้อย่างนี้เรียกว่ารู้ รู้แล้วเข้าไปอยู่ในใจ จำไว้ได้อย่างนี้เรียกว่าเข้าใจ แต่ว่าบางที่ยังไม่เห็นแจ้ง ในเรื่องนั้น ความเห็นแจ้งต้องอาศัยการกระทำตามความรู้ ตามความเข้าใจ เป็นประสบการณ์ ในชีวิตของเรางามีใช้เชือตามเขาว่า ไม่ใช้เชือตามตำรา ไม่ใช้เชือ เพราะขาดกันทั้งป้านทั้งเมืองว่ามันจะเป็นอย่างนั้น ไม่ใช้อย่างนั้น แต่เราเชือ เพราะเราเห็นแล้วว่ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

ยกตัวอย่างให้เห็นง่ายๆ เช่น พระพุทธเจ้าสอนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายไม่เที่ยง อ้า เรายรู้ตามที่พระองค์บอก สิ่งทั้งหลายเป็นทุกข์ สิ่งทั้งหลายเป็นอนัตตา ไม่มีตัวตน แต่ว่าเรายังไม่เข้าใจสิ่งนั้น เรายังไม่เห็นแจ้งในสิ่งนั้น เรารับมาก่อน...รับมาก่อนว่า สิ่งทั้งหลายไม่เที่ยง สิ่งทั้งหลายเป็นทุกข์ สิ่งทั้งหลายไม่มีอะไรที่เป็นสาระแก่นสาร กลับไปถึงบ้าน เอาไปคิดดูว่า อะไรที่เรียกว่าไม่เที่ยง...สังหารทั้งหลายไม่เที่ยง นั่นคิดพิจารณาไตร่ตรองทำวิปัสสนาอยู่ด้วย เรื่องนี้เท่านั้นแหล่ะ นั่นคิดอยู่ตลอดเวลา เดินก็คิด นั่งก็คิด มีเวลาว่างก็คิดไปในรายนั้น รถโดยสารก็นั่งคิด ว่าสิ่งทั้งหลายมันไม่เที่ยงอย่างไร คิดให้จนเห็นแจ้ง ปรากฏแก่ใจของเรางว่า เออ...มันไม่เที่ยงจริงๆ

เมื่อรู้ว่ามันไม่เที่ยงจริงๆแล้ว จิตเรามันหลุดไปเองไม่ยึดไม่ถือในสิ่งนั้น เพราะมองเห็นแล้วว่ามันไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ มันไม่มีอะไรที่เป็นสาระ เป็นแก่นสาร จะไปจับเอาตอนใดตอนหนึ่งว่าเป็นฉันเป็นเขา เป็นเรา เป็นไทย เป็นเจ้า เป็นแขก เป็นผู้ร่วม ขึ้นมาเน่ มันเรื่องสมมติกันทั้งนั้น มองเห็นชัดแล้ว เราไม่มี เขาไม่มี คุณหลวงคุณนายกไม่มีกันแล้ว มีแต่ว่า สิ่งทั้งหลายมันผสมกันเข้า ตั้งอยู่ เพราะอาศัยปัจจัยปุรุ่งแต่งชั่วครั้งชั่วขณะ แล้วก็ดับไปๆ

ความเป็นอยู่ในชีวิตของเราทุกวันทุกเวลา นี่ คือการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไปเท่านั้นเอง ระหว่างส่วนอย่างนี้

ที่นี่เราอาจอดีต นั่นคือ นั่นนึกทำความเข้าใจให้ชัดเจนแล้วเจ้ง จนประภูมิแก่ใจว่ามันไม่เที่ยงจริงๆ มันเป็นทุกข์จริงๆ ไม่มีอะไรที่เป็นสาระแก่นสารจริงๆ อย่างนี้เรียกว่าเห็นแล้วด้วยน้ำใจของเรา ถ้าเห็นแล้วแล้ว มันปล่อยได้ วางได้ ถ้าเพียงแต่รู้ เพียงแต่เข้าใจนั่งอยู่ปล่อยไม่ได้ ยังวางไม่ได้ มันยังเห็นว่าสายอยู่นั่นแหละ ว่ามายอยู่นั่นแหละ ยังอยากได้ในนั้นได้นี่ ยังดึงซ่อนอยู่นั่นเอง เพราะยังไม่ปล่อย เมื่อใดเราปล่อยได้พระเราเห็นแล้ว หลักความจริงมืออยู่อย่างนี้

พระจะนั่นความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าต้องการให้เราเชื่ออย่างนี้ แต่ว่าก่อนที่เราจะถึงความเชื่ออย่างนั้น เรายังต้องหาเหตุผลเอาไว้ก่อน

เชื่อพระ-เชื่อผี

ที่นี่เหตุผลในทางความเชื่อตามพระพุทธศาสนาในทั้นตนานั้นเราควรจะเชื่ออะไร จะพูดให้เห็นง่ายๆ ในเรื่องเกี่ยวกับความสุขทุกข์ในชีวิตประจำวันพวกรา พื้นของชาพุทธมีทั่วๆไป ยังไม่ได้วางใจในตัวเอง แล้วก็ยังไม่ได้วางใจในองค์พระพุทธเจ้า

เราพูดว่า พุทธ สรณ คุณามิ ธรรม สรณ คุณามิ สงฆ สรณ คุณามิ ข้าพเจ้าถึงพระพุทธ พระธรรม พระสัมมา ว่าเป็นที่พึงแล้วก็ยังพูดແเมพกอิกว่า ที่พึงอย่างอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธ พระธรรม พระสัมมา เป็นที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้าแน่หรือ?

ยังไม่แน่เสมอไป เพราะว่าเรายังไม่ได้อาหารกของพระพุทธเจ้ามาใช้เป็นเครื่องมือสะสม
ปัญหาชีวิต เราจึงพบแต่ความยุ่งยากลำบากเดือดร้อนต่างๆ พี่น้องจะทำอะไร มักจะมีความ
วิตกกังวล กลัวว่าจะเป็นอย่างนั้น กลัวจะเป็นอย่างนี้ แล้วเวลาจะทำก็ต้องไปสืบถาม
อย่างน้อยก็ต้องไปปรึกษาหมออสังก์ก่อนว่า ควรจะทำเวลาไหน ควรจะเอาฤกษ์ไหนดี บางที่
หมอบอกว่า ฤกษ์ในละมันตีสีไอลรุ่งใน เบิกที่สองยาม บางที่ตีสามลิบนาที ไปกว่านั้น
กลางดึกโน่น ฤกษ์มันจะดีอย่างไรนะ ตอนนั้นมันควรจะหลับจะนอนกัน แล้วเราจะขึ้นไปผ่อน
ฤกษ์แต่ตอนดึกๆอย่างนั้น ถ้ามันจะไม่ได้ความแม่ที่เดียว แต่ว่าเราเชื่อหมอ หมอเขาว่าย
นั้นแล้วตัวหมอเองนะมีความสุขเสมอไปหรือ หมอทำอะไรถูกต้องเสมอไปหรือ หมอนั้นรถไป
ชนกับเขาบ้างไหม หมอหกล้มหลุดบ้างไหม เจ็บที่ตัวป่วยบ้างไหม

ข้าพเจ้าก็รู้จักหมอมหาลายคนเมื่อวันกัน เห็นว่าหมอทั้งหลายก็ยังมีชีวิตขึ้นๆลงๆ
หากล้มเจ็บลูกกันหน่อยอย่างนั้นเองแหละ ยังไม่ค่อยจะเรียบร้อย ตัวเองดูตัวของตัวก็ยังไม่ได้
แล้วจะไปดูคนอื่นได้อย่างไร ความจริงนั้นทางพระพุทธศาสนาไม่ได้คิดอย่างนั้น พระพุทธเจ้า
สอนให้เราเชื่อพระองค์อย่างเดียวว่า สิ่งทั้งหลายที่เป็นความสุข ความทุกข์ ความเสื่อม
ความเจริญ ความดี ความชั่ว ทั้งหมดซึ่งเป็นผลเกิดขึ้นในชีวิตของเรานั้น ไม่ได้เกี่ยวนะ
ด้วยฤกษ์งามยามดี ไม่ได้เกี่ยวนะองด้วยดวงดาวในท้องฟ้าอากาศ ไม่ได้เกี่ยวนะองด้วย
พระภูมิเจ้าที่ผีสารนางไม้มะโรงทั้งนั้น สิ่งเหล่านั้นช่วยได้ไม่ได้ แต่ว่าการกระทำของเรานั่น
แหละช่วยตัวเราได้ ทำให้เราเป็นอะไรก็ได้

ดี ช้า ออยู่ที่การกระทำ

คนเราจะดี เพราะเราทำดี ช้า เพราะเราทำช้า ได้ เพราะรู้จักทำให้มันได้ เสีย เพราะไปทำให้มันเสียเข้า แต่ว่าทำไม่เร็วเชื่ออย่างนี้ เพราะว่าเราไม่อยากจะพึงตัวเอง เราอยากรถเอารชีวิตไปฝ่าก้าวบกjianเจ้านี้ ต้นพุทธรากน้อยๆ เราก็อุตสาห์ใจไปฝ่าก้าวบกjianไม่ยากแก่ๆ ไม่รู้ว่าเอามาจากไหน อุตสาห์พยายามตั้งบกjian อุตสาห์เข้าไปปึงรากไม่นั้น รากไม่弄พึงตัวเองก็ไม่ได้ เห็นปลวกมันกินรากไม้เห็นอกัน แล้วมันจะไปช่วยคนได้อย่างไร ตัวรากไม้ปลวกยังกินนี่นา ถ้าหากว่ารากไม้ตัดสิทธิ์ ปลวกมันก็ไม่กินนะซิ นี่ปลวกยังกินรากไม้ยังกินบกjian ยังกินสิ่งโน่นสิ่งนี้

ศาลาพระภูมิเก็ทเงินเอียงอยู่บ่อยๆ ถ้าหากว่าพึงตัวได้ มันก็ต้องทำศาลาให้ตรงๆอยู่บ่อยๆ ไม่ต้องให้คนอื่นมาช่วยค้ำให้ นี่ต้องให้คนอื่นไปค้ำให้ คนอื่นไปสร้างให้ มันก็ลำบากเดือดร้อนอย่างโน่นอย่างนี้ เพราะเราไม่อยากจะพึงตัวเอง ไม่คิดว่าสิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นด้วยการกระทำแต่คิดว่าโน่น เทวดาฟ้าเดินลงบันดาล ถ้าทำในเวลานั้นแล้วสิ่งนั้นจะดี รัฐธรรมนูญเมืองไทยนี่นะ เวลาจะออกที่ไรแล้วหากษัตริก็ทุกที่เหละ แต่มันล้มมากก่อนบันแล้ว พื้นรองคิดดูเถอะ หมอนให้ถูกยังนั้น แต่ว่าทำไม่มันตั้งอยู่ไม่ตลอดกาลล่ะ ล้มเสมอ ไม่ใช่เรื่องของถูกย์ แต่เรื่องของการกระทำของคน ถ้าหากว่าคนทำถูก สิ่งทั้งหลายเดินเรียบร้อย ถ้าคนทำผิดสิ่งทั้งหลายก็ไม่เรียบร้อย

ข้าพเจ้ายินดีในข้อนี้ว่า ไม่มีความเชื่อเลย ข้าพเจ้าไม่เคยวิตกทุกข์ร้อน ไม่เคยหาดกลัวในเรื่องการกระทำ จะขึ้นรถไฟไปไหนข้าพเจ้าไม่เมื่อรถออกก็ไปละ คราวนั้นเรื่อยบินไปไหน ข้าพเจ้าก็ไป เดินทางไปไหน ถ้าตกลงว่าวันไหนไป ไม่เคยได้ตามหมอน แล้วหมอน

บางทีขัดกอเหมือนกัน บอกว่าทำอย่างไปแน่เลานั้นนะ เออ...ไม่เดือดร้อนหรอก ผุดเดินดีแล้วไม่เดือดร้อนอะไร เมื่อรถไฟเสียกันบนสาย วันก่อนมาจากปัตตานี พอดึงบ้านนาสาร รถไฟมันแตกงาที่หัวมูก นอนเสีย ๓ ชั่วโมง ดีกว่ารถเดินเสียอีก เพราะว่ารถเดินมันเขย่า นอนไม่ค่อยหลับหรอก แต่ถ้ารถหยุดนอนสาย ตื้นขึ้นเข้าคนโดยสารทั้งหลายมากกว่า แหน เมื่อคืนเคราะห์ร้าย จริงๆ อา มันตรงกันข้าม เราไม่ได้คิดเรื่องเคราะห์ร้ายเคราะห์ดี แต่เราคิดเหตุการณ์ให้มัน เป็นประโยชน์แก่ชีวิต มองเห็นว่าอะไรเป็นความสายใจ อะไรจะเป็นความสุขแก่ชีวิต ออย่า ไปมองในแง่ที่มันเสีย เมื่อลิ่งนั้นมันเสียไปแล้ว มองในแง่ว่ามันจะเป็นประโยชน์อะไรบ้าง มันจะให้ความสุขแก่ชีวิตจิตใจของเราย่างไรบ้าง เราคิดกันอย่างนี้แล้วก็สาย ทำอะไร ก็ทำไปเถอะ ขอเตือนไว้ให้ทำด้วยความระมัดระวัง ให้เรียบร้อย

ถูกษ์สະดาว

มีซ่างไม้อัญคันหนึ่ง อยู่ที่จังหวัดสงขลา ข้าพเจ้ารู้จักดี คนนั้นไม่ถืออะไร ฝึกการซ่าง เก่งเหลือเกิน ทำงานราชาแพง เวลาจะทำ จะสร้างบ้านใคร เขากล่าวว่าวันนั้นฤกษ์ดี ยกน้ำ แกบกล่าวมันยังไม่ดีจะเชย เพราเตรียมเสายังไม่เสร็จ ถ้าหากว่าเตรียมเสาเสร็จตอนเย็นแกยก ตอนเย็น เสร็จเช้าแกยกเช้า แกบกล่าวว่ายกเรียบร้อยทุกที เสาไม่เคลย์ตีหัวใคร แต่ว่าพวกรที่ยก ฤกษ์ดีนั่น เอกาคนมาก ก่อนยกเสา magma เสียก่อน เสาล้มตีหัวแตกบ่อยๆ เหอ漫นมาก ไม่ใช่ เรื่องของฤกษ์ไม่ใช่เรื่องของยามอะไร เรื่องของแม่เหล้าแล้วเกิดความเสียหาย เป็นอย่างนี้

ข้าพเจ้าจึงไม่มีความเชื่อในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าสุขใจเมื่อได้ทำความดีถ้าข้าพเจ้าทำความชัวร์ ข้าพเจ้าก็ไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะทำอะไรก็ทำทั้งนั้น นับตั้งแต่บวชมาจนบัดนี้ไม่เคยดู เวลาจะบวชเป็นสามเณรนั่นไม่ได้ดูถูกชีวิตอย่างอะไร กินอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ท่านอาจารย์บ่อกว่าครู...ความจริงยังไม่ได้เป็นครูหรอก ทำน้ำไปเป็นครู แต่ว่าตำแหน่งนั้นเพื่อนเขาไปเลี้ยงแล้ว เลยไม่ได้เป็น อาจารย์ก็เรียกครูล่วงหน้าไว้ก่อน พอดันอาหารเพลส์ฯ เทกระโนjn กวดขยะเสร็จ อาจารย์บ่อกว่า ครูบวชเขาใหม่ บอกว่า เขายังรัก ห้องหัวได้ถูกชีดีแล้วห้องหัวเลย แล้วก็เข้าไปลสทบวช เป็นสามเณรสองปี เรียนหนังสือหนังหาก็เรียบร้อยก้าวหน้าพอไปได้เหละ ถ้าหากว่าไม่ได้ก็ไม่ได้มานูกับพี่น้องอย่างนี้

ที่นี่พอก็คงจะบวชพระ กลับไปบ้าน ไปถึงบ้านเขาก็ถามว่าบวชวันไหน เดียวก่อนนัดญาติให้มันพร้อมกันก่อน วันไหนล่ะ เพราะญาติหลายคนไปเที่ยวนัดญาติเลี้ยง อ้า วันนั้นแหล่ดีกวันที่ญาติมาพร้อม ญาติไม่พร้อมแล้วก็ไม่ดีเหละ เพราะว่ามันไม่พร้อมกัน ข้าพเจ้าก็บวชโดยไม่ได้ตามหมօ ก็บวชมาได้จนกระทั่งได้๒๘ พรรษาแล้ว เที่ยวเทคโนโลยีบ้านทั่วเมืองไม่เก็บมันเดือดร้อนอะไร

คนที่ไปหาถูกชีบวชมา ๓ เดือนก็สึกไปเลี้ยงแล้ว บางคนหาถูกชีบวชกับบันลีก พร้อมกันไปเลย บวชวันนี้จะสึกวันไหนดีล่ะ อ้าที่นี่เวลาเข้าไปบวช ไปนั่งอยู่ นับวันนี้ที่เท่านั้น อีกเท่านั้นวันจะสึกแล้วไม่ได้บวชหรอก ไปนั่งนับวันสึกอยู่เท่านั้นเอง อย่างนี้ไม่ได้หรอก เพราะว่าไปดูถูกชีอยู่ พระพุทธเจ้าทำนกอบบวชก็ไม่ได้ดูถูกชีดูยามอะไร พอดีเวลาปลูกฉันนะ ลูกชิ้น เอาจมามาให้สักตัวเดอะ ซึ่งมักกันหากกอบกอลาย ออกจนได้เป็นพระพุทธเจ้าเที่ยวสอนคน ทำงานจนเหลือมาถึงพวกราทุกวันนี้ ก็ไม่ได้ถือถูกชีถือยามอะไร

ဓາර්යි

คนที่ต้องดูถูกชูบามนั่น เพราะอะไร จីชาดา ใจไม่ดี แล้วสิ่งที่ตัวทำนั่นไม่บริสุทธิ์ มันต้องไปดูปลอบใจนั้นเอง ให้หมอยาชัยปลอบใจหน่อย ว่าทำวันนี้นิด แต่ถึงกระนั้น ใจก็ยังตื้มๆต่อมๆอยู่นั้นแหล่ะ กลัวว่าเขาจะจับได้ไหม อะไร่ไหม เช่น คนจะไปปล้นเขานั่น ต้องไปดูหมอยาซึ่งก่อนว่าจะปล้นเวลาไหนดี แต่ผลที่สุดติดคุกทุกราย พากปล้นๆนั่น ไม่ติดรายนี้ ก็ติดรายโน้น

ข้าพเจ้าเคยเห็นในคุกมาหลายเมืองแล้ว สิบไปสิบมา เป็นยังไงเรานะ มาติดคุกเรื่องอะไร เขาหาว่าปล้น ปล้นเข้าจริงไหม ไม่ได้ปล้นเลย ซึ่งเดียว ก่อนคุยกันอีกหน่อย ก่อนนี่ เดยบลันบังไหນ เดยครับ ซื้อ นั้นแหล่ะกรรมเก่า ปล้นเวลาถูกชูดีมาหลายที่แล้ว มันถูกถูกชูร้ายเข้าเลียบังละ นานอนในคุกเลียบัง อา เรื่องมันเป็นอย่างนี้ไม่ช่วยหรอก ความจริง มันไม่ช่วยอะไรเรา เราจะไปทำเวลาถูกชูดี ถ้าทำชักวันไม่ดี

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระสูตรตอนหนึ่งว่า ผู้ใดประพฤติสุจริตตอนเช้า ตอนเข้าเป็นถูกชูดียามดี ประพฤติสุจริตตอนสาย ตอนสายเป็นถูกชูดียามดี ประพฤติสุจริตตอนกลางวันก็เป็นถูกชูดียามดี กลางคืนประพฤติสุจริตก็เป็นถูกชูดียามดี ความดีของวันเวลาหนึ่น ไม่ได้อยู่ที่ดวงดาวในท้องฟ้า ในทางพุทธศาสนาถืออย่างนี้ แต่ว่าໂທนั่นเขาถือไปอีกแบบหนึ่ง เรากำพูดเรื่องพุทธศาสนา ก็ไดเรียนໂທก็เรียนไปเท่านั้น ไดจะเชื่อก็เชื่อไป แต่ข้าพเจ้าเป็นถูกชูดีพระพุทธเจ้าต้องเชื่อตามของพระพุทธเจ้า ถูกชูดีไม่ไดช่วยเลย ความช่วยที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การกระทำของเราเท่านั้น การกระทำนั้นแหล่ะเป็นใหญ่

คนบางคนได้รับผลเป็นทุกข์ ไม่รู้ว่าทุกข์เรื่องอะไร ที่นี่ปีกามหมอ ถ้าไปปีกามหมอ ก็
เรียกว่าหมอทำอุบัทช์ ยิอ คือว่าเกิดเสียดจัญไหรขึ้นในบ้าน ถ้าเราไปปีกามพากันกับกว่า
อือ บ้านคุณไม่ค่อยดีมีอะไรลุ่มด้านนั้น ดอนด้านนี้มีต้นไม้ด้านนั้นด้านนี้ ว่าไปตามเรื่องเหละ
คราวนี้คนไปปีกามก็เชือ เมื่อเชือกต้องเปลี่ยนบ้าน เปลี่ยนสภาพของบ้าน เอาหันเอานือก
ออกแล้วมันก็ยังป่วยอยู่อย่างนั้นเหละ ถ้าเราไปหาหมอดีเขาว่าถูกผี ถ้าไปปีกามคนตั้งศาล
พระภูมิ เขานอก อือ...บ้านคุณไม่ตั้งศาลพระภูมิ เรื่องมันเจิงเดือดร้อนอย่างนี้ ต้องตั้งเสีย
หน่อย ยิอ เสียไปพันสองพันบาท ให้หมอดีเสียหน่อย ยิอ สายยิลไปหมอดั้มเอาไปกินแท้ๆ
นี่ไม่ได้เรื่องอะไร

ข้าพเจ้าเคยรู้จักคนๆหนึ่งร่วมวัย มีเงินล้าน ไม่มีศาลพระภูมิในบ้าน แล้วก็ไม่ได้เชือสิ่ง
เหลวไหล เชือตรงตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า บ้านแกក็ใหญ่โต ทำมาหากินดี ลูกๆ
ทุกคนก็ดูเรียบร้อยไม่เกะกะระวน เทวดามีต้องมาช่วยเหลือ พ่อแม่สองคนช่วยกันถือ
เกิดมาบันก์ไม่ดี เมัวจะมีศาลพระภูมิรอบบ้าน พ้อชีมา เมี้ยวไฟ แล้วเกิดมาถือ มันรุวงวัง
ไปหันนั้นเหละ ไม่ได้ความ เพราะว่าเป็นไปตามพันธุ์

ความจริงมันเป็นอย่างนี้ ข้าพเจ้าพูดอย่างนี้พื้น้องบังคนอาจจะนึกว่า ถ้ามันจะไป
กันใหญ่เสียแล้วทำน้ำปุญญาณทะ แนวของข้าพเจ้ายังนี้ เพราะข้าพเจ้าเชือพระพุทธเจ้า
ไม่เชือเรื่องอื่น ไม่เชือสิ่งเหลวไหลอะไรทั้งนั้น ใจจะมองกว่าอะไรเป็นอะไร ข้าพเจ้าไม่เชือ
ข้าพเจ้าต้องคิดต้องต้อง เพราะว่าคุณเราในสมัยนี้ชอบหลอกคน ชอบตั้มคนกัน มีอะไรพอ
จะหลอกทำ stagnation กันได้ เป็นต้องหลอกกัน พากเรชาพุทธถูกเขาหลอกปีหนึ่งไม่รู้สักกี่ครั้ง
 เพราะไม่ได้ใช้ปัญญาเนื่อง ถ้าเราใช้ปัญญาแล้ว เรามีหลักความเชืออยู่ในใจว่า ตัวเราเป็น

ที่พึงของเรา ดีข้าวอยู่ที่ตัวเรา สุขทุกข์อยู่ที่ตัวเรา สิ่งอื่นภายนอกหั้งหมดไม่สามารถจะทำอะไรให้เราได้ ถ้าเราเชื่ออย่างนี้แล้วก็ไม่มีอะไรเสียหาย

เช่นว่าเป็นอุทิ华ต์กันชุกชุมในสมัยนี้ คนบางคนพอเป็นอุทิ华ต์เข้าแล้วบอกว่า แ昏!... เคราะห์ร้ายจริง แต่ถ้าหากข้าพเจ้าพูด ข้าพเจ้าบอกว่า แ昏 มันชุ่มช้ำมจริง กินไม่ดูไม่แล กินจุบกินลิบ อาหารไม่ควรกินกินเข้าไป จึงเกิดเป็นอุทิ华ต์ เพราะคนจะเป็นอุทิ华ต์ เพราะ กินเข้าไป ถ้าไม่กินเข้าไปแล้วไม่มีเป็นหวอก ถ้าเราระวังอาหารการกิน ตั้งน้ำให้มันเดือดๆ อาหารร้อนๆ มีเมลงวันเดือน อย่ากินเข้าไป ไ้อีเที่ยวทานเจาขายบนถนนอย่าไปกินเข้า เรื่อง อุทิ华ต์ไม่เข้าท้องคนนั้นก็มีโชคดีตลอดมา เพราะทำดีนั่นเอง ใช้ความระมัดระวังรักษาตัว เรื่องยุ่งยากก็ไม่มี

สະເດາຍເຄຣາທໍ

วันนันคนๆหนึ่งเดินมาขึ้นรถໄຟ ที่นີ້ສາຍທີ່ເຂົາປິດເປີດທານນະເສັ້ນແລັກໆໄຟເຕັນ ໄປສະດຸດສາຍນີ້ໂຄຮມເຂົາໄ້ ລັ້ມລັງໄປ ປາກແຕກໄປພອຊື້ນມານັ້ນຮັບອກວ່າ ແ昏!...ເຄຣາທີ່ຮ້າຍຈິງ ວັນນີ້ ປາກແຕກໄປໄດ້ຂ້າພເຈັບອກວ່າໄຟໃຫ້ເຄຣາທີ່ຮ້າຍຫຽກ ເຮັມນັ້ນຊຸ່ມເດີນໄຟໄໝແລ້ ถ້າທາກວ່າພູດຕາມຫລັກພູທົກສາເຂາເຮີຍກວ່າ ດັນປະມາຫເລີນແລ້ວ

ພຣະພູທົກເຈັບອກວ່າ ດັນປະມາຫເລີນແລ້ວເປັນທາງຂອງຄວາມຕາຍ ສິ້ນໄຟມາຕາຍກີ່ປາກແຕກ ດັ່ງທີ່ເປັນອູ້ນໆແທລະ ພູດໃຫ້ແກ່ພັງເສີມໆ ໃຫ້ຮູ້ເຮັງແລ້ວຈະໄດ້ຮັງຕົວ ເພຣະວ່າເຮົາຈະແກ້ບັງຫາ ຫຼືວິກັນນະພື້ນ້ອງ ເຮັຈະໄປເກົ່າທີ່ດວງດາວກີ່ໄຟໄໝ ເຫັນ ແມ່ນເຂົາວກວ່າສະເດາຍເຄຣາທີ່ເສີຍ

สะเดาะออกเมื่อไหร่ เคราะห์ร้ายมันจะอยู่ที่อะไร อยู่ในใจของเรา เราเป็นทุกข์ก็อยู่ในใจ เป็นสุขก็อยู่ในใจ ความดีความชั่วก็อยู่ที่ใจ สะเดาะไม่ออกหรือ ก็ให้ทำไปเถอะ ตามวัดวาอาราม راسะเดาะกันทุกปีนี่ งานวัดๆ ไหนก็มี เอาพระพุทธรูปประจำวันอาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุ พฤหัส สุกร์ เสาร์ ว่ากันไปเรื่องเหละตั้งเป็นແນວเชีย

หลวงพ่อบangทึกไปนั่ง ท่านหันหลายสะเดาะเคราะห์แล้วหรือยัง ถ้ายังไม่ได้สะเดาะ เชิญ มาสะเดาะเสียท่านจะมีอายุยืน..จะยืนได้อย่างไร ถ้าไปเที่ยวงานวัดกินขนมคลุกขี้ผุ่น พอกลับบ้านปวดห้องทุกราย มันยืนไม่ได้ สะเดาะอย่างนั้นไม่ถูกเรื่อง อย่างนี้มันไม่ใช่วิธีการ สะเดาะเคราะห์

คนๆหนึ่งขับรถยนต์ไปชนเข้า มหาข้าพเจ้า บอกว่าผิดมันเคราะห์ร้าย หลวงพ่อช่วย สะเดาะเคราะห์ให้สักทีเถอะ เรื่องอะไร เอื้องอะไร เอื้องขับรถยนต์แล้วไปชนเข้า ยើว ได้ ฉันจะช่วย สะเดาะให้ เดี๋ยว ก่อน คุณกินเหล้าหรือเปล่า เวลาขับรถยนต์ เอาบ้าง โดยเฉพาะครัวไปชน กันนี่มา ยើว สะเดาะง่ายอย่างนี้คุณเลิกกินเหล้าแล้ว มันหมดเคราะห์กันแท่นั้นเองเหละ แต่ ถ้ายังกินเหล้า รดน้ำมนต์สามร้อยวัดมันก็ไม่หายหรอก มันยังชนอยู่อย่างนั้นเหละ มันเป็น อย่างนี้เราไม่เชื่อตัวเอง

๔. ไตร์ตรองด้วยปัญญา

พื่น้องมนุษย์เรานี้ผิดอยู่ข้อหนึ่ง คือไม่ลงโทษตัวเอง ความผิดของตัวเราไม่ว่าเลยเชียว พอก็เกิดผิดเดือดร้อนเข้ามา โน่น! พระพุทธให้โทษละ พระคุกรวีให้โทษ พระสารีริกษา ดาว

นพเคราะห์อยู่ในห้องฟ้าไม่มีชีวิตจิตใจลักษณ์อย่างหนึ่ง มนุษย์เราเที่ยวกว่าเกต Lod เวลาเชีย
เรารอยไปลงโภคทรัพย์ พระพุทธรัศ พระสาร์ต่อไปอีกเลย เรามาลงโภคตัวเราเอง
ที่ขับรถไปปีชนนั่นมา ผู้คิดว่า เอก อุ่นทำไม่ปีชนนเข้า แข่งในที่ที่ไม่ควรแข่งหรือ กินเหล้ามา
ไปรี มองทางไม่ดีรี ขับรถเร็วเกินไปเพรอะนัดกับไฟที่ปลายทางรี เอก อะไรมาคิดกันแล้ว
ให้รับชอบลักษณ์อย ถ้าเราคิดด้วยความรอบคอบ ก็รู้ว่า อ้อ มันเรื่องของเรา ไม่ใช่เรื่อง
ของคนอื่น เรามันไม่ร่วมมัคระวัง จึงเกิดความเสียหายอย่างนั้นอย่างนั้นลงไป ที่นี่เพิ่มความ
ระมัดระวังเข้าลักษณ์อย ผลที่สุดก็ไม่มีเรื่องเลย พระพุทธเจ้าท่านสอนหลักอย่างนี้ไว้เพื่อให้
คนแก่ปัญหาชีวิตได้

แต่ถ้าเราไปเชือถากษ เชือยาม เชือผี桑 นางไม้ เชือเทวดาฟ้าดิน แก้มได้ เพราะว่า
ไม่แก่ที่ภายใน ความสุขความทุกข์อยู่ที่ภายใน อยู่ที่ใจของเรา ถ้าเราไปแก้ด้านนอก จะแก้ได้
ที่ตรงไหน เพราจะนั่นขอให้พื้นองคิดให้ดีในเรื่องอย่างนี้ และถ้าหากว่าคิดอย่างนี้ได้แล้ว
เวลาเกิดความทุกข์ ความเดือดร้อนขึ้นในชีวิตจิตใจ ไม่ต้องไปตามหมอบหรอก หมอนั่นรู้ไม่ดี
ไปกว่าเราหรอก เช่น พื้นองค์ใดเป็นทุกข์ ตัวนั้นแหลกหลวดกิ่วหมอ ว่าทุกข์เรื่องอะไร ทุกข์
เรื่องสตางค์ไม่พอใช้หรือ ทุกข์เรื่องคุณไม่กลับบ้านหรือ ทุกข์เรื่องอะไรต่ออะไร มนอยู่ที่เรา
หันนั้นแหลก ที่นี่เราต้องมาสะสางปัญหาตัวเองว่าสตางค์ไม่พอใช้และมันเรื่องอะไร เราถ้าคิดว่า
จ่ายมากไปไหม เล่นการพนันขันต่อไปไหม สรุยสูร้ายในการใช้จ่ายไหม เที่ยวมากไปไหม เล่น
การพนันประมาทโน้นประมาทนั่นไหม หรือ ซักไช้ໄล่เลียงเอกสารตามทำบัญชีเข้า ก็ได้รับเท่า
นั้น จ่ายเท่านั้น แล้วก็ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกเสีย ตั้งงบประมาณในครอบครัวเสียใหม่
เรื่องการจ่ายพอมันก็เกิดขึ้น เพราะเราตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกเสีย

แก้ปัญหาที่ตันเหตุ

เวลาเกิดความทุกข์อย่างอื่น มันก็แบบเดียวกัน เอาหลักของพระพุทธเจ้าที่ว่า ดีชั่ว สุข ทุกข์ เสื่อมเจริญ อญ្យในเรา ไม่ใช่เรื่องคนอื่น หันความรู้สึกนึกคิดปัญญาเข้ามาสู่ตัวเอง แล้ว ก้มองดูตัวเอง ใหรู้ว่าตัวเราคืออะไร เราเดินทางไปไหน เราทำอะไร เราจึงได้รับทุกข์โภชเป็นไป อย่างนี้ แล้วเรา ก็จะรู้จักตัวเอง คิดแก้ไขตัวเองได้ แต่ถ้าพื้นมองมัวแต่จะไปสังเคราะห์อยู่ ไป ตามหม้ออยู่ ยังเก็บไม่ได้หรอก หมอบอกว่าไม่เก็บก็จะพ้น ปลอบใจนิดหน่อยเท่านั้นเอง เมื่อんจะเด็กร้องไห้เวลา r้องไห้หนัก หนูอย่าร้องนะ เดี่ยวเมะจะพาไปดูหนัง หยุดเลียหน่อย พอกลิ่งเวลาหนังฉาย เอ้า แม่ไม่เห็นพาไป ร้องต่อไปดีกว่า เอ้าร้องต่อไป

พื้นมองหั้งหลายที่เป็นทุกข์ก็เหมือนกัน ถ้าเพียงแต่ไปตามหมอนะ หมอบอกว่าพระ ราหูเข้า พระสาร์แทรก อะไรกันไปตามเรื่องตามตำรา แล้วหมอบอกว่าไม่เท่าไรหรอก อีก ส่องเดือนก็จะพ้น มันไม่พ้นหรอก ส่องเดือนก็ยังทุกข์อยู่นั้นเอง เพราะว่าเรายังหาเหตุอยู่ พระพุทธเจ้าบอกว่า สิ่งหั้งหลายเกิดจากเหตุ ถ้าจะตัดผลต้องตัดเหตุ แล้วเหตุนั้นไม่ได้อยู่ ที่สิ่งภายนอก อญ្យในตัวของเราเอง นี่คือหลักพระพุทธศาสนา ให้พื้นมองจำหลักอันนี้ไว้ให้มั่น แล้วลองใช้ดู ลองใช้หลักของพระพุทธเจ้าดูเถอะ

เมื่อันจะหนูที่มาฟังปาฐกานี้ ถ้าหากว่าสอบไล่ตก ยัง อย่าไปเที่ยวโภชเทดาฟ้าดิน โภชไดร์ท์ไหนเลย โภชตัวเราเองนี่ เรามันไม่ค่อยเรียนหนังสือ ชอบไปเที่ยวเตร์ ชอบนอน เกียจคร้าน ไม่อ่านไม่เขียน ผลที่สุดสอบตก ลองดูคนที่เขาสอบไล่ได้คะแนนเป็นชั้นหนึ่งซิ ยี่ เขาไม่ดูหนัง ดูลูกคร ไปไหนก็แยกตัวอยู่ตลอดเวลา มีเวลาว่างเปิดออกอ่าน ห้องเสีย ให้มันจำ ความรู้อยู่ในสมุดและมันตอบไม่ถูกหรอก แต่ถ้าอยู่ในสมองแล้วก็ตอบง่าย เอ้า เข้า

สอบໄລໄດ້ ເພົະເຫາດີ່ ທຳຂອນ ເດີນຄູກຕາມທາງຂອງພຣະພຸທ່ອຈ້າ ແຕ່ຄ້າທາກວ່າເຮົາທຳໄຟໄດ້
ໄຟຂອນ ເວລາໄກລ້ຈະສອບໄລ່ ເທິ່ງໄປບັນບານຫລວງພ່ອແກ້ວ ຈະໄປບັນບານຄາລເຈົ້າພ່ອຫລັກເມືອງ
ຄາລເຈົ້າພ່ອຄ້າແກ່ພູດໄດ້ຄົງບອກວ່າ ເຊິ່ຍ ເຈົ້າຫຼູ້ເກີຍຈິເຣີນຈະມາບະນະຜົນ ມັນຈະໄດ້ເມື່ອໄທ່
ຄ້າໄປບັນກັບຫລວງພ່ອແກ້ວ ທ່ານກົດຄວ່າເອາອີກແລ້ວ ສື່ ຫຼູ້ເກີຍຈົນ ແລ້ວຈະມາບອກຜົນໃຫ້ກິນ
ຂ້າວເໜີຍວ່າໄຟເປີດ ຜົນຊ່ວຍໄຟໄດ້ຫຽກ ມັນຕັ້ງຊ່ວຍຕັ້ງເອງ ແຕ່ວ່າຫລວງພ່ອທ່ານໄຟພູດ ທ່ານຝັ້ງ
ເຊຍໆ ເຮົາຈຶ່ງເອາຂ້າວເໜີຍວ່າໄຟເປີດໄປໃຫ້ທ່ານກິນອູ່ຕົວດ່ວລາ

ຫລວງພ່ອແກ້ວນ໌ຄົນໄປເຫັນດ້ວຍຂ້າວເໜີຍວ່າໄຟເປີດ ດາວວ່າທຳໄມ່ເຂົາມາເຊັ່ນນີ້ໂຍມ ອ້ອ ເຕຍ
ອູ່ເວີຍງັນທົນ ຂອບຂ້າວເໜີຍ ຄວາມຈົງປະເກົ້າໄຟໄດ້ສ້າງທີ່ເມືອງເວີຍງັນທົນທ່ອກ ສ້າງທີ່
ເມືອງລັກກາໂນ່ນ ຄວາມຈົງຄວາມຈະແກງຖໍ່ໄຫ້ທ່ານກິນດີກ່າວ ເພົະອູ່ເມືອງລັກກາ ເມືອງເວີຍງັນທົນ
ເພີ່ມາທີ່ຫລັງ ເຮົາຂ້າວເໜີຍກັບໄຟໄຕມ່ໄປຄວາຍພຣະເກົ້ວອ່າຍ່ານັ້ນໄຟຄູກຕ້ອງ ພື້ນອັນຈະເຈັບຫ້້າ
ນ້ຳໄຈກິນໄປ ແຕ່ກົດເຮົາກວ່ານອກທາງໄປສັກຫນ້ອຍ ເຮົາອ່າໄປທ່າຍ່ານັ້ນ ເຮືອງມັນເປັນອ່າຍ່ານັ້ນ
ໄຫ້ຈຳຫລັກໄວ້ໃນໄລ ສຸຂ ຖຸກໍ່ ເສື່ອມ ເຈິ່ງ ອະໄໄທ້ໜ່າຍອູ່ທີ່ເຮົາສິ່ງອື່ນໄຟຊ່ວຍເຮົາ ເວລາທ່ານເກີດ
ປັ້ງທາງວິຕ ຈົ່ວມອົງທີ່ທ່ານ ອ່າຍໄປມອງທີ່ອື່ນ ນີ້ເປັນຫລັກສຳຄັນ

ພຣະທີ່ແທ້ອູ່ໃນໄຈ

ເກີວກັບພຣະທີ່ນັ້ນ ອຍາກຈະພູດກັບພື້ນອັນສັກເລັກນ້ອຍ ເພົະວ່າເມື່ອຕະກີເອົ່ຍເຮືອງສຸໂໂທຍ
ເຮືອງຄູນຫຼຸດເຈີດຢືນເອາພຣະເຄື່ອງກັນ ແລ້ວເດື່ອນັ້ນ ເຕັກຫຼຸ່ມເຕັກນ້ອຍຫອບມີພຣະເຄື່ອງ ຊັ້າພເຈົ້າ
ພບສຸກາພບຽບໃນຮາໄຟປ່ອຍໆ ສ່ວນມາກມີພຣະເຄື່ອງທ້ອຍຄອ ແລ້ວຄ້າພວິໄຄຮູດເຮືອງຄາສານາຕ້ອງ

ເອາພຣະອອກວັດ ຂອງພມພຣະຮ່ວງເກ່າແທ້ ພຣະພິຈິຕຣາເກ່າແທ້ ນາງພຖາອງຄົນີ້ເກ່າແທ້ ແຕ່ຂະນະທີ່
ວ່າເກ່າແທ້ນະ ກລື່ນແຫລ້າຝູ້ທີ່ເດືອຍ ພຸດກັນນຳມີຄ່ອຍຮູ້ເຮື່ອງ ພອຕອນເຢັນກິນແຫລ້າ ຕື່ນເຮັ້ຍັ້ນນຳກັນ
ກິນອາຫາຮເຫຼຬ້າ ກົບເອາແຫລ້າເຂົ້າໄປກ່ອນແລ້ວ ແຕ່ພຣະທ້ອຍຄອຍໆເມື່ອນກັນ ບອກວ່າຜມມັນດີ້ອ
ສາສນາ ໄມຮູ້ຄົວຕຽງໄທ໌ ດີ້ວ່າຕຽງມີພຣະທ້ອຍຄອທ່ານັ້ນອ່າງ ນີ້ດີ້ວ່າມີຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດ ຈຶ່ງອຍາກຈະ
ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈສັກຫ່ອຍ

ພຣະເຄື່ອງທີ່ເນື່ອງອື່ນນຳມີ ປະເທດພມນໍາມີພຣະເຄື່ອງ ເມື່ອລັກກົງນໍາມີພຣະເຄື່ອງ
ເມື່ອງໄທຍໍມີພຣະເຄື່ອງ ທຳນີ້ຈຶ່ງໄດ້ມີພຣະເຄື່ອງເມື່ອງໄທຍໍ ດັ່ງທີ່ກ່າວແລ້ວວ່າສມັຍກ່ອນນີ້ເຂົ້າໃຈ
ພຣະແຈກຄນ ເພື່ອໃຫ້ໄປໄວ້ນັ້ນການ ຈະໃຫ້ໄດ້ນິກົງພຣະ ດັນສມັຍກ່ອນນີ້ເຂົ້າໃຈວ່າໄວ້ເຮົາພື້ນເຕືອນ
ຄນທັນນັ້ນ ໃຫ້ເຮົາສັກເກດັກອົກໄປບ້ານນອກ ເຫັນສ້າງຈົດົບນຍອດດູກເຫຼຸງ ທຳນີ້ສ້າງໄວ້ສູງໆ
ເພື່ອໃຫ້ຄນເຫັນແຕ່ໄກລ ທຳໄວ້ໄຕນາ ເຫັນເຈີ້ຍ ກລາງດໍາກລາງຄືນເດີນໄປໄທ່ນົກໃດໜີເຫັນເຈີ້ຍ ພອ
ເກີນເຈີ້ຍຈະໄດ້ນິກົງພຣະພຸທ່ອເຈົ້າ ນິກົງພຣະຊຣມ ພຣະສ່ງໆ ຄ້າເດີນໄປກະທຳຫົວໆ ຄ້ານິກົງ
ພຣະຈະໄດ້ຫຼຸດເສີຍ ເຂົ້າມຸ່ງອຍ່າງນັ້ນ

ພວນົກໍ່ເມື່ອນກັນທຳໄວ້ເພື່ອເປັນເຄື່ອງເຕືອນໄຈ ໃຫ້ຄນໄດ້ນິກົງຄວາມດີ້ຂອງພຣະ ແລ້ວເອາ
ຄວາມດີ້ຂອງພຣະມາໄສໄວ້ໃນໄຈ ເຮົາມີພຣະປະຈຳຕ້ວ່າ ຊັພເຈົ້ານຳມີ້ຂັດຄອ ໄກຣະມີພຣະທ້ອຍຄອ ຂອ
ໃໝ່ເຖິງ ອີກາກໃຫ້ມີທັກນຸກຄນແຫລະ ແຕ່ທີ່ວ່າຄ້າມີແລ້ວ ເຮົາຍ່າເຂົ້າໃຈຜິດ ພ້ອແມ່ເອາພຣະ
ທ້ອຍຄອເດັກ ເນື້ອທ້ອຍຄອເດັກແລ້ວ ອິຍ່ານອກວ່າ ຫຼຸມີພຣະນຳມີຕ້ອງກລັວ ຄຽມເມື່ຍນຳມີເຈັບ

ເດັກນັງຄນມາຫາຊັພເຈົ້າ ບອກວ່າຫລວງພ່ອຄັນ ຂອພຣະສັກອງຄົນເຄົວະ ຫຼຸຈະເອົາໄປກໍາ
ອະໄຮ ຄຽມເມື່ຍນຳທີ່ ພມອຍາກຈະໄດ້ພຣະສັກອງຄົນທີ່ຄຽມຕື່ນຳເຈັບ ບອກວ່າ ມາ...ຫຼຸມານັ້ນຟັງ
ພຸດກັນຫນ່ອຍ ຄ້າຫຼຸມອຍາກຈະໄດ້ພຣະທີ່ຄຽມຕື່ນຳເຈັບແລ້ວຈັນຈະໄທ້ ທຳນີ້ຄຽມຕື່ຫຼຸລະ ເພຣະວ່າ

ผมทำผิดอย่างโน้น อย่างนี้ อ้า หนูจะเอาพระไม่มีล่ะ เอาอ้า ตั้งแต่นี้ไปหนูจะ
หนูมีพระในใจ หนูอย่าซนซิ อย่าดื้อซิ อย่าขัดคำสั่งสอนของครู ครูสั่งให้ทำอะไร ทำอย่างนั้น
ทุกอย่างแล้ว ครูจะไม่เตือนต่อไป นี่แหละคือพระของหนูละ เอาไว้ในใจนะ ตั้งเตบัดนี้
เป็นตันไป พุดให้เข้าฟัง

วันหลังพบทะลือกับอาจารย์อีกที ก็อึ้งเว่อร์เปล่า ตั้งแต่ได้พระหลวงพ่อมา ค่อยยังช่วงห่ออยู่
ครูไม่ค่อยตีแล้ว เพราะว่าผมไม่ซูกชนแล้ว อ่า...อย่างนี้ แต่ว่าอาจารย์ให้เข้าห้อยไปด้วย
แล้วพุดสอนไปด้วย เช่น เราเอาระห้อยคอเด็ก แล้วบอกว่าหนูมีพระห้อยคอแล้วนะ คน
ที่พระอยู่ภักตัวนี้ต้องเป็นคนดี ต้องตื่นแต่เช้า ต้องขยันเรียน ต้องเชือพ่อ เชือแม่ ต้องรักษา
ความสะอาด ต้องซื้อตรง ต้องบอกเขาว่ายังนั้น อย่าให้เข้าเชื่อว่าถ้ามีพระแล้วตีไม่เจ็บ อะไร
เหล่านั้น อย่าให้เชือเลย ให้เข้าเชื่อว่า ถ้ามีพระอยู่แล้วต้องเป็นคนซื่อสัตย์ ต้องขยันทำงาน
จะต้องเชือพ่อเชือแม่ ต้องเชือฟังคำสั่งคำสอนของครู เด็กก็จะได้รับสัมมาทิฏฐิใส่ใจไว้ตั้งแต่
ตัวน้อยๆ โตขึ้นเขา ก็จะเป็นคนมีพระที่ถูกต้อง เราไม่ได้ให้พระแก่เด็กอย่างนั้น แต่ถ้าเด็กมา
ขอ เอาไป ให้เลย เด็กไม่รู้อะไร เอาไปแขวนคอไว้ เอาไปอวดเพื่อน เอาไปชัก ไปต่อยกัน
ในรถไฟเม็คคานหนุ่นๆ ลั่วพระมาอวด บางทีซากกันพระก่อนอวด Mana เสียก่อนแล้วเรื่องมันถึง
ยุ่งอย่างนี้ ให้เราเข้าใจกันเสียใหม่

ความจริงพระพุทธรูปนี่นะไม่ต้องเสกหรอก...ไม่ต้องเสก เพราะจุดมุ่งหมายมีเพื่ออะไร
เรามีพระเพื่อเตือนใจเท่านั้น ทำเป็นรูปพระแล้วก็ใช้ได้ ไม่ต้องเอาอาจารย์มาปลุกเสกกันให้
มันยุ่งลำบากหรอก เมื่อไหร่เราเสกันบ่อย สมัยก่อนนะเสกบ่อยแหล่ แต่ว่าเสกกันไป
โจร์กังเต็มเมืองอยู่นั้นแหล่ เพราะอะไร? เราไม่เสกคนให้มีพระในใจ แต่ไปเสกดินให้เป็น

พระ มันจะเป็นได้อย่างไร ขอให้พื่น้องคิดดูเถอะ เราย่าทำอย่างนั้นแลย ไม่ต้องเสกทำให้ เป็นรูปพระ

บางคนบอกว่า พระ...ถ้ายังไม่เบิกพระเนตรยังไม่เป็นพระ พระเนตรของพระพุทธชูป ไม่ต้องเบิกท่านหรอก เบิกตาเรานี่ให้มั่นกว้างสักหน่อย ให้มั่นมองเห็นความจริงว่า อะไรรูก อะไรผิด อะไรดีอะไรชั่ว อะไรควรอะไรไม่ควร ตาเรานี่แหลมควรเบิก ตาพระเบิก เท่าใดๆ ก็เท่านั้นแหลม เข้าทำขานด้ให้เกือบยุ่งนาดันนั้นแหลม แต่ว่าตาคนถ้าเบิกแล้วมั่นกว้าง เบิก ตาเนื้อแล้วเบิกตาใจ รับสิ่งที่มีเหตุมีผล ที่ควรรู้ควรจะเข้าใจตามความเป็นจริง พากเรา บางคนที่มีพระองค์ที่นี่แล้ว อยากได้อึกสักองค์ที่นี่ เขานอกกว่าองค์นั้นเก่งนัก หลวงพ่อ คักรดีลิทธิ์วิเศษ ก็เหมือนกันนั้นแหลม ความจริงเก่งเท่านั้น

ในรถไฟข้ามเจ้าบปoyer เข้าเห็นห่มผ้าดำๆ ก็นึกว่าหลวงพ่อแหลม มาถึงว่า หลวงพ่อ ดูพระเป็นไหem ดูได้ ข้าพเจ้าตอบว่าดูได้ เขางึงเอาให้ดูองค์ดีไหem ดี องค์ดีไหem ดี องค์นี้ลีล ดี ยี ดีทุกองค์ของท่าน องค์อื่นไม่ว่าอย่างนี้ ว่าองค์นี้ดี องค์นี้ไม่ดี นั่นไม่มีพระนี่ องค์ที่ว่าอย่างนั้น...พระไม่มีในใจ องค์ที่มีพระอยู่ในใจ儻ดีหมด เพราะว่าเมื่อเห็น noble ไรก็เป็น พระหมด เพราะใจเรามีพระอยู่นี่ ถ้าหากว่าเรามีผิวยูไนใจ เห็น noble ไรก็ผิหมดนั้นแหลม ความจริงเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นพระพุทธชูปทุกองค์ดีทั้งนั้น

มีคนเคยถามเรื่องพระบูชา บอกว่าบางองค์นำมาไว้ในบ้านแล้วมันยุ่ง ความจริงไม่ได้ ยุ่งที่พระหรอก ยุ่งที่เจ้าของบ้าน พระท่านนั่งเฉยๆไม่ได้ยุ่งเลยเชียว แต่ว่าเราไม่ได้ไปถาม พระนี่ ญาติโยมพอยุ่งเข้าโน่น ไปถามคนที่นั่งหลับตาดู ถ้าพอดู อ้อ พระองค์นั้นของคุณ ไม่ดี มีหรือพระไม่ดีนี่ ให้เราคิดดูเถอะ พระนั้นต้องดีทั้งนั้นแหลมไม่มีเสีย

ถ้าพระสังฆ์เรานี่เสียมั่งดีมั่ง แต่พระพุทธรูปแล้วดีทั้งนั้น เพราะเขาทำเป็นรูปพระแล้ว ก็เชิด สุขทัย เชียงแสน ลพบุรี ทวาราวดี ศรีวิชัย ดีเท่ากันทั้งนั้นแหล่ ดีในฐานะเป็นรูป เปรียบของพระพุทธเจ้าเป็นวัตถุเดือนใจให้เราได้มองเห็นพระ นึกถึงพระ ข้าพเจ้าจึงถือว่าดี ทุกองค์ ไม่ได้พระไปแล้ว เอาไปไว้บ้านนะ ที่เวลาป่วยอย่าไปโภชพระเลย โภชว่า เอก บ้านเรานี่ล้มมันโกรกดีไหม ให้ถุงบ้านมีน้ำเน่าท้าหมักหมมใหม่ ยุงมันกัดกลางคืนใหม่ กินอาหารเลี้ยงเข้าไปหรือเปล่า ยิ่อ มันดูที่เรา อย่าไปดูที่พระกัน นี่เราไปโภชพระ หัวพระไม่ดี บางคนบอกว่าผอมเอาไปไว้ดีเด่นเสียหลายองค์แล้ว องค์นั้นไม่ดีแล้ว ไปอยู่วัด พระไม่ยุ่งกันไป อีกเหรอ ถ้าพระองค์นั้นไม่ดี นี่เรียกว่าอกหาง ไม่ใช่ແเน່ທ່ຽວກ อกหางไป

ขอให้เราเข้าใจกันเสียใหม่ว่า พระพุทธรูปทุกองค์จะหล่อเวลาไหน จะสร้างวันไหน ดี ทั้งนั้น ตามหลักของพระพุทธเจ้าดีทั้งนั้น ที่ไม่ดีนั่นไม่ใช่เรื่องพระพุทธเจ้า เป็นเรื่องของ ไสยาสัตร์ เรื่องมองอกกลุ่นอกหาง แต่มาถามพระแล้วดีทั้งนั้น เพราะพระพุทธรูปเป็นวัตถุ ได้เดือนใจ เวลาเราเข้าไปไหว้พระ ไม่ใช่เราไปขอสลาภกินรูปจากพระ ไม่ใช่ไปขอหมายขอ เบอร์จากท่าน บางคนบอกว่า แหน หลวงพ่อองค์นี้มั่งนักหนาเชี่ยว ขอสลาภกินรูปได้ทุกที่ แล้วถูกไปหมดที่ได้มา ยิ่อ ผิดทั้งนั้น ไม่เคยถูก พากเล่นสลาภกินรูปนั้นฉบับหายกันไป ตามๆกันที่เดียว

ข้าพเจ้าเคยไปเที่ยวเทศน์ต่างจังหวัด คนฟังมากๆแล้วก็พูดลงถามดู พื้น้องที่มาฟัง ประชากถานี่ โครงการที่ไม่เคยเล่นสลาภกินรูปตั้งแต่เขามีเล่นกันมา ยกมือหน่อยเถอะ บาง แห่งคนสองพันห้าร้อยยังสองคน บางแห่งคนเจ็ดแปดร้อยไม่ยกสักคนหนึ่ง ตะพาบทินไม่มี ยกสักคน คนแก่นั่งข้างหน้าก็ไม่ยก ถามว่า ยอมทำไม่ไม่ยก ยើ ฉันซื้อกับเขาน้ำบังเมื่อนกัน

เป็นอย่างนี้เหละเสียงโชค ถ้ามว่าคุณโยมจะซื้อเจ้าไปปีหน ถูกสักที่จะได้หอดกฐิน ไม่ต้องโยม...อย่าหอดเลยกฐินกับสลาภกินรวนนี้ไม่ได้ บ้านเมืองมันจะเดือดร้อน โยมไม่ต้องหอด กฐินหรอก สลัศความโลภความตระหนื่อกจากใจดีกว่า หอดกิเลสให้มันออกๆไปดีกว่า เป็นอย่างนี้

ที่นี่ไปไหว้พระมักจะไปขอหายขอเบอร์ ที่เกิดเรื่องที่วัดจารยาราส กับอุทาหรณ์ กับอุทาหรณ์ เมื่อกันนี้เหละ ไม่ใช่ลูกคิชย์พระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าเคยไปเทศน์ตามบ้านนอก นอกแรง เมื่อกันน์ บอกกับพี่น้องอย่างนี้ บอกกับพี่น้องอย่างนี้ บอกว่าพี่น้องทั้งหลาย ลูกคิชย์ของพระพุทธเจ้าไม่มีหน้าที่บอกรัตวเลข พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนลูกคิชย์ของพระองค์ให้ดูว่าเลขมันจะออกเลขอะไร พระพุทธเจ้าสอนให้ลูกคิชย์ของพระองค์เรียนรู้ว่า ทุกข์คืออะไร เหตุให้เกิดทุกข์คืออะไร ความดับทุกข์คืออะไร ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์คืออะไร เท่านั้นเหละ ที่พระพุทธเจ้าสอนให้เราเรียนรู้ ถ้าพี่น้องจะไปเดี่ยวเขญให้หลวงพ่อบอกว่ามันออกเลขอะไรนั้น เมื่อกันปีรีดเลือดจากปู มันลำบากแท้ๆ ถ้าหากว่าพระองค์ได้ยินบอกโดยตรง ก็ตามโดยอ้อมก็ตาม ข้าพเจ้าบอกพวกชาวบ้านว่า นั่นไม่ใช่ลูกคิชย์ของพระพุทธเจ้า แต่เป็นลูกคิชย์ของผู้ร้ายปลอมตัวมาในรูปของพระ ไม่ได้มาช่วยชาติบ้านเมืองไทยเลย แต่จะมาทำให้ชาติไทยเมืองไทยย่อยยับจนหนักลงไปอีก ให้พี่น้องรู้จักไว้เสียที พูดให้เข้าใจอย่างนี้

พระที่นั่งบอกราษฎร์นั่น บางองค์นึงโกรธ ยิ่งท่านปัญญาณแหงเสียงที่เอօะ อ้า...คงจะโกรธ แต่ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าข้าพเจ้าทำความดี ทำดีเรื่อยไป ไม่มีอะไรยุ่งยากเดือดร้อน คนเราเข้าใจผิดตรงนี้ นึกว่าพระจะช่วย ข้าพเจ้าเคยให้หลักเกณฑ์ไว้เป็นคำย้ำๆว่า พระจะรักษาเรา เมื่อเรารักษาพระ ถ้าเรามิรักษาพระ พระไม่รักษาเรา พี่น้องมี

พระห้อยคอ ถ้าพื้น้องรักษาพระ พระรักษาพื้น้อง รักษาอย่างไร?

เรารักษาพระ พระรักษาเรา

สมมติว่าเราคนหนุ่ม ออกจากการที่ทำงานทำการ เดินไปโรงเพื่อนกอดคอกมาไปกันหน่อย ชวนเราไปกินเหล้า เพื่อนชวนไปกินเหล้า เราไม่พระห้อยคอนึงถึงพระที่ห้อยคอ แล้วก็ตาม ตัวเองว่า เวลาเนี้ยเพื่อนชวนไปกินเหล้า เราควรไปกับเพื่อนหรือไม่ ถ้าหากว่าเราไปกับเพื่อนเราไม่รักษาพระ เมื่อเราไม่รักษาพระ เราก็ mana ซึ พอมาก็เดินแปบแปบนอน่นนี่ ก็ิดความทุกข์ความเดือดร้อน เพราะเราไม่รักษาพระไว้ในใจ

แต่ถ้าเพื่อนชวนเราไปกินเหล้า เราบอกกับเพื่อนว่า เพื่อนเคยรามันเลิกแล้ว เพราะเรา มีพระอยู่กับตัว เราต้องรักษาพระไว้ในใจ ที่นี่เมื่อรักษาพระไว้ในใจ ก็ิดความละอายต่อบาป ก็ิดความเกรงกลัวต่อบาป ไม่ยอมไปกินเหล้ากับเพื่อนในโรงเหล้า เราก็พั้นัยอันตรายพระ อะไร? เพราะเรารักษาไว้ในใจ เมื่อรักษาพระไว้ในใจ พระรักษาเรา หลักมันมีอยู่อย่างนี้

เราจะให้คนหนุ่มมีพระ บอกเขาว่าเสียด้วยบวกกว่าพระจะรักษาคุณ เมื่อคุณรักษาพระนะ ถ้าคุณไม่รักษาพระ พระไม่รักษาคุณ พระองค์นี้ช่วยคุณไม่ได้ ถ้าคุณไม่ช่วยตัวเองพระที่คุณ เอาไปนี่ เป็นวัตถุส่วนตัวเดือนใจให้คุณทำความดี ไม่กระทำความชั่วเท่านั้น ญาติโยมผู้หญิง เราก็เหมือนกัน มีพระห้อยคอนะ พ้อวันอาทิตย์เพื่อนมาแล้ว เรียกไปโน่น จะไปล้อมวง นับญาตินับมิตรกันเสียแล้ว เราก็นึงถึงหลวงพ่อว่า เออ...หลวงพ่อว่าไม่ได้ การพนันมีโทษ หลายสถาน ชนะก่อเรว แฟ้มเสียดายทรัพย์ ทรัพย์ที่มีก็เสียหายไป ไม่มีใครเชื่อถ้อยฟังคำ

ยุ่งยากหลายเรื่อง เรายังไประบกประไรในใจถึกว่า เรากับอกเพื่อน ฉันไม่อาจแล้ว เลิกที่ ฉัน มีหลวงพ่ออยู่ภาคตัว เพื่อนคนนั้นเขาไปทางบ้านอื่นที่ไม่มีพระต่อไป เรากับสาย ไม่ต้องยุ่งยาก เดือดร้อนกับครา อย่างนี้เหละเรียกว่าเรารักษาพระ ถ้าพื้นของช่วยกันรักษาพระไว้ในใจอย่าง นี้พระก็รักษาพื้นของเรา

พระที่เห็นนั้นคืออะไร? คือธรรมะที่นำมาปฏิบัตินั้นเอง ธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นองค์พระที่แท้ที่เราควรนำมาใช้ในชีวิตของเราได้ทุกวันทุกเวลา ไม่จำกัดสถานที่ ไม่จำกัด ที่ไหนทั้งนั้น ถ้าพื้นของเอาธรรมะของพระพุทธเจ้ามาใส่ รักษาใจของห่านด้วยธรรมะท่านก็มี พระอยู่ในใจแล้ว แม้ไม่มีพระพุทธรูปห้อยคอ ห่านก็มีพระอยู่ในใจ พระในใจนั้นคือพระแท้ และช่วยห่านได้อย่างแท้จริง แต่ถ้าไม่มีพระเตือนใจอาจจะลืม

เพราะฉะนั้นเมื่อพระพุทธรูปห้อยคอไว้หน่อย แต่ว่าไม่ต้องเที่ยวหาราคาแพงๆกันหรือ ก้าจะหากรา能在ฐานะนักบุญคนดี เอาไปเก็บไว้เพิพิธภัณฑ์ ข้าพเจ้าก็อยากได้เหมือนกันถ้า ของเก่าๆ อย่างจะได้อาไปไว้ที่พิพิธภัณฑ์พุทธสถาน ท้าไปเก็บไว้ในตู้ บอกว่าองค์นี้ทำสมัย นั้นสมัยนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการศึกษาเรื่องความก้าวหน้าของคิลปกรรม拜师学艺นี้ แต่ ข้าพเจ้าไม่ได้ถือว่า พระองค์นี้จะช่วยข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ถ้าข้าพเจ้าประพฤติธรรม ธรรมะช่วยข้าพเจ้า และธรรมะที่ข้าพเจ้าประพฤตินั้นแหล่งคือองค์พระพุทธเจ้าที่แท้ ข้าพเจ้า เชื่อย่างนี้ จึงอยากราชขอให้พ่อแม่พื้นของหันหลาຍที่ได้มาระซุกันในวันนี้ ช่วยเชื่อย่างนี้ ด้วย เอาไปคิดก่อนแล้วก็เชื่อตามแนวนี้ ห่านก็จะได้มีความสุขทางใจขึ้นบ้าง

พากเราที่เป็นนักบวชยังอยู่ในวัยของการศึกษาเล่าเรียน ส่วนมากเป็นพระหนุ่มกำลัง เรียนอยู่ ขอให้เรียนให้ดี เรียนให้จริง เรียนให้เข้าใจ แล้ววันหนึ่ง ขอให้เราช่วยกันลูกขึ้น

ประกาศความจริงของพระพุทธเจ้า เพื่อทำคนผู้ไม่รู้ ให้ได้รู้ ได้เข้าใจ ทำคนที่หลง ให้หายหลง หายนหาย แล้วจะได้เดินถูกตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

ถ้าหากว่าเรารู้ดอย่างนี้ คันบังค่อนอาจจะว่า ท่านปัญญานั้นหนนี่ทำลายพุทธศาสนาเสียแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีนำใจที่จะทำลายพุทธศาสนา ข้าพเจ้ารักคำสอนของพระพุทธเจ้าเหลือเกิน ที่ข้าพเจ้าเที่ยวเดินเทคโนโลยีสอนคนมาทุกปีทุกเวลาแล้ว ก็เพราะความรักต่อคำสอนของพระพุทธเจ้า เพราะความรักความปรานีต่อพื่นอังพุทธบริษัททั่วไป จึงได้ทำงานอย่างนี้ สิ่งใดที่ข้าพเจ้าพูดออกไปนั้น เป็นการพูดตามความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้า ซึ่งอาศัยธรรมะของพระพุทธเจ้าเป็นมูลฐาน ไม่ได้มุ่งเพื่อทำลาย ถ้าหากว่าข้าพเจ้าจะเป็นผู้ทำลาย ก็คือทำลายความเชื่อเหลวไหล อันมีอยู่ในจิตใจของคนให้หมดไป แล้วก็สร้างความเชื่อที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนเท่านั้น ข้าพเจ้ามุ่งอย่างนี้

ในที่นี้ขอทำความเข้าใจไว้กับพี่น้อง ครรภ์เข้าใจผิดเพราะเข้าไม่รู้ไม่เข้าใจความจริงของพระพุทธศาสนา เขาก็มาถึงก็เห็นแต่การปลูกการเสก การลงเลขลงยันต์ สะเดาะเคราะห์ เขาไม่กวนนั้นแหลกคือตัวพุทธศาสนาแล้ว ความจริงสิ่งนั้นไม่ใช่ เป็นแต่เพียงพิธีการอุกฤษทางของพระพุทธเจ้าเท่านั้น

ในการพระพุทธศาสนาไม่มีพิธีอะไร นอกจากราพิธีการแสดงตนเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิธีการปฏิบัติตนในศีล สามัชชี ปัญญา อันเป็นแนวธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว เรายังจะได้รับผลทางจิต คือพ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อนได้อย่างแท้จริง นี่เป็นหลักของพระพุทธเจ้า จึงขอฝากหลักเหล่านี้ไว้กับพี่น้องทั้งหลาย ให้พี่น้องทั้งหลายช่วยกันนำไปคิดนึกตรึกตรองด้วยตัวของท่านเอง

A portrait of an elderly monk with a shaved head, wearing traditional orange robes. He is looking slightly downwards and to his right with a gentle expression. The background is a plain, light-colored wall.

ବ୍ୟାକିଲା
ପଦ୍ମନାଭ

โคตมีสูตร ๙ ประการ

อีกประการหนึ่ง ในฐานที่เรายืนพุทธบริษัท เรายังรู้ได้อย่างไรว่าอะไรเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า อะไรมีใช่ เรื่องนี้พระพุทธเจ้าท่านก็หัวนิพักดู พระองค์จึงได้วางหลักไว้ให้เราตัดสิน ที่เรียกว่าหลักโคตมีสูตร เป็นหลักซึ่งเราควรจะนำมาใช้ที่สุดในสมัยนี้ ว่าอะไรเป็นของแท้ อะไรมีเป็นของปลอม

หลักที่พระพุทธเจ้าวางไว้มี ๙ ข้อด้วยกัน คือ :-

ธรรมเหล่าใด เป็นไปเพื่อความกำหนดด้วยมั่นใจ

เป็นไปเพื่อความประกอบทุกข์

เป็นไปเพื่อสะสมกิเลส

เป็นไปเพื่อความอยากให้ใหญ่

เป็นไปเพื่อความไม่สันโดษ

เป็นไปเพื่อความคลุกคลีกันเป็นหมู่เป็นคณะ

เป็นไปเพื่อความเกียจคร้าน

เป็นไปเพื่อความเลี้ยงยาก

นั่นไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่วินัย ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า แต่ถ้าหากว่าข้อปฏิบัติการกราทำ หรือคำสอนเหล่าใดเป็นไปเพื่อความคล้ายกำหนดด้วยมั่นใจ เป็นไปเพื่อความคล้ายความทุกข์ เป็นไปเพื่อไม่สะสมกิเลส เป็นไปเพื่อความไม่อยากให้ใหญ่ เป็นไปเพื่อความสันโดษเป็นไปเพื่อความไม่คลุกคลีกันเป็นหมู่เป็นคณะ เพื่อความขยันหมั่นเพียร เป็นคน

เลี้ยงง่าย นั้นเป็นธรรมวินัยของพระพุทธเจ้า หลักนี้เราควรจะจำที่เดียว ก็เก็บไปติดไว้ในใจ แล้วก็ถือการกระทำ การพูด การปฏิบัติ หนังสือที่เรารอ่าน ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมวินัยหรือไม่ เอา แก่นแปรอันนี้ไปเข้าตาแล้วก็สองดู เราก็เห็นได้ว่าอันนั้นใช่ อันนั้นไม่ใช่ เพราะในสมัยนี้ครูมาก อาจารย์มาก แล้วครูอาจารย์ส่วนมากก็มักจะซักนำลูกศิษย์ตามทางของตน เพื่อประโยชน์ อย่างโน้น เพื่อประโยชน์อย่างนี้

ถ้าหากว่าเราไม่มีเว้นกระจากไว้ส่องดูให้ดีๆแล้ว ความเข้าใจผิดก็อาจจะเกิดขึ้นแก่พี่น้อง พุทธบริษัททั้งหลายได้ง่ายเหลือเกิน จึงอยากจะขอฝากแนวคิดนี้ไว้ด้วย

หลักธรรมของอุบาสก-อุบาสิกา

อีกประการหนึ่ง ในฐานะที่เรายืนอุบาสกอุบาสิกา เราควรจะประกอบตนด้วยอะไรบ้าง จึงอยากจะนำมากล่าวให้ฟังไว้เสียด้วยว่า อุบาสกอุบาสิกา แปลว่า ผู้ที่เข้าไปปั่งไกลักษบ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสัทธรรม นั่งไกลั้ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ คือกายประพฤติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า วาจาก็ดำเนินตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ใจก็เดินตามคำสอนของพระพุทธเจ้าเรียกว่าไกล ถ้าหากว่ากาย วาจา ใจอยู่ห่างพระ ยังไม่ไกล ยังไม่เชื่อว่าเป็น อุบาสกอุบาสิกาที่แท้จริง

อุบาสกอุบาสิกา ควรประกอบด้วยหลักธรรม ๕ ประการ คือ

๑. มีความเชื่อถูกทาง
๒. มีศีลบริสุทธิ์

๓. ไม่ถือมองคลตื่นข่าว

เช่น ถือถูกษัตริย์ดียามดี พระภูมิเจ้าที่ ผู้สังงานไม้

แต่ชาวพุทธจะต้องเชื่ออย่างเดียว คือ เชื่อว่าการกระทำ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สุขทุกข์ เสื่อมเจริญ กำไรขาดทุน หังนมดอยู่ที่ตัวเราผู้ทำ ไม่ใช่อยู่ที่ผู้อื่น เม็ดผู้อื่นจะมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง ตัวเหตุตัวการสำคัญนั้น มูลฐานสำคัญนั้นอยู่ที่ตัวเรา เราไปปิดเงามา ไปเรียกเงามาให้มาหาเรา มาทำเรื่องให้เราบุ่งยากเดือดร้อน เรื่องสำคัญอยู่ที่ตัวเราหันนั้น พระพุทธเจ้าสอนให้เชื่ออย่างนี้

๔. ไม่แสวงหาเขตบุญนอกพุทธศาสนา

๕. บำเพ็ญบุญตามแบบฉบับในพุทธศาสนา

คือไม่ทำบุญแบบศาสนาอื่น แต่ทำบุญตามวิธีการของพระพุทธเจ้าอย่างเดียว ไม่ได้ทำตามแบบอื่น เช่น จะไปบูชาอยู่ เอาเบ็ดเอาໄ่ หัวหมูนายลี ไปเช่นพระพุทธชูปเหมือนกับเช่นผี ออย่างนี้ไม่ใช่เรื่องของบุญในทางพุทธศาสนา เพราะบุญที่แท้ของพระพุทธเจ้า นั้นอยู่ที่การละความชั่ว การประพฤติความดี การทำใจของตนให้สะอาดเรียบร้อย นั้นเป็นบุญของพระพุทธเจ้าตามหลักของพระพุทธศาสนา

ขอให้เราช่วยกันทำบุญตามแนวนี้ สิ่งภายนอกหั้งนมด เป็นวัตถุสำหรับเดือนใจ ล่อใจเท่านั้น เราอย่าถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนอะไรอื่นไปนอกจากนี้ เช่นว่า วัตถุเครื่องรางของขลัง ก็อยู่ในประเภทเชื้อโชคเชื้อลาภ ไม่ใช่ของจริงแท้ เราชารวบก็ไม่มีความเชื่อในเรื่องอย่างนั้น แต่เราเชื่อว่า จะทำอะไรก็ต้องระมัดระวังด้วยความรอบคอบประโยชน์คนได้ ประโยชน์คนอื่นได้ ผู้รู้หั้งหลายสรุปริน្យว่าเป็นความถูกต้องเรียบร้อย อย่างนี้ไม่เสียหาย ทำได้เมื่อเวลา

ที่เข้าว่าถูกชี้ไม่ดีก็ทำถือ ข้าพเจ้าเคยเดินทางในเวลาถูกชี้ไม่ดี แต่ก็ไม่เห็นยุ่งยากเดือดร้อน เดินทางสะดวกสบายมีคนช่วยเหลือเกื้อหนุนตลอดทาง หมօเขาว่าถูกชี้ไม่ดี แต่ทำไม่มันถึงดี เพราะว่าไปไห้หนทำดีให้เขาเห็นอยู่ตลอดเวลา คนก็ค่อยช่วยเหลือเกื้อกูล แต่ถ้าใจผู้ร้ายมันต้องดูหน่อย เพราะใจมันไม่สบายน ใจมันขาดมั่นกลัว ต้องหาวิธีการป้องบอยอนจิตใจกันอย่างโน้นอย่างนี้ เรากาพุทธไม่ต้องถัวตุภาย nokมาป้องบอยอนอย่างนั้น แต่เราเชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อพระธรรม เชื่อพระสัมมา แล้วปฏิบัติตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าวางไว้ ก็ได้ไปสู่ที่หมายปลายทางสมความปรารถนา

อีกประการหนึ่ง ในสมัยนี้ข้าพเจ้าอยากจะขอเตือนพี่น้องทั้งหลาย ให้ช่วยกันศึกษาเรื่องพระพุทธศาสนา ความจริงคนไทยในเมืองไทยนี้ พุดกันโดยเฉลี่ยยังอ่านหนังสือกันน้อย หนังสือทางศาสนาที่ออกอยู่หลายฉบับในกรุงเทพฯ เช่น ธรรมจักร พุทธจักร มหาจุฬาฯ สภามิตร พุทธศาสนา คณะธรรมทาน ไชยา ชาวพุทธที่เรียงใหม่ ลองไปดูสถิติคนอ่านแล้วยังไม่เชื่นใจ เพราะคนอ่านทั้งหมดนั้นไม่ถึงหมื่นคน คนไทยนับถือพุทธศาสนา ๒๐ ล้านแต่คนอ่านหนังสือประเภทที่เป็นประโยชน์ยังไม่ถึงหมื่น หนังสือประเภทต่างๆที่พิมพ์ขายก็พิมพ์คร่าวๆและพันเล่มถึงสองพัน ขายอยู่ คิดแล้วยังไม่ถึง๒-๓ หมื่นเล่ม แสดงว่าคนยังอ่านหนังสือน้อย

ทำไม่ชาบ้านจึงยังอ่านหนังสือกันน้อย เรื่องนี้เป็นความผิดของพวกราที่เป็นพระด้วย เพราะพระเรางุณคนให้อ่านหนังสือน้อย ตามวัดวาอารามทั่วๆไปไม่ค่อยมีหนังสือให้คนอ่าน แต่มีหนังสือใส่ตู้ไว้engกราบไห้ ข้าพเจ้าไปเที่ยวเทศน์ตามบ้านนอก บางวัดมีพระไตรปิฎก๓ ตู้ พระไตรปิฎกใบลานนะมี๓ ตู้ แล้วก็ซื้อมา๓ ปีแล้วยังไม่ได้เปิดอ่านลักษณะนี้เลย

ข้าพเจ้าไปถึงก็พูดยกย่องว่า แหน...วัดนี้สมบูรณ์จริง มีพระไตรปิฎกถึง ๓ ตู้ สามารถ
ตกหลุมลงไม่เหลือ โว ชาวบ้านแคนนี่ครั้งชาแก่กล้า ข้าพเจ้าเลยถามว่า ซึ่งมาเมื่อไหร่ครับ
๓ ปีแล้ว ยังห่อการดำเนียรากอยู่เลย ยังไม่ได้อ่านเลยหนังสือธรรมะ ไม่ใช่ใส่ตู้ไว้กราบไว้
ให้ไว หนังสือธรรมะเป็นของที่ต้องเปิดอ่าน อ่านให้รู้ ให้เข้าใจ อ่านคันค้าศึกษาให้รู้ ให้เข้าใจ
เพื่อได้ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบ แล้วจะได้สอนชาวบ้านให้ปฏิบัติถูก ปฏิบัติชอบ เวลาคนมาวัด
ในวันพระ เอาหนังสือไปป่าทุ่มให้เข้าอ่านโครงการอ่านได้อาอ่านโดยมี เลือกหนังสือที่ควรอ่าน ควรจะ
ทำความเข้าใจ อย่างให้อ่านหนังสือประนาทเหลวให้ลึก ไม่เป็นไปเพื่อความสว่าง เรายังกันให้
ชาวพุทธมีปัญญา มีทุกตาสว่าง ได้ดำรงตนอยู่ในสัมมาทิฏฐิ นั่นแหลกเป็นมหาคุณ เพราะว่า
เดียวเนี้ยเมืองไทยเราเป็นชาวพุทธกันแต่เพียงชื่อมาก แต่เป็นชาวพุทธกันโดยปฏิบัติแท้จริงนั่น
ยังมีอยู่น้อย

พูดอย่างนี้ไม่ใช่เบ็นการดูหมิ่นอะไร ข้าพเจ้าพูดด้วยความประสงค์ดี เพราะข้าพเจ้า
ทำงานเพื่อสร้างเสริมจิตใจคนทำงาน เพื่อความก้าวหน้าของพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าไม่ได้
หวังอะไรจากการพูดกับพื่น้อง แต่ข้าพเจ้าหวังอยู่ประการเดียวว่า ขอให้พื่น้องได้ความรู้ ได้
ความเข้าใจ ขอให้พื่น้องได้เดินทางถูกทาง ขอให้พื่น้องหลุดพ้นจากความทุกข์ ได้รับ
ความสุข ด้วยการปฏิบัติตามธรรมะของพระพุทธเจ้า นี่เป็นความประสงค์ใหญ่ของข้าพเจ้า
ขอให้พื่น้องทุกคนเดินด้วยใจของท่าน ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าชี้ให้ท่านเดิน เมื่อเรา
ทุกคนต่างช่วยกันเดิน พระช่วยกันเดิน ชาวบ้านช่วยกันเดิน เรายังชื่อว่าเป็นผู้บูชา
พระพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติ การบูชาด้วยอื่นๆสักเท่าได้ยังไม่ prestige แต่การบูชาด้วยการ
ทำจริงในสิ่งที่เราได้รู้ได้เข้าใจแล้วนั่นแหลก เป็นการบูชาอัน prestigeยิ่ง เป็นการบูชาที่ทำให้

ดวงประทีป คือธรรมของพระพุทธเจ้าลูกโพลงๆ สว่างไส้ ให้คนหันหล่ายได้เห็นความจริง
แล้วจะได้มุ่งเข้าสู่ความจริงนั้น เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ตัวเรา และแก่เพลิงโลกทั่วโลก
ดังที่ได้กล่าวมามาเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจแก่พี่น้องหันหล่าย ก็เห็นว่าพอสมควรแก่เวลา
ขอยุติการแสดงปาฐกถาไว้แต่เพียงเท่านี้

ธ ร ร ม ค ุ ໝ ມ ຄ ອ ອ ຂ ຈ ຕ ໄ ຈ

ธรรมนั้นแหล...คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ผู้ใดทันหน้าเข้าหาธรรมะ...

ผู้นั้นย่อมมีความสบายนิ

ผู้ใดไม่ทันหน้าเข้าหาธรรมะ...

ความทุกข์ก็เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ทุกเวลา

ชีวิตกับธรรมะต้องอยู่ด้วยกัน

ถ้าชีวิตปราศจากธรรมะ...ชีวิตนั้นจะไม่มีความสุข

เพราะไม่มีธรรมะเป็นหลักคุ้มครองจิตใจ

ປໍ່ ປູ ປາ

ອາຮມຄົນທັງຫລາຍເໜືອນພ້າແລນ

ສິ່ງທັງຫລາຍ ໄນວ່າຈະເປັນລາກ ຍຄ ສຣເລົຣົງ

ຄວາມສຸຂທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນชົວຕົວອອງເຮົາ

...ເປັນເພີ່ມພ້າແລນແພັບນີ້ເທົ່ານັ້ນ

ຄ້າເຮົາເຂົ້າໄປເກີຍວ້ອງກັບສິ່ງໄດ

ດ້ວຍອໍານາຈຂອງຄວາມເຂົາ ເຮັກຕ້ອງເປັນທຸກໆພະວະສິ່ງນັ້ນ

ແຕ່ຄ້າເຮົາເຂົ້າໄປເກີຍວ້ອງກັບສິ່ງໄດດ້ດ້ວຍປຸ່ງຢາ

ເຮົາຈະໄໝເປັນເປັນທຸກໆພະວະສິ່ງນັ້ນ.

ສັ ໂ ດ ພ

ຄວາມຕ້ອງການທີ່ແກ່ຈິງຂອງຄົນຮານັ້ນ

....ຄືອຕ້ອງກາຣຄວາມສຸຂ

ບຣດາຄວາມສຸຂ ຄວາມຖຸກ່າ ຄວາມເສື່ອມ ຄວາມຈີງທັງຫລາຍ

ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊີວິຕຂອງເຮົາແຕ່ລະເຮືອນັ້ນ.....

ຕັ້ງຕັ້ນມາຈາກໄຈຂອງເຮົາທັງລື້ນ

ຄວາມຖຸກ່າທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊີວິຕຂອງເຮົານັ້ນ....

ສາມາຮະຈະແກໍໄຂໄດ້ ໄນວ່າໃນເຮືອງໄດ ກຣົດໄດ

ເຮາຕ້ອງຮູ້ຈັກມີຄວາມສັນໂດຍ ຄືອ...ມີຄວາມພອໃຈ

ชี วิ ต

ความแก่ติดตัวมาตั้งแต่เราเกิด

แต่เป็นความแก่ชนิดหลอกทำให้เรารีบ ใจ เรียกว่า...แก่ปักปิด

อาการที่ร่างกายของเราเติบโตในครรภ์มารดา

จนคลอดเป็นตัวอุกมานั้น....เป็นความแก่นั้นเอง

และแก่ขึ้นตามลำดับจนถึงที่สุด แล้วก็มีการแก่ลง

ลูกโป่งที่เราวัดลมเข้าไปนั้นมันโตขึ้นทุกๆ

เมื่อโตเต็มที่แล้วก็แตกดับไป หากได้ตั้งอยู่นานไป

เมื่อหมดกำลังแล้ว ก็ต้องลงมาสู่พื้นดิน ฉันใด

ชีวิตของเราก็มีสภาพ ฉันนั้น.

พระอุปนิสัช

การให้พระ....ต้องให้วด้วยความตั้งอกตั้งใจ
ให้วัดพระเจ้าแล้ว ต้องนึกถึงพระ คือพระพุทธเจ้า
นึกถึงความรักความเมตตา ปัญญาความรอบรู้ของพระองค์
นึกถึงความบริสุทธิ์ของพระองค์
ทำใจเรามีความรักต่อเพื่อนบ้านและสัตรทั่วๆไป
เราเป็นศิษย์พระพุทธเจ้า จะไม่อยู่ไม่ได้
จะต้องเป็นคนฉลาดแหลมคม
เราต้องหัดทำจิตให้บริสุทธิ์ สะอาด ด้วยการตรวจดูตัวเรารอยู่เสมอ
ปฏิบัติอย่างนี้เรียกว่า...มีพระอยู่ในใจ.

ទ រី អ ង ប រ ៖ ក អ ង ជ ិ ត ី ជ

การจะเอาตัวรอดนั้น ต้องมีเครื่องประคับประคอนจิตใจ

ที่เรียกว่า ศาสนา หรือธรรมะ

โดยการศึกษาหลักคำสอนของพระพุทธองค์

และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเรา

ด้วยการใช้ให้เหมือนลมหายใจเข้าออก

ลมหายใจนั้นเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงร่างกาย....ทำให้ร่างกายดำรงอยู่ได้

แต่ว่าธรรมะ...เป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงจิตใจ...ทำให้ใจเป็นสิ่งสูงส่ง

เป็นเครื่องประคับประคอนจิตใจ

เป็นเครื่องประคับประคอนร่างกายให้อยู่รอดได้

ອ ນ ້ ຕ ຕ ທ

ກາຮເຫັນແກ່ຕ້ວ ເກີດໄດ້ສໍາຮັບຄົນທີ່ຍັງມີຕ້ວໃຫ້ເຫັນອູ່

ແຕ່ພຣະອຣິຍະເຈົ້າໜັນພຣະອຣທັນຕົ້ນ ໂນມີຕ້ວໃຫ້ເຫັນ

ທ່ານມີຊີວິຕອູ່ເພື່ອງານ ໂນມີໃຊ້ມີຊີວິຕອູ່ເພື່ອຕ້ວທ່ານເອງ

ທ່ານອູ່ເພື່ອປະໂຍ່ນ ເພື່ອຄວາມລຸ່ມຂອງບຸຄຄລອື່ນ

ແລະ...ອູ່ເພື່ອປະໂຍ່ນແກ່ກົນທົ່ວໆໄປ

ເຮາຈາວພຸຖນ໌ທັງຫລາຍ...ຄວາມສົ່ງປົງປົງຕິແລະດຳເນີນຕາມທ່ານ

ລະຈາກຄວາມຢືນມັນໃນຕັດຕະອຸນອອກເສີຍ

ທັນມາເດີນທາງລ່າຍກລາງ ອຍ່າໄຫ້ຕຶງເກີນໄປ ພຍ່ອນເກີນໄປ

ໂລກຂອງເຮົານີ້ກໍຈະມີແຕ່ຄວາມສຸຂ ຄວາມສົງບ

ຈົດສັບຮໍາງນິບ

ເຫັນທຳອະໄຮກັນ ອຢາໄປໂພຍາກດູ ອຍາກເຫັນ

...ແລ້ວອາກຮູ້ ໄທມັນວຸ່ນວາຍຈີຕິຈີຂອງເຮົາເປົ່າງ

ໃຫ້ຄາມຕັ້ງເອງວ່ານັ້ນມັນທາງພັນທຸກໆທີ່ອີເປົ່າ

ຄ້າເຮົາໄປດູແລ້ວມັນພັນທຸກໆໃໝ່? ໂມດກີເລສ້ໄໝ?

ນີ້ພັນມັນເກີດຂຶ້ນໃນໃຈເຮົາທີ່ອີເປົ່າ?

ເປັນໄປເພື່ອຄວາມສົບ ຄວາມຮັບ ຄວາມທ່າຍທີ່ອີເປົ່າ?

ຄ້າຄົດດ້ວຍອາຮມດົນອ່າຍັງນີ້ ກີ່ໄມ້ອີເປົ່າໄປ

...ຈີຕິຂອງເຮົາກີ່ຈະສົບຮັບ ສະອາດ ສວ່າງ ສົບ

ເພຣະໄປແລ້ວຍິ່ງເພີ່ມຄວາມວຸ່ນວາຍ ໄນໄດ້ເຮືອງອະໄຮຂຶ້ນມາ

ໄຟ ໄນ ໄຈ

ຄນເຮາ...ຂອບເກີບເຂາຂອງໄມ້ດີມາໄສໄວ້ໃນໄຈ

ຂອງຮ້ອນ...ຂອງວຸ່ນວາຍ ຂອບເຄາມາໄສກັນໄວ້ໃນໄຈນັກ

ບອກໃຫ້ປລ່ອຍໃຫ້ວາງ ກີ່ໄມ້ຍອມປລ່ອຍຝ່າຍ່ອມວາງ

ຂອບເຄາມາຄິດມານີ້ກ່ອຍໆຕລອດເວລາ

ອັນນີ້ເຮັຍກວ່າ...ຈັບໄພຮອນມືອແລ້ວໄມ້ຍອມປລ່ອຍ

ສຶ່ງເປັນເທິງໃຫ້ເກີດເປັນໄພອັນຮ້ອນຮຸ່ມຊັ້ນມາໃນຈິຕິໄຈ

ລັດຄວາມຮ້ອນຂອງໄຟໃນໄຈ...ລັດຄວາມວຸ່ນວາຍໃນໄຈເສີຍ

ລັດຄວາມເຄີຍດແຄັນຊີ້ງຊັ້ງທີ່ເກີດຊື້ນໃນໄຈໃຫ້ມັນແບ່ງລົງ

ເຮັກຈະດັບຄວາມວຸ່ນວາຍ ຄວາມຮ້ອນຮຸ່ມ...ດັບໄຟໃນໄຈໄດ້ຕລອດໄປ

สถานบันบันเลือดธรรม เป็นองค์กรเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดและเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่มั่นคง อันเป็นการ
สามารถต่อเจตนาธรรมเดิมของ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกข์พาราม พระเดชพระคุณพระพรหมมังคลาจารย์ หลวงพ่อ^{ปัญญา}แห่งวัดมหาธาตุ องค์ประธานสถานบัน ท่านเจ้าคุณพระสุธรรมเมธี ป.ธ.๘ (นายบรรลือ สุธรรม) อธิการเจ้าคุณเจังหวัด
อุตรดิตถ์ ผู้ให้กำเนิดธรรมสภา

กิจกรรมของสถานบันบันเลือดธรรม

๑. โครงการ เด็กดีของสังคม เรียนทุกวันเสาร์ ๐๙.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.
๒. โครงการ พบรรฆ์ พบรรฆ์ ทุกวันเสาร์ ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.
๓. โครงการ อยู่กันด้วยความรัก ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ต้องการความช่วยเหลือ
๔. ธรรมสถานปฏิบัติธรรม “สวนมุตติธรรม” อบรมการเรียนรู้ชีวิตตามธรรมใน ๑ วัน ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น.
ทุกวันพุธตั้งแต่เดือน ติดต่อเข้าร่วมกิจกรรม “เรียนรู้ชีวิตตามธรรม” ได้ที่ ๐๘๖-๕๓๒๕๕๗ โทรสาร ๐๒-๔๔๑๖๖๔

สถานบันบันเลือดธรรม ได้รับการสนับสนุนจากธรรมiska และศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา สาขาน่านไดสนใจ ขอเชิญเข้าร่วม
กิจกรรมของสถานบันบันเลือดธรรม โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

สถานบันบันเลือดธรรม ขอรับเรียนเชิญท่านสาธุชนผู้สนใจในธรรมทุกท่าน ร่วมฟังพระธรรมเทศนาจากพระสูบภิปันโน^{ผู้ปฏิบัติเดิมปฏิบัติชอบ} ในโครงการ พบรรฆ์ พบรรฆ์ เป็นประจำทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น. ณ อาคาร
ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา ท่านสาธุชนที่สนใจสามารถสอบถามค์แสดงพระธรรมเทศนาได้ทุกวันที่ ๐๘๖-๕๓๒๕๕๗

การพิมพ์หนังสือธรรมเป็นอนุสรณ์ นอกจากเป็นการจัดทำสิ่งซึ่งมีประโยชน์ที่คงอยู่ยืนนานแล้ว ยังเป็นการบำเพ็ญธรรมทาน ที่
พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทานอันยอดเยี่ยมอีกด้วย ผู้ปฏิบัติเช่นนี้คือว่าได้แสดงออกซึ่งญาติธรรม พร้อมไปกับการได้มีส่วนร่วมในการ
เผยแพร่องรม อันจะอำนวยประโยชน์ที่แท้จริงแก่ประชาชน

ท่านที่ประสงค์จะพิมพ์หนังสือธรรมที่ดีและมีคุณภาพ เพื่อมอบเป็นที่ระลึกในทุกโอกาสของงานประเพณี อันเป็นการใช้จ่ายเงินให้
เกิดประโยชน์สูงสุด โปรดติดต่อที่ ธรรมสภา... เลขที่ ๑/๔-๕ ถนนบำรุงราชชนนี ๑๑๙ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐
โทรศัพท์. ๐-๒๔๔๑-๑๕๓๕, ๐-๒๔๔๔-๗๗๔๐, โทรสาร. ๐-๒๔๔๑-๑๖๔, ๐๙-๔๔๑-๑๑๗ / www.thammasapa.com

ปณิธานของธรรมสภากลีอธรรม

ธรรมสภาก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ มีปณิธานในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระบรมศาสดาตามเจตนารมณ์ของท่านเจ้าคุณพระสุธรรมเมธี (นายบรรลือ สุธรรม ป.ร.๙) อดีตเจ้าคุณเจังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้ก่อสร้างธรรมสภा อันเป็นธรรมสภាដรรgapura แห่งแรกของประเทศไทย สมัยจอมพลป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมราชินีนาถฯ ให้พระราชทานที่ ๗ ทรงปิดทองลง金นิมิตเอกในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗^๙

สืบเนื่องตามกาลเวลา ในยุคก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ หนังสือธรรมะที่ได้จัดพิมพ์จำหน่ายในห้องตลาด มีเนื้อหาสาระและมีคุณค่าเป็นอย่างมาก แต่ไม่มีผู้คนสนใจเท่าที่ควร เป็นพระราชนูปเล่มส่วนใหญ่ไม่มีความสวยงามพอกที่จะดึงดูดประชาชนให้สนใจ ทำให้ในอดีตหนังสือธรรมะไม่ได้รับความนิยมเป็นที่แพร่หลาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ธรรมสภากลีอธรรม ได้ตั้งปณิธานว่า ภายใน ๑๐ ปี จะต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมการเผยแพร่องค์ความรู้สู่ธรรมะให้มีรูปแบบ 다양งานนำเสนอที่สนับสนุนใจของประชาชน และจะทำให้หนังสือธรรมะขึ้นชั้นมาตรฐานโดยสามารถรับรองหนังสือชั้นนำ ติดอันดับ Best seller เมื่อหนังสือธรรมะอีกหนึ่งที่วางจำหน่ายอยู่ ธรรมสภากลีอธรรมได้พัฒนารูปแบบปกและรูปเล่มให้มีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลารถึง ๑๐ ปี และตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา บรรดาหนังสือธรรมะได้พัฒนารูปแบบและรูปเล่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนเปลี่ยนวัฒนธรรมการอ่านมาสนใจหนังสือธรรมะเพิ่มมากขึ้น ธรรมสภามีความภูมิใจที่ได้นำเสนอและเปลี่ยนวัฒนธรรมการอ่านหนังสือธรรมะของประชาชน ดังที่ท่านจะเห็นได้ในปัจจุบัน

ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา ธรรมสภากลีอธรรมได้ตั้งปณิธานให้หนังสือธรรมะเป็นหนังสือที่มีราคาถูก เพื่อสนับสนุนความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด จะพัฒนาหนังสือและสื่อธรรมะให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นสื่อยังเดียว กันว่า หนังสือธรรมะทั้งสาย ทั้งดี มีคุณภาพ และราคาถูก

ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นต้นไป เป้าหมายของสำนักพิมพ์ธรรมสภากลีอธรรม คือ การเผยแพร่วัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนลด ละ เลิก อบายมุขและสิ่งเสพติดทั้งหลาย เพื่อการดำเนินชีวิตและเพื่อความสุขของมนุษยชาติ

ธรรมสภากลีอธรรมไว้ว่า ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ ประชาชนชาวไทยจักมีอิสระปราศจากความมงายประศจากสิ่งเหลวไหล และจะส่งเสริมให้บำบัดรักษาสุขภาพของคนไทย ซึ่งอาจเป็นไปได้ แต่ขอให้ลดลงฯ เอื้อยາและสนับสนุนให้ประชาชนมีศีลธรรม มีวัฒนธรรมของชาวนุ่ม และมีความบุตติในการปฏิบัติธรรม เพื่อความสุขของชีวิตและสังคมโดยทั่วโลก

ด้วยความสุจริต หวังดี ธรรมสภากลีอธรรมได้พยายามส่งเสริมให้เกิดความสุขในสังคมไทย

www.thammasapa.com

ISBN : 978-974-09-4633-5

9 789740 946335

จัดพิมพ์เป็นธรรมมาสุสรльн เพื่อสืบก่อdamรดกธรรมของหลวงพ่อปัญญาบันทึกข
ขอกทราบขอพระคุณแด่ทุกท่านที่ช่วยอุปถัมภการจัดพิมพ์เพื่อการเผยแพรธรรม ๑๐๐ บาท